

OPGAVER TIL DANSKE STILE

UDGIVNE AF

DANSKLÆRERFORENINGEN

I KØBENHAVN

MED UNDERSTØTTELSE AF MINISTERIET FOR KIRKE- OG
UNDERVISNINGSVÆSENET

II. AFDELING

FORTÆLLINGER TIL GENFORTÆLLING

VED

FR. THOMASSEN

(1ste Hefte: Elever fra 10—12 Aar)

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1904

Idet „Dansk Lærerforening i København“ udsender II Afdeling af sine „Opgaver til danske Stile“, skal den ledsage den med nogle Bemærkninger om skriftlige Udarbejdelser i Modersmaalet paa det Trin (10—14 Aars Alderen), som vi her har haft for Øje.

Det er Fortællinger og Beskrivelser, egnede til skriftlig Gengivelse, vor Samling bestaar af, altsaa et Stof, der væsentlig sætter Elevens modtagende og gengivende Evner i Virksomhed. Men det er langt fra vor Mening, at Stilskrivningen skal indskrænke sig til dette. Vi anerkender tværtimod i højeste Grad de Bestræbelser, der af forskellige er gjort for, ogsaa paa dette Omraade, i større Grad at vække Elevens Selvvirksomhed, saa meget mere som vi er overbeviste om, at forøget Selvvirksomhed fra Elevens Side vil bidrage meget til, at Arbejdet kan blive fornøjeligt for ham. Men en udførlig Redegørelse for de Øvelser, der — uden for Genfortællingens og den beskrivende Genfortællings Omraade — kan foretages, vilde kræve en Bog for sig. Vi maa her nøjes med nogle Antydninger af det formentlig vigtigste paa dette bestemte Omraade.

Gengivelser af Vers paa Prosa — en gammel, allerede af Quintilian omtalt Øvelse — vil

vist kunne foretages temmelig tidligt, naar man da indskrænker sig til at lade Eleven simpelt hen genfortælle Indholdet. Selvfølgelig kan der kun være Tale om at benytte Digte af væsentlig episk Art. Læsebøgerne eller Samlingerne af danske Vers til Udenadslæsning vil sikkert indeholde nok af let tilgængeligt Stof. Kun paa Trin, der ligger adskilligt højere end det, vi her har med at gøre, vil det kunne forsvares at kræve en Gengivelse, der — Punkt for Punkt — forsøger at udtrykke paa almindelig Prosa, hvad der er sagt paa Vers. (Muligt, at denne Slags Øvelser, der synes at have noget unaturligt ved sig, slet ikke hører hjemme i Skolen.)

I franske, engelske og amerikanske Skoler udgør Nedskrivningen af Lektien i et af Fagene — enten den hele Lektie eller en Del af den — en vigtig Øvelse i Modersmaalets skriftlige Behandling*). Har Klassen en Dag for i Bibelhistorie: Josef sælges af sine Brødre, i Danmarkshistorie: Niels Ebbesen, eller i Verdenshistorie: Muhamed, vil det være et ganske naturligt Stilemne at lade den nedskrive Lektien, maaske i forkortet Gengivelse, paa Skolen. Selv geografiske Lektier, som Norges Næringsveje, eller naturhistoriske (Egernet — Bæverne — Bøgen) maa, naar Lærebogen giver tilstrækkeligt Stof eller Læreren har fortalt noget til, kunne anvendes. Ja i Sverige synes man endog ikke at vige tilbage for Opgaver som: Sveriges Jærnveje (efter en „Geografi for Folkeskolen“), Celsius'es Termometer (eller Regneopgaver som følgende: Jærnvejen mellem Stockholm og Gøteborg

*) Se nærmere herom i „C. Cederschöld og V. Olander: Svensk uppsatsskrifning på skolans lägre och mellersta stadier, Lund 1897“.

er 45,8 Mil. Et litog med en Middelhastighed af 10 M. i Sekundet afgaar fra Stockholm Kl. 8 Fm.: hvornaar ankommer det til Gøteborg?) Naturligvis forudsætter denne Form af Stilskrivning, at Eleven er, i ethvert Tilfælde saa nogenlunde, hjemme i sin Lektie, og før ved Tolvaarsalderen vil det næppe være tilraadeligt at drive den. I Begyndelsen maa Læreren, der selvfølgelig maa have gjort sig omhyggelig bekendt med det, der staar i Elevens Bog, ved Spørgsmaal, der rettes til en enkelt eller hele Klassen, opfriske Stoffet og helst ogsaa paa den store Tavle, efter Elevernes ordnede Bidrag, opskrive et eller andet, der kan støtte Elevens Hukommelse, men efterhaanden maa Eleven kunne nedskrive Lektien paa egen Haand. — Alt Lektie-stof kan naturligvis ikke benyttes; men vælges Stoffet — under Elevens Medvirken — med Forstand, vil det sikkert høre til Sjældenhederne, at en Elev erklærer slet ikke at kunne skrive noget. — At Disciplene ved Nedskrivningen i Almindelighed vil holde sig temmelig nøje til Bogens Ord, er en Selvfølge, men man bør dog opmuntre dem til at forsøge at bruge mere selvstændige Udtryk. —

Foruden den Form af Beskrivelser, der her bydes, Gengivelser af noget forud oplæst og, selvfølgelig, omhyggeligt gennemgaaet, vil vi henlede Opmærksomheden paa de Beskrivelser, der mere direkte er forfattede af Eleverne selv, idet Genstande eller Billeder er blevet forevist for dem og drøftet gennem Spørgsmaal og Svar, saaledes at altsaa hele Klassen har arbejdet med. Den, der ønsker nærmere Oplysning om denne Slags Stile, kan vi henvise bl. a. til en Afhandling af Hr. Inspektør K. Bokkenheuser i „Vor Ungdom“ for 1898 og to Afhandlinger af Hr. Skolebestyrer Henrik Madsen i „Industribygningens Latin- og Realskoles

Programmer for 1900 og 1901“, samt til de Herrer Mogensen og Halles „Retskrivningsøvelser og Stilopgaver“, der indeholder et rigt Stof i den Retning*).

Fremdeles maa Læsebogen, hvis den da er, hvad den bør være, hyppigere, end vistnok i Almindelighed er Tilfældet, kunne give Stof til Stile. Et Prosastykke, der er læst og forklaret, vil tit egne sig til skriftlig Gengivelse, særlig i forkortet Form. Som ved al Gengivelse kan der jo skiftes med saadanne, der holder sig til det givne sproglige Udtryk, og saadanne, der genfortæller Indholdet, men i en sproglig Form, der er den gengivendes egen.

Lignende Øvelser vil — efter Aftale med den paagældende Lærer — kunne hentes fra Læse-bøgerne i de fremmede Sprog. — For Elever i 13—14 Aars Alderen (men heller næppe før) kan det vel ogsaa anbefales af og til at vælge en ligefrem Oversættelse fra det fremmede Sprog til Dansk.

For Barnets livlige Anskuelsesevne vil det ikke være vanskeligt at finde, hvad Lighed og Ulighed der er imellem to Ting. Er saadanne Øvelser drevet i Timerne, vil Sammenligninger mellem f. Eks. Hesten og Koen, Dagligstuen og Soveværelset, Sommeren og Vinteren o. l. kunne give Emner til Stilskrivning.

Temmelig tidligt vil man kunne lade Eleverne nedskrive selvlavede Sætninger (een eller flere) over opgivne Ord, som: Kolumbus, Frederiksberg Have, Juletræet o. s. v.

Fremdeles Svar paa Spørgsmaal (eet eller

*) Ogsaa en eller anden simpel, for Børnene godt bekendt Leg maa kunne beskrives.

flere). Eks.: Hvad bestiller du om Formiddagen? Hvad kan du fortælle om Aben?

Naturligvis maa Eleven ogsaa (for Eksempel fra Tolvaarsalderen) af og til levere en friere Skildring, som: Et Besøg i Zoologisk Have — En lille Rejse — En Aften i Teatret, o. l. I III. Afdeling af denne Stilopgavesamling vil der findes tilstrækkelig mange Opgaver af denne Art. Særlig skal her fremhæves, at Eleven nok, naar et eller andet let Ordsprog er blevet tilstrækkelig omtalt og belyst i Timen, maa kunne fortælle en lille Historie, der viser dets Sandhed eller Usandhed. Den egentlige Betragtning af Ordsproget hører naturligvis først hjemme paa et højere Trin.

Selv naar Talen er om mindre Børn, vil det Emne, der skal behandles skriftligt, vinde i Interesse og blive mere livligt behandlet, naar man lader Barnet vælge Brevformen. Selv paa Trin, der ligger under dette, kan et Barn godt i et Brev fortælle sin Bedstemoder lidt om, hvorledes det tilbragte sin Fødselsdag o. l. Naturligvis maa Læreren her træde vejledende til; men det har sin Betydning, at Barnet tidligt bliver fortroligt med Brevformen. I 13—14 Aars Alderen maa det anses for meget ønskeligt, at Eleven bliver saa bekendt med den, at han ved 14 Aars Alderen dog kan af-fatte et Brev, der er rigtigt, ogsaa i formel Henseende.

Endelig kunde endnu nævnes, at der til Grammatikundervisningen og Analysen let vil kunne knyttes Opgaver af skriftlig Art (grammatiske Stile); men der foreligger tilstrækkelig mange Samlinger for den, der ønsker Opgaver af denne Art. Opgaver som Forklaring af Ord, Synonymer o. l., er omtalt i 3dje og 4de Afdeling af vor Opgavesamling.

Stoffet til denne Samling er hentet fra forskellige Sider, og adskillige originale Bidrag fra Lærere Landet over findes optaget. Ordningen er foretaget af et af „Dansk Lærereforening“ nedsat Udvalg, bestaaende af Skolebestyrer Schneekloth, Skolebestyrer L. Jacobsen, Cand. polit. C. A. Kofoed og Kancelliraad, fhv. Seminarieforsker Fr. Thomassen. Hr. cand. phil. F. Christensen har været Foreningen behjælpelig med det sidste Gennemsyn.

For nye Bidrag og pædagogiske Vink fra Lærere vil vi være meget taknemmelige og beder, at saadanne maa blive tilsendt „Dansk Lærereforening“ Formand: Skolebestyrer Schneekloth, Værnedamsvej 13, Kbhvn. V.

1. Det skulde de ikke have gjort.

En flittig gammel Kone havde to Piger, som hun plejede at kalde op til Arbejde, naar hendes Hane begyndte at gale. Tjenestepigerne holdt meget af at ligge længe om Morgen, og for at blive fri for at komme tidlig op drejede de Halsen om paa Hanen. Men dette skaffede dem ingen Ro; thi da den gamle Kone savnede sin sædvanlige Vækker og var bange for at sove for længe, tog hun stadig fejl af Tiden og vækkede Pigerne til alle mulige Tider, ofte midt om Natten.

2. Manden i Maanen.

Alle Folk har nok set Manden i Maanen eller i det mindste hørt tale om ham; men ikke enhver ved, hvordan han er kommet der. Han har nemlig levet her paa Jorden engang for mange Tider siden. Men en Aften gik han hen og stjal en Pose fuld af Grønkaal. Da han gik hjemad med Kaalen, mødte han en anden Mand, der lod ham vide, at det var hans Kaal, han havde stjalet. Tyven paastod, at det ikke var sandt, og dersom han havde gjort det, sagde han, vilde han ønske, at

han maatte komme til at sidde oppe i Maanen til evige Tider. I samme Øjeblik gik hans eget Ønske i Opfyldelse, han blev sat op paa Maanen, hvor han endnu sidder med sin Pose Grønkaal paa Ryggen til Skræk og Advarsel for alle Tyve.

3. Den fattige Gryde.

En Fisker var en Dag ude paa Havet og kom i Havsnød. Han lovede da, hvis Vorherre vilde hjælpe ham i Land, at give det første Maal Mælk, han malkede af sin Ko, til en fattig. Han kom snart efter vel i Land. Da han kom hjem til sin Kone, fortalte han hende, hvad han havde lovet. Dertil svarede hun, at hun kendte en sølle fattig Stakkel, der havde to Ører og ikke kunde høre, tre Ben og ikke kunde gaa og en stor Mund, men intet at komme i den. Den Stakkel kunde de give Mælken. Dette Forslag syntes Manden godt om, og saa kom hun med deres store sorte tomme Gryde. Det var nemlig den, hun havde tænkt paa, og den fik saa Mælken.

4. De to Svømmere.

To Svømmelærere væddede engang om, hvem af dem der kunde svømme længst. Paa en fastsat Dag mødte de begge nede ved Strandbredden; men den ene af dem kom med en Kasse paa Ryggen. Den anden spurgte om, hvad han havde i den Kasse. Dertil svarede han, at den var fuld af Mad; thi naar han var ude at svømme, plejede han at blive i Vandet nogle Dage, og det var da nødvendigt, at han havde noget med at spise. Da den

anden hørte det, blev han saa forskrækket, at han løb hjem uden at have prøvet, hvad hans Modstander duede til, og havde altsaa tabt Væddemaalet.

5. Holger Danskes Sværd.

Nær ved Horsens ligger der en Gaard, som hedder Bygholm. Paa en Mark, der hører til denne Gaard, er der en lang Høj, hvori efter Sagnet Holger Danske ligger begravet. Engang gravede man i Højen, og da fandt man hans Sværd. Det var saa stort og tungt, at der behøvedes 12 Heste til at trække det, da man vilde bringe det op paa Gaarden. Men da man havde faaet det derhen, begyndte alle Væggene at ryste, saa at Ruderne klirrede. Dette Uvæsen hørte ikke op, før man bestemte sig til igen at lægge Sværdet paa dets Plads. Da var det saa let, at to Heste kunde trække det tilbage til Højen. Holger vilde ikke miste sit gode Sværd, som han skal bruge, naar han kommer igen for at frelse Danmark.

6. Jomfruspringet.

Medens Danmark for to Hundrede Aar siden havde Krig med Sverrig, kom de svenske Krigsfolk ogsaa til Odense. Der forfulgte nogle Soldater engang en Jomfru, saa at hun flygtede for dem ind i Sankt Knuds Kirke. Men da de kom derind efter hende, ilede hun op i Taarnet, og da de ogsaa forfulgte hende der, sprang hun ud af et af Lydhullerne øverst oppe. Hun faldt ned paa en Sten uden for Kirkegaarden, og hendes Fødder satte

Mærker i Stenen. Denne Sten ligger endnu paa den Plads i Odense, som kaldes Klingenberg. Man kan endnu se Sporene af Jomfruens Fødder i den.

7. Elefanten i Døraabningen.

For nogen Tid siden forlod en dresseret Elefants Fører sit Dyr paa Gaden i Bryssel og gik ind i en Beværtning for at faa noget at spise. En Del nysgerrige samlede sig om Elefanten. Om-sider blev den ked af at vente paa sin Fører og gik ad samme Vej som han ind i Beværtningen. Døren var imidlertid for smal for den store Elefant, og den blev siddende fast i Døraabningen. Det mægtige Dyr arbejdede nu saa voldsomt paa at slippe løs, at Bygningen rystede derved. Føreren og Folk fra Beværtningen styrtede forskrækkede til, og først efter lang Tids Forløb lykkedes det at berolige Dyret og faa det trukket ud paa Gaden igen.

8. Nissen bliver vred.

I en Gaard var Nissen vant til hver Aften at hente sin Grød i Køkkenet, naar Pigen var gaaet i Seng. Men en Aften havde Pigen skjult Smørret saa dybt nede i Grøden, at Nissen ikke kunde se det. Da han nu troede, han skulde knappes af, blev han saa vred, at han slet ikke vilde spise noget, og i sin Vrede løb han ned i Kostalden og drejede Halsen om paa den bedste Ko. Længere ud paa Natten blev han imidlertid sulten, og han maatte da være glad ved Grøden, selv om Smørret manglede. Da han kom noget ned i Fadet, fandt han pludselig Smørret, og han fortrød da, hvad

han havde gjort. For at gøre Skaden god igen gik han ned i Stalden og satte et Skrin med mange Penge i ved Siden af den døde Ko. Folkene tog disse Penge og kom saaledes til stor Velstand.

9. Troidene og Mellemmaden.

En Kone i Vendsyssel skulde en Dag ud i Marken med Mellemmad til Folkene. Maden havde hun i en Madkasse, som hun satte ved en Høj, medens hun flyttede Køerne. Da hun kom tilbage, saa hun, at tre smaa Drengene sad og spiste af Maden. I Stedet for at skænde paa dem gav hun dem Lov til at spise saa meget de vilde. Drengene lod Maden smage sig godt, og da de havde spist, lukkede de Kassen og gik deres Vej. Konen vilde nu til at se efter, hvor meget de havde spist; men da hun aabnede Laaget saa hun til sin store Forundring, at Maden var spist, men Kassen var fyldt med Guldpenge. Da tænkte hun ved sig selv, at det maatte hun prøve tiere. Derpaa gik hun hjem igen og smurte ny Mellemmad til Folkene. Fra den Tid manglede hun aldrig Penge.

10. Den tapre Matros i Slaget ved Femern.

I Aaret 1644 stod der et Søslag ved Femern mellem den danske og den svenske Flaade. Den danske Konge Kristian den Fjerde var selv med i Slaget. Midt under Kampen blev det Skib, Kongen var paa, ramt af en fjendtlig Kugle. Denne splintredes mod en af Kanonerne paa Skibet, saa Stykkerne fløj rundt om paa Dækket, og en Jærnsplint traf Kongen i Øjet og saarede ham slemt. Her-

over blev, fortæller Sagnet, Befalingsmanden paa Skibet saa forskrækket, at han befalede en Matros at klavre op i Masten og tage Flaget ned, for at Fjenden skulde høre op med Skydningen. Matrosen krøb ogsaa til Vejrs. Men saasom han mente, det vilde være den største Skam, om Kongens Skib skulde overgive sig, sørgede han for, at Flaget vikledes sig ind i Tovværket, saa at han ikke kunde faa det ned. Da Kongen hørte dette, blev han saa glad derover, at han forærede den tapre Matros en Gaard ved Haderslev.

11. Rotterne paa Øen Procida.

Kongen af Neapel holdt for Jagtens Skyld en Mængde Fasaner og Agerhøns paa den italienske Ø Procida. For at frede disse Fugle forbød han Beboerne at holde Katte. Som Følge heraf formerede Rotterne sig i kort Tid meget stærkt. De graadige Dyr aad Sæden i Laden og Maden i Spisekammeret, hvorfor Folkene kom til at lide Hungersnød, skønt deres Ø var meget frugtbar. Da nu Kongen engang holdt Jagt paa Øen, mødte Indbyggerne i store Skarer og bad ham om at ophæve det uheldige Forbud, og for at vise Kongen Nødvendigheden heraf drev de flere Hundrede af de største Rotter imod ham. Da han nu saa disse grimme Dyr, gav han straks Beboerne Lov til at holde Katte.

12. Regnvejret.

En Købmand red engang hjem fra Marked og havde bag paa sin Hest en Vadsæk med mange

Penge i. Manden havde endnu et Par Mil til sit Hjem, da det begyndte at regne stærkt, saa han blev helt gennemblødt. Han var meget utilfreds med, at han fik et saa slemt Vejr paa Rejsen. Omsider naaede han til en Skov. Der saa han til sin Skræk en Røver, der stod ved Vejen, sigtede paa ham med sin Bøsse og trykkede løs. Men Regnen havde gjort Fængkrudtet vaadt, og Skuddet gik ikke af. Da takkede Købmanden Gud for Regnen og kom hjem i god Behold.

13. Karl Gustavs Sten.

Medens den svenske Konge Karl Gustav i Aaret 1658 var paa Vejen mod København med sin Hær, samlede han engang sine Soldater omkring sig uden for Roskilde. Idet han stod midt imellem dem, viste han dem en stor Sten og sagde, at saa let som han skulde kunne kløve den, saa let skulde han ogsaa kunne indtage København og sønder-splitte Danmarks Rige. Derefter begyndte han i Soldaternes Paasyn at hugge Huller i Stenen for at kløve den. Men Arbejdet vilde ikke gaa for ham, og til sidst maatte han lade Stenen blive, som den var. Danmarks Rige fik han da heller ikke ødelagt, om der end siden er blevet skaaret et stort Stykke bort af det. Men Stenen ligger endnu i et Gærde tæt uden for Roskilde ved Vejen til Snoldeløv, og man kan tydeligt se de fire Huller i den, som Karl Gustav fik slaaet, da han vilde kløve den.

14. Elefantens Hævn.

En meget varm Sommerdag stod en Elefant i et Menageri. Foran den stod der et stort Kar med

Vand; af dette sugede den af og til Snabelen fuld, bøjede den saa op over Hovedet og pustede hele Indholdet ned over sin Ryg; og hver Gang baskede den med Ørerne, som om den fandt det rigtig behageligt. En af Oppasserne havde imidlertid Brug for noget Vand, og for at spare sig den Ulejlighed at hente det ved Brønden gik han hen og fyldte Spanden i Karret. Dette gjorde han to Gange; men saa syntes Elefanten, at det kunde være nok, og da han tredje Gang kom for at fylde Spanden, greb den denne og hældte hele Indholdet ud over Hovedet paa ham og satte derefter Spanden paa Hovedet af ham som en Hat, der er slaaet ned over Ørerne.

15. Lige for lige.

En Stork og en Ræv var gode Venner, og Ræven indbød derfor en Dag Storken til et godt Maaltid, som den vilde anrette for dem begge. Storken kom ogsaa, og Ræven satte en tynd Suppe frem paa en Tallerken, og de begyndte begge at æde. Men Storken kunde med sit lange Næb kun faa lidt af den tynde Suppe, hvorimod Ræven i en Fart fik det hele labet ned. Nogle Dage efter besluttede Storken at gøre Gengæld. Den indbød Ræven til Gilde, og Retterne blev baaret frem i en meget høj og smal Krukke, hvorpaa begge begyndte at tage til sig. Men medens Storken med sit lange Næb let kunde naa gennem Krukkens Aabning og faa fat i Suppen, maatte Ræven nøjes med at slikke det øverste af Krukken. Saaledes gik Ræven bort med en tom Mave, og efter den Tid ophørte Venskabet mellem de to Dyr.

16. Kaninen.

To Brødre fik af deres Fader Lov at holde Kaniner. De fik da en stor Kasse sat op i Laden, og heri satte de to Kaniner. Døren paa Kaninhuset var af Tremmer, saa de kunde se, hvorledes Kaninerne legede og aad, og de sad hele deres Fritid og morede sig over Dyrenes pudsige Spring. Fra Haven hentede de Græs og Blade, som de lod ligge nogle Timer i Soleen, da Kaninerne ikke godt taaler alt for saftige Urter; de kan let blive syge deraf og dø. En Dag saa de, at Hunnen plukkede Haar af sit Bryst og lavede et Leje i en Krog. Nu vidste de, at den snart vilde faa Unger, og det slog ogsaa til. Næste Dag laa der 11 smaa blinde, skaldede Unger i Reden, og nu var Glæden dobbelt stor.

17. En onskabsfuld Papegøje.

Kaptajnen paa et Skib havde en Papegøje, som kunde efterligne hans Kommando saa skuffende, at endog Matroserne lod sig narre af den. En Dag blev tre Damer roet ud til Skibet, hvor de vilde besøge Kaptajnen. Da Baaden kom langskibs, blev de hejset op een ad Gangen ved Hjælp af et Spil. De to var allerede kommet vel op, og den tredje var halvvejs oppe, da Papegøjen, som var paa Dækket, pludselig kommanderede: „Lad gaa!“ Matroserne, der stod ved Spillet og ikke kunde se, hvad der foregik, troede, at det var Kaptajnen, der kommanderede, og lod Spillet løbe ud. Den ulykkelige Dame fik sig en ordentlig Dukkert men blev naturligvis i en Fart halet om Bord af Matroserne. Men fra den Dag af sørgede Kaptajnen for, at Papegøjen var lukket inde, naar Passagerer skulde hejses om Bord.

18. Kirsten Pils Kilde.

I den store Skov Dyrehaven ved København levede engang i gamle Dage en ung Pige, der hed Kirsten Pil. Hun boede ganske alene i en Hytte inde i Skoven og førte et fromt og gudfrygtigt Liv. En Aften vandrede hun omkring i Skoven, og hendes Sjæl var saa opfyldt af fromme Tanker, at hun glemte alt omkring sig og kom bort fra Vejen. Da det blev mere og mere mørkt, kunde hun ikke finde tilbage til sin Hytte. Tillige plagedes hun af en utaalelig Tørst. I sin Nød anraabte hun da Gud om Hjælp, og han forlod hende ikke. Ved hendes Fod sprang der en Kilde frem, og ved den slukkede hun sin Tørst. Da hun mente, at Gud ogsaa havde sendt den for at vise hende den rette Vej, fulgte hun Vandets Løb gennem Skoven og naaede ogsaa lykkeligt sin Hytte. Kilden findes endnu og kaldes Kirsten Pils Kilde.

19. Kalø Slot.

Det gamle Kalø Slot laa i sin Tid ude i Havet i den saakaldte Kalø Vig og var kun forbundet med Land ved en Bro, der var syv Hundrede Skridt lang og sat af Sten. Slottet var stærkt befæstet, og i syv Aar udholdt det en Belejring af Greven fra det nærliggende Greveholm. Til sidst var Slotsfolkene nær ved at overgive sig paa Grund af Sult; men saa fandt de paa en Krigslist. De havde kun et Svin og en Ko tilbage; men fire Gange om Dagen kneb de Svinet i Øret, saa det skreg, og fire Gange om Dagen førte de deres eneste Ko omkring Slottet, hver Gang med en anden Kohud over sig, og en Tiggerske, som daglig indfandt

sig paa Borgen, fik altid et større og større Stykke Brød. Da Greven hørte og saa alt dette, maatte han tro, at der var fuldt op af Levnedsmidler i Fæstningen, og hævede Belejringen.

20. Liden Kirsten.

Kong Valdemar havde en Søster, der blev kaldt Liden Kirsten. Medens Kongen engang var i Leding, forlovede hun sig med den vendiske Prins Buris. Men da Kongen kom hjem og opdagede dette, blev han højlig forbitret. Da der engang var Lystighed paa Kongsgaarden, bød han hende selv op til Dans og dansede saa voldsomt og saa længe med hende, at hun omsider styrtede om og døde. Hun blev jordet i Vestervig Kloster i Ty. Men Prins Buris blev berøvet sine Øjne og hensat i et haardt Fængsel. Senere blev dog Valdemar mildere stemt og tillod ham da at vælge et andet Fængsel. Da valgte han Vestervig Kloster. Her boede han i et Taarn og havde en Lænke om Livet, som var saa lang, at han kunde naa hen til Liden Kirstens Grav. Men Kong Valdemars Dronning, som var Prinsens egen Søster, havde altid hadet Liden Kirsten, og hun vedblev at hade hende efter hendes Død. Engang kom hun ridende forbi Vestervig Kloster. Da red hun hen til Liden Kirstens Grav og lod sin Hest trampe paa Stenen, som laa paa den. Men Stenen var ikke saa haard som hendes Hjerte, og Sporene af Hestens Hov staar endnu tydeligt i den. Stenen ligger endnu ved Vestervig Kirke.

21. Matrosen og Løvinden.

Paa Kysten af Indien blev en Matros engang sendt i Land med nogle andre for at fælde Træer. Medens han gik alene om i Skoven, saa han pludselig en Løvinde, der kom i fuld Fart lige imod ham. Flygte fra den kunde han ikke, og han vovede lige saa lidt at slaas med den. Han ventede hvert Øjeblik, at Løvinden skulde sønderrive ham; men hvor forbavset blev han ikke, da Løvinden lagde sig logrende ved hans Fødder! Den saa hen til et Træ i Nærheden, og med sine Blik syntes den ligesom at bede, om han vilde hjælpe den. Matrosen besluttede at følge den og fik straks Øje paa en stor Abe, der sad i Træets Grene med to Løveunger i Armene. Det var let at gætte, at Aben havde stjaalet Løvindens Unger.

Matrosen begyndte straks at hugge i Træet, som ikke var meget tykt. Løvinden passede imidlertid skarpt paa Røveren oppe i Træet, og da Træet faldt, greb den Aben og sønderrev den. Men Matrosen stod og rystede af Skræk. Løvinden lugtede til sine Unger og slikkede dem. Derpaa sprang den hen til den stakkels Matros og kærtegnede ham for at vise ham sin Taknemmelighed. Den løb om hans Fødder, gned nogle Gange sit Hoved mod ham, tog derpaa som en Kat sine Unger i Gabet og løb bort med dem. Skælvende og bleg kom Matrosen tilbage til Skibet, og det varede længe, førend han kom sig saa vidt, at han kunde fortælle, hvad han havde oplevet.

22. Et godt Svar.

En Fyrste havde engang indbudt en berømt Digter til Taffels, men Digteren glemte Dagen og mødte ikke. Den næste Dag traf en Ven ham og sagde til ham, at Fyrsten var meget vred paa ham for hans Opførsel. Digteren var meget ked over sin Uhøflighed og indfandt sig den følgende Audiensdag for at gøre sin Uret god igen. Saa snart Fyrsten fik Øje paa ham, vendte han Ryggen til ham og lod, som om han ikke kendte ham. Digteren tog dog Sagen ganske roligt og sagde til Fyrsten, at han nærede den dybeste Taknemmelighed over for ham. Han havde nemlig hørt, at Majestæten var vred paa ham, men nu saa han, at det modsatte maatte være Tilfældet. Da Fyrsten, som stadig vendte Ryggen til ham, spurgte, hvad han mente med det, svarede han, at Hans Majestæt vendte Ryggen til ham, og det plejede han aldrig at gøre over for sine Fjender. Kongen lo, og Digteren blev atter taget til Naade.

23. En Løvehistorie.

En Buskmand var engang paa Jagt og forfulgte en Flok Zebraer. Han havde just været saa heldig at saare en af dem med en Pil, da han nær ved sig opdagede en Løve, som netop havde været paa Jagt efter de samme Zebraer. Løven nærmede sig og syntes at være meget vred paa Buskmanden; den lod til at betragte ham som en slet og ret Krybskytte, der gjorde Indgreb i dens Rettigheder. Han blev bange og klavrede hurtigt op i et Træ. Løven nærmede sig knurrende og gav sig saa til at spadserere rundt om Træet; af og til saa den op

til Manden. Til sidst lagde den sig ned under Træet og holdt Vagt hele Natten. Den ulykkelige Fange deroppe holdt sig vaagen til henimod Morgenstunden; da var han saa træt, at han faldt i Søvn. Han drømte, at han faldt lige ned i Løvens Gab. Forskrækket for han op af Søvn, slap Taget — og faldt ned paa Løven. Den for op med et højt Brøl, rystede Manden af sig og satte af Sted ind i Skovens Tykning. Buskmanden kom hurtigt til Besindelse, tog Benene paa Nakken og naaede snart i god Behold sin Landsby.

24. Katten og Ræven.

En Kat og en Ræv, som var gamle Venner, besluttede engang at gaa ud paa Eventyr. Medens de gik ved Siden af hinanden, talte de en Del sammen; men da de begge holdt af at rose sig selv, blev de til sidst Uvenner. Ræven sagde til Katten, at den troede nu altid, at den selv var saa klog, men det var dog en bekendt Sag, at „Mikkel“ var det listigste af alle Dyr, og den brovtede af at kende over hundrede Kneb. Ja, Katten maatte jo tilstaa, at den kun vidste eet, naar den var i Knibe; men det ene Kneb ansaa den for bedre end Rævens hundrede. Herover var de nær kommet op at slaas, da de i det samme hørte en underlig Støj. Ræven kunde ikke tænke sig, hvad det kunde være, men Katten sagde straks, at det var en Jagthund, der gøede. Mikkel blev urolig og foreslog, at de hurtigt skulde tage Flugten, men Katten vilde hellere bruge sit ene Kneb og klatrede i et Nu op i et Træ, hvor den selv var i Sikkerhed, og hvorfra den saa sin stakkels Kammerat galopere over Stok og Sten med et Kobbelt halsende Hunde

efter sig, uden at noget af dens hundrede Kneb kunde forhindre, at den omsider blev indhentet og bidt ihjel af sine Fjender.

25. Marsk Stigs Kisteklæde.

Da Kong Erik Glippings Morder Marsk Stig i syv Aar havde flakket fredløs omkring og søgt at møtte sin Hævnlyst ved at gøre Landgang og plyndre paa forskellige Steder af de danske Kyster, døde han omsider Aar 1293 paa sin Gaard Hjælm paa en Ø uden for Aarhus. Hans Venner førte hans Lig til en afsides liggende Kirke paa Sjælland eller Fyn, enten i Rørvig eller Stubberup, og jordede det der ved Nattetid. Medens de var inde i Kirken med Liget, var Præstens Pige netop i Vaabenhuset, hvor hun skulde hente Øl; derfra gik der et Vindue ind til Kirken, og hun blev saaledes Vidne til Jordfæstelsen. Da hun var kommet hjem, fortalte hun Præsten, hvad hun havde set, og den følgende Dag gik de begge hen i Kirken, hvor de tog, hvad de kunde, af Kostbarhederne og delte Kisteklædet. Siden blev hun gift med en af Marskens Svende. Hun vilde da bruge Marskens Kisteklæde til et Sengetæppe. Men da hendes Mand saa det udbredt over Sengen i Brudekammeret, greb han sit Sværd og dræbte hende paa Stedet; thi han vilde ikke, at der skulde være noget levende Menneske, der vidste, hvor hans Herre var jordfæstet, for at hans mange Fjender ikke skulde grave hans Lig op og mishandle det.

26. Svalernes Hævn.

Paa en Gaard havde et Par Svaler bygget deres Rede oven over Stalddøren. Da de havde haft den et Par Uger, traf det sig en Dag, at de fløj ud begge to. En Spurv havde imidlertid sat sig i Besiddelse af Reden og syntes saa godt om at være der, at den ikke vilde ud, da Svalerne vendte tilbage. De forsøgte paa flere Maader at faa den fordrevet; men det lykkedes ikke. Saa fløj de bort og kom noget efter tilbage med en Mængde andre Svaler. Nu gik hele Skaren løs paa Reden for at jage Spurven ud. Men da den udfyldte hele Indgangen til Reden med sit store Hoved, kunde kun een Svale ad Gangen angribe den, og da den var stærk nok til at udholde denne Kamp, maatte Svalerne til sidst fortrække og lade Spurven blive, hvor den var. Men snart kom samtlige Svaler tilbage og havde da Næb og Klør fulde af Straa og Dynd, hvormed de i største Hast tilstoppede Hullet for Spurven. Og den havde virkelig maattet sulte ihjel, hvis ikke en Dyreven havde frelst den ud af dens Fængsel.

27. Den ubarmhjertige Jyde.

Da den danske Konge Knud den Hellige blev forfulgt af de oprørske jydskke Bønder, flygtede han ind i Sankt Albani Kirke i Odense. Her knælede han ned foran Alteret, bad Gud om Forladelse for sine Synder og beredte sig til at dø; saaledes blev han liggende i længere Tid, medens hans Venner søgte at forsvare ham mod Forfølgerne. Han følte sig plaget af Tørst og bad derfor en Jyde, som kiggede ind gennem Kirkevinduet om at skaffe ham

en Drik Vand. Jyden løb straks ned til en Bæk og hentede noget Vand i en Krukke; men da han vilde række Kongen det, var der en anden Jyde, der slog til Krukken med sit Spyd, saa at den gik i Stykker, og alt Vandet spildtes paa Kirkegulvet. Kongen bebrejdede ham hans Ubarmhjertighed; men i samme Øjeblik blev han truffet af en Sten, der blev kastet ind fra Gaden gennem Vinduet, og kort efter trængte Fjenderne ind i Kirken og dræbte Kongen ved et Spydkast. Siden hen i Tiden blev den ubarmhjertige Jyde vanvittig og led stadig af en brændende Tørst. Engang vilde han lægge sig ned ved Kanten af en Brønd for at trække noget Vand op; men da gled han ud og blev hængende ved Benene med Hovedet nede i Brønden og ganske nær ved Vandet, uden at han dog kunde naa det. Da der ikke var nogen i Nærheden, der kunde hjælpe ham, maatte han til sidst dø i denne Stilling.

28. Oluf Bager.

For en tre Hundrede Aar siden levede der i Odense en Mand, som hed Oluf Bager. Han ejede flere Gaarde og saa mange Penge, at han tit laante Kongen store Summer. Engang ved Vintertid rejste Kongen igennem Odense og besøgte Oluf Bager. Den rige Mand modtog ham med megen Stads og lod hans Værelser opvarme med Kanelbark. Kongen undrede sig herover og lod et Ord falde om, at det var for dyrt Brændsel. Oluf Bager svarede blot, at han vilde gøre det dyrere endnu, og saa kastede han Gældsbrevene, som Kongen havde givet ham for de laante Penge, ind i Ovnen. Men da han blev gammel, var det forbi med hans Rigdom. Skønt han havde givet sine tolv Børn de fleste af

sine Penge, var der dog ingen af dem, som vilde hjælpe ham nu. Men i sin Nød fandt han paa en List. Han kaldte Børnene til sig, viste dem en stor, tung Kiste og sagde, at den af dem, som vilde forsørge ham, til han døde, skulde faa alt, hvad der var i Kisten. Nu vilde Børnene gerne have ham hos sig, og paa denne Maade henlevede han sine sidste Dage uden at lide Mangel. Da han var død, skyndte Børnene sig med at lukke Kisten op, men den var kun fyldt med Kampesten, og oven paa disse laa der en Seddel, hvorpaa den afdøde havde skrevet:

For Børn, som er utaknemmelige mod deres Forældre, skal hver Skilling forvandle sig til Sten.

29. Den falske Blakke.

Da Kong Knud den Hellige vilde tvinge de danske Bønder til at betale Tiende, som de ikke før havde svaret, gjorde Jyderne Opstand imod ham. Knud var just paa Gæsteri i Jylland, da Oprøret brød ud, og da alle Jyderne var fjendtligt stemte imod ham, flygtede han over til Fyn. Jyderne forfulgte ham derhen, og Knud tænkte derfor paa at gaa over til Sjælland, hvor Bønderne var bedre stemte. Da kom der en jydsk Herremand ved Navn Blakke til ham i Odense, og han raadede ham fra at rejse til Sjælland og lovede at mægle Fred mellem ham og Oprørerne. Knud blev da ogsaa i Odense. Men Blakke rejste tilbage til Jyderne; han talte til dem om Kongens Haardhed og op-hidsede dem derved end mere, og han opmuntrede dem til at skynde sig, for at Kongen ikke skulde slippe over til Sjælland, før de indhentede ham. Saa rejste han igen tilbage til Odense og sagde,

at Oprørerne var villige til at falde til Føje, der-som Kongen vilde tilgive dem deres Uret. Knud blev saa glad derover, at han bød Blakke til Gæst hos sig og gav ham store Foræringer. Men Dagen efter kom Oprørerne til Odense. Knud indesluttede sig i Sankt Albani Kirke tillige med sine Brødre og nogle faa Mænd, som havde holdt fast ved deres Troskab imod ham. Da Oprørerne ikke kunde trænge ind igennem Kirkedøren, kastede de først Sten ind paa ham gennem Vinduet, og derefter saarede de ham til Døde med et Spyd.

30. Bonden fra Lemvig.

Medens Svenskerne i Midten af det syttende Aarhundrede hærgede i Jylland, skete det engang, at en Flok svenske Ryttere henimod Aften nærmede sig Lemvig. Men da det allerede begyndte at blive mørkt, tvang de en Bonde fra Lemvig, som de traf kørende paa Vejen, til at spænde sin Hest fra og sætte sig op paa den og ride med for at vise dem Vej. Bonden red da i Spidsen for dem ved Siden af den svenske Officer, og de andre Ryttere fulgte efter. Men da de havde redet en Stund hen over Markerne og det imidlertid var blevet aldeles mørkt, var de kommet nær ved Bakkerne uden for Byen. Da saa de et Lys skinne i stor Afstand foran dem. Officeren spurgte, hvor det Lys var. Bonden vidste, at det maatte være i en Gaard lige over for Byen paa den anden Side af Fjorden. Men hos sig selv havde han besluttet, at han vilde opofre sit eget Liv, naar han blot med det samme kunde ødelægge de fjendtlige Ryttere. Derfor sagde han, at Lyset var i Lemvig, og opfordrede tillige Rytterne til at skynde sig, for at de snart kunde

faa Ende paa den lange Vej. Alle Svenskerne satte Sporen i Siden paa Hestene og for af Sted i Galop med Bonden i Spidsen. Men et Øjeblik efter styrtede de alle ned ad en af de stejle Brinker, og ved Foden af Bakken fandt Lemvig Borgere den næste Morgen Bondens Lig imellem alle Svenskernes.

31. Jungs Frue.

Paa den Pynt ved Præstø, der nu kaldes Jungshoved, laa der i gamle Dage et herligt Slot med Volde og Grave. Det var anlagt af en Sørøver ved Navn Jung, efter hvem Stedet har faaet Navn. Denne Jungs Frue var overmaade hovmodig og troede fuldt og fast, at hendes Rigdom aldrig kunde faa Ende. Engang gik hun paa Højeløftssvalen og holdt en kostbar Guldring mellem sine Fingre, just som en af hendes Terner kom gaaende hen til hende. Da paakom der hende en hovmodig Lyst til at lade denne Terne forstaa, hvor rig hun var. Derfor kastede hun Ringen ud i Borggraven og sagde med det samme, at saa vist som det var, at hun aldrig mere fik denne Ring at se, saa vist var det ogsaa, at hendes Rigdom aldrig vilde faa Ende. Men paa samme Tid sad der just en fattig Fisker ved Bredden af Borggraven og medede. Kort efter at Fruen havde kastet Ringen ud i Vandet, mærkede han, at der var en Fisk, der havde bidt paa Krogen, og da han trak Snøren til sig, havde han fanget en stor og kostelig Fisk, som han bragte op paa Slottet og solgte. Kokken skar straks Fisken op, og da trillede der en stor Guldring ud af dens Indvolde. Denne blev bragt til Fruen. Men da hun saa den og opdagede, at det var hendes egen Ring, som hun havde kastet i Vandet, mindedes hun de

Ord, hun havde sagt, og blev meget modfalden; thi hun kunde nu nok forstaa, at det snart vilde være forbi med hendes Herlighed. Og det gik hende virkelig saare ilde; hun døde i den ynkeligste Armod paa Jungshoved Hovmark, og man viser endnu Stedet, hvor man fandt hendes Lig.

32. Kirkeuret i Kolding.

Engang for mange Aar siden boede der i Nærheden af Kolding, paa en Gaard, som nu er ødelagt, en meget rig Mand. Blandt andet ejede han den Mark ved Byen, der kaldes Søndervang. Denne Mark havde Kolding Borgere faaet stor Lyst til at erhverve for Byen, og omsider blev de enige med Ejermanen om, at han skulde overlade dem den for en stor Sum Penge. I denne Anledning foranstaltede de et stort Drikkegilde for ham. Under Maaltidet kom han til at tale om en Hest, han havde, som skulde være saa rap til Fods, at ingen Hest kunde maale sig med den i Hurtighed, og han angav en meget kort Tid, paa hvilken den skulde løbe fra hans Gaard til Kolding. Da Borgerne ikke vilde tro dette, blev der indgaaet et Væddemaal. De bestemte et vist Klokkeslæt den næste Dag, da Manden skulde ride ud af sin Gaard paa den omtalte Hest. Dersom han saa var paa Kolding Torv, før Kolding Kirkeur slog tolv, skulde Borgerne betale ham flere Tusinde Rigsdaler; men kom han senere, skulde han afstaa dem Søndervang for intet. Den næste Dag til den aftalte Tid sad Herremanden paa sin Hest og red ud fra sin Gaard, og han naaede Byporten saa betimelig, at han godt kunde have været paa Torvet, før Klokken slog tolv. Men da Borgerne mærkede dette, drejede de

i en Hast Uret, saa at det straks kom til at slaa. Da Manden hørte Uret slaa, standsede han sin Hest og vendte om, red stille hjem til sin Gaard og døde otte Dage efter af Ærgrelse. Men siden den Tid har det været aldeles umuligt at faa Kirkeuret i Kolding til at gaa rigtigt.

33. To Venner.

1.

Sam var en ulykkelig lille Dreng, der havde mistet begge sine Forældre og boede hos sin Stiffader i en Udkant af London. Stiffaderen levede af at sælge Klude, gammelt Jærn og lignende og drog ofte ud paa Landet for at købe disse Sager, og Sam maatte da følge med for at hjælpe at trække den Vogn, hvorpaa Stiffaderen lagde, hvad han købte. Det var tit drøje Ture for stakkels Sam, da Stiffaderen, naar han havde Ærgrelser, lod det gaa ud over Sam. Een Forsvarer havde han dog, og det var Hunden Gibsy, der ogsaa fulgte med, naar de kørte paa Landet. Den holdt meget af Sam, og naar Stiffaderen pryglede ham, knurrede og gøede den, indtil han holdt op; ja flere Gange bed den ham endogsaa i Benene, for at han skulde give Slip paa Sam. Herover blev Stiffaderen forbitret, gav den nogle Spark og svor, at den Køter snart skulde faa en Sten om Halsen og blive kastet i et Vandhul.

2.

Sam var meget fortvivlet over denne Trusel og frygtede hver Dag for, at den skulde blive udført. En Nat vaagnede han og saa, at Stiffaderen var oppe og sad og talte med en Mand, der saa lige

saa ond og fæl ud som han selv. Af og til pegede de hen paa den Bunke Klude, der var Sams Seng, og hvor han laa med sine Arme om Gibsys Hals og ikke turde lade sig mærke med, at han var vaagen. Han kunde ikke forstaa, hvad de talte om, men mente, at de gjorde Aftale om at drukne Gibsy. Da Stiffaderen næste Morgen gik ud uden at tage Sam eller Gibsy med, besluttede den stakkels Dreng, at han vilde tage sin firbenede Ven med, den eneste, han havde paa Jorden, og gaa ud i den vide Verden, hellere end at vente, til den grusomme Stiffader maaske kom tilbage med sin Ven, der sikkert skulde skille stakkels Gibsy af med Livet.

3.

Saa vandrede de af Sted, de to, ad de mest afsides Veje. Gibsy var i et straalende Humør; den sprang og hoppede op ad Sam og slikkede ham i Ansigtet af bare Glæde, og den tog sig slet ikke nær, at den kun fik meget lidt at spise den Dag. Om Aftenen kom de forbi en Mølle, og da Mølleren, som stod udenfor og røg sin Pibe, saa rigtig god og venlig ud, tog Sam Mod til sig og bad, om han maatte overnatte med sin Hund i hans Lade. Sam havde et Par gode, ærlige Øjne, saa Mølleren fattede Tillid til ham, gav baade ham og Hunden en god Aftensmad og lod Sam lægge sig i en Seng, der stod i et Kammer, som laa ved Siden af Møllerens eget. Saa godt havde Sam aldrig før ligget, og han sov straks ind, med sin tro Hund liggende neden for Sengen. Men om Natten vaagnede han ved, at den gøede stærkt, tudede og skrabede paa Døren for at komme ud, medens den tillige logrede med Halen for at faa ham med.

Sam hørte tillige en skrækkelig Støj i Møllerens Værelse, og uden at betænke sig lukkede han op for Gibsy, der straks styrtede ind til Mølleren. Den stakkels Mand stod i bar Skjorte og kæmpede med to Banditter, der var nær ved at overmande ham. Sam genkendte straks sin Stiffader og den Mand, han havde talt med hin Nat. Han styrtede ud for at skaffe Hjælp, men Gibsy for ind paa den fremmede Mand og greb ham i Struben, saa han faldt om. Sams Stiffader søgte straks at undfly, da han saa den uventede Hjælp, Mølleren fik; men han blev i det samme grebet af Karlene, som Sam havde vækket. Det var ikke om Gibsy, de to Mænd den Nat havde gjort Aftale, men om at gøre det Indbrud, som nu var faldet saa uheldigt ud for dem selv.

Stiffaderen og hans slemme Kammerat blev afleveret til Øvrigheden, men Sam og hans firbenede Ven tog Mølleren sig af; han syntes, det var det mindste, han kunde gøre for sin tobenede og firbenede Redningsmand.

34. Politiet i Paris.

Kejser Josef II af Østerrig var en stor Beundrer af Politiet i Paris og søgte at faa sit eget Lands Politi ordnet lige saa udmærket som det franske. Efter store Anstrengelser troede han, at det var lykkedes ham; men da indtraadte der en Begivenhed, som overbeviste ham om det modsatte. En Forbryder, som var østerrigsk Undersaat, var flygtet bort fra Wien og havde taget sin Tilflugt til Paris. Kejseren fordrede ham udleveret, og hans Gesandt

henvendte sig i den Anledning til Politimesteren i Paris. Denne gav ham det Svar, at Fyren havde været i Paris, men nu ikke længer var der. Han meddelte tillige, paa hvilket Sted i Byen han havde boet, og hvilke Spillehuse han havde besøgt. Gesandten sendte disse Oplysninger til Kejseren, som svarede tilbage, at Politiet i Wien ikke kunde finde ham og stadig paastod, at Manden maatte være i Paris. Gesandten maatte da paa ny henvende sig til den franske Politimester. Denne sendte et Par Dage efter den østerrigske Kejser den Besked, at Forbryderen havde forladt Paris omkring den 10de i den forrige Maaned, at han for Tiden opholdt sig i Wien og boede i Stefansgaden 12, 3dje Sal. Da man nærmere undersøgte Sagen, viste det sig, at Franskmanden havde Ret. Forbryderen blev arresteret i Wien paa det Sted, som Politiet i Paris havde opgivet.

35. En Kat opdager en Morder.

For en Del Aar siden blev en Kone i Frankrig myrdet i sin Bolig. Da Politimesteren kom for at gøre sig bekendt med de nærmere Omstændigheder ved Mordet, laa den myrdede paa Gulvet, og paa en Kommode sad en Kat, stille og ubevægelig. Dens Øjne var bestandigt rettede paa den myrdede og røbede Vildhed og Vrede. Der var mange Mennesker til Stede i Stuen; men hverken disse fremmede Mennesker eller den Tummel, der opstod i Huset, kunde bringe Katten til at forlade sin Stilling. Imidlertid blev en Mand, der var mistænkt for at have begaaet Mordet, ført ind i Huset, og Politimesteren talte med ham i Forværelset. Men saa snart Katten hørte den mistænktes Stemme,

rejste den Børster. Dens Blik blev mere vildt og truende, og da Manden førtes ind i Værelset, hvor den myrdede laa, sprang Katten rasende hen imod ham. Efter at den en Stund havde set paa ham med sine funklende Øjne og givet Tegn paa den største Forbitrelse, trak den sig sørgende hen i en Krog. Alle blev forbavsede herover, og den mistænkte grebes af en saa stærk Forvirring, at han kort efter tilstod, at han havde begaaet Mordet.

36. Hundens Kløgt.

To Mænd gik engang fra deres Hjem til en noget derfra liggende Gaard for at hente nogle Noder. En stor Hund fulgte dem. Paa Hjemvejen plagede Hunden, som var vant til at bære Smaapakker, dem saa længe, til den fik Lov til at bære Noderullen. Med denne i Munden ilede den stolt i Forvejen ad Hjemmet til. Vejen førte over en Aa ind til Stedets Have. Broen her var aflukket med en høj Gitterlaage, og Hunden plejede, naar den fandt Laagen lukket, at svømme over Aaen. — Da de to Herrer nærmede sig Broen, kom de til at tænke paa, at Hunden nu rimeligvis havde fulgt sin gamle Vane, og at Noderne altsaa var blevet vaade. De gav sig til at løbe for at indhente Hunden, men de blev overraskede ved at se den arbejde sig op paa den modsatte Bred uden at have Noderne med. Da den havde rystet sig lidt, ilede den hen til Gitterlaagen og kom straks efter til Syne med Noderne. Det kloge Dyr havde altsaa, da det fandt Laagen lukket, skubbet Noderne ind mellem Tremmerne og var derpaa selv svømmet over Vandet for saa at hente sin betroede Skat i god Behold paa den anden Side.

37. Den kloge Hund.

En lærd Mand havde den slemme Vane at læse om Aftenen, naar han var kommet i Seng. Undertiden sov han da ind uden at have slukket Lyset, som stod paa Bordet ved Siden af hans Seng. Men til sin Forundring fandt han, hver Gang han vaagnede, Lyset slukket, og dog vidste han, at han ikke selv havde gjort det, og at intet Menneske foruden ham havde været i Værelset. Da han en gang betragtede Lyset nøjere, saa han, at det hverken var blæst ud eller slukket med en Lyse-saks, men Tanden syntes at være trykket ned ligesom med Fladen af en Haand. Nu faldt det ham ind, om ikke hans Hund, som om Natten laa ved Siden af hans Seng, kunde have udført dette Kunststykke. For at faa dette at vide med Vished læste han den næste Aften igen, da han var kommet i Seng, men kun en kort Tid, og lod saa, som om han var faldet i Søvn. Ikke ret længe efter kom Hunden hen til Sengen og saa opmærksomt paa sin Herre som for at forvisse sig om, at han virkelig sov. Da den saa, at han laa ganske stille, sprang den først op paa Stolen og derfra paa Bordet, løftede en af sine Forpoter og slukkede Lyset med den. Da den havde gjort det, gik den ned igen og lagde sig paa sin sædvanlige Plads.

38. Fejltagelsen.

Ved en Auktion traf en Bonde nogle gode Venner, som han ikke havde set i mange Aar. De kom i saa livlig en Samtale, at han ikke altid lagde Mærke til, hvad der blev raabt op. Engang bød han alligevel og fik det, han bød paa, tilslaaet. Han troede, at det var et Ur, han havde budt paa, og spurgte derfor: „Hvor længe gaar det?“ — „Hele Aaret, min gode Mand! naar De blot vil passe paa at holde den i Gang,“ lød Svaret. Det var en Spiderok, han havde faaet.

39. Den kloge Stær.

En gammel Jæger havde i sin Stue en Stær, som kunde sige nogle Ord. Naar Jægeren f. Eks raabte: „Lille Stær, hvor er du?“ saa svarede Stæren: „Her er jeg!“ Naboens lille Karl glædede sig meget over Fuglen og kom tit ind for at se den. En Dag, da Karl kom, var Jægeren ikke i Stuen. Karl fik da Lyst til at tage Stæren, fik i en Fart fat paa den, puttede den i sin Lomme og vilde liste sig bort med den. Men i det samme traadte Jægeren ind i Stuen. Han vilde gøre Karl en lille Glæde ved at faa Fuglen til at tale og raabte som sædvanlig: „Lille Stær, hvor er du?“ og Fuglen i Drengens Lomme skreg, saa højt den kunde: „Her er jeg!“

40. Den punktlig Jens.

Medens Oberst Helgesen efter den første slesvigske Krig var Kommandant i Rendsborg havde

han til Oppasser en Soldat ved Navn Jens, som skulde holde Vagt i Gangen foran hans Dør. Beboerne havde den Skik at drukne Hunde og Katte i Fæstningsgraven. Helgesen forbød det; men en Dag saa han, at en Læredreng kom og kastede noget ud i Vandet, uden at han fra Vinduet kunde se, hvad det var. Helgesen blev vred og sagde til Oppasseren, at han straks skulde springe ned og se, om det var en Hund, den Dreng var ved at drukne. Hvis det var det, skulde han tage ham i Nakken og føre ham ind. Jens sprang rask af Sted ned til Drengen og saa meget opmærksomt ned i Vandet. Derefter gik han ganske langsomt tilbage. Helgesen spurgte: „Naa, hvorfor kommer du ikke med ham?“ — „Det var en Kat, Hr. Oberst!“ svarede Jens.

41. Svin i Skoven.

I gamle Dage blev Svinene ikke passet saa godt som nutildags. De maatte selv sørge for at hente Føden i Skov og paa Mark. Paa den Tid var der en Trolde og en Bonde, som drev deres Svin ud i Skoven i Fællesskab. Da Svinene var blevet fede, fulgtes Ejerne ad for at hente dem hjem. Paa Vejen spurgte Bonden Trolde, om han havde husket at mærke sine Svin, saa han kunde kende dem igen. „Nej, det havde han ikke,“ sagde han, og spurgte saa Bonden, hvordan han havde mærket sine. „Jeg slog en Krølle paa Halen af mine“, svarede Bonden. Da de fandt Svinene, slog de Krølle paa Halen alle sammen undtagen en gammel mager So, og den maatte Trolde saa nøjes med.

42. Jerusalems Skomager.

Den Morgen da Frelseren maatte slæbe sit Kors fra Jerusalem til Golgatha, kom han forbi en Skomagers Hus. Han var da saa udmattet, at han segnede om paa en Bænk uden for Huset. Da kom Skomageren ud og drev ham bort derfra. Men da Frelseren vandrede videre med sit Kors, vendte han sig mod Skomageren og sagde: „Som jeg nu gaar uden Hvile, saaledes skal du ogsaa gaa, indtil jeg kommer tilbage paa Dommedag.“ Fra den Stund af maatte Jerusalems Skomager gaa omkring uden Hvile og Ro. Kun Julenat maa han hvile sig. Finder han da en en Plov ude paa den vilde Mark, saa sætter han sig paa den. Men den Mand, der pløjer med en saadan Plov, avler kun Ukrudt og intet Korn; thi overalt fører Jerusalems Skomager kun Forbandelse med sig. Derfor maa ingen Plov blive staaende paa Marken Julenat.

43. Kristian den 4de.

Kristian den 4de blev Konge allerede som Barn. I sit 14de Aar overværede han en Herredag i København, hvor der var anlagt Sag mod tre Adelsmænd ved Navn Friis, der paa Viborg Gade havde overfaldet en værgeløs Standsfælle og afhugget hans Haand. Da Sagen kom for, var den ene allerede død. De to andre vilde Rigsraadet paa Grund af deres høje Stand gerne frelse; men nu spurgte Kongen, hvad Loven bød i et saadant Tilfælde. Kansleren Niels Kaas svarede, at skaanske Lov jo nok fastsatte Tremarksbøder for den, der afhuggede en Træls Haand; men dette Overfald var jo sket i Jylland og mod en Adelsmand. „Saa skal

da en Træl i Skaane have større Ret end en Adelsmand i Jylland! Men jeg siger, at de to af Gerningsmændene, som lever, bør bøde deres tre Mark og holdes og regnes for æreløse Mænd; den tredje, som er død, faar Gud dømme!“ Og saaledes blev det. Den samme levende Retsfølelse beholdt Kongen altid; men det var ikke altid, at han var saa heldig som her med at sætte sin Vilje igennem.

44. Værdifulde Stene.

Nogle unge Mænd sad sammen og talte fornøjede om alle de gode Ting, hver især havde. En rig Mands Søn, der var slem til at prale, tog en Naal ud af sit Halstørklæde og sagde til de andre: „Jeg vil vædde 100 Kr. med eder, at ingen af eder har to saa værdifulde Stene som de, der er indfattede i denne Naal; de er mindst 1000 Kr. værd.“

„Godt,“ svarede en ung Landmand, „hvis I vil komme ud til mig i Morgen, vil jeg vise eder to, som i det mindste jeg anser for at være mere værdifulde.“ Dertil var alle villige, og næste Dag drog de ud til Landmanden. Han førte dem straks op i en Mølle, der hørte til hans Gaard, viste dem Møllestenene og sagde: „Disse to Stene indbringer mig aarlig mere end 1000 Kr., saa jeg tør vel paastaa, at de er mere værd end min Vens, der kun har kostet Penge.“

45. En Morgentur.

En Irlænder gik en Morgen meget tidligt ind paa en rig Herremands Gods for at søge Vildt.

Pludselig saa han Herremanden lige foran sig. Det var umuligt for ham at komme af Vejen, og han gik derfor dristigt lige hen imod ham og sagde: „God Morgen, Deres Højvelbaarenhed, hvad har dog bragt Dem ud saa tidligt paa Morgenstunden?“ Herremanden svarede, at han var gaaet ud for at faa lidt Appetit til Frokosten, og spurgte saa, hvorfor Irlanderen var saa tidligt paa Færde. „For at faa lidt Frokost til Appetitten,“ svarede han.

46. Snarraadighed.

Peter den Store af Rusland havde en Hofnar, der var bekendt for sin Opfindsomhed og Snarraadighed og altid forstod at rede sig selv og andre ud at alle Forlegenheder. En Fætter af ham var engang faldet i Unaade hos Kejseren og var lige ved at blive henrettet. Narren gik da til Kejseren for at bede om Naade for ham. Da Kejseren saa ham komme, gættede han straks hans Ærinde og lod ham ikke engang komme til Orde, men raabte til ham: „Det nytter ikke, at du kommer, jeg siger dig, at jeg ikke vil gaa ind paa det, som du vil bede mig om!“ Men Narren var ikke raadvild; han kastede sig øjeblikkelig paa Knæ og sagde: „Deres kejserlige Majestæt! jeg anraaber Dem om at lade min Fætter, den Slyngel, henrette.“ Kejseren, der var blevet fanget i sin egen Fælde, gav sig hjerteligt til at le og tilgav Narrens Fætter.

47. De gode Strømper.

Der var engang en Præst, som var meget godgørende, og han lod aldrig en trængende gaa fra

sig uden en Gave. Havde han ingen Penge, saa gav han de fattige noget af sit Tøj. Men det kunde hans Kone ikke lide; thi Manden bortgav rask væk nye saavel som gamle Skjorter og Strømper og alt andet, som de ejede. En Dag saa Præstekonen, at en pjaltet Haandværkssvend gik fornøjet ud af Præstens Studerekammer. Derfor gav hun sig straks til at efterse Skufferne, og hun opdagede snart, at der manglede et Par nye Strømper. Hun gik da ind til sin Mand og sagde i en bebrejdende Tone: „Kære Mand! nu har du jo igen givet et Par af dine Strømper bort, og det endda af de gode!“ — „Ja, lille Kone!“ svarede Præsten ganske roligt, „daarlige havde Haandværkssvenden selv!“

48. En snurrig Tobakspibe.

Der var engang en Skytte, som gik ud paa Jagt; saa mødte han en Trolld, der havde skabt sig om, saa at han lignede et Menneske. De kom i Snak sammen; men Trollden stod hele Tiden og betragtede Skyttens Bøsse og spurgte til sidst, hvad det var for en Indretning. Skytten svarede, at det var en Tobakspibe. Saa bad Trollden, om han maatte prøve den, og det fik han Lov til. Skytten puttede Bøsssepiben i Munden paa ham og sagde, at nu skulde han blot suge til. Men idet Trollden begyndte at suge paa Piben, lod Skytten Bøssen gaa af; derved kom Trollden til at nyse og sagde: „Det var da en svær stærk Tobak, du holder.“

49. Ministeren og hans Skriver.

En Skriver skulde en Aften skrive et Brev, som Ministeren dikterede, idet han gik frem og

tilbage over Gulvet. Men Skriveren havde om Dagen haft et strengt Arbejde, og han faldt derfor i Søvn under Skrivningen, uden at Ministeren mærkede det. Da Ministeren havde dikteret Brevet til Ende, vendte han sig til Skriveren og sagde, at nu kunde han slutte som sædvanlig. Han fik intet Svar, men til sin Forundring saa han, at kun de første Linier var skrevet. Ministeren holdt meget af Skriveren, og han gik hen til ham og gav ham et let Slag paa Kinden for at vække ham. Skriveren vaagnede, blev forvirret og gav uden rigtig at vide, hvad han gjorde, Ministeren et vældigt Ørefig. Ministeren blev ikke vred, men sagde ganske rolig: „Hør, min gode Ven! nu tænker jeg, vi begge er fuldstændig vaagne; lad os nu gaa videre med vort Brev.“

50. Frederik den Sjette og Kandidaten.

Kong Frederik den Sjette var ofte meget barsk i sin Tiltale; derved forskrækkede han undertiden en og anden, som fik Audiens og ikke kendte til Kongens Maade at udtale sig paa. Engang fik en ung Kandidat, der vilde søge om at blive Præst i Grønland, Foretræde. Da han kom ind i Kongens Værelse, saa han ikke straks Kongen, der sad paa en Stol i et Hjørne, og gik derfor videre gennem Værelset mod den næste Dør. Barsk raaber Kongen: „Hvor vil De hen?“ I sin Befippelse svarer Kandidaten: „Til Grønland, Deres Majestæt!“ „Det er nok muligt,“ udbrød Kongen, „men det er ikke Vejen til Grønland.“ Kongen mente det dog ikke saa slemt, og Kandidaten blev virkelig Præst i Grønland.

51. Frederik den Syvende og Skytten.

Frederik den Syvende var engang til Stede ved en Skarpskydning, og den dygtigste Skytte blev kaldt frem for Fronten. „Naa, min Ven,“ sagde Kongen, „lad mig saa se, hvor dygtig du er til at skyde.“ Soldaten sigtede og traf Pletten. „Nok en Gang!“ raabte Kongen. Skytten lagde igen Bøssen til Kinden og traf Pletten. „Det var godt gjort,“ sagde Kongen; „der har du en Daler.“ „Nok en Gang, Deres Majestæt!“ udbrød Soldaten glad med Daleren i Haanden. „Hahaha! Der har du da en Specie; saa er vi vel kvit, min Ven?“ sagde Kongen, idet han fjernede sig.

52. Brødkniven.

En Bonde mødte en Dag i Nærheden af sit Hjem en Handelsmand, der falbød forskellige Ting. Blandt andet havde han særdeles gode Brødknive, der kostede 1½ Kr. Stykket. Bonden, der huskede, at de trængte til en saadan, købte en. Da han kom hjem med den, fortalte Konen, at hun just havde købt en af den samme handlende, der havde sagt, at hendes Mand havde bedt ham om at gaa derind for at sælge den. Manden blev ærgerlig og sendte straks sin Karl hen paa Kroen for at hente Kræmmeren; men denne, der var en fiffig Fyr, sagde til Karlen: „Jeg ved nok, hvad din Husbond vil. Han vil købe en af mine Knive. Har du Penge, kan du godt faa den med. Jeg behøver da ikke at gaa derhen.“ Karlen betalte og fik den tredje Kniv med hjem.

53. Han lærte at tie!

I et jydsk Sogn boede der en Mand, som vel gik flittigt i Kirke, men havde den slemme Uvane, saa længe Orgelet spillede, at tale med sin Nabo om alle Slags verdslige Ting. Jo højere Musikken lød, des kraftigere talte han. Dette forstyrrede Menigheden, og mange ærgrede sig derover. Organisten var mest vred, og til sidst tænkte han: „Vent lidt, min gode Mikkell, det skal jeg snart vænne dig af med.“ Næste Søndag, da Orgelet begyndte at spille, snakkede Bonden som sædvanligt, men i Førstningen kun ganske sagte. Lidt efter lidt trak Organisten alle Registrene (Stemmerne) ud, saa Orgelet brusede med fuld Kraft. Bonden maatte da ogsaa gøre sin Stemme stærkere for at blive hørt. Men pludselig tav Orgelet. Der blev ganske stille i Kirken. Kun fra Bondens Stol lød en kraftig Stemme, der raabte: „Den ene har et krumt Horn.“ Han tav skamfuld stille; men i lang Tid blev han drillet med, at han havde talt om Studehandel i Kirken, og fra nu af talte han ikke under Gudstjenesten.

54. Jagthunden og Tobakspiben.

En god Jagthund er oplært til straks at hente, hvad Jægeren skyder, og komme smukt med det i Munden. — En Jæger satte sig en Dag lidt ned paa en Sten for at hvile sig, men da han gik, glemte han sin Pibe. Da han nu var kommet et godt Stykke bort, opdagede han, at Piben var glemt, og han kommanderede da sin Hund til at hente den. Hunden løb straks og kom kort efter tilbage, men havde ingen Pibe. Atter blev den sendt af Sted, men da den kom til Stedet og ingen

Pibe fandt, løb den efter en Dreng, som gik i Nærheden, og sprang gående op ad ham. Drengen blev hange og begyndte at græde; men Jægeren, som saa det hele, raabte nu til Drengen: „Har du Piben, saa kast den!“ Drengen kastede straks Piben, som Hunden derpaa tog og nok saa stolt kom med.

55. Skopudserens Hund.

En engelsk Officer, der opholdt sig i Paris, gik hver Dag over en af Seinebroerne. Her hændte det, at en stor, snavset Pudelhund kom og gned sig op ad hans blankede Støvler. Han gik saa hen til en Skopudser og fik dem blankede igen. Da dette var hændet ham flere Gange, lagde han Mærke til Hunden. Han saa da, at den rullede sig i Snavset og derefter udsøgte sig en eller anden, der havde pænt blankede Støvler, som den saa gned sig op ad. Da Officeren opdagede, at det var Skopudserens Hund, forstod han straks Knebet og bebrejdede Skopudseren hans Adfærd. Denne tilstod, at han for at skaffe sig Kunder havde lært Hunden dette Kneb. Officeren blev saa indtaget i den kloge Hund, at han købte den for en høj Pris og bragte den med til England. Her holdt han den bunden i nogen Tid og slap den saa løs. Hunden blev hos ham et Par Dage, men saa forsvandt den pludseligt. Fjorten Dage efter blev den fundet i Paris, hvor den drev sine gamle Kunster paa Broen over Seinen.

56. Ulvene og Hestene.

En Dreng vogtede nogle Heste paa et Gods i Nærheden af den russiske Grænse. En Aften sad han under et Træ og skar sig en Fløjte, medens hans tro Hund holdt Øje med Hestene og Føllene. Pludselig udstødte Hunden et ængsteligt Hyl. Drengen saa sig om og blev var, at seks Ulve fra den nærliggende Skov kom farende hen imod Hestene. Uden lang Betænkning klatrede han med Hunden under Armen op i det nærmeste Træ. Fra dettes Top blev han Vidne til den Kamp, der førtes imellem Hestene og Ulvene. Hestene sluttede Kredse omkring Føllene, idet de vendte Hovederne indad. Hver Gang nu Ulvene vilde angribe Flokken, slog Hestene bagud, saa at Ulvene fik blodige Pander og slyngedes langt bort. To Ulve laa allerede døde paa Valpladsen. Inden de andre kunde forny deres Angreb, lød der henne fra Skoven to Skud efter hinanden. To af Ulvene styrtede om, hver gennem-boret af en Kugle, medens de to sidste af Ulve-flokken flygtede i største Hast. Det var Godsets Jæger, som havde nedlagt de to Ulve og derved udfriet Drengen af hans Fangenskab.

57. En Nyfundlænder frelser en Skibs-besætning.

Paa Kysten af Sydengland strandede engang et Skib. Otte Matroser klyngede sig til Masterne; men ingen kunde komme dem til Hjælp; thi Brændingen var saa frygtelig, at ingen Baad kunde gaa ud. Da kom der en Mand ned til Strandbredden; han havde en stor Nyfundlænder med sig. Han talte til Hunden, pegede paa Skibet og gav den en

lille Stok i Munden. Hunden sprang øjeblikkelig i Vandet, kæmpede sig gennem Brændingen ned til Skibet, men kunde ikke komme det saa nær, at den kunde aflevere Stokken. Men Folkene paa Skibet forstod, hvad der var Meningen. De fastgjorde hurtigt et Reb til en anden Stok og kastede den ud til Hunden. Denne slap straks sin egen Stok, greb den anden og svømmede i Land. Med stor Vanskelighed kom den gennem Brændingen, men Stokken havde den med sig; og nu blev Rebet halet i Land: og ved Hjælp af dette kom der Forbindelse mellem Skibet og Land, og alle blev frelst.

58. Aleksander den Store og Lægen.

Paa sit Tog mod Perserkongen blev Aleksander den Store engang heftig syg af en Forkølelse, han havde paadraget sig ved Badning. Han havde en Læge ved Navn Filip, en kyndig og tro Mand, der gjorde alt for at helbrede ham. En Dag fik den unge Konge et Brev fra en af sin Faders mest betroede Mænd, som advarede ham mod Lægen og fortalte, at denne var underkøbt af Perserkongen til at forgive ham. Men Aleksander stoledes paa sin Ven, og da Lægen næste Gang rakte ham Lægemidlet i et Bæger, tog han det med fast Haand og drak det ud, medens han lod Lægen læse Brevet. Hans Tillid til Lægen blev belønnet; thi faa Dage efter stod han op fra Sygelejet og førte sine Stridsmænd til ny Kamp og Sejr.

59. Kejser Rudolf og Bagerkonen.

Kejser Rudolf af Østerrig var en meget venlig og god Fyrste. Han var jævn i sin Færd og bar ofte i Stedet for en kongelig Dragt en simpel graa Kofte, som han i Krigen selv lappede. I denne Forklædning oplevede han adskillige Eventyr. Engang da han med sin Hær laa uden for Byen Mainz, gik han i denne Dragt ind til Byen, og da det var meget koldt, traadte han ind i en Bagers Hus for at varme sig ved Ovn.

Bagerkonen, som holdt ham for en menig Soldat, viste ham ud og klagede over, at Kejseren voldte Borgerne saa meget Bryderi med sine Krigsfolk. Rudolf lo og vilde ikke gaa. Da blev Konen saa vred, at hun tog en Spand Vand og overøste Kejseren dermed, saa han ganske gennemblødt kom tilbage til Lejren. Men om Middagen sendte han en Tjener ind til Konen med nogle Fade med Mad og med den Hilsen, at det sendte den Soldat hende, som hun om Morgen havde forsynet saa rigeligt med Vand. Konen blev fortvivlet, da hun erfarede, hvem Manden i den graa Kofte havde været, og hun skyndte sig ud til Lejren og bad Kejseren om Tilgivelse. Men han var venlig imod hende og befalede hende kun som Straf at fortælle hele Historien for alle de tilstedeværende.

60. Ild i Kachotten.

Den amerikanske Admiral Dewey er blevet berømt, fordi han ødelagde den spanske Flaadeafdeling ved Filippinerne i Krigen 1899. Han var allerede forinden bekendt som en streng Officer, der holdt god Disciplin om Bord. Fra den Tid,

da han var Chef for et mindre Skib, har man følgende Fortælling om ham. Da han engang paa en Runde kom forbi Skibsfængselet, hørte han, at to Matroser, som sad derinde, talte sammen. Den ene sagde: „Jeg har endnu et Par Tændstikker, som de glemte at tage fra mig, og jeg kunde have Lyst til at stikke Ild paa den gamle Kasse.“ Dewey lod, som om han intet havde hørt, men gik op paa Dækket og gjorde Brandalarm. Der blev meldt: „Ild i Kachotten.“ Sprøjterne rettedes mod den, og Vandet strømmede ind gennem Tremmerne og ned over de forskrækkede Syndere, saa at de fik et helt Styrtebad og gav sig til at raabe om Hjælp. Da Dewey mente, at de havde faaet nok, lod han klemte af og sagde blot til de opsætsige Matroser: „Nu er vel Tændstikkerne blevet dygtig vaade.“

61. Konens Huskeseddel.

Der var engang en Mand, som var saa urimelig mod sin Kone, at hun aldrig kunde gøre ham til Pas, skønt hun gjorde sig al Umage for at føje ham. Endelig fandt hun paa at sige, om han ikke hver Morgen vilde skrive op paa en Seddel, hvad hun skulde bestille den Dag, da hun ellers umuligt kunde huske alt det, som han ønskede af hende. Jo, det vilde han gerne, og hver Morgen fik hun saa en saadan Huskeseddel. Saa var det en Dag, at de havde været i Besøg hos nogle gode Venner, og paa Hjemvejen skulde de over et Gangbræt, der laa over et Vandløb. Hvordan Manden nu har gaaet, er det ikke godt at vide; men han faldt pludselig i Vandet og gav sig til at raabe og skrige, at hun skulde hjælpe ham op. „Nej, min kære

Mand! det tør jeg virkelig ikke, før jeg har været hjemme og set efter, om det staar paa min Huskeseddel," sagde Konen, og dermed løb hun hjemad saa stærkt, hun kunde. Nu maatte han jo hjælpe sig selv, og det kneb haardt for ham at komme op. Siden den Tid skrev han ingen Huskeseddel.

62. Narrens Bedrift.

Efter et Krigstog sad engang nogle russiske Officerer, der gjorde Tjeneste ved Hoffet, og pralede af deres Bedrifter. Da Hofnarren havde hørt lidt paa dem, sagde han pludselig: „Jeg har ogsaa en Historie at fortælle, og den er bedre end nogen af Deres.“ „Lad os høre!“ sagde alle Officererne. „Jeg har aldrig kunnet lide," sagde Narren, „at kæmpe, saadan som De gør, i Flok; det synes mig langt mere mandigt at kæmpe een mod een, og derfor udsøger jeg mig altid en Mand for mig selv. Nu traf det sig en Dag, da vi var ude for at udspejde Svenskernes Stilling, at jeg traf en svensk Soldat, der laa fladt hen ad Jorden. Der var intet Øjeblik at spille; han kunde jo rejse sig og fare løs paa mig; jeg drog derfor mit Sværd, styrtede løs paa ham og huggede med eet Slag hans højre Fod af.“ „Din Nar," udbrød Officeren; „hvorfor huggede du ikke Hovedet af ham?“ „Det havde en anden gjort i Forvejen," sagde Narren og grinede over hele Ansigtet.

63. De tre Røvere.

I et enligt Hus i Nærheden af Kerteminde boede en gammel Kone, som Folk sagde var meget rig.

Det hørte tre Røvere, og de blev derfor enige om at slaa hende ihjel og tage hendes Penge. De aftalte saa en Aften, da de skulde mødes ved Huset; men for ikke at vække Mistanke skulde de liste sig derhen een for een. Da den første kom hen til Huset, havde Konen lige tændt Lys og sad og spandt, som hun plejede, inden hun gik i Seng. Hun havde ikke noget Ur at rette sig efter; men naar hun havde gabet tre Gange, gik hun i Seng. Just som nu den første Røver kiggede ind ad Vinduet, gabede hun første Gang og sagde saa højt, at han kunde høre det: „Det var den første!“ Lidt efter kom den anden Røver til, og netop i samme Øjeblik gabede Konen anden Gang og sagde: „Det var den anden!“ Faa Minutter efter kom den tredje Røver, og da gabede Konen tredje Gang og sagde: „Det var den tredje; nu er det nok bedst, jeg gaar!“ Men da Røverne hørte det, blev de saa forfærdede, at de tog Flugten; thi de troede, at Konen havde faaet Nys om deres Planer og havde nogen i Baghold, der kunde hjælpe hende.

64. Fra Karl den Tolvtes Barndom.

Mod og ubøjelig Standhaftighed var Grundtræk i Karl den Tolvtes Karakter. Allerede i sin Barndom gav han Beviser derpaa. Da han engang i sit syvende Aar sad til Bords med sin Moder, Dronningen, og vilde give en stor Hund, som han holdt meget af, en Bid Brød, snappede det sultne Dyr saa graadigt efter Brødet, at det bed Prinsen dybt i Haanden. Saaret blødte meget stærkt, men i Stedet for at græde gjorde den lille Helt sig al mulig Umage for at skjule Saaret, for at man ikke skulde slaa hans Hund. Han viklede rask Ser-

vietten fast om den blødende Haand. Dronningen, som saa, at han intet spiste, spurgte ham om Grunden dertil. Han svarede blot: „Tak, jeg er ikke sulten.“ Noget efter spurgte hun igen, hvad der fejlede ham; men han vilde ikke lade sig mærke med noget, skønt han var blevet ganske bleg af Blodtabet. Endelig saa en Officer, som havde Opvartning ved Bordet, hvad der var sket, og der blev nu draget Omsorg for, at Saaret blev forbundet. Men Karl vilde hellere have lidt, hvad det saa skulde være, end have forraadt sin Hund.

65. Een ad Gangen!

Direktøren for et lille Forstadsteater plejede selv at sidde ved Indgangen til Teatret og sælge Billetter. Da han kun tog 50 Øre for hver Billet, havde han rivende Afsætning; og da Billetten gjaldt overalt i Teatret, var der naturligvis stor Trængsel; thi alle vilde først ind for at faa de bedste Pladser. Han gentog derfor atter og atter: „Een ad Gangen, mine herrer, een ad Gangen!“ Nu havde Direktøren en Papegøje, som han holdt meget af, og den havde han hængt i et Bur over sit Hoved; derved lærte den disse Ord og sagde dem hyppigt efter ham til stor Fornøjelse for Publikum. Men en Dag, da Buret skulde gøres rent, slap Papegøjen bort, og ingen kunde finde den. Næste Dag gik Direktøren hen ad Vejen ude paa Landet; da hørte han bag et Hegn en underlig Støj. Han gik hen for at se, hvad det var, og han opdagede da sin Papegøje midt imellem en Flok Krager, der vilde plukke dens smukke Fjer af den, medens den stadig skreg: „Een ad Gangen, mine herrer, een

ad Gangen!“ Han fik snart befriet den og bragte den glad hjem igen.

66. Den snilde Snedkersvend.

En meget kold Vinterdag skulde en Snedkersvend til en Købstad, der laa et Par Mil borte. Det havde ikke været ham muligt at komme med en Vogn, og han maatte derfor gaa, skønt Vejen laa fuld af Snedriver, saa at han kun med stor Møje kunde arbejde sig frem. Midtvejs blev han imidlertid indhentet af en Godsejer, der kom kørende. Svenden gik rask hen til Vognen og bad høfligt Godsejeren, om han vilde tage hans Overfrakke med til Byen. „Ja, med Fornøjelse, men hvorledes vil De faa den igen, naar De kommer ind til Byen,“ spurgte Godsejeren. „Aa, meget let,“ svarede Svenden; „jeg har i Sinde at blive i den!“ Godsejeren kunde ikke lade være at le ad dette Paafund og lukkede straks Vogn døren op og bad ham stige ind.

67. Tag dig i Agt for Smigrere!

En Ravn havde stjaalet et Stykke Ost og fløj med det op i et højt Træ. Mikkell, som saa det og fik Lyst til at narre Tyven, gik hen under Træet og sagde til Ravn: „Dejlige Fugl! hvor det dog er en Skam, at Folk saaledes bagtaler dig. De siger, at du er sort som Kul, men nu ser jeg med mine egne Øjne, at dine bløde Fjer er saa hvide som Sne. Og hvilken yndig Skabning har du saa ikke! Har du nu blot en klar Stemme og kan synge smukt, hvad du vist nok kan, da er der

ingen Fugl, som kan maale sig med dig.“ Ravnens var enfoldig nok til at tro, at alle de smukke Ting, som Ræven sagde den, var Sandhed, og den vilde nu ogsaa lade sin Stemme høre. Men da den aabnede Næbbet, faldt Osten ned, og nu var Mikkell ikke sen; han greb den, løb bort med den, saa hurtigt han kunde, og lo over Ravnens taabelige Forfængelighed.

68. Hunden og Hummeren.

En Herre gik en Dag ud at spadserere og tog sin lille Hund med sig. Han kom forbi en Fiskehandlers Butik, og da han saa nogle Hummere i Vinduet, gik han ind og spurgte Fiskehandleren, om de var friske; i saa Fald vilde han gerne have en hjem med til Aften. „Stik blot Hundens Hale hen til en af dem, saa skal De se, at de er friske,“ sagde Fiskehandleren leende. Herren tog Hunden, stak dens Hale hen i Nærheden af en af Hummerne, og den greb øjeblikkelig fat i den med sin Klo. Hunden sprang af Forskrækkelse af Sted i vild Fart med Hummeren hængende i Halen. „Kald dog Deres Hund tilbage,“ raabte Fiskehandleren i sin Forskrækkelse; „fløjt dog ad Deres Hund!“ „Nej,“ sagde Herren, „fløjt De hellere ad Deres Hummer!“

69. Regnvejret.

Engang red en Købmand hjem fra et Marked. Bag paa sin Sadel havde han spændt en Vadsæk med mange Penge i. Det var blevet sent, og han havde endnu et Par Mil til sit Hjem. Da begyndte

det pludselig at øsregne; Vejen blev fedtet, og han maatte ride Skridt for Skridt, for at Hesten ikke skulde snuble. Herover blev han meget ærgerlig og knurrede over Vejret, der var kommet saa ubejlejligheds over ham. Netop i det samme kom han til en Skov, som han skulde igennem; da saa han til sin store Skræk en Mand staa bag et Træ, og med Bøssepiiben rettet imod ham. En frygtelig Angst betog ham; det svimlede for hans Øjne; og dog saa han Manden trykke til og hørte Hanen smække imod Fængelhætten. Da kom han til sig selv. Bøssen havde klikket paa Grund af Regnen. Købmanden gav Hesten af Sporerne og sagde: „Ingenting er saa galt, at det jo er godt for noget.“ Fra den Dag knurrede han aldrig over de smaa Uheld, der mødte ham som alle andre.

70. Den stjaalne Hest.

I en Landsby var der engang Marked, og mange rejsende opholdt sig der for at handle. Da der var en Kro i Byen, boede de fleste der. Men nu var der imellem dem en Mand, der hed Smidt; han var saa stridbar, at de andre blev kede af ham og derfor fandt paa en List for at faa ham bort. Om Aftenen tog de hans Hest ud af Stalden og gik ind og fortalte ham, at den var stjaalet. Smidt for straks ud i Stalden, og da han intetsteds kunde finde sin Hest, troede han, at det forholdt sig, som de fortalte. Nu tilbød en af Mændene i Byen at laane ham en Hest, saa han kunde sætte efter Tyven. Det blev Smidt naturligvis glad ved; han satte sig op og red hele Natten rundt i Omegnen, men fandt ingen Hest. Da det blev Dag, opdagede han imidlertid, at det var sin egen Hest, han red paa.

71. De frommes Frelse.

I Midten af det 17. Aarh. var der Krig mellem Danmark og Sverige; der var en stor svensk Krigshær i Danmark, og de svenske Soldater kom da ogsaa til Fyn. Her for de frem med stor Grumhed; de røvede og plyndrede og afbrændte Gaarde og Huse, og der var stor Frygt for dem alle Vegne. En Vinterdag nærmede de sig henad Aften en lille Landsby. I Udkanten af Byen laa der et lille Hus, hvor der boede to gamle Folk. De tænkte i deres Angest, at de vilde lade Vorherre selv vise dem, hvor de skulde finde Trøst. De tog derfor Salmebogen og lod den aabne sig, som den selv vilde; og saa traf de paa Salmen: „Vor Gud han er saa fast en Borg.“ Den sang de med hinanden og lagde sig saa til at sove. Da de vaagnede om Morgen, undredes de over, at det endnu var mørkt i Stuen; thi de mente, at det maatte være Dag. De ventede en Stund; men det vilde ikke blive lyst. Omsider stod de op, og de opdagede da, at Huset var helt dækket af en Snedrive. De gik saa op paa Loftet og fik med megen Møje en Luge aabnet; og da saa de, at alle Gaarde og Huse i Byen var blevet afbrændt af Svenskerne om Natten. Men Fjenden havde ikke kunnet se deres, fordi Snedreven havde dækket det.

72. I en Bjørnegrav.

En Arbejder i Zoologisk Have i Paris styrtede ned i Bjørnegraven, i hvilken der var to Bjørne, en Han og en Hun. Han faldt saa uheldigt, at han blev liggende paa Jorden, medens Blodet strømmede ud af et aabent Saar, han havde slaaet sig i Hovedet. Et Par Mennesker, der havde været Vidne til det rædselsfulde Syn, gjorde Anskrig, og Folk kom løbende til fra alle Kanter af Haven. Man vidste ikke, hvad man skulde gøre, og indskrænkede sig foreløbig til at kaste store Stykker Brød ned til Dyrene for at bortlede deres Opmærksomhed fra den saarede.

Imidlertid laa Manden bevidstløs hen. Bjørnehunnen var blevet angst for den Støj, Faldet havde gjort, og gik ængstelig om i Graven for at finde en Udvej til at slippe bort, hvorimod den store mørkebrune Han nærmede sig den saarede og snusede til ham. Det saa farligere og farligere ud. Man vovede ikke at skyde paa Bjørnen af Frygt for at ramme Manden, som den stod saa tæt op til, og Dyret, der yderligere ophidsedes af Tum-melen og af Blodlugten, begyndte at knurre og gjorde Mine til at bide.

Saa fandt man heldigvis paa at fire en Rebstige ned i Graven til Arbejderen, der efterhaanden var kommet til sig selv igen. Med lange Spyd gennede man Dyret bort fra ham, medens han klamrede sig fast til Stigen. Bjørnen, som var rasende over at se Byttet slippe fra sig, gjorde til Trods for Spydstikkene, der syntes at prelle af paa dens tykke Skind, adskillige Tilløb til atter at bemægtige sig Manden. Under Tilskuernes Dødsangst blev han hejset til Vejrs. Endelig naaede han op. Tyve

Hænder greb ham. Han var frelst og blev kørt til det nærmeste Hospital.

73. List over List.

Den franske Søhelt Jean Bart, der udmærkede sig ved Mod og Koldblodighed, var engang løbet ind til Bergen for at udbedre sit Skib. Paa samme Tid laa der en engelsk Fregat i Havnen. En Dag, da Jean Bart spadserede i Byen, mødte han den engelske Kaptajn. Denne hilste høfligt og sagde, at det glædede ham at gøre sin berømte Fjendes Bekendtskab. „Deres smukke Skib vilde jeg gerne bringe med mig til England,“ ytrede han; „men før vi veksler Kugler paa Havet, vil jeg som en ærlig Sømand indbyde dem til Middag hos mig.“ „Jeg tvivler om, at min Fregat nogen Sinde vil blive Deres,“ svarede Jean Bart; „men Deres Indbydelse modtager jeg.“ — Næste Dag indfandt han sig til den af Engelskmanden fastsatte Tid. Muntert gik nu nogle Timer, indtil den engelske Kaptajn pludselig vendte sig til Jean Bart og sagde: „Jeg tager Dem til Fange, giv mig Deres Kaarde!“

Men Jean Bart rejste sig, rettede Munden af en Pistol mod en Tønde Krudt, som stod mellem to Kanonporte, og sagde roligt: „Hvis nogen af jer rører sig af Pletten, gør I rettest i at bede jert Fader vor.“ Forfærdet saa de engelske Officerer paa hverandre; de vidste, at Jean Bart var i Stand til at udføre sin Trusel. Imidlertid havde han givet et Tegn med Haanden ud ad den ene Kanonport, og kort efter hørte man muntre Hurraraab af de franske Matroser, som rask sprang om Bord og uden Vanskelighed fik Bugt med den raadvilde Besætning.

74. Kristian den Fjerdes Dom.

Kristian IV var en retfærdig Konge, som straffede Forbryderne, selv om de bar et adeligt og anset Navn. Adelsmanden Kristoffer Rosenkrans krævede saaledes engang Kristen Juels Enke for 10,000 Kr. og fremlagde i Retten et Gældsbevis, som var undertegnet saavel af hendes afdøde Mand som af hende selv; men Enken stævnedes Kristoffer Rosenkrans ind for Herredagen i Horsens og godtgjorde, at Gældsbrevet var falsk og hendes Navn efterskrevet. Rosenkrans blev ført til Skanderborg, og her opdagedes andre Falsknerier fra hans Haand. Det næste Aar kom hans Sag atter for paa Herredagen i København, og han dømtes til som æreløs og Falskner at straffes paa sin Hals. Da Dommen var oplæst for ham, rev Drabanterne, efter Kongens Befaling, Halskæden af ham, fratog ham hans Kaarde og stødte ham baglængs ud ad Døren. To Dage senere blev han henrettet paa Slotspladsen.

Ligesom Kristian IV var retfærdig og straffede alle, naar de fortjente det, uden at gøre Forskel paa høje og lave, saaledes viste han ogsaa stor Klogskab, naar det gjaldt om at gennemskue Forbrydernes List og Rænker. To Mænd fra Kristianshavn mødte engang for Herredagen. Den ene havde stævnet den anden for en Sum Penge, han skulde være ham skyldig, og fremlagde som Bevis hans Gældsbrev. Men den indstævnte paastod, at det ikke var hans Haand. Statholderen, Korfits Ulfeld, udspurgte Klageren nærmere, og det saa ud, som om denne ikke havde rent Mel i Posen. Da gik Kongen hen til Vinduet, betragtede Dokumentet nøje og holdt det derpaa op mod Dagslyset. Han kom saa tilbage og satte sig i sin Stol og sagde højt: „Gældsbrevet er falsk; thi Vandmærket er

Johan Ettermanns, og i det Aar, som Brevet lyder paa, havde vi endnu ikke ladet hans Papirmølle bygge.“ Klageren stod nu beskæmmet og kunde intet Ord fremføre til sit Forsvar. En saadan Skarpsindighed, siger den samtidige Meddeler, fortjener vel at ihukommes af senere Slægter ved Siden af denne Konges mange berømmelige Geringer.

75. Matrosen og Hajen.

Et Skib sejlede ude paa Atlanterhavet. En Dame, som var om Bord, sad og saa efter en Haj, der svømmede bag efter Skibet for at opsluge, hvad der muligt vilde blive kastet ud. Men som hun bøjede sig over Rælingen, fik hun Overbalance og faldt i Havet. Hun kunde imidlertid svømme og holdt sig derfor oppe. En norsk Matros paa Skibet sprang straks ud for at redde hende, og en Baad blev sat i Vandet for at optage dem begge. Matrosen raabte til hende, at hun ikke skulde være bange. Men da han var nær ved hende, saa de begge, at Hajen kun var et lille Stykke fra dem og havde Øjnene vendt mod dem for i næste Øjeblik at bide til. De gav sig nu begge til at plaske i Vandet med Arme og Ben, og derved standsedes Hajen en lille Stund; men kort efter for den af al Magt ind paa dem. Damen gav et Skrig, men Matrosen greb en Bøje, som han havde med sig, og da Hajen kom farende med opspilet Gab, jog han med Haanden Bøjen langt ind i Gabet paa den, saa den var nær ved at kvæles og ikke mere kunde bide. I samme Øjeblik kom Baaden til og tog dem op. Da de kom paa Skibet, fik Matrosen et Hurra af Besætningen for sin modige Daad;

men hans Haand blødte stærkt af Saar, han havde faaet af Hajens Tænder. Lægen paa Skibet forbandt ham imidlertid, og efter faa Dages Forløb var han igen rask.

76. Et Lægehonorar.

En brav gammel Læge havde engang i længere Tid aflagt Sygebesøg hos en fattig Familie. Da han ynkedes over dens Nød, forlangte han ingen Betaling for sin Ulejlighed. Men en Dag kom den fattige Kone og bragte ham en lille grøn Papegøje og bad ham modtage den som Tak for al hans Venlighed. Doktoren tænkte ved sig selv, at Fuglen kun vilde være ham til Ulejlighed, og derfor vilde han ikke tage imod den.

„Ja, men Doktor,“ sagde Konen saa, „vi har gaaet og tænkt saa meget paa, hvorledes vi skulde lønne Dem for al Deres Godhed imod os, og saa vidste vi ikke bedre end at give Dem Papegøjen; thi den holder vi alle sammen saa meget af, saa vi ikke vilde give den til nogen anden end til Dem.“ „Ja, naar det forholder sig saaledes,“ svarede Lægen, „saa vil jeg ogsaa gerne tage imod den; men naar I holder saa meget af den, saa kan jeg maaske faa jer til at passe den for mig; jeg vil give jer 1 Kr. om Ugen for jeres Ulejlighed.“ Familien beholdt saa Papegøjen, og Lægen betalte dem, saa længe Fuglen levede, 1 Kr. om Ugen for at passe den.

77. De tre Kuske.

En gammel Herre, hvis Kusk var død, søgte sig en ny gennem Aviserne. Den første, der meldte

sig, havde udmærkede Anbefalinger for god Opførsel og Dygtighed. Da Herren havde talt lidt med ham, spurgte han ham, hvor nær han kunde køre ved Kanten af en Vej, der løb langs ad en stejl Skrænt. Kusken svarede: „Jeg tør køre den en Tomme nær.“ Herren skrev saa hans Adresse op og sagde, at han skulde sende Bud, inden der var gaaet et Par Dage, hvis han ønskede at tage ham i sin Tjeneste. Kort efter kom en ny Ansøger. Da Herren spurgte ham, hvor nær han kunde køre en Skrænt, svarede Kusken rask: „En halv Tomme nær; det har jeg gjort mange Gange.“ Han blev saa sendt bort med samme Besked som den første Ansøger. Lidt efter kom nu en tredje Ansøger; da han fik samme Spørgsmaal som de to andre, svarede han: „Det ved jeg virkelig ikke, Herre; thi jeg har altid troet, at det var min Pligt at holde mig saa langt borte som muligt fra farlige Steder, og jeg har derfor aldrig prøvet det.“ Dette Svar syntes den gamle Herre godt om og fæstede Kusken.

78. Den katolske Præst.

Et Par arbejdssøgende Mænd kom en Fredag til en Landsby, hvor der boede en katolsk Præst, der var bekendt for sin Godgørenhed mod Fattigfolk. Da Mændene var sultne og ikke havde Penge at købe Mad for, besluttede de at gaa til Præsten og bede ham om Mad. Men da de var Protestanter, var de lidt bange for, at Præsten, hvis han fik det at vide, ingenting vilde give dem. „Hvis han opdager det, saa vil jeg bilde ham ind, at jeg er Katolik,“ sagde den ene. „Gør du, som du vil,“ sagde den anden, „men jeg vil sige ham Sand-

heden.“ De bankede saa paa Døren og bad om lidt Mad. Præsten gjorde dem nogle faa Spørgsmaal, og den ene fortalte, at han var Katolik, den anden, at han var Protestant. Saa bad han dem vente lidt og gik ind i Huset. Snart efter kom han tilbage med to Tallerkener; paa den ene var der et Stykke stegt And; det gav han til ham, der havde sagt ham Sandheden, og sagde: „Da du ikke er Katolik, bryder du dig jo ikke om Fasten; derfor kan du jo tage dette Stykke Andesteg.“ Til den anden gav han en Tallerken med lidt kogt Ris, idet han tilføjede: „Som Katolik maa du jo faste om Fredagen og kan ikke spise Kød; derfor skal du faa denne Smule Ris, som jeg har tilovers.“

79. Det vaagende Øje.

En rig Englænder, som havde mistet sit Øje og i Stedet derfor faaet indsat et Glasøje, rejste til Ostindien. Her fæstede han som andre rige Folk en Mængde Tjenere, der skulde være ham behjælpelige hver paa sin Maade, og saaledes var der ogsaa en Tjener, der havde en Bestilling, som er meget almindelig for Tjenere i de varme Lande, at tilvifte sin Herre Kølighed om Natten.

De indiske Tjenere er ikke synderlig omhyggelige med dette Arbejde, men holder op dermed, saa snart de mærker, at deres Herre er faldet i Søvn. Dette vidste Englænderen godt og morede sig derfor meget over en Samtale, der førtes imellem flere Tjenere, og som han hørte en Ugestid efter sin Ankomst. Tjenerne fortalte hverandre, hvorledes de satte sig til at sove, saa snart de mærkede, at deres Herrer var faldet i Søvn. Kun hans egen Tjener tog ikke Del i denne Glæde men rystede

paa Hovedet og sagde til de andre: „Nej, jeg tør rigtignok ikke sove, thi min Herre er alt for klog. Hver Aften, naar han gaar i Seng, tager han det ene Øje ud og lægger det paa Bordet, for at det skal vaage og passe paa mig. Dette Øje sover aldrig, og jeg maa derfor vifte uafbrudt, indtil det andet vaagner.“

80. Stavknippet.

En Mand havde seks Sønner, der aldrig kunde forliges. Han formanede dem tit til at holde Fred; men det nyttede intet. Da kaldte han dem en Dag sammen og sagde til dem: „Seks raske Sønner har jeg; stærke er de alle; jeg ved ikke, hvem der er den stærkeste; men nu vil jeg prøve det. Her har jeg et Knippe; deri er der seks Stave, een for hver; den, der kan bryde dette, skal være min kæreste Søn og arve alt, hvad jeg ejer!“ Nu kom Sønerne frem og forsøgte, den ene efter den anden; men ingen kunde bryde Knippet i Stykker. Da tog Faderen det, løste Baandene og brækkede Stavene een for een, medens Sønerne saa til. Derpaa sagde han til dem: „Vil I holde sammen som Stavene i Knippet, da vil ingen nogen Sinde kunne faa Bugt med jer; men vil I vedblive at kives som hidtil, da vil I nemt hver for sig blive overmandet. Gaa bort, og hold Fred! Enighed gør stærk!“

81. Hofnarrens Gæld.

Dronning Elisabeth havde en Hofnar, der hed Scoggan; han havde engang laant 500 £, = 9000 Kr., af Dronningen, og det var gaaet langt over den Tid,

da han skulde have betalt dem tilbage. Dronningen vilde have sine Penge og havde flere Gange krævet dem af ham. En Dag hørte han, at Dronningen vilde komme forbi hans Hus; saa besluttede han at prøve paa, om han ikke ved en List kunde blive fri for sin Gæld. Han lagde sig derfor i en Ligkiste, og da Dronningen kom, lod han nogle af sine Venner bære den ud. „Hvem er død her?“ spurgte Dronningen, da hun saa Kisten blive baaret ud. „Det er Deres Majestæts tro Hofnar,“ sagde Mændene. „Hvad for noget,“ sagde Dronningen; „jeg har slet ikke hørt, at han var syg. Han skyldte mig 500 £; men dem maa jeg jo nu eftergive ham.“ „Tak skal De have, Deres Majestæt,“ sagde Narren og rejste sig i Kisten; „den Gunst, De har vist mig, er saa stor, at Glæden derover har vakt mig op fra de døde.“ Dronningen lo ad hans Indfald og stod ved sit Ord.

82. Den snilde Skovsnegl.

En Skovsnegl og en Græshoppe mødtes en Dag ved en Trærød. Græshoppen gjorde Nar af Sneglen, fordi den kom saa langsomt af Sted, at den brugte flere Timer for at komme over en Vej, som den selv tog i faa Spring. Skovsneglen fandt sig med Ro i Græshoppens Drillerier og svarede blot, at, gik den selv for langsomt, saa sprang Græshoppen for hurtigt, saa at den ofte sprang forbi det, som den hellere skulde lægge Mærke til. Til stor Forundring for Græshoppen tilbød Sneglen den endogsaa at løbe om Kap med den og mente, at den skulde nok vinde. Græshoppen gik villigt ind herpaa, og de blev enige om, at de skulde løbe rundt om Engen, hver til sin Side og tilbage til Trærøden,

saa snart de havde talt til tre. Som sagt. saa gjort. Een, to, tre — saa sætter Græshoppen af Sted med et vældigt Spring, hvorimod Skovsneglen blev roligt liggende, idet den stolede paa, at Græshoppen allerede var saa langt borte, at den ikke kunde se det. Imidlertid anstrengte Græshoppen sig til det yderste og kom da ogsaa snart tilbage til Udgangsstedet. Men til sin Forbavselse fandt den allerede Skovsneglen der, og den undrede sig især over, at den ikke havde set den komme forbi paa Vejen. Men Sneglen lo kun og sagde, at det var jo netop det, den før sagde, at Græshoppen, med sine lange Spring, hverken hørte eller saa noget af det, den kom forbi. Men Udfaldet af Væddemaalene vedblev at være Græshoppen en Gaade.

83. Effersøe.

Blandt de tapre Folk, som kæmpede paa Als 1864, nævnes en menig Soldat ved Navn Effersøe. Han deltog med Lyst og Iver i flere af Angrebene paa de forskellige Hegn, som skjulte de fremtrængende Preussere. Han afgav sine Skud, og det var mange, med Ro og Sikkerhed. Da Kompagniet snart blev nødt til at trække sig tilbage, fandt han en Fane, der tilhørte tredje Regiments fjerde Kompagni. Han forsøgte at føre den med sig; men da det faldt ham svært, rev han Flaget af og stak det ind paa sit Bryst. Senere i Fægtningen laa han med sine Kammerater bag et Gærde og vedblev at fyre paa Fjenderne, skønt de kun laa i en Snæs Skridts Afstand og lagde Mærke til hans Skydning. Til sidst blev han haardt saaret og kunde ikke røre sig. En Kammerat slæbte ham midt i Kugleregnen hen paa et nogenlunde dækket

Sted. Da han ikke kunde komme videre, gav han Flaget fra sig og bad sine Kammerater om at redde det for Kompagniet. Den tapre Soldat blev bragt til Lazarettet og kom sig efter sine svære Saar.

84. Købmandsregningen.

En Købmand havde ikke lært at skrive og forstod derfor heller ikke at føre noget ordentligt Regnskab. Alt, hvad der nødvendigt skulde skrives, skrev han ved Tegn, som han syntes, det passede bedst. En Dag kom en Bonde til ham og vilde købe en Slibesten. Efter at han havde søgt, fandt han en af passende Størrelse; men han havde ingen Penge, og Købmanden skulde derfor opføre den i sin Bog; og det gjorde han ved at tegne en rund Indretning i Bogen. Noget efter sendte Købmanden Bonden en Regning, som han havde faaet en anden til at skrive; men i Stedet for Slibestenen var der skrevet en Ost. Bonden tog Regningen, gik hen til Købmanden og sagde, at den Regning passede ikke. Jo, den maatte passe; her kunde han selv se den runde Indretning i Bogen. De talede længe frem og tilbage om det. Bonden blev ved at paastaa, at han ingen Ost havde faaet; men han havde derimod faaet en Slibesten. „Aa, rigtigt!“ sagde saa Købmanden; nu kunde han huske det. Han havde nemlig glemt at sætte en Prik i Midten af Tegnet.

85. De tre Ønsker.

Engang gik en gammel Kone med sin Krukke ned til Gadekæret for at hente Vand. Der traf

hun en gammel Mand, som gav hende Lov til at ønske tre Ting. Det første, hun ønskede, var da, at hendes Krukke selv kunde hente Vand, da hun var daarlig til Bens. Dernæst ønskede hun, at alt, hvad hun slog paa, maatte gaa i Stykker; thi hun havde saa svært ved at hugge sit Brænde itu. Til sidst ønskede hun, at alt, hvad hun trak i, maatte blive længere. Hun tænkte nemlig paa, at hun kun havde saa lidt Hør, at det godt kunde gøres nødigt, at det kunde trækkes rigtig langt ud og blive til meget Garn. Den gamle Mand sagde, at hendes Ønsker skulde blive opfyldte, og saa gik han. Konen gik nu hjem og sagde straks til Krukken, at den skulde gaa efter Vand. Den gik og kom straks tilbage fuld af Vand. Af Glæde og Forundring herover slog hun sig paa Laarene med begge Hænder. Men da gik hendes andet Ønske i Opfyldelse; thi begge Ben brækkedes, og hun faldt om. Medens hun laa og græd, kom hun til at tage sig selv om Næsen, der straks blev saa lang, at den næsten slæbte efter hende.

86. Den ødelagte Tegning.

I et lille fattigt, men rent og pænt Arbejderhjem i Frankrig levede der en lykkelig Familie, som bestod af tre Medlemmer, Fader, Moder og deres lille Datter Anna. Sin Fritid tilbragte Faderen, der var en kløgtig Mand, altid i sit Hjem, hvor han da gerne var sysselsat med et eller andet. I den senere Tid havde han saaledes tegnet paa en ny Model til en Tærskemaskine, han selv havde opfundet. Det var lykkelige Timer for dem alle; thi Faderen var saa sikker paa, at hans Opfindelse var god, at han allerede i Tanken udmalede sig,

hvilken Ære og Lykke denne Tegning vilde bringe til hans Hjem, naar den nu om nogle Dage blev optaget paa Kunst- og Industriudstillingen i Hovedstaden. Dagene gik, Tegningen var færdig, hans Navn var med smukke Bogstaver sat neden under, og næste Dag skulde den sendes til Udstillingen. Fra Lysthuset, hvor Faderen havde siddet og fuldført sit smukke Værk, vilde han gaa ind at hente sin Kone for at vise hende den færdige Tegning, men inden han vendte tilbage, var Anna kommet ind i Lysthuset, og da hun ikke fandt Faderen men kun Tegningen, hun havde hørt saa meget tale om, og som hun nu vilde benytte Lejligheden til at se, var hun saa uheldig at vælte Blækkhuset over den. Da Faderen kom tilbage og saa, hvad der var sket, løftede han i Vrede Haanden for at slaa sin lille Datter, men lod dog straks Armen synke, og den stærke Mand sank hulkende om paa en Stol. Barnet, som saa hans Sorg, listede sig sagte bort og ilede ind i Huset, hvorfra hun vendte tilbage med en stor, smuk Dukke, der var hendes bedste Skat; denne rakte hun frem imod Faderen, idet hun stammede: „Fader, riv den i Stykker, dersom du vil.“

Den lille Piges Offer bragte Faderen til at tørre Taarerne baade af sine og af Barnets Øjne. — Efter nogen Tids Forløb fik han en ny Tegning færdig og indleverede den og fik den godkendt, og snart voksede Velstanden og Lykken i det lille Hjem.

87. En rask Daad.

Da Floden Adige i Italien engang traadte over sine Bredder, blev Broen ved Byen Verona, som

den løber forbi, bortrevet af Strømmen. Paa de midterste Bropiller var der et lille Hus, som endnu stod, og inde i det befandt der sig en lille Familie, som rakte Hænderne i Vejret for at bede om Hjælp; thi hvert Øjeblik kunde de vente, at den forfærdelige Strøm vilde rive deres Hus med sig. I denne overhængende Fare kom en nærboende fransk Greve gaaende langs Flodbredden og kom til det Sted, hvor der stod mange Hundrede Mennesker, uden at en eneste turde bringe Staklerne Hjælp, selv ikke efter at Greven havde lovet den, der vilde vove sig derud, en Pung med hundrede Dukater. Man risikerede jo, enten at Baaden blev revet med af den rivende Strøm, eller at den blev knust mod Bropillerne. Imidlertid kom en ung rask Bondekarl ned til Floden for at se, hvad der var paa Færde. Man forklarede ham det og fortalte om den udlovede Belønning. Han betænkte sig ikke et Øjeblik men fik fat i en Baad, kløvede med raske Tag Bølgerne og naaede lykkeligt og vel ud til Bropillerne, hvor han fik Familien, der bestod af Mand, Kone og to Børn, ned i Baaden. Manden tog den ene af Aarerne, og de to i Forening fik snart Baaden uskadt til Land. Greven vilde nu give Bonden den lovede Belønning, men Karlen afslog den med de Ord, at han havde nok til sig selv; derimod havde den fattige Familie, som han havde reddet, men som havde mistet alt, hvad den ejede, bedre Brug for Pengene. De reddede fik saa Pengene; men Bondekarlen fik et rungende Hurra, da han gik; og det havde han ogsaa ærligt fortjent.

88. Det gode Lægemiddel.

En Bonde var gift med en Kone, som tit blev vred; og naar Vreden kom over hende, lagde hun sig til Sengs. Da det ofte hændte, at hun ikke kunde være oppe, blev han endelig nødt til at søge Raad for hende. Da han engang kom til Købstaden, mente han, at han lige saa godt kunde faa et Raad paa Apoteket som hos Lægen, og saa gik han derind. Apotekeren havde imidlertid travlt, og da Bonden nogle Gange forgæves havde bedt ham om et Raad til sin Kone, der ikke vilde staa op af Sengen, blev han omsider vred og spurgte i en hidsig Tone, om han snart kunde faa, hvad han forlangte. Men saa blev Apotekeren ogsaa vred og sprang frem paa Gulvet, gav Bonden et godt Ørefigen og sagde, at saa kunde han give hende det, og hvis det ikke hjalp, saa skulde han straks faa et til. Saa fik Bonden endnu et Ørefigen; han takkede og lovede, at han nok skulde bruge Raadet. Da han kom hjem til Konen, vilde hun vide, om han havde faaet et godt Raad. Han svarede Ja; nu skulde hun blot sætte sig op i Sengen. Det gjorde hun, og han gav hende da det første Ørefigen. I det samme sprang hun ud af Sengen og sagde, at nu kunde hun godt holde ud at være oppe. En Tid efter kom Bonden igen til Byen. Han gik da ind til Apotekeren og gav ham det andet Ørefigen tilbage, idet han sagde, at han kun havde faaet Brug for det ene.

89. Den gamle Soldan.

En Bonde havde en tro Hund, som hed Soldan. Den var blevet saa gammel, at den ikke mere

kunde bide fra sig. Engang stod Bonden med sin Kone i Gaarden og sagde: „I Morgen skyder jeg den gamle Soldan, den duer dog ikke mere til noget.“ Det gjorde Konen ondt for Hunden, og hun sagde: „Den har dog tjent os i saa mange Aar, at vi ikke burde dræbe den.“ „Men,“ sagde Manden, „den har jo ikke en Tand mere i Munden, og Tyvene er ikke mere bange for den; har den tjent os, saa har den haft sin gode Føde for det; nu duer den ikke mere.“

Hunden, som laa ikke langt derfra, havde hørt alt, hvad der blev sagt, og blev forskrækket og bedrøvet over, at den næste Dag skulde være dens sidste. Nu havde den en god Ven; det var Ulven. Om Aftenen gik den ud til den i Skoven og fortalte, hvad der skulde ske den næste Dag. „Vær ikke bange,“ sagde Ulven, „jeg vil give dig et godt Raad! I Morgen tidlig gaar din Herre og hans Kone ud at slaa Hø og tager deres lille Barn med. Imens de arbejder, lægger de det bag et Gærde i Skyggen; læg dig hos det, som om du vil passe paa det, saa vil jeg komme fra Skoven og snappe Barnet; du maa da jage efter mig af alle Kræfter, som om du vilde tage det fra mig. Jeg lader det falde, og du bringer det tilbage; de vil da tro, at du har reddet det, og være alt for taknemmelige til at gøre dig noget, og du vil herefter ikke komme til at mangle noget.“

Med dette Forslag var Hunden fornøjet, og det blev udført, som det var udtænkt. Bonden skreg, da han saa Ulven løbe over Marken med Barnet; men da den gamle Soldan bragte det tilbage igen, blev han glad, klappede den og sagde: „Nej, dig vil vi ikke slaa ihjel; du skal have det godt, saa længe du lever.“ Derpaa sagde han til sin Kone: „Gaa straks og kog lidt Grød til den gamle Soldan;

og min Hovedpude skal den have at ligge paa!“ Fra den Tid af havde Soldan det saa godt, som den kunde ønske sig det.

90. Ven og Fjende.

I Krigen mellem Frankrig og Tyskland 1870 tildrog sig følgende Begivenhed. Franskmandene havde tabt et Slag og trak sig tilbage paa alle Punkter. En tysk Rytterafdeling fik Befaling til at rydde en Landsby, som endnu holdtes besat af Franskmandene. Den tyske Ritmester sprænger i Spidsen for sin Eskadron gennem Byens Hovedgade, men støder midt i denne paa en Vold, som var opkastet af ituslaaede Vogne, Borde og Stole samt et Par døde Heste, — og midt i alt dette kravler en lille tre Aars Dreng omkring, glemt og forladt, uden at forstaa den Fare, der truer ham. Ritmesteren laar allerede i nogen Afstand Øje paa ham; men det er umuligt at standse Rytterskaren, der følger efter i susende Galop. Han sporer da sin Hest frem over Dyngen; i Farten bøjer han sig ned, griber den lille Dreng og faar ham virkelig løftet op til sig, faa Sekunder før det første Geled vilde have trampet ham ned. Den lille Franskmand trykkede angst sit Hoved ind imod hans Bryst. Et Hurra fra Rytterne fortalte, at de havde set, hvorledes Ritmesteren havde reddet Drengen. Men videre gik det i strakt Galop, Ritmesteren foran med den venstre Arm om Barnet og Sablen i højre Haand, og i næste Øjeblik stødte de sammen med Fjenden, Bøsserne knaldede, Sabelhuggene faldt paa kryds og tværs. Snart var Franskmandene fordrevet fra Landsbyen. Da Ritmesteren uden for Byen gjorde Holdt med sin Eskadron, bøjede han

sig ned for at se til Drengen. Da var det lille Ansigt blegt; Barnet var død, ramt af en Kugle; ~~det havde altsaa som et Skjold dækket Ritmesteren~~ i Kampen og frelst hans Liv.

91. En ægte Rævestreg.

Ved en Landsbykirke nogle Mil fra Kristiania stod Menigheden en Søndag samlet paa Kirkegaarden og blev da Vidne til et Puds, som Ræven spillede sin Arvefjende Ulven. Med Ulven i Hælene paa sig kom en Ræv farende ned ad et Bjærg i Nærheden. Kirkefolkene var enige om, at Ræven ikke kunde naa at frelse sig over i Skoven paa den anden Side af Dalen, inden Ulven havde indhentet den. Men Mikkelt var af en anden Mening; thi han havde en Skælm bag Øret. Igennem Dalen, som adskilte de to Bjærg, løb en temmelig bred Elv. Den var netop tilfrossen paa en eneste Vaage nær, der bestandig holdtes aaben ved en Vandhvirvel. Derhen søgte nu Ræven og gav sig til at løbe rundt om Vaagen med Ulven bag efter sig. Men her havde Ræven Fordelen. Da den nemlig var mindre end Ulven, kunde den sno sig hurtigere om Vandhullet, og da den tillige var lettere, kunde den vove sig ud paa den yderste Rand af Isen og gøre Kredse snævrere. Efter nogle Kredsløb vilde Ulven ogsaa gøre sine Cirkler snævrere, men saa brast Isen, og den plumpede i Vaagen. Ræven benyttede det heldige Øjeblik til at frelse sig i Skoven, inden dens Fjende kom op af sit kolde Bad.

92. Skatkammeret.

I det gamle Ægypten var det den klogeste, der stod højest i Anseelse, ikke den retfærdigste eller den, som arbejdede mest samvittighedsfuldt. At stjæle ansaas for tilladeligt, naar blot Tyveriet udførtes saa listigt, at man ikke kom i Fortræd derfor.

I Kong Rampsinits Skatkammer havde Bygmesteren indrettet en hemmelig Gang og i Muren indsat en Sten saa kunstfærdigt, at den kunde tages ud og sættes ind igen, uden at nogen kunde se det. Efter hans Død stjal hans Sønner af Skatten, og da det var umuligt at komme efter, hvorledes det gik til, lod Kongen i selve Kammeret sætte store Rævesakse. I en saadan blev den ene af Brødrene hængende den næste Gang, de kom. For at ingen skulde se, hvem det var, skar Broderen Hovedet af ham og forsvandt. Den hovedløse Krop blev næste Dag hængt op paa Slotsmuren, og da Moderen truede den efterlevende Søn med at aabenbare det hele, dersom han ikke nedtog Broderens Lig og skaffede det en ordentlig Begravelse, saa maatte han opbyde al sin List for at føje hende. Han drev da et Æsel, belæsset med Vinsække, ind i Byen, gav Slotsvagten rigeligt at drikke og slæbte saa af Sted med Broderens Lig, mens Vagten sov Rusen ud. For ret at haane Mændene klippede han oven i Købet det halve Haar og Skæg af dem. Kongen fandt saa stort Behag i Tyvens Klogskab, at han lovede at fritage ham for Straf og desuden at belønne ham kongeligt, naar han blot selv vilde melde sig. Dette gjorde han og fik som den klogeste Mand i Riget Kongedatteren til Ægte.

93. Høvdingen Macdonald og den fattige Enke.

Da Jakob den Første var Konge i Skotland, levede der i den nordligste Del af Landet en mægtig Høvding ved Navn Macdonald, som i Spidsen for en stor Skare stærke, vilde Mænd begik mange skændige Voldshandlinger. Engang berøvede han en fattig Enke hendes to Køer. Macdonald holdt paa sin Hest lidt borte fra hendes Hus, medens hans Mænd trak af Sted med dem. Da raabte hun i sin Vrede, at hun aldrig vilde bære Sko mere, før hun havde bragt sin Klage for Kongen og bedt ham skaffe hende Erstatning. Da Macdonald hørte det, sagde han, at han nok skulde sørge for at faa hende skoet, før hun naaede Kongens Gaard. Saa lod han en Smed hente og tvang ham til at slaa Hestesko under Konens nøgne Fødder, og derpaa jog han den stakkels Kvinde, som knap kunde slæbe sig frem paa sine blødende Fødder, af Sted hen ad Landevejen. Men Kvinden var stærk og modig, og hun var fast bestemt paa at holde sit Ord. Saa snart hendes Saar var lægt, begav hun sig paa Vej, og hun naaede virkelig til Fods til Edinburg, hvor hun fik Adgang til Kongen og fortalte, hvor grusomt hun var blevet behandlet. For at Kongen kunde se, at hun talte Sandhed, fremviste hun sine Saar. Kong Jakob lod da Macdonald og hans Røverbande gribe og lod dem alle beslaa med Hestesko, saaledes som de havde gjort ved Kvinden. Efter at de havde staaet bundne paa Torvet i tre Dage, for at alle kunde se dem, blev de henrettet.

94. En tro Hest.

En fransk Trompeter havde en prægtig Hest, som han kom til at holde meget af paa Grund af dens Lærvillighed og Hengivenhed. Saa snart den hørte sin Herres Stemme, saa hans Uniform eller hørte Lyden af hans Trompet, blev den urolig og syntes ikke at være rigtig tilfreds, før han sad paa dens Ryg. Satte andre sig op paa den, var den næsten ikke til at styre. Engang blev den forsat til en anden Afdeling, og en ung Officer fik den til Ridehest. Men da han satte sig op paa den, vægrede den sig aldeles bestemt ved at lystre og satte paa een Gang af Sted med ham og standsede ikke, før den kom til sin gamle Herres Station. Der stillede den sig op ved Trompeterens Side og gned sig op ad ham. Han fik saa Lov at faa den igen, og den bar ham gennem mange Slag, indtil hans Deling engang blev drevet paa Flugt, og han selv blev ramt af en fjendtlig Kugle. Flere Dage efter Slaget fandt man Hesten staaende taalmodigt ved hans Lig, udmattet af Sult og Blodtab, og man kunde ikke formaa den til at tage Føde til sig. Nogle Timer efter sank den sammen og døde.

95. Sønlig Kærlighed.

Naturforskeren Plinius den Ældre mistede Livet ved det bekendte Udbrud af Vesuv, der fandt Sted, medens Titus var Kejser i Rom. Plinius den Yngre, der var en Nevø af den ovennævnte lærde, opholdt sig paa samme Tid med sin Familie i en lille By i Nærheden af Vulkanen. Da Udbrudet begyndte, søgte alle Byens Indbyggere at redde sig ved at flygte. Men Plinius tænkte paa sin gamle Moder,

som var daarlig til Bens. Hun bad ham saa bønligt om ikke at tænke paa hende; hun var jo gammel og maatte efter Naturens Orden snart dø, men han var ung og havde forhaabentlig endnu en lang Fremtid for sig. Plinius foretrak alligevel at dø sammen med sin Moder fremfor at lade hende blive hjælpeløs tilbage. Allerede begyndte Asken at falde over dem. Dampen og Røgen formørkede Luften og forvandlede Dagen til den mørkeste Nat. Indhyllede i Mørket havde de som Ledestjerne kun Ilden fra det flammende Vesuv at rette sig efter. Men intet kunde røkke Plinius. Han trøstede sin Moder, støttede hende og bar hende paa sine Arme, og han havde til sidst den Lykke at se sine Bestræbelser kronede med Held. Dødtrætte, men uskadte kom de ned til Kysten, hvor han fik en Baad, som snart efter bragte dem i Sikkerhed.

96. Om Fuglefangst paa Færøerne.

Naar Fuglene, der har deres Reder paa Klippen, skal fanges, lader en Mand sig fire ned ad et saadant „Fuglebjerg“, og ses snart svævende mellem Himmel og Hav, idet han med sin Fuglestang holder sig ude fra Klippen. Dog er her endnu aldeles ingen Fare; denne kommer først, naar Fangeren, efter at have naaet et Fremspring, løser Linen af sig og nu klatrer omkring for at finde Æg eller fange Søfuglene med Nettet paa Enden af Stangen, og især er det forbundet med Fare at efterstræbe Søpapegøjen. Den har lavet sig Huller ind i den løse Jord, der hist og her kan findes

mellem Klipperevnerne, og blot man da stikker en Stok ned i Hullet, bider Fuglen sig i Arrigskab fast til Stokken og lader sig saaledes trække ud; men ofte hænder det, at hele Jordlaget glider ned tilligemed Fugl og Mand, som saa styrter ned i en Dybde af flere Hundrede Alen. Fuglefangsten er dog af meget stor Vigtighed for Landet, og er den rette Tid først kommet, er intet i Stand til at afholde Fuglefængerne fra hans vovelige Færd til Trods for alle disse Farer. Netop det, at der er saa megen Fare ved det, har noget tiltrækkende for disse dristige Bjærgbeboere.

97. Hajen.

Hajen er en Rovfisk. Dens Mund sidder under Hovedet; derfor maa den lægge sig paa Ryggen, naar den vil sluge et stort Dyr.

Andre Fisk bliver let bange og svømmer rask bort, naar man skræmmer dem; men Hajerne er meget modige og tillige store og meget stærke.

De Hajer, som lever i Nærheden af vort Land, gør ikke Menneskene Skade; men i de Have, som ligger langt mod Syd, er der mange, som er farlige for Menneskene. De er ofte 10 Alen lange, længere end vore almindelige Stuer, og de har mange Hundrede lange, spidse Tænder i Munden. Naar en Matros dernede falder over Bord, kan det hændes, at han bliver slugt af en af de Hajer, som gerne svømmer bag efter Skibet. Ofte lurar Hajerne paa Folk, som bader, og de kan bide et Menneske midt over med eet Bid.

Et Skib havde engang bragt Kul til en Havn i de sydlige Lande. Skipperen og Matroserne var blevet sorte af Kulstøvet og sprang i Vandet for

at vadske sig rene. Pludselig saa de en Haj, og alle styrtede op paa Skibet; men den sidste kom ikke hurtigt nok op, saa Hajen saa sit Snit og bed Benet af ham, og han døde paa Stedet. Herover blev en af hans Kammerater saa rasende, at han greb en Kniv og styrtede sig i Vandet efter Hajen. Han svømmede udmærket, dykkede i Hast ned under Hajen, greb fat i en af dens Finner med sin ene Haand og gav den med den anden saa mange Knivstik, at den efter en voldsom Kamp endelig døde.

Matrosen trak nu Hajen op paa Land, skar dens Mave op og tog sin døde Vens Ben ud; derpaa begravede han det paa Kysten sammen med den øvrige Del af Legemet.

98. Muldvarpen.

Man gør endnu ofte Jagt paa Muldvarpen, skønt det er godtgjort, at den er et af de nyttigste Dyr. Man har troet, at den aad Planterødder, men tværtimod fjerner den alle deres Fjender fra dem. Dens Føde bestaar blandt andet af alle Haande Insekt-larver. Man har beregnet, at en Muldvarp aarlig fortærer 20,000 Oldenborrelarver. Ligeledes er den Regnormenes argeste Fjende. Den er et meget graadigt Dyr og maa æde meget tit. Een Dags Faste dræber den. — Muldvarpen fanger, saa underligt det end lyder, ogsaa Fugle. Den roder lidt op med sin Snude i de øverste Jordlag. Fuglen tror, at den spidse Snude er en Orm, der bevæger sig, og flyver ned for at snappe den, men bliver selv snappet af Muldvarpen og fortæret paa Stedet. Det er dog hovedsagelig i Jorden, at den søger sit

Bytte, og enhver, der har set den, maa indrømme, at den er som skabt dertil.

99. Lidt om Duehøgen.

Paa et Gods i Vest-Rusland blev der holdt mange Duer, saa at Dueslagene var overfyldte. Dette lokkede snart alle Rovfugle til fra Omegnen, og Duerne blev saa stærkt forfulgt, at de ikke mere turde flyve ud paa Marken, men blev mellem Bygningerne. Nu trak Rovfuglene sig tilbage. Kun een fiffig Høg skaffede sig paa en snild Maade sin daglige Føde. Den sad Time ud og Time ind med strittende Fjer halv skjult paa et Straatag, med stærkt sammenbøjet Hals, idet den aabenbart efterlignede en Ugle. Duerne blev snart tillidsfulde nok til at sætte sig paa samme Tag, og Røveren rørte sig ikke; men saa snart Duerne fløj ud eller ind, skød den som en Pil ned paa dem og forfejlede sjælden sit Bytte. Derpaa fløj den hver Gang ind i Frugthaven med det; den havde vel gjort den Erfaring, at der aldrig blev affyret en Bøsse der, da Haven ligger imellem Bygningerne.

100. Æsler i Andesbjergene.

De Veje eller Stier, der fører over Andeshjærgene, er tit meget vanskelige at færdes paa. Undertiden gaar de langs lodrette Klippevægge paa den ene Side og dybe Afgrunde paa den anden; paa andre Steder skraaner de pludseligt nedad et langt Stykke, saa at det er umuligt for Mennesker at gaa der. Disse Veje vilde det være umuligt at færdes paa, hvis Folkene i disse Egne ikke havde

Æsler. Men Æslerne gaar lige saa sikkert paa de snævre Bjærgstier som en Hest paa jævn og god Vej. Naar de kommer til saadanne Skraaninger, standser de, pruster og viser Tegn paa Frygt; men naar de har betænkt sig lidt, strækker de først Forbenene lidt fremad, som om de vilde stritte imod; derefter trækker de Bagbenene ind under sig, og saa lader de sig glide ned med stærk Fart. Rytteren maa da holde sig rolig og ikke røre Tømmen; thi faar de Lov at gøre, som de vil, kommer de sikkert ned; men rører man dem, glider de og styrter i Afgrunden.

101. Vombatten.

Et af de dummeste Dyr, der er til, er Vombatten. Den lever paa Van Diemens Land og i Nyholland. Dyret har en tyk, plump Krop, en kort Hals, et fladt Hoved med en bred, but Snude og smaa Øjne og Ører; det har lave, krumme Ben, af hvilke de bageste bærer en lille Tommel, og ingen Hale. Endelig har det en grov Haarbeklædning. Man skulde ikke tro, at det var i Familie med den lette Kænguru. Vombatten graver sig Huler i Jorden, strejfer omkring ved Nattetid og tager til Takke med alle Slags Rødder og Græsarter. Med en overordentlig Hjælpeleshed forener den en Halsstarrighed uden Lige. Humpende hen ad Vejen skrækkes Vombatten ikke af nogen som helst Hindring; dens svage Hjerne begriber ikke, at der kan gives Hindringer. Den render lige mod et Træ eller en Klippeblok og synes aldeles ikke at kunne forstaa, at Træet og Klippen ikke gaar af Vejen, ruller som en Sten fra den høje Strandbred, plumper i Vandet og arbejder sig da videre frem

paa Bunden, indtil den paa ny kommer i Land og kan drage Aande. Den lader sig overhovedet ikke bringe ud af Fatning. Lige over for en Fjende ter den sig paa samme ligegyldige Maade, tænker ikke paa at værges sig, tillader, at man tager den op, bærer den hjem og indespærre den. Allerede næste Dag har den glemt, at den er i Fængsel. Den synes ene at leve for at æde, — kun Ungerne synes hos Moderen at vække et svagt Glimt af den Følelse, vi kalder Moderkærlighed.

102. Om Agerhønen.

Det er rørende at iagttage de gamle Agerhønses ubegrænsede Omhu for deres smaa. Ængsteligt spejdende efter, fra hvilken Side en Ulykke kan true, løber Faderen frem og tilbage, medens Moderen med et kort Varselskrig samler Ungerne om sig, befaler dem at krybe i Skjul og rask anviser enhver af dem et Smuthul i Kornet, Græsset, Buskene, Hjulsporene o. s. v. og, saa snart hun tror dem alle godt gemte, opbyder alt for i Forening med Faderen at skuffe og vildlede Angriberne. Modigt stiller begge Forældrene sig Fjenden i Møde, angriber ham dog ikke i Bevidstheden om deres Svaghed, men søger at bortlede hans Opmærksomhed fra Ungerne og selv at tildrage sig den for at føre ham længere og længere bort fra de smaa, indtil de tror, at han er langt nok borte. Derpaa flyver først Moderen tilbage til de smaa, som imidlertid ikke er vejet saa meget som en Fodsbred fra fra deres Smuthul, og søger skyndsomt at bringe dem et Stykke længere bort. Naar Faderen endelig ser alle sine i Sikkerhed, skuffer han ikke Forfølgeren længer, men flyver ligeledes bort. Saa snart alt

igen er roligt, lader han sit Skrig høre, hvilket Moderen straks besvarer, hvorpaa han iler hen til Familien.

103. Fra Hvalernes Liv.

Ved Falklands-Øerne, der ligger midt ude i Atlanterhavet, øst for Amerikas Sydspids, har en engelsk Orlogsmand for nylig iagttaget et mærkeligt Optrin med Hvaler. En stor Flok af disse mægtige Dyr skød sig pludselig med voldsom Fart ind i en lille Bugt, hvor Vandet hurtigt piskedes til Skum. Som grebne af Vanvid arbejdede Hvalerne sig op paa forholdsvis lavt Vand. Da Ebbetiden indtraf, blev de liggende paa Sandet i et Antal af omtrent tre Hundrede.

Man kunde paa lang Afstand høre deres pustende Aandedræt og Ungernes Klynken, men inden ret lang Tids Forløb var de fleste af Dyrene døde. Hos nogle kom Døden stille, andre plaskede vildt i Sandet med den mægtige Hale, medens de udgød røde Blodstrømme.

Børnene, som var strømmet sammen som Tilskuere, var grusomme nok til at putte Stene ned i de stakkels Dyrs Aandehuller for at se dem slynge Stenene i Vejret under Anstrengelserne for at udaande.

Ved Aftentid, da det atter var Højvande, var der af alle Hvalerne endnu kun fem, som var i Stand til at svømme, og den følgende Morgen var kun tre i Live, og disse omkom ligeledes. Der var ikke Tale om, at man kunde afsmelte alle disse Fedtmasser til Tran. De vilde Dyr, Rovfuglene og Øboernes Svin mæskede sig rigtig. Flere af de største Hvaler — der var adskillige paa 10 Meters

Længde — satte man Ild paa for at forhindre dem i at forpuste Luften. De brændte som Tjæretønder. Nogle blev skaaret op, og deres Indvolde fandtes ganske tomme. Det ligger da nær at antage, at Sulten har gjort dem rasende og drevet dem ind i denne Dødens Bugt.

Molbohistorier.

104. Manden, som gik nedenom og hjem.

Nogle Molb. — ind hos en Købm. i Aarhus — Pigen lige løftet en Gryde med Ærter af Ilden — stod endnu og kogte paa Gulvet — forekom dem meget mærkeligt — fik Lyst til at faa en saadan Gr., som kunde koge uden Ild — Købte derfor Gr. af Købm. i dyre Domme — begav sig glade paa Vej hjem — Ikke vente med prøve den, til de kom hjem — vilde straks undervejs koge Ærter i den i Baaden — En af dem stak Gr. ned i Vandet for af fylde den — Den faldt fra ham — sank til Bunds — Vidste ikke, hvad skulde gøre — besluttede, en skulde springe ned og hente den — andre blive liggende og vente paa ham — En sprang ud — Andre ventede og ventede — begyndte at tale om, hvad kunde være Grunden til, at han ikke kom — fleste mente, Gr. maatte være for tung for ham — blev bestemt, en skulde springe ned hjælpe ham — Den anden ud — heller ikke det hjalp — Da de nu havde ventet længe, sagde en iblandt dem: „Nu vil vi ikke vente længer; I

kan tro, at de er gaaet nedenom og hjem for at komme først."

Roede hjemad af alle Kræfter.

105. Molboerne og Storken.

Stork paa Molboernes Mark — vil fange Frøer — midt om Sommeren — Korn. staar højt — Molboerne bange, Stork skal træde Korn ned — de raadslaa, hvordan faa Stork bort — Røgter drive den bort, men Røgter store Fødder, vil træde meget Korn ned — En faar godt Indfald: bære Røgter gennem Kornet — De tager Vangeled, løfter Røgter op derpaa — Fire Mand bærer ham gennem Kornet — Stork drives bort, Røgter træder ikke Korn ned.

106. Lommeuret.

Molboer fandt Lommeur paa en Vej — betragtede det med Forundring — aldrig før set en saa underlig Ting — en mærkede, at det dikkede — kastede det angst fra sig — Fanden var i Uret — Ingen turde røre ved det — den ældste tog stor Sten — kastede den mod Uret — ganske knust — Bøjede sig ned og lyttede — ikke høre det dikke — „Ser I, jeg lærte ham at tie stille!“ — Gik bort — Uret ligge.

107. Kirkeklokken.

Krig i Landet — Fjenden plyndrer overalt — alle forsøger at redde deres Kostbarheder — Molboerne deres Kirkeklokke — Klokken ned af Kirke-

taarnet — derefter Raadslagning — hvor gemmes? — I Havet er sikkert — De sejler ud; — sænker Kl. ned — nu godt gemt — Hvordan finde den igen, naar Fjenden borte? — Klogt Hoved rejser sig, tager Kniv frem, skærer Skure i Kanten af Baaden, udbryster stolt: „Se, her var det, vi sænkede den ned!“ Alle vender glade hjem, sikre paa at finde den.

108. Det tørstige Træ.

Engang lagde Molboerne Mærke til et Træ — ved en Dam — Grenene langt ud ov. Vandet — troede, Træet var tørstigt — hjælper det til at drikke — Grenene saa højt, at de ikke kunde naa dem — Længe tvivlrådige — fandt paa en Udvej — en op i Træet og hænge sig i en af Grenene — en anden i hans Ben — saaledes videre, indtil den nederste omtr. kunde naa Jorden — de andre trække som i et Reb — Da alle h. faaet fat, ondt i Hænderne paa den øverste — raabte t. d. nederste: „Tøv lidt, mens jeg spytter i Hænderne“ — slap i d. samme med begge Hænder — alle i Vandet.

109. Hoserne.

Molbo pæne nye Klæder paa — gik til Byen — for meget at drikke — fuld — paa Vejen hjem lagde sig til at sove midt paa Vejen — Haandværkssvend gaaende — hullede Str. paa Fødderne — saa M.s kunne, nye Strømper — Lyst til dem — trak dem af — sine gamle Laser paa i Stedet — Noget efter en Slagter kørende — raabte, at M. skulde tage Benene til sig — M. vaagnede — saa ned ad sine Ben — saa gamle, lasede Strømper

— huskede, han havde haft nye paa, da han gik hjemmefra — raabte: „Kør til, ikke mine Ben“ — S. kørte uden om — gav M. Rap med Pysken — Da M. brølte af Smerte, raabte han: „Ikke dine Ben.“

110. Benene.

M. sat sig ned i en Kreds — da de vilde rejse sig, ikke hitte Rede i deres Ben — blev siddende, til en Mand kom forbi — spurgte ham om Raad — viste hver især, hvor hans Ben var — vilde have dem alle til at trække Benene til sig — kunde ikke finde ud af — Tog sin Stok — slog dem over Benene — en for op — saa en anden — i en Fart alle fundet deres Ben.

111. Hullet.

Engang gravede M. en Brønd — stor Bunke Jord tilovers — raadslog, hvad de skulde gøre med den — En foreslog grave et Hul, komme Jorden deri — de andre spurgte, hvad gøre med den Jord, de gravede op — han svarede, grave Hullet saa stort, at begge Bunker kunde være deri — Alle fandt dette i høj Grad fornuftigt.

112. Pølsen.

En Molbo havde slagtet — Kone havde lavet Pølser — stor Pølse faldet ned bag en Kiste — ingen havde mærket det — Laa der i nogen Tid — blev skimlet og laadden — Konen bad en Dag

Manden hjælpe med at flytte Kisten — gjorde det — fik Øje paa Pølsen — troede, mærkeligt Dyr — slap Kisten — hen til Naboerne — bad dem hjælpe dræbe Dyret — Tapre Mænd væbnede sig — en Økse — en anden Høtyv — tredje Møggreb — saa det fæle Dyr — ingen turde komme i Nærheden af det — staaende uden for Døren — stak efter det — svedte Angstens Sved — stor Gaardhund løbende — lige i Pølsen — aad den — Lys op for Molb. — skamfulde hjem.

113. Den hovedløse.

Engang M. tidlig om Morgen til Skoven — fælde Træer — huggede saa dybt ind i et Træ, at de troede, det kunde trækkes om — opdagede, at de intet Reb havde — enige om, en af dem klatre op i Træet, lægge Hals mellem to Grene — andre trække ham i Benene, bringe Træet til at falde — Beslutning udført — en Hals mellem Grenene — andre begyndte at trække i ham — Plan mislykkes — Hovedet af Manden — blev siddende i Træet — Kroppen til Jorden — M. meget forundrede — lagde Kroppen i Vognen — hjem til den afdødes Kone — spurgte, om Mand havde haft Hoved med om Morgen — Hun kunde straks ikke huske det — betænkte sig lidt — udbød: „Jo, havde Hoved med, søbede jo Kaal med det i Morges.“

114. Mikkell blev narret.

Bondemand fire Gæs — benad Efteraaret — Gæssene godt fodrede — til Mortensdag sælges — Mikkell Ræv forbi — Lyst til Gaasesteg — ind blandt dem — snappede en stor Gase — Mikkell ad Skoven til — Byrden for tung — rev Vinge og et Laar af Gasen — det øvrige ned i Jorden — fortsatte sit Løb mod Skoven — Bonden opmærksom — noget galt paa Færde — efter Ræven — Levningerne af Gasen — dem med hjem — Mikkell lang i Ansigtet, da han kom at hente sit nedgravede Bytte og intet fandt.

115. Den persiske Konge.

Konge i Persien — gerrig — Op i Templet — beder om at blive meget rig — Guden hører hans Bøn, siger: „Hvad du herefter rører ved, skal blive til Guld“ — Kongen glad hjem — sætter sig i Stol, Guld — vil ryge — Pibe Guld — Bordet Guld — Overmaade glad — Vil spise — Tjener dækker Bord — Kongen tager Gaffel — Gaffel Guld — Kniv Guld — Steg, Brød, alt Guld — Forfærdet, maa sulte ihjel — Igen til Templet — beder Guden tage Løftet tilbage — Det sker — ikke mere gerrig.

116. Drilleri.

I Zoologisk Have i London — en Herre ind til en af Elefanterne — hver Gang vilde tage Bollen med sin Snabel, trak den til sig

igen — Da havde gjort det nogle Gange, vendte Elefanten sig foragteligt om — gik sin Vej. Lidt efter gik ud i den aabne Indhegning — saa Manden, der havde drillet den, staa ved Plankeværket — Inden kunde tage sig i Agt, snappede hans Straahat — rakte den saa nær hen til ham — næsten kunde naa den — hver Gang Manden rakte Arm frem for at faa den — trak Hatten til sig — efter saaledes havde narret ham adskillige Gange, stak pludselig Hatten ind i Gabet — aad den.

117. Kong Hadings Krigslist.

Den danske Konge Hading — engang Krig med en udenlandsk Konge — belejrede hans Hovedstad — Den var stærkt befæstet — kunde ikke indtages ved Storm — Hading fangede en Mængde Fugle — deres Reder inde i Byen under Tagene — Under Vinger bandt han brændende Svamp — saa flyve hjem — Svampen tændte Ild i Husene — Ild brød ud paa flere Steder — Bymændene travlt med at slukke — glemte at bevogte Byens Porte — Hading benyttede Lejligheden — ind i Byen — fangede Kongen selv — dræbte ham ikke — tvang ham til at betale saa meget Guld, som han selv vejede.

118. Skovene paa Lyø.

Faaborg, en Heks — kan lave Vind — En Søn Skipper — skal sejle til Lyø — beder Moderen om Hjælp. Faar et Baand — tre Knuder — de skal løses — saa god Vind — Ud af Faaborg Havn — løser en Knude — straks god Vind —

Ikke fornøjet, mere Vind — løser nok en Knude — strygende Medbør. Endnu ikke fornøjet — løser tredje Knude — Voldsom Storm — Fartøj paa Havsens Bund — alle drukner — Paa Lyø stor Skov, Træer knækker — nu ingen Skov.

119. Brøndgraveren.

Brøndgraver i Amerika — arbejdede paa Akkord — klog, tjente godt. I Færd med at grave en Brønd — næsten færdig — Br. skrider sammen — Brøndgr. finder paa en List — lægger Hat, Frakke, Stok ved Hullet, skjuler sig — Mand kommer forbi, ser Tøjet, tror, Brøndgr. begravet, kalder paa Hjælp — Folk kommer til, graver efter Brøndgr. — naar Bunden — finder ingen — gaar ærgerlige bort — Brøndgr. kommer frem — ser paa Arbejdet — gnider sig i Hænderne — siger: „Tænkte jeg det ikke nok! Der findes dog endnu Mennesker, der rækker Næsten en hjælpende Haand, naar han er i Knibe.“

120. Højerup Kirke.

Skipper sejlede uden for Stevns Klint paa Sjælland — pludselig en stærk Storm — nær ved at forlise — Gud om Hjælp i Nøden — lovede, hvis levende i Land, saa bygge Kirke paa Klinten — Stormen forbi — Skipperen vel i Land — holdt sit Ord — Højerup Kirke — staar helt ude paa den yderste Rand af Klinten — Vandet skyller mere og mere bort under den — skulde tro, til sidst styrtede ned — dog ingen Nød — hver Julenat Kirken et Hanefjed længere ind i Landet.

121. Bondekonen i Kærby.

Danmark Krig med Sverrig — Svenskere paa Fyn — røver og plyndrer — Engang svensk Underofficer til velhavende Bondekone i Kærby ved Børgense — forlanger vide, hvor Penge gemt — ellers slaa hende ihjel — Konen ind med ham i Storstuen — stor Egekiste — sagde, alle hendes Penge paa Buenden af den — gav ham Nøglen — Han lukker op — bøjer sig helt ned — søge Pengene — Hun tunge Laag falde — han klemte — ikke straks komme op — hun hans Sabel — stak ham ihjel.

122. Sneglen og Haren.

Snegl og Hare stredes — hvem dygtigst til at løbe — enige om et Væddeløb — valgte en Bakke noget borte til Maal — Haren tænkte: „Sneglen kan let løbe fra — kender mine hurtige Ben — ofte hjulpet mig“ — I den Tanke, at der var god Tid, lagde sig — faldt i Søvn — Sneglen, som kendte sin Langsomhed, ikke Stunder til at hvile — vedblev utrættelig at krybe hele Vejen — naaede netop Bakken, da Haren vaagnede af sin Søvn — Haren blev meget flov, da den mærkede, havde tabt.

123. Aben og Kristian II.

Kr. II lille Barn — i Vuggen — tam Abe — venlig — frit omkring — En Dag Barnepigen bort — Barn sov — da tilbage — Vuggen tom — hvor? — søger i alle Værelser — til sidst ses Aben paa Taget — holder Prinsen i Armene —

havde taget Barnet — op ad Trapperne — gennem et Tagvindue — Forfærdelse — falde og slaa sig ihjel? — Folk Dynet i Gaarden — Kaldte forgæves — Aben snart ned samme Vej — forsigtigt — igen i Vuggen — Siden Aben bunden.

124. Ræven og Katten.

Kat og Ræv gode Venner — ud paa Eventyr — sammen hen ad Vejen — fortæller hinanden en Del — Begge roser sig selv — omsider Uvenner — Ræven bebrejder Katten — den tror at være den klogeste — „Mikkel“ listigste af Dyr — havde over 100 Kneb og en Pose fuld — Katten kun eet — I det samme Jægeren — Mikkel raader til at løbe — Katten hellere bruge sit ene Raad: op i et Træ — Jagthundene omringer Ræven — Katten fra sit sikre Sted til Mikkel — „nu tage til Posen, da det viste sig, at de hundrede Kneb ikke nyttede“ — Ræven ihjelbidt af Hundene — Katten frelst.

125. Josef Pølse.

Mand, hed Josef — holdt urimelig meget af Pølse — kaldt Josef Pølse — Eng. ude paa Havet at fiske — Storm — saa voldsom, at J. blev bange, han skulde forlise — mente nok, Vorherre kunde frelse — men man maatte give Afkald paa noget godt derfor — Lovede, hvis blot maatte slippe i Land denne Gang, aldrig mere spise Pølse, — Kort efter Storm svagere — J. beg. at fortryde sit Løfte — kunde ikke lade være helt at spise Pølse — vilde heller ikke helt tage sit Løfte tilb. igen — „Vil nok en Gang imellem spise Pølse, men lover aldrig at spise

Pølseskind“ — kort efter i Land — syntes, han havde lovet alt for meget — sagde ved sig selv: „Æder jeg end Pølse og Pølseskind, skal jeg dog aldrig æde Pøsepind — Det Løfte holdt han.

126. Elefantens Hævn.

By i Indien, hvor mangs Elefanter — Skrædder boede i Nærheden af Sted, Elefanterne vandedes — Skrædderen sidde ved det aabne Vindue og sy — Elefant daglig forbi hans Hus — hen til ham ved Vinduet for at modtage Frugter — En Aften Skrædderen i ondt Lune — Elefanten kom — stak Snabelen ind ad Vinduet for at modtage Frugter — stak den med Naalen i Snabelen — Elefanten Snabel til sig, gik videre; pønsede paa Hævn.

Da slukket sin Tørst ved Vandingsstedet, fyldte Snabel med mudret Vand — paa Tilbagegangen forbi Skrædderens Hus — Snabelen ind ad Vinduet, mod Skrædderens Ansigt og det snavsede Vand over ham og Tøj, han syede paa — Skrædderen fortvivlet — Tøjet ødelagt.

127. Pigens Vadested.

Fattig Pige paa Mors kom til at tjene hos fornemme Folk — Opklædte og behandlede hende som deres eget Barn — herover hovmodig, næppe kende sin egen fattige Slægt — En Højtidsdag for et Syns Skyld besøge sine Forældre — Madmoder forærede hende et friskbagt Brød, bringe sin Moder — vise fattige Forældre, hvor fin og fornem — Stadsklæder paa — under Vejs til et Sted med meget Dynd — ikke komme derover uden at snavse

pæne Sko til — Brødet ned i Dyndet for at træde paa det og komme tørskoet over — Foden derpaa — Brødet sank — Hun ned i Dyndet, forsvandt — Stedet kaldes endnu Pigens Vadested.

128. Povel Bartsvær.

Und. Kr. IV. lev. en Mand — hed P. Bartsvær (Barber) — h. begik en svær Misgerning — rømmede Landet — slap saal. f. at blive straffet — Nog. Tid eft. vilde Kong. beg. Krig m. Sverrig — saml. Mandskab t. Flaaden — P. B. hemmelig tilb. t. Landet — lod sig hyre til Matros — ing. kendte ham — Tjeneste p. Linieskibet „Trefoldigheden“ — K. om Bord p. det under Slaget v. Femern — K. Øjet beskadiget under Slaget — Saaret forbindes — P. B. traadte frem for Kongen — sagde, h. forstod sig lidt paa den Ting — K. lod ham forb. Saaret — vel tilfreds m. d. Maade, h. gjorde det paa — gav h. Lov til at udbede sig en Gunst — P. nævnte sit Navn — vedgik sin Misgerning — bønfuldt om Naade — K. gav ham Tilgivelse — fritog ham f. at svare Skatter af d. Gaard, h. ejede i sin Fødeby.

129. Hellig Tøgers Kilde.

From Mand, hed Tøger — paa Rejse, Skibbrud ved Thy — Folk i Thy Hedninger — Tøger bliver, forkyynder dem Kristendommen — bygger Hytte af Vidjer ved Stranden — Kirke nær den, prædiker — Folk forhædede, vil ikke lade sig døbe — En Dag sover Tøger paa Marken — Kilde springer frem ved hans Hoved — Folk ser det, tænker, Tøger hellig Mand — flokkes om ham, lader

sig døbe — Bygger Kirke over Kilden — Kirke forsvunden nu; Kilden er der, nær Vestervig — Folk overtroiske, St. Hans Nat syge ved Kilden — tror, dens Vand har Lægekraft.

130. Humlebien i Ølankeret.

Krig i Landet — Tyskere i Jylland — Ved Agger i Thy Mænd ude at slaa Hø — Øl med i et lille Anker — Aften hjemad — Ankeret tomt — en af dem faar det paa Nakken — Lidt efter Snurren og Trommen bag ham — tror, det er Tyskerne paa Vej til Agger — løber — ser Hest tøjret — springer op paa den — Hest løber til — Tøjrepæl løs — rammer Bonden i Nakken — Bonden tror, det er en Kugle — raaber til de andre: „Hils Maren og alle Børnene, for jeg ser dem aldrig mere!“ — Naar dog hjem — kaster Ølankeret — lille Dreng tager det — hører det snurre — tager Prop af — ud flyver Humlebi.

131. Svinetyven.

Kromand havde et Svin — fedt nok — solgte det — Samme Dag Bjørnetrækker til Kroen — blive om Natten — Bjørnen ind i tomme Svinesti — om Natten en Tyv — havde tænkt at stjæle Kromandens Svin — forsigtig aabnede han Døren — hen til Svinets Leje — begyndte at tage fat — Bjørnen op paa Bagbenene — brumme fælt — Tyven forfærdet — liste sig bort — Bjørnen sine Forlabber om hans Liv — klemte haardt — maatte skrike om Hjælp — Kromandens Karle kom — ingen turde ind til Bjørnen — fik da kaldt paa

Bjørnetrækkeren — Tyven Lov at komme ud —
Bud til Sognefogden — Tyven sin fortjente Straf.

132. Vandringsmanden i Ørkenen.

Mand engang igennem en Ørken — kendte
Vejen godt — blæste stærkt — Sandet i tætte
Støvskyer om ham — bort fra den rigtige Vej —
ind i øde Egne — to Dage den stakkels Mand vild-
somt omkring — brændende Solhede og bidende
Nattekulde — Smule Mad spist første Dag — intet
anden Dag — tredje Dag sank han om, ikke rejse
sig — Pludselig Øje paa stor Skindpung tæt ved
i Sandet — Haanden efter Pungen, følte paa den
— „Gud være lovet! Det er Dadler“ — straks
aabnede, greb ned i den — lod den falde — „Ak,
det er jo ikke andet end Perler.“ — Dagen efter
Karavane til Hjælp.

133. Præsten i Boeslunde.

Fr. III. Tid — Svensk. belejr. Kbhvn. — der
levede deng. i Boeslunde ved Korsør Præst, Hr.
Jokum — velh. og agtet Mand — Svensk. Offic.
kom meget til ham — h. holdt gode Miner med
Offic. og beværtede dem paa det bedste for ikke
at faa sit Hus plyndret — Svensk. lod sig ikke
nøje med den gode Mad — naar de h. spist og
drukket, tog de som oftest hver sin Sølske eller
andet kostbart og stak det i Lommen — Pr. lod,
som han ikke mærk. det — klagede aldrig til K.
Gustav — Engang budt til Gæst hos Kongen —
tog eft. Maaltid sin Ske, Gaffel og Kniv, gemte
dem hos sig uden at sige noget — Da skulde

gaa og ikke h. giv. nog. tilbage, ytrede man sin
Forundring — Hr. Jok. spurgte, om det ikke var
Skik og Brug i Sverrig — svarede, at kun Tyve
og Røvere i Sv. havde den Skik — Pr. svarede
rolig, de sv. Off. baaret sig saaledes ad hos ham
— Kong. sørgede for, at han fik Sølvtoj tilbage.

134. Kamelen og Oksen.

En Kameldriver drev Kamel og Okse ad Landevej
— Oksen Byrden uden at klage — udmattet af
gaa — stærke Hede — bad sin Kammerat tage
en Del af Byrden — vilde ellers bukke under af
Træthed — Kamelen lod, som intet hørte, vedblev
at gaa — Oksen bebrejdede, ikke hjælpe — sagde,
ende med, angre Haardhed — Kamelen stadig
ubønhørlig — Men omsider Oksen overanstrengt,
styrtede — Kameldriveren hele Byrden tilligemed
den døde Okse paa Kamelen — nu angrede for
sent, ikke i Tide kommet sin Kammerat til Hjælp.

135. Vinden og Solen.

Vinden og Solen engang uenige, hvem der var
stærkest — da enige om en Prøve — Paa Jorden
en Vandringsmand med en Pelsfrakke paa — den
stærkest, der først faa Frakken af ham — Vinden
begyndte — frem som Storm — ruskede i Man-
dens Kappe — Manden Kappen tættere om sig —
Saa Solen fat — Milde Straaler paa Manden —
saa varm, tog sin Kappe af — kastede over Armen
— Solen sejrede ved Mildhed og Varme — Vinden
ikke ved Barskhed og Kulde.

136. Kræmmerens Vidner.

Bissekræmmer overfaldet paa den jydsk Hede af Røvere — vilde tage Livet af ham — Flok Vildgæs højt oppe i Luften — Han sagde da, Vorherres Fugle være Vidne — Røverne lo af ham — ihjel — tog alt — Gerningsmændene ikke opdaget — En Søndag Menigheden ventede Præsten i Nørresnede — Vildgæs hen over Kirkegaarden — Alle saa op — Hestpranger stødte til Nabo — sagde: der fløj Bissekræmmerens Vidner — En spurgte Prangeren om Mening — forvirret — tilstaa, været med til at slaa Kræmmeren ihjel — Kræmmerens Ord i Opfyldelse — Røverne grebet — fortjente Straf.

137. Eneboeren og Bjørnen.

Eneboer fanget en Bjørneunge, opfostret den — Ved Stokken og ved Sult efterhaanden gjort den tam som en Hund — Bjørnen blev stor, gjorde ham mange Tjenester ved at bringe Vildt fra Skoven, hente Brænde og Vand og bevogte Hytte — Varm Middagsstund Eneboeren i Græsset og sov — Bjørnen ved hans Side, jagede Fluor og Myg bort, i store Skarer — Især een Myg, pinte ham — ti Gange Bjørnen jaget den bort med Brummen — kom bestandig igen — Til sidst satte s. paa Panden af den sovende — Bjørnen vred — Myggen nok blive derfra — greb en stor Sten, kastede imod Myggen — døde straks — ulykkeligvis ogsaa den gamle Mand Slag i Panden — Mærke deraf sin Levetid.

138. De to Nyfundlandshunde.

En Franskmand spaserede med en Ven langs en Flod — Vennen havde en prægtig Nyfundlandshund — roste den meget — Franskmanden ikke tro paa alt, fortalte — Vennen gnaven derover — skubbede pludselig til Franskmanden — han faldt i Vandet — Hunden øjeblikkelig ud i Floden — greb vantro Franskmand i et af Frakkeskøderne for at hale ham i Land — Uheldigvis paa den anden Side af Floden en anden Nyfundlandshund — da den saa et Menneske faldet i Floden, øjeblikkelig ud, hen til ham, fat i det andet Frakkeskøde — Hundene halede stærkt, hver især til sin Side — beholdt hver et Skøde i Gabet — i Land med det — Imidlertid skreg Franskmanden af alle Kræfter om Hjælp — kunde ikke svømme — Vennen derfor nødt til selv at springe ud, hjælpe ham i Land.

139. Hunden og Æslet.

Æslet saa, Hunden klappet, fordi logrede for sin Herre — blev bedrøvet derover — maatte slide og slæbe fra Morgen til Aften — dog bestandig Prygl — Hunden bestilte ingenting og dog kærtagnet, saa snart logrede for sin Herre — Æslet mente, dersom bar sig ad som Hunden, ogsaa klappet og faa dygtigt at æde — En Dag saa, Herren sov til Middag — gik hen for at kæle for ham, lagde Forbenene paa Skuldrene og begyndte at skryde — Æslets Maade at vise sin Venlighed paa — Herren kaldte paa Karle — befalede dem at give Æslet af Stokken — Saaledes stakkels Æsel Løn for Venlighed.

140. Svenskerne paa Langeland.

For et Par Hundr. Aar siden Danmark i Krig med Sverrig — svenske Krigsfolk i Land paa Langeland — Landsdom. Hr. Stensen — boede paa Stensgaard — samlede alle vaabenf. Mænd — gik m. Svensk. — slog dem to Gange — faldt selv i det tredje Slag — Hs. Enke, Fru Anna — vilde udrette ved List, hvad hds. Mand h. vill. gøre med Magt — lod, som h. vilde holde gode Miner med Svenskerne — bød alle de svenske Officerer til Gilde paa Stensgaard — god Mad at spise, fuldt op af Vin — De drak tæt — kaade — skød til Maals efter nogle Billeder, som var malet paa Væggen — Imidlertid samlede Fr. Anna alle Gaardens Folk — faldt ov. de fulde Svensk. — huggede dem alle ned — Svenskerne nu ing. Offic. — ov. Hals og Hoved bort fra Øen — For ikke mang. Aar siden endnu Mærk. af de svenske Kugler i Vægg. paa Stensgaard.

141. Hr. Eske Brock.

P. Sjælland Herreg. Vemmetofte — engang ung Herremd. Eske Brock — gik en Dag p. sine Marker, slog i Vejret med sin Stok — pludselig en Hat flyv. ned f. hans Fødder — tog den op, satte den for Løjers Skyld p. sit eg. Hoved og bl. gaaende med den paa — Ud paa Landet — mødte en Bonde — Bonden forbi uden at tage Hatten af — E. Br. højlig forundret — kort efter saa han en af sine egne Karle komme gaaende hen imod sig — Karl. ikke til Side — Herremd. af Vejen for ham — tænkte, Hatten havde gjort ham usynlig — Da han kom hjem, Hatten paa Hov. af en af

sine Tjenere — nu kunde han ikke se ham — mente, h. havde gjort et kosteligt Fund — Ikke længe efter lille Dreng hen til Borgporten — vilde tale med Hr. Eske — kom ind — sagde til Hr. Eske, det var ham, han havde slaaet Hatten af Hovedet paa — kom for at faa den igen — Hr. Eske ikke af med Hatten — Drengen bød mange Penge — Hr. E. stadig Nej — Saa sagde Dr., hvis han fik Hatten. sørge for, at E.s Efterkommere aldrig manglede noget — Dr. fik Hatten — med den i Haanden hen til Døren — vendte sig om — sagde, Hr. E. sk. ikke have stor Glæde af det, h. havde faaet for Hatten — ikke komme til at efterlade sig Sønner — Hr. E. løftede sin Stok og slog efter Drengen — Dr. Hatten paa Hovedet — væk var han — det gik efter Dr.s Ord: Hr. E. kun Døtre — adl. Navn Brock uddøde m. ham.

142. En fornem Bedrager.

Juveler i Wien til en Adelsmand — falbød Juveler — Adelsm. bad om at beholde Juv. en Dag for at gøre sit Valg — Juv. ingen Mistanke — lod ham beholde en hel Kasse — Næste Dag Juv. igen — høre, om Adelsm. vilde købe nog. af Ædelstenene — Adelsm. lod fremmed, nægtede nogen Sinde at hav. modt. noget af ham — Den ulykkelige Mand int. Bevis — ing. and. Udvej end Kejseren — d. dygtige og frisindede Josef II — haab. saaledes at faa sin Ejendom — Med Taarer i Øjn. klag. h. for Kejs. — Adelsm. straks kaldt op paa Slottet — nægtede ogsaa her uforskammet — skældte Juv. ud for Løgner og Bedrager — Kejs. imidlertid udtænkt en List — lod Juv. gaa ind i et Sidev. — befal. Adelsm. at sætte sig ned og

skrive følg. Brev til sin Kone: Kære K.! Hvis du vil have, at din Mand skal beholde sit Liv og sin Frihed, saa giv straks Overbring. af disse Linier d. Kasse Juveler, som Juveleren i Gaar overlod mig. D. heng. o. s. v.

Br. sendt. straks t. Adelsmds. Frue — Synder. maatte blive i Vær.

Konen kendte Mandens Haand — troede, Sag. forholdt sig rigtigt — udleverede Juvelskrinet — bragt til Kejs. — gav det til Ejermanden — Adelsm. sin fortjente Straf.

143. Kong Volmers Hesteko.

Nærh. af Præstø Landsby — Rønneklint — deri en Bondegaard — Kong V. rid. hver Nat gennem den m. sine Hunde, naar han jager fra Borre til Gurre — B. lader begg. Portene p. Gaard. staa aabne — ellers rid. K. V. tværs over Husene — det lider Tagene Skade ved — En Nat tabte K. V.s Hest en Sko i G. — B. fandt den næste Morgen — havde aldrig set en Hesteko saa stor som den — stak Søm ig. den — slog d. op paa et Bjælkehov. ov. Port. — Volmer mærk. godt, at h. Hest ha. tabt sin Sko — ledte efter d. næste Nat — fandt den — tog d. m. sig — Da B. n. Morg. saa eft. Hesteko — borte — i St. stod der en Dukat.

144. Svend Povlsen.

Svenskerne paa Sjælland 1658 — havde indtaget Jungshoved Slot ved Præstø — mishandlede Bønderne — I samme Egn dengang en Skytte, som

hed Sv. P. — Han havde samlet nogle Ryttere om sig — gjorde Fjenden stor Skade — Svenskerne lod bekendtgøre — vilde betale godt — hvis de fat paa Sv. P. — Han forklædte sig som gammel Kone — gik til den sv. Lejr — sagde, han vilde vise, hvor Sv. holdt sig skjult — Flok svenske Ryttere fulgte ham — mørk Nat — ind i en tæt Skov — Sv. P. listede sig bort — tog Kvindeklaeder af — egne Klæder paa — op paa en lille graa Hest — hen til Svenskerne — raabte: „Her er Sv. Povlsen!“ — for af Sted — Svenskerne kendte graa Hest — efter ham — han lokkede dem omkring — ud paa en frossen Sø — ikke bære de mange Heste — Isen brast — Svenskerne druknede alle.

145. Grev Gert og Niels Ebbesen.

Grev Gert — den kullede — fra Holsten op i Jylland — i Marts 1340 — ødelagde og plyndrede — Niels Ebbesen paa Nørringris — Gert tage en Gaard fra ham — Gert sidst i Marts ind i Randers med 4000 Mand — stævnede Niels — kom — lang Samtale — ingen Enighed — Gert vred: „I snakker mig for meget — enten rømme Landet eller hænges“ — Niels svarede: „Tyve og Røvere hænges“ — han vilde ikke rømme Landet — undsagde Gert — vilde komme igen — Niels til sin Gaard — hans Hustru: „de værste Raad er nu de bedste; du maa fælde Greven“ — Niels med 60 Svende til Randers — Natten før 1. April — til Grevens Hus — dræbte Gert og tre af hans Væbnere — lod Trommerne røre — Kamp opstod — Niels bort over Gudenaa — Broen kastet af bag ham.

146. Den glemsomme Maren.

En lille Pige — hed Maren — otte Aar — skulde begynde at gøre Nytte — passe Ællinger — Hver Morgen lukke dem ud af Høsehuset give dem Æde — hver Aften drive dem ind igen — Det gjorde Maren ogsaa — Moderen godt tilfreds med hende.

En Dag Forældrene rejse — Moderen Maren ved Haanden — over til Genboens — sagde: „Maa Maren være hos jer, medens vi er borte — tilbage om tre Dage“ — Moderen kyssede Maren — gav Nøglen til Høsehuset — ikke glemme Ællingerne — hun og Faderen bort — Maren i Genboens Hus.

Genbofolkene havde Datter — meget Legetøj — Hun og Maren legede — glemte Ællingerne — Næste Dag ud i Skoven plukke Blomster — glemte igen Ællingerne — Ogsaa tredje Dag — Om Aftenen tage sit Lommetørklæde op — fandt Nøglen — huskede Ællingerne — Hed i Hovedet — straks over til Høsehuset for at lukke dem ud — laa stille og tavse — kaldte kærligt paa dem — rørte sig ikke — Stive og kolde — Maren græd — hendes Skyld, at de var døde.

147. Kong Skjold.

Ældgammel Tid — Danmark ingen Konge — Uorden i Riget — Folk ønskede en Mand, som kunde vaage over Lov og Ret — Folket samles for at vælge Konge — ser da et Skib — det kom nærmere — intet Menneske saas om Bord — til sidst opdagede man en lille Dreng — sov med Hovedet paa et Kornneg — Guld og Vaaben paa Dækket — over Drengen et Kongeflag — Folket

troede, Drengen sendt af Odin — tog Neget — rejste det paa Roden, satte Drengen paa det, kaa-rede ham til Konge, kaldte ham Skjold — Drengen voksede — blev god og tapper Konge — sejrede over Fjenderne og var elsket af Folket — Da Kongen døde, Liget ud paa samme Skib — Kostbarheder med — Skibet sejlede atter bort — ingen ved, hvor det blev af — Senere Konger kaldtes Skjoldunger efter Kong Skjold.

148. Taarnet paa Vosborg.

Paa Kong Valdemar Atterdags Tid — i Jylland en Herremand — hed Niels Bugge — Boede paa Hald Slot, hvoraf endnu Levninger i Nærh. af Viborg — Vilde bygge Gaard ude ved Vesterhavet — kaldte en dygtig Bygmester — lod ham bygge Gaarden, som kaldtes Vosborg — B. vilde være sikker paa, at Gaarden var godt bygget — Bygmesteren rejst — en halv Mils Vej borte — B. lod en Svend ride efter ham — skulde raabe til ham, at Bygningen var ved at falde — hvis da Bygmesteren vendte sig for at se, om sandt — straks hugge ham ned — Da Svenden var nær, raabte han: „Mester, Mester! Taarnet hælder.“ Bygmest. rolig — uden at vende sig om: „Taarnet hælder ikke — har bygget det saa godt, at det nok skal staa for det første — hilse din Herre sige — komme en Mand fra Nordvest — indsvøbt i en blaa Kappe — skal faa Taarnet til at hælde“ — Derpaa Bygmesteren videre — Svenden hjem igen — Gik, som Bygmesteren havde sagt — Vesterhavet bestandig nærmere til Gaarden — 200 Aar efter Opførelsen maatte Gaarden flyttes længere ind i Landet.

149. Biskop Vilhelms Død og Begravelse.

Gammelt Sagn fortæller — Biskop Vilhelm Bud om, at hans Konge og Ven Svend Estridsen var død i Jylland — gik ind i Trefoldighedskirken i Roskilde — kaldte Graverne til sig — lod dem grave to Grave — I en Vogn og kørte Ligtoget i Møde — paa Vejen gennem en Skov — saa to store Træer — lod Svende hugge dem om og gøre Ligkiste deraf — drog videre — Ud af Skoven — Ligtoget nærmede sig — Bispen holdt stille — stod ud og bredte Kappen ud — Knælede ned — bad om Fred for sin Sjæl og om en salig Hjemfart — Blev liggende — Svendene undrede sig — hen til ham, løftede hans Hoved — saa, at han var død — Bispens Lig i Kisten, som de nylig havde tømret — tilbage til Roskilde — Skete, som han havde forudsagt — hans Lig baaret foran Kongens — jordet paa det Sted, som han havde udset.

150. Aberne og Nathuerne.

Handelsmand rejste i Afrika — solgte Nathuer — bar i en Kasse — En Middagsstund lagde sig til at sove — under et Træ — en Nathue af Kassen — trak paa Hovedet og faldt i Søvn — vaagnede — saa Nathuer borte — opdagede en Del Aber i Træet — listet sig ned, medens han sov — hver taget en Nathue — sad med oppe i Træet — Først morede sig over Synet af Aber med Nathuer — snart ængstelig for, hvordan faa Huer igen — Han fandt dog paa Raad — tog sin egen Nathue — kastede den mod Jorden — Alle Aberne ligeledes Nathuerne paa Jorden — Manden glad, samlede dem op — gik sin Vej.

151. Holger Danskes Genkomst.

Holger Danske Søn af danske Konge Gøtrik — Som Barn af Fader sendt som Gidsel til Kejser Karl den Store — tjente i alle hans Krige — med ham til Indien — der Frugt at spise, som gjorde Legeme uforgængeligt — derfor siden vel død i Frankrig, men Legeme ikke raadnet i Graven — lader sig endnu se forskell. Steder og forskell. Tider — Naar danske Krigsmagt er i Fare, viser han sig med røde Skjold — fører til Hæder og Berømmelse — Danmarks Rige Undergang nær — kommer H. D. igen — alle voksne Karle og kraftige Mænd faldet — han fører 12 Aars Dreng og 60-aarige Oldinge — slaa Fjenden — frelse Landet — En lille Vandplante i Viborg Sø — naar den bliver stort Træ, en Hest bindes ved — da skal dette ske — Saa siger Sagnet.

152. Trollden paa Kirkegaarden.

To Mænd — enige om at stjæle — ene vidste, hvor faa fat i en Skæppe Nødder — anden vidste fed Vædder — første fandt Nødderne — op paa Kirkegaarden — Tyvene skulde mødes der igen — Han gav sig til at knække Nødder — Dreng forbi Kirkegaarden — hørte noget knække, saa en Skikkelse — forskrækket — ned til Kroen, fortalte, Trolld oppe paa Kirkegaarden knækkede Nødder — I Kroen var halt Mand, som hørte den Historie — Lyst til at se Trollden — vilde give 10 Kr. til den, som bære ham derop — en villig dertil — De kom — Nøddetyven troede, det var den anden Tyv med Vædderen — raabte, om Fyren var fed eller mager — halte Mand hørte dette — troede, Trollden

vilde æde ham — ned af Ryggen — til Kroen
før den anden.

153. Tovelilles Ring.

Kong Valdemar elskede Tovelille — Kærlighed
stor — Efter Død Liget med overalt — Hofmand
forundret — aabner Kisten — Tryllering paa Finger
— tog Ring til sig — Liget begravet — Nu Hof-
mand kær — med overalt — Omsider Hofmand ked
— red engang i Gurre Skov — kastede Ring i Sø
— Nu Gurre Sø kær — bygger Slot — altid der
— Tit sagde, at Vorherre Himmerig — han jage i
Gurre Skove — Efter Død ej Ro — formastelig
Tale — Straf: jage bælgmørk Nat — Skræk og
Rædsel, Støj og Ufærd.

154. Gaasedrengen og Kong Kristian den Fjerde.

En Dag Kr. IV. p. en Tur kommet langt bort
fra sit Slot — kom i Tanker om noget, h. havde
glemt at besørge — traf en Gaasedreng — gik og
vogtede en Flok Gæs — K. skrev et Brev — bad
Dr. bringe det til Frederiksborg Sl. — 1 Fjerdingv.
borte — Dr. nødig forl. sine Gæs — Kong. lov.
at vogte dem saa længe. — Dr. paa Vej m. Br.

Næppe Dr. borte, Gæssene aldeles tossede —
fr. og tilb. fra d. ene Kornmark t. d. anden — K.
nær rendt Liv. af sig f. at holde dem sammen —
Dr. ikke kom. saa langt bort, saa det — kom
løbende til — gjorde et Smæld med sin Pisk —
Gæs rolige.

„Du maa laane mig din Pisk,“ s. Kong., „saa
skal jeg nok holde dem i Orden“ — Fik Pisk. —

Dr. p. Vej igen — næppe borte — G. samme Løjer
— hvor meg. K. smækkede m. Pisk., hjalp det
ikke.

Dr. igen tilb., sagde: „Bedst du gaar dit Ærinde
selv, lader mig passe mine Gæs.“

„Ikke betro mig at vogte dine Gæs? taler med
Kongen — regerer Land og Rige,“ s. K.

„Ja,“ sa. Dr., „gerne være, du er dygtig til
det — vogte Gæs forstaar du dig ikke paa.“

K. maatte give ham Ret — Dr. Belønning ov.
i Købet — tilb. til Slottet f. at udføre sit Ær.

155. Fuglehandleren.

Paa Torvet Kagekoner og Æblek., Fiskekoner
og Grønthandlere — solgte intet — alle Folk sam-
men om fremmed Mand med Bur med Fugle —
store som Spurve, men dejlige Farver — uden-
landske Fugle.

Herre over i Naalemagerbutik — købte lille
Bur — tilbage til Fugleh. — pegede paa to af
Fuglene, rød og blaa — Fugleh. Haanden ind efter
dem — over i det lille Bur — Herren betalte —
hjem med dem.

Ikke straks ind i Stuen — satte Buret paa
Havebordet — vilde overraske sin Familie — hen-
tede Glas med Vand og Fuglefrø — hentede Kone
og Børn — slet ikke overraskede — „Det er kun
to simple Graaspurve!“ — underligt — Før røde
og blaa, nu graa.

Faderen saa, Vandet i Glasset var farvet —
Fuglene vadsket Farverne af Fjerene — Fugleh.
malet dem — Faderen vred — hurtigt hen paa
Torvet — Bedrageren væk.

156. Røverne i Ulkendrup.

M. Odense og Bogense Herreg., Dallund — i Nærh. f. lang Tid siden Gaard, Ulkendrup — Konen en Juleaft. travlt m. at tillave Julenadv. — To Karle ind i Gaard. — forlangte Mad — fik nog — Lidt efter to andre Karle — et Øjeblik efter endnu to — saa to til — K. mærk., hvordan det hang sammen — gjorde sig Ærinde ud i Stalden — tog d. bedste Hest — red ov. Hals og Hoved til Næsbygaard Slot ved Odense — fortalte Lensm., hvordan det stod til — straks en Flok væbn. Rytt. af Sted m. hend. — Da de kom til U., Ring om G. — ing. skulde undslippe — Røverne Uraad — stillede sig op i Port — de to fornemst. tog store Dynner af Seng. — satte dem foran sig for at dække sig mod Rytternes Kugl. — Røverne værg. sig tappert — ingen af dem kunde Rytterne gribe — Oms. Rytt. Ild p. Gaard. — fang. tre Røvere — øvrig. undslap — siden grebet i deres Hule — de tre fangne truet til at røbe, hvor d. var — alle henrett., 24 i Tallet — G. ik. byg. op igen — Jord. kald. endnu Ulkendrups Marker.

157. Den gamle og hans Fugle.

Gammel Mand uden for Paris — ikke lide Kvinder — saa lidt til Mennesker — holdt kun af Børn og Fugle — ganske alene i lille Hus — saas sjælden — ingen Mærke til, pludselig helt borte — var død — skulde begraves — ingen Familie — ud paa Kirkegaarden — just som af Sted, en Støj uden for Vinduerne — Skrigen og Kradsen imod Ruderne — Værelset helt mørkt — Præsten blev bange og

skulde lige til at løbe sin Vej — saa, det var Fugle — mange Spurve, Finker, Krager, Ravne — vante til daglig Føde af den gamle — Derfor skreg de højt — Folkene af Sted med Kisten — Fuglene med til Kirkegaarden — Præsten kastede Jord paa Kisten — Fuglene om Graven — Folkene færdige — Fuglene klagende bort — Den ensomme gamles sidste Følge.

INDHOLD.

	Side
1. Det skulde de ikke have gjort.....	1
2. Manden i Maanen	1
3. Den fattige Gryde	2
4. De to Svømmere.....	2
5. Holger Danskes Sværd.....	3
6. Jomfruspringet	3
7. Elefanten i Døraabningen	4
8. Nissen bliver vred	4
9. Troidene og Mellemmaden.....	5
10. Den tapre Matros i Slaget ved Femern	5
11. Rotterne paa Øen Procida	6
12. Regnvejret.....	6
13. Karl Gustavs Sten	7
14. Elefantens Hævn	7
15. Lige for Lige	8
16. Kaninen	9
17. En onskabsfuld Papegøje	9
18. Kirsten Pils Kilde	10
19. Kalø Slot.....	10
20. Liden Kirsten.....	11
21. Matrosen og Løvinden.....	12
22. Et godt Svar	13
23. En Løvehistorie.....	13
24. Katten og Ræven	14
25. Marsk Stigs Kisteklæde	15
26. Svalernes Hævn	16
27. Den ubarmhjertige Jyde	16
28. Oluf Bager	17
29. Den falske Blakke	18

	Side
30. Bonden fra Lemvig	19
31. Jungs Frue	20
32. Kirkeuret i Kolding	21
33. To Venner	22
34. Politiet i Paris	24
35. En Kat opdager en Morder	25
36. Hundens Kløgt	26
37. Den kloge Hund	27
38. Fejltagelsen	28
39. Den kloge Stær	28
40. Den punktlige Jens	28
41. Svin i Skoven	29
42. Jerusalems Skomager	30
43. Kristian den Fjerde	30
44. Værdifulde Stene	31
45. En Morgentur	31
46. Snarraadighed	32
47. De gode Strømper	32
48. En snurrig Tobakspibe	33
49. Ministeren og hans Skriver	33
50. Frederik den Sjette og Kandidaten	34
51. Frederik den Syvende og Skytten	35
52. Brødkniven	35
53. Han lærte at tie	36
54. Jagthunden og Tobakspiben	36

55. Skopudserens Hund	37
56. Ulvene og Hestene	38
57. En Nyfundlænder frelser en Skibsbesætning	38
58. Aleksander den Store og Lægen	39
59. Kejser Rudolf og Bagerkonen	40
60. Ild i Kachotten	40
61. Konens Huskeseddel	41
62. Narrens Bedrift	42
63. De tre Røvere	42
64. Fra Karl den Tolvtes Barndom	43
65. Een ad Gangen	44
66. Den snilde Snedkersvend	45
67. Tag dig i Agt for Smigrere!	45
68. Hunden og Hummeren	46
69. Regnvejret	46
70. Den stjaalne Hest	47

	Side
71. De frommes Frelse	48
72. I en Bjørnegrav	49
73. List over List	50
74. Kristian den Fjerdes Dom	51
75. Matrosen og Hajen	52
76. Et Lægehonorar	53
77. De tre Kuske	53
78. Den katolske Præst	54
79. Det vaagende Øje	55
80. Stavknippet	56
81. Hofnarrens Gæld	56
82. Den snilde Skovsnegl	57
83. Effersøe	58
84. Købmandsregningen	59
85. De tre Ønsker	59
86. Den ødelagte Tegning	60
87. En rask Daad	61
88. Det gode Lægemiddel	63
89. Den gamle Soldan	63
90. Ven og Fjende	65
91. En ægte Rævestreg	66
92. Skatkammeret	67
93. Høvdingen Macdonald og den fattige Enke	68
94. En tro Hest	69
95. Sønlig Kærlighed	69

96. Om Fuglefangst paa Færøerne	70
97. Hajen	71
98. Muldvarpen	72
99. Lidt om Duehøgen	73
100. Æsler i Andeshjærgene	73
101. Vombatten	74
102. Om Agerhønen	75
103. Fra Hvalernes Liv	76

Molbohistorier.

104. Manden, som gik nedenom og hjem	77
105. Molboerne og Storken	78
106. Lommeuret	78
107. Kirkeklokken	78

	Side
108. Det tørstige Træ.....	79
109. Hoserne.....	79
110. Benene.....	80
111. Hullet.....	80
112. Pølsen.....	80
113. Den hovedløse.....	81

114. Mikkel blev narret.....	82
115. Den persiske Konge.....	82
116. Drilleri.....	82
117. Kong Hadings Krigslist.....	83
118. Skovene paa Lyø.....	83
119. Brøndgraveren.....	84
120. Højerup Kirke.....	84
121. Bondekonen i Kærby.....	85
122. Sneglen og Haren.....	85
123. Aben og Kristian den Anden.....	85
124. Ræven og Katten.....	86
125. Josef Pølse.....	86
126. Elefantens Hævn.....	87
127. Pigens Vadested.....	87
128. Povel Bartskaar.....	88
129. Hellig Tøgers Kilde.....	88
130. Humlebien i Ølankeret.....	89
131. Svinetyven.....	89
132. Vandringsmanden i Ørkenen.....	90
133. Præsten i Boeslunde.....	90
134. Kamelen og Oksen.....	91
135. Vinden og Solen.....	91
136. Kræmmerens Vidner.....	92
137. Eneboeren og Bjørnen.....	92
138. De to Nyfundlandshunde.....	93
139. Hunden og Æslet.....	93
140. Svenskerne paa Langeland.....	94
141. Hr. Eske Brock.....	94
142. En fornem Bedrager.....	95
143. Kong Volmers Hestesko.....	96
144. Svend Povlsen.....	96
145. Grev Gert og Niels Ebbesen.....	97
146. Den glemsomme Maren.....	98
147. Kong Skjold.....	98

	Side
148. Taarnet paa Vosborg.....	99
149. Biskop Vilhelms Død og Begravelse.....	100
150. Aberne og Nathuerne.....	100
151. Holger Danskes Genkomst.....	101
152. Trollden paa Kirkegaarden.....	101
153. Tovelilles Ring.....	102
154. Gaasedrengen og Kong Kristian den Fjerde.....	102
155. Fuglehandleren.....	103
156. Røverne i Ulkendrup.....	104
157. Den gamle og hans Fugle.....	104

OPGAVER TIL DANSKE STILE

UDGIVNE AF

DANSKLÆRERFORENINGEN

I KØBENHAVN

MED UNDERSTØTTELSE AF MINISTERIET FOR KIRKE- OG
UNDERVISNINGSVÆSENET

II. AFDELING

FORTÆLLINGER TIL GENFORTÆLLING

VED

FR. THOMASSEN

(2det Hefte: Elever fra 12—13 Aar)

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1904

Idet „Dansklærerforeningen i København“ udsender II Afdeling af sine „Opgaver til danske Stile“, skal den ledsage den med nogle Bemærkninger om skriftlige Udarbejdelser i Modersmaalet paa det Trin (10—14 Aars Alderen), som vi her har haft for Øje.

Det er Fortællinger og Beskrivelser, egnede til skriftlig Gengivelse, vor Samling bestaar af, altsaa et Stof, der væsentlig sætter Elevens modtagende og gengivende Evner i Virksomhed. Men det er langt fra vor Mening, at Stilskrivningen skal indskrænke sig til dette. Vi anerkender tværtimod i højeste Grad de Bestræbelser, der af forskellige er gjort for, ogsaa paa dette Omraade, i større Grad at vække Elevens Selvvirksomhed, saa meget mere som vi er overbeviste om, at forøget Selvvirksomhed fra Elevens Side vil bidrage meget til, at Arbejdet kan blive fornøjeligt for ham. Men en udførlig Redegørelse for de Øvelser, der — uden for Genfortællingens og den beskrivende Genfortællings Omraade — kan foretages, vilde kræve en Bog for sig. Vi maa her nøjes med nogle Antydninger af det formentlig vigtigste paa dette bestemte Omraade.

Gengivelser af Vers paa Prosa — en gammel, allerede af Qvintilian omtalt Øvelse — vil

vist kunne foretages temmelig tidligt, naar man da indskrænker sig til at lade Eleven simpelt hen genfortælle Indholdet. Selvfølgelig kan der kun være Tale om at benytte Digte af væsentlig episk Art. Læsebøgerne eller Samlingerne af danske Vers til Udenadslæsning vil sikkert indeholde nok af let tilgængeligt Stof. Kun paa Trin, der ligger adskilligt højere end det, vi her har med at gøre, vil det kunne forsvares at kræve en Gengivelse, der — Punkt for Punkt — forsøger at udtrykke paa almindelig Prosa, hvad der er sagt paa Vers. (Muligt, at denne Slags Øvelser, der synes at have noget unaturligt ved sig, slet ikke hører hjemme i Skolen.)

I franske, engelske og amerikanske Skoler udgør Nedskrivningen af Lektien i et af Fagene — enten den hele Lektie eller en Del af den — en vigtig Øvelse i Modersmaalets skriftlige Behandling*). Har Klassen en Dag for i Bibelhistorie: Josef sælges af sine Brødre, i Danmarkshistorie: Niels Ebbesen, eller i Verdenshistorie: Muhamed, vil det være et ganske naturligt Stilemne at lade den nedskrive Lektien, maaske i forkortet Gengivelse, paa Skolen. Selv geografiske Lektier, som Norges Næringsveje, eller naturhistoriske (Egernet — Bæverne — Bøgen) maa, naar Lærebogen giver tilstrækkeligt Stof eller Læreren har fortalt noget til, kunne anvendes. Ja i Sverige synes man endog ikke at vige tilbage for Opgaver som: Sveriges Jærnveje (efter en „Geografi for Folkeskolen“), Celsius'es Termometer (eller Regneopgaver som følgende: Jærnvejen mellem Stockholm og Gøteborg

*) Se nærmere herom i „C. Cederschiöld og V. Olander: Svensk uppsatsskrifning på skolans lågre och mellersta stadier, Lund 1897“.

er 45,8 Mil. Et Iltog med en Middelhastighed af 10 M. i Sekundet afaar fra Stockholm Kl. 8 Fm.; hvornaar ankommer det til Gøteborg?) Naturligvis forudsætter denne Form af Stilskrivning, at Eleven er, i ethvert Tilfælde saa nogenlunde, hjemme i sin Lektie, og før ved Tolvaarsalderen vil det næppe være tilraadeligt at drive den. I Begyndelsen maa Læreren, der selvfølgelig maa have gjort sig omhyggelig bekendt med det, der staar i Elevens Bog, ved Spørgsmaal, der rettes til en enkelt eller hele Klassen, opfriske Stoffet og helst ogsaa paa den store Tavle, efter Elevernes ordnede Bidrag, opskrive et eller andet, der kan støtte Elevens Hukommelse, men efterhaanden maa Eleven kunne nedskrive Lektien paa egen Haand. — Alt Lektiestof kan naturligvis ikke benyttes; men vælges Stoffet — under Elevens Medvirken — med Forstand, vil det sikkert høre til Sjældenhederne, at en Elev erklærer slet ikke at kunne skrive noget. — At Disciplene ved Nedskrivningen i Almindelighed vil holde sig temmelig nøje til Bogens Ord, er en Selvfølge, men man bør dog opmuntre dem til at forsøge at bruge mere selvstændige Udtryk. —

Foruden den Form af Beskrivelser, der her bydes, Gengivelser af noget forud oplæst og, selvfølgelig, omhyggeligt gennemgaaet, vil vi henlede Opmærksomheden paa de Beskrivelser, der mere direkte er forfattede af Eleverne selv, idet Genstande eller Billeder er blevet forevist for dem og drøftet gennem Spørgsmaal og Svar, saaledes at altsaa hele Klassen har arbejdet med. Den, der ønsker nærmere Oplysning om denne Slags Stile, kan vi henvise bl. a. til en Afhandling af Hr. Inspektør K. Bokkenheuser i „Vor Ungdom“ for 1898 og to Afhandlinger af Hr. Skolebestyrer Henrik Madsen i „Industribygningens Latin- og Realskoles

Programmer for 1900 og 1901“, samt til de Herrer Mogensen og Halles „Retskrivningsøvelser og Stilopgaver“, der indeholder et rigt Stof i den Retning*).

Fremdeles maa Læsebogen, hvis den da er, hvad den bør være, hyppigere, end vistnok i Almindelighed er Tilfældet, kunne give Stof til Stile. Et Prosastykke, der er læst og forklaret, vil tit egne sig til skriftlig Gengivelse, særlig i forkortet Form. Som ved al Gengivelse kan der jo skiftes med saadanne, der holder sig til det givne sproglige Udtryk, og saadanne, der genfortæller Indholdet, men i en sproglig Form, der er den gengivendes egen.

Lignende Øvelser vil — efter Aftale med den paagældende Lærer — kunne hentes fra Læse-bøgerne i de fremmede Sprog. — For Elever i 13—14 Aars Alderen (men heller næppe før) kan det vel ogsaa anbefales af og til at vælge en lige-form Oversættelse fra det fremmede Sprog til Dansk.

For Barnets livlige Anskuelsesevne vil det ikke være vanskeligt at finde, hvad Lighed og Ulighed der er imellem to Ting. Er saadanne Øvelser drevet i Timerne, vil Sammenligninger mellem f. Eks. Hesten og Koen, Dagligstuen og Soveværelset, Sommeren og Vinteren o. l. kunne give Emner til Stilskrivning.

Temmelig tidligt vil man kunne lade Eleverne nedskrive selvlavede Sætninger (een eller flere) over opgivne Ord, som: Kolumbus, Frederiksberg Have, Juletræet o. s. v.

Fremdeles Svar paa Spørgsmaal (et eller

*) Ogsaa en eller anden simpel, for Børnene godt bekendt Leg maa kunne beskrives.

flere). Eks: Hvad bestiller du om Formiddagen? Hvad kan du fortælle om Aben?

Naturligvis maa Eleven ogsaa (for Eksempel fra Tolvaarsalderen) af og til levere en friere Skildring, som: Et Besøg i Zoologisk Have — En lille Rejse — En Aften i Teatret, o. l. I III. Afdeling af denne Stilopgavesamling vil der findes tilstrækkelig mange Opgaver af denne Art. Særlig skal her fremhæves, at Eleven nok, naar et eller andet let Ordsprog er blevet tilstrækkelig omtalt og belyst i Timen, maa kunne fortælle en lille Historie, der viser dets Sandhed eller Usandhed. Den egentlige Betragtning af Ordsproget hører naturligvis først hjemme paa et højere Trin.

Selv naar Talen er om mindre Børn, vil det Emne, der skal behandles skriftligt, vinde i Interesse og blive mere livligt behandlet, naar man lader Barnet vælge Brevformen. Selv paa Trin, der ligger under dette, kan et Barn godt i et Brev fortælle sin Bedstemoder lidt om, hvorledes det tilbragte sin Fødselsdag o. l. Naturligvis maa Læreren her træde vejledende til; men det har sin Betydning, at Barnet tidligt bliver fortroligt med Brevformen. I 13—14 Aars Alderen maa det anses for meget ønskeligt, at Eleven bliver saa bekendt med den, at han ved 14 Aars Alderen dog kan af-fatte et Brev, der er rigtigt, ogsaa i formel Henseende.

Endelig kunde endnu nævnes, at der til Grammatikundervisningen og Analysen let vil kunne knyttes Opgaver af skriftlig Art (grammatiske Stile); men der foreligger tilstrækkelig mange Samlinger for den, der ønsker Opgaver af denne Art. Opgaver som Forklaring af Ord, Synonymer o. l., er omtalt i 3dje og 4de Afdeling af vor Opgavesamling.

Stoffet til denne Samling er hentet fra forskellige Sider, og adskillige originale Bidrag fra Lærere Landet over findes optaget. Ordningen er foretaget af et af „Dansklærerforeningen“ nedsat Udvalg, bestaaende af Skolebestyrer Schneekloth, Skolebestyrer L. Jacobsen, Cand. polit. C. A. Kofoed og Kancelliraad, fhv. Seminarieforstander Fr. Thomassen. Hr. cand. phil. F. Christensen har været Foreningen behjælpelig med det sidste Gennemsyn.

For nye Bidrag og pædagogiske Vink fra Lærere vil vi være meget taknemmelige og beder, at saadanne maa blive tilsendt „Dansklærerforeningens“ Formand: Skolebestyrer Schneekloth, Værnedamsvej 13, Kbhvn. V.

1. Den hellige Morten.

Mortensdag, d. 11. November, har ikke sit Navn efter Morten Luther, men efter den hellige Martin eller Morten af Tours, som blev dræbt i Aaret 400 paa den Dag, der bærer hans Navn. De Kristne holdt hvert Aar Mindefest i Anledning af hans Død, og denne Fest fandt Sted paa samme Tid som Hedningernes Høstfest. Hedningerne bragte ved denne Lejlighed Guderne deres Høstoffer og holdt store Gæstebud og Drikkelag.

Men efterhaanden som Hedningernes Antal aftog, blev Gæstebudene kun holdt til Ære for den hellige Martin eller Morten. Da Gæssene paa denne Tid af Aaret var slagtefærdige, var det almindeligt, at man ved Festen spiste Gæs eller, som man kaldte det, spiste Mortensgaas. Senere opstod der et Sagn om, at Gæssene havde forraadt den hellige Martin. Hedningerne, siger Sagnet, forfulgte engang den fromme Mand, og han maatte flygte ind i en Gaasesti for at skjule sig der. Men Gæssene gav sig til at skrike og forraadte derved hans Skjulested, saa at Forfølgerne fandt ham og dræbte ham. Til Straf herfor maa endnu den Dag i Dag saa mange Gæs lade deres Liv til Mortensdag.

2. Sultanen og Vesiren.

Den persiske Sultan Mahmud havde ved sine bestandige Krige med Naboerne bragt sit Rige i stor Nød og Elendighed. Rundt om i hans Land var Ager og Eng hærget af Fjenden, og Landsbyer laa i Ruiner; men den stridbare Herre vilde paa ingen Maade slutte Fred, uagtet hans Raadgivere gjorde alt for at bevæge ham dertil og Folkets Utilfredshed truede med at bryde ud i aabenbart Oprør.

Engang da han vendte tilbage fra Jagten med sin Vesir, hørte de et Stykke fra Vejen to Ugler, som sad i en Ruin og tudede til hinanden. Vesiren havde ved en eller anden Lejlighed rost sig af, at han forstod Fuglenes Sprog, og Sultanen befalede ham nu at fortælle, hvad det var, disse Ugler talte om, Vesiren stillede sig hen ved et Træ og lod, som om han lyttede, og da han kom tilbage, spurgte Sultanen, om han havde forstaaet, hvad Uglerne sagde. „Det har jeg,“ svarede Vesiren; „men jeg vover ikke at sige Eder det.“ „Du skal sige mig det,“ sagde Sultanen, „jeg befaler dig det.“ „Nu vel,“ sagde Vesiren, „siden min høje Herre befaler det, maa jeg adlyde. Disse to Ugler talte sammen om et Ægteskab imellem deres Børn. „Din Datter maa gerne faa min Søn,“ sagde den ene Ugle, „dersom du kan skaffe hende et halvt Hundrede ødelagte Landsbyer i Medgift.“ „Aa,“ sagde den anden, „er der ikke andet i Vejen, skal vi nok blive enige. Himlen skænke kun vor naadige Herre, Sultanen, et langt Liv; saa længe han regerer, vil der visselig ikke blive Mangel paa ødelagte Landsbyer.“ Sultanen sagde ikke et Ord, men red tavs hjem, og det varede ikke længe, før

han havde sluttet Fred med sine Naboer. Han lod de ødelagte Landsbyer genopbygge og blev fra den Tid lige saa mild og fredsommelig en Hersker, som han før havde været krigersk.

3. Hvorledes Barnato tjente sin første Million.

Der fortælles en ejendommelig Histoire om, hvorledes den rige Barnato, som nu er død, lagde Grunden til sin kolossale Formue. Sammen med en Broder og en god Ven var han rejst til Diamantminerne i Kimberley. De arbejdede i samfulde tre Maaneder, men Udbyttet var omtrent lig Nul. Mere Held med sig havde en fattig hollandsk Bonde, der med faa Dages Mellemlum stadig vendte hjem til sin Bolig med stort Udbytte Ingen kunde begribe, hvor han egentlig fandt de mange Diamanter. Han havde en gammel ussel Hest, paa hvilken han stedse ved Nattetid red bort fra Skatte-søgernes Lejr, — ingen vidste hvorhen.

Nu erklærede Barnato en skønne Dag, at han var led og ked af det hele, og at han vilde tilbage til Kapstaden. Han pakkede sine Sager sammen, men manglede en Hest til at transportere dem bort paa. Han spurgte Hollænderen, om han havde noget imod at sælge ham sin Hest. Da Barnato bød 27 Pd. St. for Dyret, gik Hollænderen ind herpaa, idet han følte sig overbevist om, at han for disse Penge kunde købe en langt yngre og stærkere Hest. Barnato steg saa en Nat op paa sin nye Hest og lod den ganske alene bestemme Vejen. Hesten drev langsomt af Sted, og i en dyb Dal, for øvrigt kun kort fra Minegravernes Lejr, gjorde den Holdt. Da det atter var blevet Dag, opdagede

Barnato her meget rige Diamantlejer, de samme, som Hollænderen hentede sine Skatte fra. Efter seks Maaneders Forløb raadete Barnato allerede over saa mange Penge, at han kunde begynde at spekulere med Millioner.

4. Wartburg.

Lidt syd for Eisenach i Thüringen ligger der paa et Bjærg en gammel Borg, som hedder Wartburg. Den stammer fra Middelalderen, og om dens Grundlæggelse fortæller Sagnet følgende. Den mægtige Greve, Ludvig Springer, som boede paa en Borg i Nærheden, var engang paa Jagt, og ved at forfølge et Dyr kom han til sidst med sine Jægere op paa det Bjærg, hvor Wartburg nu ligger. Han var træt og satte sig ned paa en Egestub for at se ud over Landet med dets skovbevoksede Bjærg. Han blev saa fornøjet over den dejlige Udsigt, at han sprang op og udbrød: „Wart' Berg, du sollst mir eine Burg werden!“ I samme Øjeblik besluttede han at bygge sig en Borg deroppe, hvad det end skulde koste. Men Bjærget tilhørte Greverne paa Frankenstein, og det gjaldt nu om at komme i Besiddelse af det. Han lod da nogen Tid efter tolv Riddere bære Jord i store Kurve fra hans egen Borg op paa Toppen af Bjærget, og paa den Jord lod han sin Borg opføre. Herrerne til Frankenstein fik snart at vide, hvad der foregik, og klagede til den tyske Kejser. Denne stævnedes Grev Ludvig til sig, for at han skulde forsvare sig, og han kom ogsaa og svor paa, at Borgen var opført paa hans egen Jord og ikke paa andres. Da Kejseren opfordrede ham til at stille Vidner, som kunde sværge med ham, lod Ludvig Springer de

tolv Riddere komme, og de svor med ham, at Borgen var bygget paa hans egen Jord.

5. Gesandtstolthed.

I Aaret 1658, altsaa 10 Aar efter den westfalske Fred, mødte engang den franske og den spanske Gesandt i Haag hinanden. De kom kørende i Stadskarosser, som dengang havde et uhyre Omfang. Efter Gesandterne kom deres Følge, dels til Vogns og dels til Fods. Da Gaden paa det Sted, hvor de mødtes, var snæver og Vognene meget brede, var det umuligt for Gesandterne at køre forbi hinanden. Det havde nu været rimeligst, at den ene var kørt et Stykke tilbage for at give Plads for den anden. Men begge Gesandterne var for stolte til at vise en saadan Eftergivenhed. Ingen af dem vilde paa nogen Maade give efter, og hver blev paa sin Plads. Det kom til en heftig Ordstrid imellem dem, og Ophidselsen bredte sig ud blandt Følget paa begge Sider, saa at man snart kunde vente en blodig Kamp. Da kom i sidste Øjeblik en hollandsk Officer, van Beyerwerden, med hundrede Mand fra en nærliggende Kaserne og trængte med sine Folk ind imellem de stridende Parter. Han forsøgte at mægle Fred og at opnaa en Overenskomst; men det var forgæves. De fornemme Herrer paastod, at det stred mod deres Lands Ære at give efter. Maaske vilde de trods Vind og Vejr have holdt ud her, indtil Døden havde befriet dem, hvis ikke den hollandske Regering havde fundet paa et Raad. Da Striden nemlig havde varet halvanden Time, lod Regeringen Rækværket foran Husene rive ned, hvorved der skaffedes tilstrækkelig Plads, saa at Gesandternes Vogne

kunde komme forbi hinanden. De høje Herrer kørte nu videre, stolte over at have frelst Æren.

6. Sagnet om Hesteskoen.

Dengang Vorherre vandrede hernede paa Jorden, gik han en Dag sammen med nogle af sine Disciple hen ad Vejen til Jerusaleem. Blandt de Disciple, som fulgte ham, var Sankt Peder. Solen stod højt paa Himlen og brændte stærkt, og de var alle meget trætte af den lange Vandring.

Som de nu gik, faldt Vorherres Øje paa en gammel Hesteko, som laa i Støvet, og da den netop laa i Nærheden af Peder, sagde Vorherre til ham: „Der ligger en Hesteko, lad os tage den op!“

Sankt Peder hørte godt, hvad Vorherre sagde; men da han var meget træt og han heller ikke syntes, at det var Umagen værd at bukke sig efter saadant et gammelt Stykke Jærn, lod han som ingenting og gik rolig forbi uden at tage Hesteko en op. Vorherre bukkede sig da og tog den op. De gik nu videre uden at tale sammen, og endelig naaede de Staden. Straks da de var kommet inden for Porten, kom de forbi en Smedje, hvor Smeden stod og arbejdede. Vorherre gik hen til ham og solgte ham Hesteko en, og da de lidt efter kom over Torvet, hvor der sad flere, som handlede med Frugt, købte han saa mange Kirsebær, som han kunde faa for de Penge, Smeden havde givet ham for Skoen. Da de igen havde gaaet et Stykke gennem Byen, begyndte Sankt Peder at klage over, at han var tørstig. Vorherre lod, som om han ikke hørte, hvad Peder sagde, og gik videre; men lidt efter lod han et Kirsebær falde til Jorden, og Peder

skyndte sig at tage det op. De gik nu atter et lille Stykke; da lod Vorherre igen et Kirsebær falde, og Peder bukkede sig paa ny for at tage ogsaa det op. Dette gentog sig endnu et Par Gange; saa vendte Vorherre sig om til Peder og sagde smilende og venligt: „Havde du taget Hesteko en op paa Vejen, saa havde du kunnet nøjes med at bukke dig een Gang!“

7. Den døve Kone.

„Brand! Brand!“ raabte Vægteren saa højt, han kunde. Folk lukkede Vinduerne op og spurgte, hvor Ilden var.

Saaledes spurgte ogsaa to unge Mennesker Vægteren, da han stod stille lige foran deres Hus: „Hvor er Ilden, Vægter?“

„Den er i eders eget Hus,“ sagde Vægteren, „det brænder lige neden under eder.“

I det samme styrtede en Del Folk forbi deres Dør ned ad Trappen; de raabte til dem, at de maatte skynde sig, det var den yderste Tid.

Hurtig tog de to unge Mænd lidt Tøj paa for at ile ud af det brændende Hus; da standsede den yngste og sagde:

„Hvad skal der blive af den døve Kone, som bor ganske alene oppe paa Kvisten; hun kan jo ikke høre?“

„Aa, kan hun ikke høre Ilden,“ sagde den anden, „saa kan hun da se den; lad os blot selv se at komme af Sted.“

Med disse Ord styrtede han ned ad Trappen, som man knap kunde se for Røg.

Men den anden kunde ikke bære det over sit Hjerte, at den døve Kone skulde indebrænde. Han

ilede op paa hendes Kammer, ruskede hende i Armen og raabte hende i Øret, men hun kunde intet forstaa, saa hun skændte og stred imod af alle Kræfter, da hun troede, at det var en Røver, som var kommet for at dræbe hende.

Endelig fik han hende slæbt ud af Sengen, og nu saa hun Flammerne slaa op i Luften.

„Naa, Gud velsigne Dem!“ sagde hun med Taarer i Øjnene og ilede med den unge Mand hen til Trappen. Den var fortæret af Ilden og styrtet helt sammen. Hurtig ilede de ind i Værelset igen, aabnede et Vindue og raabte om Hjælp; men det varede længe, førend det kunde høres i Tummelen.

Endelig opdagede man dem og fik i Hast sat en Stige til. Lykkelig kom de ned; men i samme Øjeblik styrtede det brændende Tag ned i den døde Kones Værelse, og Flammerne slog højt op mod Himlen.

Da Ilden endelig var blevet slukket, savnede man den anden unge Mand, og man søgte nu efter ham. Endelig fandt man ham knust under Trappen og forbrændt.

Den gamle døde Kone kunde ikke blive ked af at fortælle om sin Redning, mange Aar efter at dette var sket, og hun sluttede altid sin Fortælling med: „Tænk engang, jeg skældte ham ud og sloges med ham; men han reddede mig alligevel.“

8. Karl den Tolvte i Dresden.

Under sit Ophold i Sachsen kom Karl den Tolvte engang i Nærheden af Hovedstaden Dresden og slog der sin Lejr. En Dag ved Middagstid red han som sædvanlig en Tur og slog som ved et Tilfælde ind paa den Vej, der førte til Hovedstaden. Længe

red han tankefuld, indtil han fik Øje paa Taarnene i Dresden; da raabte han pludselig: „Lad os ride derind, siden vi er saa nær!“ Ved Porten udgav han sig for at være en af den svenske Konges Officerer. Paa Torvet blev han imidlertid genkendt og ført op paa Slottet, hvor August II blev meget overrasket ved at se ham, men modtog ham med stor Høflighed og forestillede ham for sin Familie. Efter en halv Times Ophold paa Slottet red begge Fyrsterne i nogen Tid om i Byens Hovedgader til stor Forbavselse for det nysgerrige Folk, som for første Gang saa den unge Helt, der havde frataget dets Hersker hans polske Kongekrone. Da Karl endelig drog bort efter fire Timers Forløb, tordnede Kanonerne paa Volden til hans Ære, og August fulgte ham et Stykke paa Vej til Lejren. Her blev han modtaget med Jubel, da man var ængstelig for ham og ikke vidste, hvor han var blevet af. Der fortælles, at August næste Dag sammenkaldte sit Raad for at forhandle om denne mærkelige Hændelse. I den Anledning sagde en af de svenske Generaler spottende: „I Dag holder de Raad om, hvad de skulde have gjort i Gaar!“

9. Kong Salomons Vesir.

Muhamedanerne har et Sagn om en af Kong Salomons Vesirer eller Ministre; det lyder saaledes: I en Drøm havde Gud sagt ham, at Døden om tre Dage vilde komme og tage hans Liv. Vesiren mente, at Døden vilde søge ham i Jerusalem i hans Hus, der laa ved Siden af Kongens Palads. Han vilde nu gaa af Vejen for Døden, saa at denne ikke skulde kunne finde ham. Da Dagen gryede, traadte han frem for Kongen, fortalte ham sin Drøm

og bad om at maatte faa den hurtigste Hest og Breve til Vasalfyrsterne og til Kongen af Eden, saa at han overalt, hvor han kom frem, kunde faa friske Heste for saaledes at være sikker paa at kunne ride fra Døden. Kongen gik ind paa hans Ønsker, Brevene blev udfærdiget, og Vesiren red af Sted, saa hurtigt han kunde. Da de tre Dage var gaaet, laa baade Jødeland og Kongeriget Eden bag ved ham, og han var kommet til Udkanten af den arabiske Ørken. Der ved Ørkenranden saa han Døden sidde paa en Gravsten med sin Le i Haanden. Da Døden saa Vesiren, traadte han ham i Møde og sagde: „Jeg undrede mig, da jeg i Morges fik den Befaling, at jeg skulde begive mig herhen og ved denne Sten vente paa Kong Salomons Vesir; men nu ser jeg, at du kommer ridende hertil.“

10. Sagn om Hellig Anders.

I Slagelse levede i Aaret 1205 en Præst ved Navn Hellig Anders. Om denne Præst er der fortalt, at han selvtolvt sejlde til det hellige Land for at bede ved Frelserens Grav. Men da Tilbage-rejsen var for Haanden og Skibet fik god Børnetop Paaskedag, vilde han dog ikke rejse, før han havde hørt Messe i Joppe. Da Messen var endt, var de andre allerede rejst, og med Sorg stod han paa Strandbredden og saa Skibet langt ude paa Havet. Han vandrede nu tilbage imod Jerusalem og tænkte aldrig mere at skulle se sit kære Fædreland igen. Som han gik i disse sørgelige Tanker, mødte han en Mand af et smukt og venligt Udseende, som indbød ham til at sidde op paa hans Æsel og derved forkorte Vejen. Idet han nu

i Selskab med den fremmede red hen ad Vejen, faldt han i Søvn, og da han vaagnede, fandt han sig til sin store Forundring liggende paa en Høj uden for Slagelse. Der gik lang Tid hen, før de andre, som havde forladt Joppe, kom tilbage til Danmark, og alle undredes højlig over det, der var hændet. Men Højen, hvorpaa Hellig Anders vaagnede op, fik Navnet Hvilehøj, og her er der oprejst et Kors med en latinsk Indskrift, der paa Dansk lyder saaledes: „Til Minde om Hellig Anders, der lagde sig til Hvile i Joppe og vaagnede op paa dette Sted.“

Om Hellig Anders i Slagelse fortælles, at han kunde hænge sin Handske paa Solens Straaler og gøre flere andre Mirakler. Han fik derfor stor Anseelse, og ham kan Slagelse takke for sine store Byjorder. Han fik engang det Løfte af Kong Valdemar, at denne til Fordel for Folk i Slagelse vilde lægge saa meget Land til Slagelse Jorder, som Hellig Anders paa et nyfødt Føl kunde omride i den Tid, Kongen var i Bad. Men da Hoffolkene saa, hvor hastigt han red, løb de flere Gange ind til Kongen i Badet for at advare ham og sagde, at hvis han ikke skyndte sig, vilde Hellig Anders omride hele Landet. Saaledes er de store Bymarker kommet til Slagelse.

11. En Brøndeksplosion.

En Brøndborer paa Lolland fortæller: Ved et Brøndarbejde, jeg i denne Tid har udført, er der indtruffet et Tilfælde, som vist er enestaaende. Efter at have gravet og sat en Brønd paa 8 Alen, uden at der kom Vand, besluttede vi at bore videre, til vi traf paa Vand. Vi havde vel naaet en 7—8 Alen længere ned, da vi pludselig hørte en Lyd

nede i Borehullet, som naar der drejes rundt med en Rensemaskine. Forundret over dette forlangte jeg en Tændstik for at se ned i Hullet, om det var Vandet, der kom; men jeg havde næppe strøget Tændstikken af, før hele Brønden til min store Skræk eksploderede, og et Ildhav stod indtil 3 Alen op over den. Jeg fik mange Brandsaar og maatte søge Lægehjælp, Min ene Haand og min Hals var stærkt forbrændt, Haaret svedet bort i Nakken, Ansigtet ilde tilredt, og jeg havde maaske kun et Par Minutter tilbage at leve i. Dog havde jeg saa megen Aandsnærværelse, at jeg fik sat min Fod over Borehullet, hvorved Flammen slukkedes; men inden jeg kom helt op, havde jeg næsten tabt Bevidstheden. Det var en giftig Gasart, som findes mange Steder i Jorden, og som havde faaet Lejlighed til at slippe ud. Endnu mange Dage efter hørte man Lyden fra Borehullet.

12. Jes Jessen.

I Begyndelsen af Aaret 1658 lykkedes det den svenske Konge, Karl den Tiende Gustav, at føre sin Hær over Isen fra Jylland til Fyn og derfra videre til Langeland, Lolland, Falster og Sjælland. Da han paa sit Sejrstog var ankommet til Nykøbing paa Falster, lod han Byen plyndre og truede den oven i Købet med Brand, da den ikke kunde udrede den forlangte Brandskat. Dagen, da Ødelæggelsen skulde foregaa, var netop en Søndag, og de ængstede Borgere havde samlet sig i Kirken. Da Præsten stod paa Prædikestolen, saa han, at der blandt Tilhørerne ogsaa var nogle svenske Officerer. Her holdt han nu en skarp Tale mod Fjendens Ubarmhertighed. Karl Gustav var imidlertid

selv til Stede i Kirken, uden at Præsten vidste det, og Talen gjorde et saadant Indtryk paa ham, at han ønskede at lære den modige Præstemand nærmere at kende. Han meldte sig derfor til Middag hos ham; men Præsten lod svare tilbage: „Jeg har intet andet i mit Hus end lidt Ærter og Flæsk; det er alt, hvad de svenske Soldater har levnet, saa jeg maa frabede mig den tiltænkte Ære.“ Men Kongen kom alligevel, og nu benyttede Præsten Lejligheden til at tale saa varmt og indtrængende til ham, at han gav Befaling til at skaane Byen. Den modige Præst, som saaledes frelste Staden fra Ødelæggelse, hed Jes Jessen, og til Minde om ham lod Indbyggerne i Nykøbing hans Billede ophænge i Byens Raadhus, hvor det endnu findes.

13. Holbein.

Som ungt Menneske holdt den tyske Maler Hans Holbein den Yngre meget af at faa sig et Glas og en lille Passiar med sine Kammerater. Da han engang arbejdede paa et prægtigt Skilt paa en Apotekers Hus og efter Sædvane en Gang imellem forlod Arbejdet for at tage sig en lille Forfriskning i et nærliggende Vinhus, erklærede Apothekeren i Vrede, at, hvis han for Fremtiden forlod Stilladset i Utide, inden Skiltet var færdigt, vilde han antage en anden til at fuldføre det. For at forvise sig om, at Holbein nu virkelig ogsaa var paa sin Plads, gik han af og til ud af Huset og kiggede op til Stilladset, hvor han rigtignok ikke kunde se andet end Benene af Maleren, naar han sad og malede; men var Benene der, mente han, maatte Maleren vel ogsaa være der. Holbein, som ærgrede sig over denne nærgaaende Paapasselighed,

fandt imidlertid paa en List for at narre Apotekeren. I en Fart malede han neden for Stilladset et Par Ben, der saa nøjagtigt lignede hans egne, at Apotekeren, som var noget nærsynet, lod sig narre og glædede sig over Malerens vedholdende Flid, medens den muntre Kunstner sad henne i Værtshuset.

14. Polarravnenes List.

Et Skib laa indefrosset i det nordlige Ishav. To Polarravne holdt sig til Skibet og levede til Dels af de Levninger, som Kokken kastede bort efter Maaltiderne. Men Skibshunden betragtede disse Rester som sin lovlige Ejendom og hævdede sin Ret. Imidlertid narrede Ravnene den paa en snild Maade. De havde lagt Mærke til, at Hunden havde stor Lyst til at redde noget af det Kød, som blev kastet bort. Derfor plejede de med Vilje at stille sig i Vejen for den, just som Messetal-lerkenerne blev rensset over Skarndyngen uden for Skibet. Hunden løb da straks efter Ravnene, og de fløj et Par Alen bort. Hunden for igen ind paa dem, og de flyttede sig atter, men kun et lille Stykke; og saaledes blev de ved, indtil de havde lokket den ind til Kysten og derved faaet den tilstrækkelig langt bort. Derpaa fløj de i lige Retning tilbage til Skibet og havde allerede gjort et dygtigt Indhug, inden Hunden, flov over sin mislykkede Jagt, opdagede det Bedrageri, der var begaaet imod den.

15. En billig Vin.

Paa en Markedsdag blev der engang spillet en Landmand et godt Puds. Han sad i en Kro med

en halv Flaske Vin foran sig, som han endnu ikke havde skænket af, da en Gavtyv kom hen til ham og gav sig i Snak med ham og fortalte ham en hel Del utrolige Historier. Blandt andet fortalte han, at han med lukkede Øjne kunde drikke en aldeles bestemt Mængde Vin af et fyldt Glas eller af en fyldt Flaske og hverken mere eller mindre. Da Landmanden udtalte sin Tvivl om det, sagde Fyren: „Jeg holder ikke af Væddemaal, men jeg vil dog vædde 10 Øre med Dem, at jeg kan gøre det.“ Landmanden gik ind derpaa; og den fremmede tog hans fyldte Vinflaske, satte den for Munden og drak al Vinen; da saa han paa den tomme Flaske og sagde, idet han lod meget betænkelig: „Jeg ser, at jeg desværre har tabt mit Væddemaal; jeg vil derfor betale Dem de 10 Øre, som vi væddede om!“ Derpaa lagde han en Tiøre paa Bordet foran den fremmede, bukkede og gik sin Vej. For sent gik det op for Landmanden, at Gavtyven for 10 Øre havde faaet den halve Flaske Vin, der havde kostet to Kroner.

16. Lad gaa til din Nabo!

En tysk Fyrste fik engang at vide, at Bønderne i en af hans Landsbyer hver Søndag under Guds-tjenesten plejede at samles i en Kro og der tilbringe Tiden med at drikke. Ingen Formaninger hjalp, hverken Præstens eller Øvrighedens. Hver Søndag, naar Klokkerne ringede til Kirke, begav disse Drankere sig hen i Kroen, anførte af en stor, svær Mand, som man paa hans røde Næse let kunde kende som Flokkens Anfører. En Søndag gik Fyrsten, iført en graa Overfrakke, der var knappet lige op til Hagen, hen til Kroen og traf

hele Skaren i Færd med at sætte sig til Bords. Han satte sig ned mellem dem i Tavshed uden at blive kendt af nogen. Værten satte et stort Krus Brændevin for Formanden med den røde Næse. Denne tager en god Slurk af det og lader det gaa rundt, idet han siger: „Lad gaa til din Nabo!“ Alle drikker af det, indtil det igen kommer til Formanden, der faar det fyldt paa ny af Værten og igen sender det rundt med samme Tiltale. Ved den tredje Omgang rejser Fyrsten sig op i Vrede, og idet han river sin Frakke op, saa alle kan se hans velkendte Uniform, giver han af al Kraft Formanden et Ørefigen og siger: „Lad gaa til din Nabo!“ Da Manden tøvede noget med at adlyde Befalingen, griber Fyrsten sin Kaarde og raaber: „Den, som slaar for langsomt eller for varsomt, maa tage sig i Agt, for ham vil jeg straffe eftertrykkeligt!“ Ved disse Ord rejser alle sig, og Ørefigenerne regner nu ned fra den ene Ende af Bordet til den anden, indtil Fyrsten, tilfreds med den Straf, han har tildelt dem, gaar sin Vej. Siden den Tid havde ingen Lyst til at gaa hen i Kroen, naar Klokkerne ringede til Kirke.

17. Fabelen om Maven og Lemmerne.

I den romerske Republiks første Tid havde Plebejerne næsten ingen Rettigheder. De maatte dog gøre Krigstjeneste, og da der tit var Krig, kunde de ikke dyrke deres smaa Jordlodder ved Byen og kom derved i Fattigdom og Nød. De laante Penge af Patricierne; men naar de ikke betalte dem tilbage i rette Tid, blev de gjort til Trælle. Engang efter en Krig besluttede Plebejerne, at de ikke vilde vende tilbage til Rom, og drog i

stor Mængde bort til det hellige Bjærg, som laa 3 Mile nord for Rom. Patricierne kunde ikke godt undvære Plebejerne og gav sig til at underhandle med dem for at faa dem til at vende tilbage. Blandt Sendemændene, som Patricierne lod drage ud til Plebejerne, var Menenius Agrippa, som var meget anset af begge Partier. Han bragte Plebejerne til Eftertanke ved at fortælle følgende Fabel om Maven og Lemmerne: „Engang i gamle Dage,“ sagde han, „opstod der Uenighed mellem Maven og Lemmerne. Lemmerne mente, at Maven intet Arbejde udførte men kun laa stille i Midten og lod sig føde af Lemmerne. De blev da enige om ikke mere at trække for Maven. Haanden vilde ikke føre Maden til Munden, Munden ikke tage imod den og Tænderne ikke tygge den. De opnaaede ogsaa deres Hensigt; Maven blev syg og daarlig. Men de mærkede dog snart, at de selv mistede deres Sundhed og Kraft, og de indsaa da, at Maven ogsaa gjorde et nyttigt Arbejde ved at fordøje Maden og fordele Livskraften til Lemmerne.“ Menenius anvendte nu denne Lignelse paa Patricierne og Plebejerne, og der kom et Forlig i Stand. Plebejerne skulde ikke mere kunne gøres til Slaver paa Grund af Gæld, og de fik Ret til at vælge Almuetribuner, som skulde beskytte dem mod Patricierne (494).

18. Den skotske Hund.

I Dalene mellem Skotlands Bjærgene bor der mange Hyrder, som lader deres Kvæg græsse, mens de vogter det ved Hjælp af kloge Hunde, som godt forstaar at holde det borte fra Naboernes Græsgange. Engang var en saadan Hyrde gaaet ud med sin Hund og sin lille Dreng, der var fem Aar gammel.

for at se til sin Hjord. De kom til en stejl Klippe, og her steg Hyrden op for bedre at kunne overse hele Hjorden; Drengen og Hunden lod han blive nedenfor. Da han var kommet op paa Toppen af Klippen, saa han, at der havde lagt sig en tæt Taage over hele Egnen, saa man ikke kunde se ret langt frem for sig. Da blev han ængstelig for sit Barn og skyndte sig ned, alt hvad han kunde; men han tog fejl af Vejen og fandt hverken Barn eller Hund. Han ledte i flere Timer, lige til det blev mørkt, men forgæves, og fortvivlet vendte han da hjem til sin Hytte. Saa snart det begyndte at blive lyst om Morgen, samlede han sine Naboer og gik sammen med dem ud for at lede paa ny; de ledte hele Dagen, men fandt ikke Barnet. Medens de havde været borte, var Hunden kommet hjem, havde faaet sit Havrebrød, som den hver Dag plejede at faa, og var løbet sin Vej igen. Hver Dag gik den stakkels Fader nu ud for at lede, og hver Aften, naar han kom hjem, fortalte de, at Hunden havde været der og faaet sit Brød. En Dag fulgte han efter Hunden, da den løb bort med sit Havrebrød i Munden. Han gik stadig efter den, indtil han kom til et Vandfald inde mellem Bjærgene. Paa begge Sider var der stejle, mørke Klipper, og ved den ene Side løb en Sti langs Afgrunden. Ad denne Sti løb Hunden, indtil den kom til en Hule i Klippevæggen, hvor den forsvandt. Manden fulgte efter, kom ind i Hulen — og saa der sin lille Dreng sidde og spise af det Brød, den trofaste Hund havde bragt ham. Hunden selv sad ved Siden af og saa paa ham.

19. En Historie om et Par Bukser.

I en Landsby boede der engang en Gaardmand, som havde været i Byen og faaet sig et Par nye Bukser. Men da han kom hjem og trak dem paa, viste det sig, at de var alt for lange til ham. Han bad saa sin Kone om at tage et Stykke af dem forneden, saa de kunde blive tilpas. Men Konen, der nok somme Tider kunde lide at drille sin Mand lidt, sagde, at hun ikke vilde lave hans Bukser om, han skulde ikke være saa dum at købe Bukser, der var for lange til ham. Manden blev vred og sagde, at naar hun ikke vilde, saa kunde hun lade være, og gik derpaa hen til sin Nabo for at handle om en gammel sort Hest. Gaardmandens Kone havde nu ikke ment det saa slemt, og saa snart Manden var borte, tog hun Bukserne, klippede et Stykke af dem forneden, sømmede dem pænt op og hængte dem saa igen ind i Sovekammeret, hvor hun havde taget dem. Nu boede der hos dem i Gaarden en gammel Aftægtskone, Gaardmandens gamle Moder; hun havde hørt den Uenighed, der var mellem Ægtefolkene, og tænkte, det var dog Synd, at Konen ikke vilde gøre de Bukser kortere, og hun gik derfor ind og tog dem, mens ingen var hjemme, sømmede dem et godt Stykke op og hængte dem atter ind. Næste Morgen tidlig tog Manden selv Bukserne, gik hen til Skrædderen og bad ham tage noget af dem. Skrædderen saa paa Bukserne og saa paa Manden og sagde, at de Bukser kunde vist ikke være for lange til ham; men Manden var kort for Hovedet, fordi ingen hjemme hos ham selv vilde tage sig af Bukserne, og sagde, at det vidste han bedst selv, han havde jo prøvet dem; Skrædderen kunde bare tage et godt halvt Kvarter af dem forneden. Søndag Morgen kom Skrædderens Dreng med Bukserne;

Manden skulde jo have dem paa til Kirke. Han trak dem da paa, men blev ubehageligt overrasket ved at se, at de kun naaede ham til Knæene; det kunde han ikke forstaa! Lidt efter lidt opklaredes det dog, hvordan Bukserne var blevet saa ubegribelig korte.

20. En mærkelig Papirkniv.

En indisk Fyrste, som kunde læse Engelsk, fik engang fat i et uopskaaret Hæfte af et Tidsskrift. Kort efter besøgte han den engelske Vicekonge, og under deres Samtale udtalte han sin Forundring over, at dette Tidsskrift havde saa mange usammenhængende Historier; paa den ene Side havde der staaet et Stykke af en Beskrivelse af en Jagt, og paa den anden Side et Stykke af Marie Stuarts Historie. Vicekongen indsaa straks, at Fyrsten havde læst Tidsskriftet uden at skære det op. Han forklarede derfor sin Gæst, hvorledes det forholdt sig, viste ham, hvorledes Bladene skulde skæres op, og forærede ham saa en Papirkniv af Elfenben.

Ikke længe efter fik han igen Besøg af Fyrsten, der kom ridende paa en ung Elefant, med et stort Følge. Saa snart Fyrsten saa Vicekongen, udbød han: „Giv mig et Hæfte af det Tidsskrift, jeg fik her sidst.“ Vicekongen bragte Tidsskriftet; men Elefanten greb det og skar det nok saa nydeligt op med sine Stødtænder. Fyrsten havde ladet dens Tænder tilslibe som Papirknive og Elefanten dresere til at skære Blade op, og nu kom han for at forære den til Vicekongen.

21. Billedet af det røde Hav.

En gammel, rig Gnier henvendte sig engang til en berømt Maler og bad ham male et Billede, der skulde ophænges i hans Sal. Billedet skulde forestille Israellitternes Overgang over det røde Hav og Ægypternes Undergang. Maleren var villig til at udføre Billedet; men han kunde ikke blive enig med Gnieren om Prisen, da denne kun vilde betale det halve af den Sum, Maleren havde forlangt. Til sidst gik Maleren dog ind paa at male Billedet for det tilbudte Beløb. Et stort Lærred blev spændt over en Ramme, som blev anbragt paa Væggen i Gnierens Sal. Et Par Dage efter sendte Maleren Bud til Gnieren, om han vilde komme for at se Billedet, der nu var færdigt. Højest forbavset over, at den berømte Maler allerede var færdig med Billedet, ilede Gnieren ind i Salen, hvor Maleren viste ham det store Stykke Lærred, der var malet rødt overalt.

„Hvad skal dette forestille?“ spurgte Gnieren. „Det er det røde Hav,“ sagde Maleren. „Men hvor er Israellitterne og Farao og hans Hær?“ spurgte Gnieren igen. „Israellitterne er gaaet over,“ svarede Maleren. „Men hvor er da Ægypterne og Farao?“ spurgte Gnieren. „De er druknet i det røde Hav,“ lo Maleren, som syntes, at Maleriet passede godt til Gnierens Betaling.

22. Brovogteren.

Et Sted i Amerika findes der over en Fjord en mægtig Bro. Den er ikke bygget saa højt over Vandet, at Skibene kan gaa under den, og derfor er det midterste Parti af Broen indrettet til at

lukke op som et Led, saa Skibene kan gaa igennem. Over Broen gaar der Jærnbantog flere Gange daglig. Paa Midden af Broen er der bygget et lille Hus, og i dette bor en Mand, som har den Bestilling at lukke Broen op for Skibene; men han maa kun lukke op, naar der ikke er Tog i Vente. — Som nu denne Mand en Dag stod paa sin Post, kom der et Skib sejlene, som vilde igennem Broen; men da man ventede et Tog, nægtede Brovogteren at lukke op. Kaptajnen paa Skibet var imidlertid en af hans gode Venner, og han plagede ham derfor om at lukke op. Vogteren nægtede det flere Gange; men da Kaptajnen blev ved at bede og sagde, at han kun behøvede at aabne et Øjeblik, saa skulde han straks løbe igennem, gav Vogteren endelig efter, og Skibet sejlede hurtigt igennem. Men inden Vogteren igen fik Broen lukket, kom Toget brusende i fuld Fart, og hele det mægtige Tog styrtede i Vandet, og alle de mange Mennesker, der var i Toget, druknede. Da Brovogteren saa Ulykken, skreg han af Fortvivlelse og greb sig til Hovedet. Han havde øjeblikkelig mistet Forstanden.

23. Udholdenhed.

Paa vor Hærs Tilbagetog fra Dannevirke 1864 var Vejene til sidst som et eneste opløst Morads. Kanonerne sad hvert Øjeblik fast, og Hestene slæbte sig næsten til Døde. Paa Marchen ad saadanne Veje maatte selv de stærkeste blive trætte; mange af Folkene segnede om og maatte optages af Ægtvognene og Ambulancen. Men en, som kunde, holdt ud og gik fremad trods Udmattelse og Febersyner. Løjtnant Munch var en dygtig og modig Officer, afholdt i lige Grad af overordnede

og menige; men hans unge Legeme taalte ikke saa store Anstrengelser. Hans Fødder hovnede op, han fik store Vabler paa dem, og det voldte ham en saa utaalelig Pine, at han maatte give tabt. Han meldte sig til Kompagnichefen, Kaptajn Knauer, der sad paa en Kanon og spiste et Stykke bart Brød. „Jeg kan ikke vinde med længere, Hr. Kaptajn! Jeg maa melde mig til Ambulancen.“ „Saa? Hvad er der i Vejen?“ „Mine Fødder er aldeles ødelagte.“ „Træk Støvlerne af!“ Løjtnanten adlød. „Ja, de ser slemme ud, Løjtnant Munch! og i den Tilstand, De er, kan jeg ikke nægte Dem Ret til at blive tilbage og vente paa en Vogn. Men forinden vi skilles — kunde De ikke have Lyst til at se de Fødder, jeg gaar paa?“ Med disse Ord trak Kaptajnen sin ene Støvle af. Strømpen var slidt op, og Foden var som en rød, blodig Kødklump. Løjtnant Munch gik nu tilbage til sin Deling og førte den videre. Han naaede velbeholden med sine Folk til Dybbøl Skanser.

24. Generalen og Korporalen.

I den nordamerikanske Frihedskrig var en Dag en lille Afdeling Soldater, der var udmattede af Anstrengelse, i Færd med at istandsætte en Skanse. De skulde løfte en stor Bjælke for at anbringe den i et Hul i Skansen. Ved Siden af Soldaterne stod der en lille Korporal, som ikke selv hjalp til, skønt han saa, hvor haardt de udmattede Soldater sled med Bjælken, men nøjedes med hvert Øjeblik at raabe til dem: „Hiv o høj, hiv o høj!“ I det samme kom en Herre i civil Dragt ridende hen til Skansen; da han saa, hvordan Soldaterne sled i det, uden at det vilde lykkes dem at faa Bjælken op, sagde han

til Korporalen: „Hvorfor tager De ikke selv en Haand i med?“ Korporalen vendte sig forhavset om og sagde med den mest uforkammede Mine: „De ved nok ikke, hvad jeg er, min gode Mand; jeg er Korporal!“ „Om Forladelse,“ sagde den fremmede og tog sin Hat af; „det vidste jeg ikke.“ Derpaa steg han af Hesten, gik hen og hjalp Soldaterne og arbejdede, saa at Sveden løb ned ad hans Pande. Da Bjælken var paa sin Plads, gik han hen til Korporalen og sagde til ham: „Naar De en anden Gang har saadant et lille Arbejde og ikke har Mandskab nok, saa skal De blot sende Bud til den øverstkommanderende, saa skal jeg straks komme.“ Korporalen var nær gaaet bag over af Forfærdelse. Det var ingen ringere end selve General Washington, han havde talt med.

25. Teens Oprindelse.

(Et Sagn).

Darma hed en from Mand, som drog fra Indien til Kina for at forkynde og udbrede Buddhas Lære. Han var meget from, og naar han ikke prædikede, tilbragte han helst Dag og Nat med Andagtsøvelser. Han var bedrøvet over, at Søvnens dog undertiden overvældede ham og hindrede ham i at blive ved med at bede. Engang da han vaagnede op af en lang Søvn, blev han saa fortvivlet, at han besluttede at straffe sig selv, fordi han havde spildt saa megen Tid ved at sove. Han skar da sine Øjelaag af og kastede dem paa Jorden. Men, siger Sagnet, paa det Sted, hvor de faldt, fremvoksende der en Plante, som man ikke før havde kendt. Det faldt ham ind at smage paa Bladene, og da han syntes godt om dem, spiste han nogle af dem og følte sig derved

oplivet og styrket. Han raadete nu sine Læringer til ogsaa at spise af disse Blade, og da senere hans Disciple fandt paa at koge Bladene i Vand, fik de en Drik, som gjorde det lettere for dem at vaage og arbejde. Det var Oprindelsen til Tedrikken, som snart blev almindelig i Kina og Japan og senere ogsaa i den øvrige Verden.

26. Kristian Barnekov.

Da Kristian den Fjerde førte sin første Krig, Kalmarkrigen, med Sverige, havde han iblandt sine Officerer en rig Adelsmand ved Navn Kristian Barnekov. Under Krigen vilde Kong Kristian en Vinteraften med en Trop Ryttere drage til Byen Varberg for at indkvartere sig der med sine trætte Krigere og finde Ly mod Kulden. Men paa Vejen blev det et meget haardt Vejr; Sneen faldt i stor Mængde og hvirvledes af Sted af Vinden, saa Himmel og Jord stod i eet, og da Danskerne havde Vinden imod sig, tog de fejl af Vejen og for vild. Barnekovs Hest vilde ikke lystre, og da han derfor slog den, sagde Kongen spøgende, at den søgte efter Vejen til Vidskøfle — saaledes hed Barnekovs Herresæde. Men Barnekov svarede: „Jeg længes selv efter Vidskøfle, men i denne Nat behøver Danskongen vaagne Øjne.“ Efter nogen Tids Forløb øjnede man Lys, og Kongen mente, at det var Lysene i Varberg; men til alles Skræk viste det sig, at det var Lys i Fjendens Lejr, som de nu var tæt ved. Svenskerne angreb straks, og da deres Antal var langt større end Danskernes, maatte disse flygte, og mange faldt. Kongens Hest blev skudt, og han selv vilde et Øjeblik efter være blevet fanget af Svensken. Men i denne Nød sprang Barnekov af

sin Hest, gav Kongen den og tog selv Plads paa en høj Sten, idet han udbrød: „Jeg giver Kongen min Hest, Fjenden mit Liv og Gud min Sjæl.“ Kongen svang sig i Sadelen og for i Firspring bort og blev frelst; men Barnekov blev kort efter hugget ned. Ved Frägnared vises endnu en rødsprængt Sten, som siges at bære Mærker af hans Blod.

27. Cornelia, Gracchernes Moder.

Blandt Roms navnkundigste Kvinder nævnes Cornelia, en Datter af P. Cornelius Scipio den Ældre. Hun havde i sin Barndom faaet en god Opdragelse og var en ædel og højt dannet Kvinde. I sit Ægteskab med en fornem Romer fik hun to Sønner. Tib. og C. Gracchus. Det var hendes højeste Maal at skaffe disse Sønner en god Opdragelse og Undervisning, og hun ønskede, at de maatte blive saa berømte, at man vilde kalde hende Gracchernes Moder i Steden for Scipios Datter. Engang besøgte en anden romersk Kvinde hende og viste hende nogle kostbare Perler og Ædelstene, som hun havde pyntet sig med; da hun bad om til Gengæld at maatte se Cornelias Smykker, kaldte denne sine Sønner ind og sagde: „Se, her er mine Ædelstene.“ Uagtet disse hendes Sønner hørte til de rigeste og fornemste Slægter i Rom, traadte de dog senere begge op som Talsmænd for den fattige Almue; men de fandt heftig Modstand og blev begge dræbt, først Tibirius, og 10 Aar senere Cajus. Cornelia, som forgæves havde raadet Sønnerne til Besindighed, bar sit store Tab med Værdighed og tilbragte Resten af sin Levetid sammen med lærde Romere og Grækere. Efter hendes Død blev der paa hendes

Grav rejst en Billedstøtte med den Indskrift: „Cornelia, Gracchernes Moder.“

28. En dyr Kat.

En Mand i Bordeaux havde gjort sit Testamente og deri bestemt, at hans smukke Hest skulde sælges og Pengene, der kom ind for den, gives til et Kloster i Byen. Men da han var død, viste det sig, at hvad han ellers ejede, kun lige var tilstrækkeligt til at betale hans Gæld med, saa der intet blev tilbage til Kone og Børn. Munkene i Klosteret gjorde ikke des mindre Krav paa den Sum, der kunde komme ind ved Salget af Hesten, og Enken maatte derfor sende Karlen til Marked for at sælge den. Karlen tog altsaa til Marked med Hesten; men han tog deres Kat med. Da han var kommet hen til Markedspladsen, kom der straks en Mand og spurgte, hvad den Hest skulde koste. „Fem Kroner,“ sagde Karlen. Manden blev i højeste Grad forbavset og vilde straks have Hesten. „Ja, det er godt nok,“ sagde Karlen. „men den bliver ikke solgt, uden at De ogsaa køber denne Kat!“ Manden spurgte saa om, hvad Katten skulde koste, og Karlen forlangte 800 Kr. for den. Da Manden syntes godt om Hesten og fandt, at 805 Kr. ikke var for meget for Hest og Kat tilsammen, slog han til. Enken sendte saa de 5 Kr. til Klosteret og beholdt selv de 800 Kr.

29. Fra Færøerne.

Paa Færøerne findes der ingen Skov. Et Sagn fortæller, at Hellig Olaf engang spurgte nogle

Færing, der besøgte ham i Norge, om de havde Skove hjemme hos sig. De svarede nej, skønt der dengang fandtes adskillige Skove hos dem; men de var bange for, at Kongen skulde paalægge dem en Skat paa Tømmer. „Lad det saa være saadan,“ sagde Olaf, og da de kom hjem, var alle Skovene forsvundne. Høje, bratte Fjælde findes der derimod, og Færingen færdes ofte paa de farefulde Bjærgstier. Snart maa han opsøge sine Faar og Heste, og snart søger han at skyde en Genvej over Fjældene for at undgaa den lange Søvej. Naar han begiver sig paa den farefulde Fuglefangst, bereder han sig i Almindelighed til Døden og gaar fra Hus til Hus og tager Afsked med Slægt og Venner. Klippeskrænterne ud mod Havet er nemlig omsværmede af talløse Skarer af Søfugle, og overalt, hvor der findes en Plads i Klippen, ser man dem til visse Tider af Aaret udruge deres Unger, saa hele Bjærget ser hvidgraat ud af Fuglemængden, og hele Luften genlyder uafsladelig af den skrækeligste Støj, idet de alle som een lader deres vilde, gennemtrængende Skrig høre.

30. En ordentlig Forskrækkelse.

En Provisor paa et Apotek blev en Nat kaldt op ved den saakaldte Natklokke, der findes paa ethvert Apotek, og som man ringer med, naar man om Natten vil ind paa Apoteket for at hente Medicin til syge. Det var tidligt om Natten, og Provvisoren var derfor endnu meget søvnig, da der blev ringet. En lille Dreng kom med en Recept; Provvisoren læste den og tillavede Medicinen, som han derpaa gav Drengen, og denne forsvandt ud af Døren. Et Øjeblik efter paakom der Provvisoren en stor Angst;

det forekom ham, at han havde udleveret fejl Medicin. Han gik hen og eftersaa Flaskerne, som han havde taget af, og saa straks, at han i sin Søvnighed havde taget fejl og blandet en meget stærk Gift i Medicinen. Denne Gift var saa stærk, at den syge straks vilde dø, hvis han tog blot en Skefuld deraf. Provvisoren vred i Fortvivelse sine Hænder; thi det nyttede ikke at løbe efter Drengen i Mørket, og han vidste ikke, hvorhen han gik. Næste Dag vilde den syge være død af Giften. I sin Fortvivelse kastede han sig paa sin Stol, foldede sine Hænder og bad til Gud om Hjælp. — Mens han endnu bad, gik Døren op, og den lille Dreng, der havde hentet Medicinen, traadte ind og fortalte grædende, at han havde været saa uheldig at falde paa Gaden og slaa Flasken i Stykker, og at han ikke turde gaa hjem uden Medicinen; han bad, om Provvisoren vilde give ham en Flaske fuld igen. „Gud være lovet!“ udbød Provvisoren og trykkede den forbavsede Dreng i sine Arme, gav ham ny Medicin og endda i Købet noget Sukker-godt og fulgte ham ud af Døren. Derefter tog han med lettet Hjerte fat paa sit Arbejde.

31. Pigen fra Norge.

Kong Erik Præstehader i Norge var gift med en skotsk Prinsesse ved Navn Margrete. De havde kun eet Barn, en Datter, som ogsaa hed Margrete. Da Kongen af Skotland døde, var denne unge norske Kongedatter Arving til det skotske Rige og kaldtes fra nu af derovre Dronning Margrete eller blot „Pigen fra Norge“. Det blev nu bestemt, at hun skulde giftes med en engelsk Prins, Edvard, og Prinsesse Margrete, som kun var 7 Aar gammel,

blev sendt over til Skotland med et stort Følge. Men det var midt i Efteraarstormenes Tid, og hun kunde ikke taale den haarde Sørejse; hun blev syg og blev bragt i Land paa Ørkenøerne, hvor hun døde, inden Aaret var omme. Hendes Følge vendte nu tilbage til Norge med Liget, og da Kong Erik lod Kisten aabne, genkendte han sin Datter og lod hende begrave i Kristkirken i Bergen. Ni Aar senere og et Aar efter Kong Eriks Død kom der til Bergen en Kvinde, som udgav sig for at være Prinsesse Margrete. Hun fortalte, at hun var blevet solgt af dem, som skulde føre hende til Skotland, og paastod, at det var en andens Lig, som var ført til Norge. Kvinden krævede nu at blive godkendt som Kong Eriks Datter, og hun fandt Tiltro hos mange, deriblandt hos nogle Præster i Bergen. Men da hendes Sag blev undersøgt, viste det sig, at hun maatte være meget ældre end den afdøde, og at hun altsaa var en Bedragerske. „Den falske Margrete“ blev dømt til Døden og brændt, og hendes Mand, som var med, blev halshugget. Men i Bergen holdt den Tro sig længe, at hun var den, hun udgav sig for.

32. En Krigslist.

Fra det befæstede Hald Slot trodsede Ridderen Niels Bugge Valdemar Atterdag, da han mærkede, at det var Kongens Hensigt at kue Rigets Stormænd. Nu maatte han prise den faste Borg, han havde bygget sig; thi Kongen gav sig til at belejre Hald, idet han opkastede dobbelte Brystværn paa Højderne uden for Borgen. Belejringen trak i Langdrag, og det begyndte at skorte Ridderen paa Levnedsmidler. Til sidst havde han kun een Ko

tilbage, men for at skuffe Belejrerne, blev den flere Gange daglig vandet i Staldkæret, idet der hver Gang blev lagt en anden Kohud over den. Kong Valdemar fattede alligevel Mistanke til Ridderens Velstand og sendte en Tigger ind paa Borgen for at bede om Almisse. Skønt Niels Bugge og hans Folk næsten var udsultede, lod de ham dog vende tilbage med et helt Brød. Kong Valdemar tænkte da, at de belejrede maatte være vel forsynede med Levnedsmidler, og bekvemmede sig til at hæve Belejringen.

33. Kejser Augustus og Ravn.

Da Augustus efter Slaget ved Actium holdt sit Indtog i Rom, havde en Haandværker stillet sig paa hans Vej med en stor Ravn paa Haanden. Da Fuglen saa Kejseren, raabte den: „Vær hilset, sejrrie Cæsar!“ Den forbavsede Sejrrherre lod Ravnens Ejer kalde til sig og købte Fuglen af ham til høj Pris. Da denne Historie rygtedes i Rom, besluttede en fattig Skomager at oplære en anden Ravn til at sige noget lignende; men da Læreren kun gjorde ringe Fremskridt, udbød Læreren tit med Utaalmodighed: „Jeg har spildt min Tid og min Møje til ingen Nytte!“ Da Fuglen dog omsider havde lært sin Hilsen, stillede Skomageren sig med den paa Augustus's Vej. Kejseren hørte, hvad Fuglen sagde, men gik videre, idet han ytrede: „Smigrere har jeg nok af!“ I dette Øjeblik raabte Fuglen med skingrende Røst: „Jeg har spildt min Tid og min Møje til ingen Nytte!“ Da Kejseren hørte disse Ord, standsede han og købte Fuglen for en endnu højere Sum, end han havde givet for den første.

34. Barnet i Kirken.

En fattig Kone gik en Morgen tidlig ud med sit lille Barn paa Armen; i Haanden holdt hun en Kurv og trak tillige sin Ged efter sig. Hun gik hen til en ussel Bygning, der i gamle Dage havde været en Slags Kirke.

Rundt om denne Kirke voksede der højt Græs: det vilde hun skære af, og imidlertid satte hun sin Kurv paa Alteret i Kirken og lagde Barnet deri. Tøjret, hvori hun havde Geden, bandt hun fast til Laasen paa Kirkedøren. Saa gav hun sig til at skære Græs af, først rundt om den gamle Bygning og siden i en Dal i Nærheden deraf.

Men i Skoven, som laa paa den modsatte Side af Kirken, var der en stor Ulv; den opdagede Geden og løb hurtig hen imod den for at æde den. Geden, som saa Ulven komme i Galop, blev forskrækket, styrtede ind i Kirken, og Ulven bagefter. Nu for Geden atter ud, og da Tøjret var bundet til Laasen paa Døren, smækkede denne i, da Geden i sin Forskrækkelse for af Sted. Ulven, som ikke havde faaet Tid til at smutte ud, mærkede jo nok, at den var fanget, og gav sig til at tude af alle Kræfter. Den kradsede paa Døren, sprang op imod Vinduerne og skrabede overalt med sine Kløer for at komme ud. Det var en forfærdelig Støj.

Da Konen hørte dette, for der en Sræk igennem hende. Hun ilede hen til Kirken og saa nu gennem Vinduet Ulven springe omkring derinde.

Hvad skulde hun gøre; hendes stakkels lille Barn laa i Kurven derinde hos den store, slemme Ulv!

Hun kom sig snart af sin Skræk, ilede hjem og traf heldigvis sin Mand hjemme. Da han hørte, hvordan Sagerne stod, kaldte han sine Naboer til

Hjælp, og med skarpladte Bøsser skyndte de sig til Kirken.

Her for Ulven endnu lige saa forstyrret omkring; man kunde høre dens Hyl allerede langt borte. Manden slog rask en Rude itu, stak sin Bøsse ind derigennem og sigtede paa Ulven, som var blevet endnu mere rasende.

Et Knaald, og Ulven styrtede med et frygteligt Hyl død om paa Gulvet. Døren blev aabnet, og Moderen ilede ind for at se til sit Barn.

Det laa ganske roligt og sov i Kurven paa Alteret.

35. Kamp med en Tiger.

En Landmand gik en Morgen ud med sine tre Hunde for at søge efter en Hest, der var løbet bort fra hans Gaard. Paa Vejen løb Hundene fra ham ind i et lille Krat i Nærheden, og kort efter hørte han dem gå stærkt. Han gik derfor ind efter dem i Krattet. Der saa han dem lege med en ung, men meget stor Tiger, som i al Magelighed laa paa Ryggen og morede sig med sine nye Legekammerater.

Da Dyret saa Manden, sprang det straks op og for hen imod ham. Da han ikke havde andet Vaaben hos sig end sin Stok, mente han, at det var klogest at flygte, og gav sig til at løbe af alle Kræfter. Men Dyret fulgte efter ham. Da han var en modig Mand og en dygtig Jæger og desuden havde gode Kræfter, vendte han sig pludselig imod Tigeren. Netop i samme Øjeblik styrtede den løs paa ham og rev ved et Slag med Poten Halvdelen bort af hans ene Kind.

Han vilde sikkert være faldet om, dersom der ikke lige ved ham havde staaet et Træ, han kunde

støtte sig til. Han satte Ryggen imod det og gav sig til at hugge løs paa Dyret med sin Stok. Kort efter tabte han Stokken og fik nu blot Tid til at gribe en stor Sten, som han med begge Hænder holdt op foran sit Ansigt for at dække det mod Dyrets Bid. Da greb Tigeren hans venstre Arm mellem sine Kæber. Men i det næste Øjeblik fik han med sin højre Haand Stenen stukket ind i dens Gab, greb den derpaa med samme Haand i Struben og kastede den paa Ryggen til Jorden og holdt den nede, idet han hvilede med hele sin Vægt oven paa den. Nu kom Hundene til og angreb Tigeren, og Manden fik sin venstre Arm listet ud af Munden paa den, men med det samme faldt ogsaa Stenen ud, og Dyret greb nu hans venstre Haand og knuste den med eet Bid.

Men da fik han med den højre Haand atter fat paa Stenen og huggede med den af alle Kræfter løs paa Tigerens Hoved. I det samme Øjeblik blev den igen angrebet af Hundene. Derover glemte den ham, og han kunde endelig rejse sig op igen, efter at Kampen havde varet en hel Time. Udmattet af Anstrengelser og af Blodtab gik han hen til den nærmeste Gaard, hvor han blev omhyggeligt plejet.

Kort efter kom ogsaa hans Hunde lykkelig til ham. Men da man søgte efter Tigeren, var den forsvundet i den tættere Del af Skoven.

36. Røverne ved Julenadveren.

Paa en Gaard i Nærheden af Viborg var Konen en hellig Juleaften just i Færd med at tilberede Julenadveren. Da bankede det paa Døren, og da hun lukkede op, saa hun en gammel, pjaltet Stodder

staa udenfor. Han var ganske forkommen af Kulde og bad ynkeligt om Nattely. Konen var saa god, at hun lod ham komme ind; hun gav ham noget at spise og noget varmt at drikke, og derpaa tilbød hun ham Natteteje i Bagerovnen, som var lun endnu fra Julebagningen. Saa slog hun Skodden for Døren ud til Gaarden og gik ind for at dække Nadverbordet. Men Stodderen var en forklædt Røver. Næppe var Konen gaaet ind, før han gik hen og aabnede Døren for tolv andre Røvere, som alle var hans Sønner. Disse gik nu alle ind i Stuen, tvang Konen til at sætte Maden frem for dem og satte sig paa den lange Bænk mellem Bordet og Væggen. Medens de sad her og gjorde sig til gode med Julemaden, kom Tjenestekarlen hjem. Han kom dog ikke straks ind; han saa nemlig udefra gennem Vinduet, hvordan det var fat inde i Stuen. I al Stilhed tog han en Hest ud af Stalden og red op til Herregaarden, og endnu førend Røverne havde rejst sig fra Bordet, var han tilbage igen og havde Herremanden med sig tillige med seks af hans væbnede Svende. De blev først lidt betænkelige, da de saa, hvor mange Røvere der var, og tøvede en Stund udenfor for at tage Bestemmelse om, hvorledes de vilde bære sig ad. Da var der blandt Herremandens Svende een, der var stærk som en Bjørn; han tilbød, at han vilde gaa alene ind; de andre skulde saa komme, naar han kaldte. Han byttede Klæder med Tjenestekarlen og gik rask ind i Stuen, hvor Røverne sad mellem Bordet og Væggen. De vilde rejse sig op, da de saa ham komme ind, men han greb hurtigt fat i det svære Egebord, væltede det ind imod dem og klemte dem dermed saa fast op til Væggen, at de ikke kunde røre sig. Derpaa kaldte han paa de øvrige; de kom straks ind og trak Røverne frem, den ene

efter den anden, bandt Hænderne paa dem og førte dem op til Herregaarden, hvor de blev hængt i et Træ uden for Gaarden.

37. Ubudne Gæster.

Paa en Gaard i Jylland mærkede Konen, at den Middagsmad, hun lavede, aldrig kunde slaa til, om hun end lavede nok saa meget. Hun spurgte derfor Tjenestekarlen, som var et kløgtigt Hoved, om han ikke kunde forklare hende, hvordan det hang sammen. Da han vidste, at der boede Bjærgfolk i en Høj ude paa Marken, faldt det ham ind, at det maaske kunde være dem, der hjalp til med at for-tære Maden. Næste Dag, da Middagsmaden var færdig, gik han derfor ud paa Marken og lagde Øret til Højen. Han hørte da tydeligt, at der var stor Tummel mellem Puslingerne derinde. Den ene raabte til den anden, at Maden var færdig, og hver især forlangte sin Hat. Da raabte Karlen ogsaa ned i Jorden og forlangte sin Hat. Puslingerne svarede, at de ingen anden havde end gamle Fars. Men Karlen sagde, at den var god nok. Der blev da straks slængt en gammel Hat ud af Højen til ham. Den tog han paa og gik saa hjem. Da han kom ind i Stuen, saa han, at alle Bjærgfolkene sad omkring Bordet og spiste af en Pandekage, som Konen havde sat frem paa en Pande. Hatten, han havde paa, gjorde nemlig, at han nu kunde se de smaa, men ingen kunde se ham. Kagen var snart fortæret. Da blev Puslingerne fortrydelige over, at der ikke var mere, og en af dem sprang op paa Bordet og traadte med Foden i Panden. Men Karlen greb sin Kniv og stak ham i hans store Taa. Da hylede den lille højt og for ud af Døren,

og de andre for efter ham. Nu tog Karlen Hatten af og spurgte Konen, om hun havde set noget. Hun svarede, at hun ikke havde set noget, men hun havde hørt, at der var en, der skreg, og at der blev smækket med Døren. Da Karlen om Aftenen vilde gaa til Sengs, hørte han, at Spanden i Brønden gik op og ned. Han tog da Hatten paa og gik ud i Gaarden, og der saa han, at alle Bjærgpuslingerne var samlede om Brønden og vandede deres Heste. Han spurgte dem, om de maaske havde Lyst til at prøve samme Medfart som om Middagen. Men de sagde, at han maatte endelig tillade dem at vande deres Heste ved Brønden, da de rent manglede Vand i Højen, hvori de boede. Han gav dem da Lov dertil paa det Vilkaar, at de skulde lade være at stjæle af Middagsmaden. Den næste Morgen fandt han to Guldskillinger liggende paa Brøndkarmen; men Konen beholdt siden bestandig sin Middagsmad i Fred.

38. En Hund og en Hest.

En Læge i Irland havde en Hest, som var meget fyrig, men dog meget lærvillig. Han havde ogsaa en Hund, der hed Cæsar. Disse to Dyr holdt meget af hinanden og syntes at forstaa hinanden fuldstændigt. Dr. Smith red gerne ud paa Lægebesøg og havde saa sin Hund med. Naar han gik ind i et Hus, gav han Cæsar Tøjlen, og baade den og Hesten blev roligt staaende udenfor, til han kom igen, selv om der var aldrig saa mange Folk paa Gaden. Vilde han gaa ind i et andet Hus i Nærheden og ikke fandt det Umagen værd at stige til Hest, kaldte han blot paa Hunden og Hesten, og de kom saa øjeblikkelig hen til det Hus, som

han gik ind i. Stundom gik Doktoren ned i Stalden, løste Hesten og gav Cæsar Grimeskæft (det Reb, som Hesten er bundet i) i Munden og sagde til den, at den skulde trække Hesten til Vands. Dette syntes begge udmærket at forstaa, og de sprang af Sted med de lystigste Krumspring hen til Vandingsstedet, en lille Bæk, der laa omtr. 150 Alen borte fra Stalden. Naar saa Hesten havde drukket, kom de springende lige saa lystigt tilbage.

Doktoren befalede ogsaa hyppig Cæsar at faa Hesten til at springe over Bækken, der var henved 3 Alen bred. Saa sprang Hunden op til Hestens Hoved, gæde paa en egen Maade og sprang saa over Bækken. Hesten fulgte øjeblikkelig bagefter, og naar Doktoren befalede Hunden at komme tilbage med Hesten, bar den sig ad paa samme Maade.

39. Bobby.

For nogle Aar siden kom en fremmed til Edinburg. Han havde med sig en af disse smaa pjuskede Hunde, der kaldes skotske Terriere. Efter nogle Dages Forløb blev Manden syg og døde pludseligt. Ingen vidste, hvem han var, eller hvorfra han kom. Han blev begravet paa Kirkegaarden; ingen fulgte ham, og ingen andre end Hunden sørgede. Den hylede og klagede og vilde ingen Føde tage til sig. Den fulgte Kisten til Kirkegaarden og lagde sig paa Graven. Da Graveren kom ind paa Kirkegaarden næste Dag, fandt han den der; han jog den bort, da der ikke maatte komme Hunde paa Kirkegaarden; men næste Dag var den der igen. Den blev atter jaget bort; men Morgenen efter laa den atter paa Graven, rystende

af Kulde og aabenbart halvt sultet ihjel. Den gamle Graver fik nu Medlidenhed med den, tog den hjem til sig og gav den noget at æde. Saa snart den havde ædt, løb den atter tilbage til Graven. Sagen blev nu bekendt i Byen, og mange kom ud for at se den trofaste Hund. Fra nu af fik Hunden Lov til at færdes paa Kirkegaarden. Den glemte naturligvis efterhaanden sin Sorg, men strejfede altid om i Nærheden af Graven. Borgmesteren i Edinburg, der havde hørt om dens Trofasthed, forærede den et Halsbaand med Indskrift, og da den flere Aar efter døde, blev den begravet i et Hjørne af Kirkegaarden. En Dame, som har gjort meget for at værne om Dyrene, rejste den et Monument inde i Byen. Det er en Vandbeholder, der bestaar af et Granitfodstykke med Drikkestrug omkring, og oven paa det staar Bobby, støbt i Bronze i fuld Størrelse. En af Skotlands berømteste Billedhuggere har modelleret den, og Ligheden er fortræffelig.

40. Skrædderklinten.

I det store svenske Vandfald Troldhætten ligger der en lille Ø, som kaldes Guldøen. Skønt den kun ligger nogle faa Favne fra Land, var den dog, indtil der for kort Tid siden blev lagt en Jærnbro over Faldet, aldrig blevet betraadt af nogen menneskelig Fod; rundt om den syder og bruser Vandet nemlig saa voldsomt, at ethvert Menneske, der vilde vove sig ud paa det, vilde gaa den visse Død i Møde.

Men blandt Almuen der i Egnen kan man endnu høre følgende smukke Sagn om, hvorledes det skal være gaaet det eneste Menneske, der, før Broen blev bygget, havde vovet sig over til den ukendte Ø.

Det hændte engang for mange Hundrede Aar siden, at Vinteren var saa haard, at Guldø-Faldet frøs til. Man kunde da gaa over til Øen, men ingen vovede sig derhen, da Isen jo naar som helst kunde bryde op, og i saa Fald maatte den, der var kommet over paa Øen, blive der. Der var dengang en fattig Skrædder, som friede til en rig Bondes eneste Datter. De holdt af hinanden; men Bonden var indbildsk paa Grund af sin Rigdom og vilde ikke have den fattige Skrædder til Svigersøn. Han sagde derfor haanligt til ham: „Hvis du vil gaa over Isen til Guldøen og sidde paa Klippen, som hænger ud over Vandet, og sy min Datters Bryllupsdragt færdig, saa skal eders Bryllup straks staa.“ Og Skrædderen gik over Isen, satte sig paa Klippen og syede saa flittigt, at han hverken hørte eller saa noget. Og den tredje Dag om Morgen laa Isen endnu, og Skrædderen havde Klædningen færdig og rejste sig just op og trak Ritraadene ud. Paa den anden Bred stod hans Kæreste og strakte sine Arme ud imod ham. Men i samme Øjeblik brød Isen løs med et forfærdeligt Drøn, og den stakkels Skrædder blev forvirret, gled og styrtede med den færdige Brudedragt i Haanden ned i Faldet, som nu atter var frit. Og da Pigen saa, hvorledes hendes Kæreste var ved at omkomme, kastede hun sig fra den anden Side ud efter ham, og saaledes fandt de begge Døden i Vandfaldet. Klippen, som Skrædderen havde siddet paa, kaldtes siden, lige til den selv styrtede ned, Skrædderklinten.

41. En Hund opdager en Morder.

For nogle Aar siden hændte der en mærkelig Begivenhed i København. En Købmand spadserede

en Dag paa Langelinie med sin Hund; pludselig overfaldt denne en velklædt Herre med rasende Heftighed. Købmanden kaldte paa den, men forgæves, Hunden adlød ikke, før Købmanden kom til og tog den i Nakken. Den overfaldne Herre forlangte en stor Sum i Erstatning for sine iturevne Klæder. Købmanden vilde imidlertid ikke betale saa meget, men gav Herren sin Adresse og sagde til ham, at de saa kunde lade Retten afgøre Sagen. Købmanden blev indstævnet til at møde for Retten med sin Hund, og da han kom der, var Anklageren allerede mødt. Næppe var Købmanden kommet ind ad Døren, før Hunden for løs paa Manden igen. Politiet blev nu opmærksomt, og man spurgte Købmanden, hvor han havde faaet Hunden fra. Købmanden fortalte da, at han havde købt den i Sverrig, da dens tidligere Ejer var død. Manden maatte nu rejse med Politiet til Sverrig, og man tog naturligvis Hunden med. Da de kom til Hundens tidligere Hjemstavn, blev den saa underlig urolig, den blev da løsladt, og den førte dem ud i en Mose, hvor den gav sig til at skrabe i Jorden og pibe helt ynkeligt; inden den holdt op med at skrabe, havde Manden tilstaaet, at han havde dræbt Hundens tidligere Ejer og gravet ham ned paa dette Sted.

42. Hvalen og Barken.

Det er meget sjældent, at Hvalerne, disse Havets Kæmper, angriber Skibene, om de end stundom, naar de er saarede, kan komme til at vælge en Hvalfangerbaad; men ske kan det. — En stor Bark sejlede for en god Vind mellem Sidney og Ny-Zeeland. Pludselig viste to mægtige Hvaler sig i

Farvandet. I Nærheden af Skibet dykkede den ene under, men den anden satte Fart paa og styrede lige løs paa Barken og ramte den med en saadan Kraft, at den led svært Havari. Hvalen sank efter nogle svage Trækninger blødende til Bunds og viste sig ikke mere. Dens Hidsighed havde kostet den Livet. — Noget lignende hændte en Brig, der mellem Karolinerne havde sendt Baade ud efter en Flok Hvaler. Flere af dem blev harpuneret, og et af de saarede Dyr væltede en af Baadene. Dette gav den Blod paa Tanden — eller paa Barderne rettere sagt — thi en Snes Minutter efter viste den sig igen og styrede lige mod Skibet, som den ramte fortil med en saadan Kraft, at alle de, der opholdt sig paa Dækket, styrtede om. Skibet trak Vand, og Pumperne maatte i Gang. Hvalen syntes ikke at have lidt noget ved Sammenstødet; thi efter at have opholdt sig lidt under Vandet kom den atter op til Overfladen og fjernede sig omtrent en Kabellængde for at tage Tilløb til et nyt Stød. Hvis ikke en Granat fra et andet Skib havde standset den i Farten og dræbt den paa Stedet, vilde sikkert det ny Anfald have gjort det af med Briggen. — Det er heldigt for Hvalfangerne, at de mægtige Dyr ikke er sig deres Kræfter ret bevidst, ellers vilde det ofte komme til at se galt ud for dem.

43. Ulven og Jægeren.

Da Ulven og Ræven engang spadserede sammen, kom de til at tale om mange forskellige Ting og blandt andet da ogsaa om Mennesket. Ræven paastod, at Mennesket var baade klogt og stærkt; men Ulven mente, at den nok skulde faa Bugt selv med den

stærkeste Mand, og den ønskede meget at se et Menneske. „Det kan jeg hjælpe dig til,“ sagde Ræven; „mød mig i Morgen tidlig inde ved Korsvejen i Skoven, saa skal du faa din Lyst styret.“ Næste Morgen mødtes Ræven og Ulven ved Korsvejen og gik nu sammen ad den Skovsti, Jægeren plejede at følge. Først mødte de en gammel, enbenet Soldat. „Er det et Menneske?“ spurgte Ulven og lavede sig til at gaa løs paa ham. „Nej,“ svarede Ræven, „han har været det.“ Derpaa mødte de en lille Dreng, der skulde i Skole. „Er det da et Menneske?“ sagde Ulven. „Nej, han vil engang blive det,“ svarede Ræven. Endelig kom Jægeren med Bøssen paa Nakken og Jagtkniven ved Siden. „Saa, min Ven! der er et Menneske, tag du fat paa ham, men jeg gaar min Vej,“ hviskede Ræven, og dermed forsvandt den, medens Ulven gik mod Jægeren. Da denne saa Ulven, gav han den en Ladning Hagel lige i Hovedet. Ulven fordrejede Ansigtet i Smerte og skar Tænder af Raseri. Da fik den det andet Skud; men endnu tabte den ikke Modet og for ind paa Jægeren, som nu trak sin Jagtkniv og huggede løs paa Ulven, saa at den til sidst tog Flugten. Da den atter traf Ræven, udbrode den: „Saaledes havde jeg dog ikke tænkt mig et Menneske. Først pustede han i sin Stok, saa det lynede og tordnede om mig, og dernæst trak han et blankt Ribben ud af sin Side og huggede mig i lutter Laser. Ham skal jeg dog aldrig binde an med mere.“

44. Kamp med en Bjørn.

Ved en enlig Gaard i Norge viste der sig engang en Bjørn, og den gamle Bonde og hans

tyveaarige Søn gik straks paa Jagt efter den. Den gamle var væbnet med en Økse, og Sønnen med en Riffel. De traf snart Bjørnen, og Sønnen skød paa den; men da den kun blev let saaret, rejste den sig paa Bagbenene og for løs paa dem. Faderen huggede nu til af alle Kræfter. Men Øksen kunde næppe trænge igennem den tykke Hud, og Bjørnen kastede ham snart om, tog ham i Favnen og løb bort med ham. Han beholdt rigtignok saa megen Fatning, at han søgte at kradse Hul paa dens Bug med Øksen, men det vilde ikke lykkes. Sønnen turde ikke give sig Tid til at lade paa ny, men løb bag efter Bjørnen og slog løs paa den med sin Bøsse, det bedste han kunde. Bøssen gik snart itu, saa han kun havde Bøsepiben tilbage; men den brugte han saa godt, at Bjørnen til sidst blev ked af det, slap Faderen og med et frygteligt Brøl for imod Sønnen. Faderen, der ingen Skade havde taget, fordi han havde en tyk Skindpels paa, kom snart paa Benene for at hjælpe Sønnen. Men denne gav nu Bjørnen et saadant Slag over Snuden, at den efter at have nyst et Par Gange brummende spadserede ad Skoven til. Den næste Dag gik Fader og Søn ud med hver sin Bøsse. De traf atter den samme Bjørn, og nu dræbte Sønnen den ved første Skud.

45. Elefanter, der stjæler Ris.

Paa Øen Ceylon, der ligger ved Forindiens sydlige Kyst, havde det ostindiske Handelsselskab bygget et stort Kornhus, hvori der var Risoplæg, og havde sat en Afdeling Soldater til at bevogte det. Engang da der var opstaaet Uroligheder i en Landsby i Nærheden, blev Soldaterne paa to nær sendt hen

for at skaffe Orden til Veje. Medens de var borte, kom en stor Flok Elefanter ud af Skovene i Nærheden og gik hen til Kornhuset. De to Soldater turde ikke fyre paa dem men flygtede op i et stort Træ, hvor de næsten var skjulte af Bladene men dog kunde se, hvad Elefanterne tog sig til. Saa snart Elefanterne var kommet hen til Huset, satte et Par af dem Siderne til og forsøgte at vælte det; men det vilde ikke lykkes dem. Saa tog en stor gammel Elefant fat med sine Stødtænder og forsøgte at brække Hul i Muren, og det lykkedes den til sidst at faa en Sten brudt løs. Det varede nu ikke længe, før de havde faaet lavet saa stort et Hul, at tre af dem paa een Gang kunde komme til at æde af Risen. De delte sig derpaa i Hold paa tre, og da de første tre havde ædt saa meget, som de havde Lyst til, kom de næste tre til og saaledes videre, indtil de alle havde spist sig mætte. Da hørte Soldaterne pludselig et højt, skingrende Brøl, og alle Elefanterne styrtede af Sted. Det var en Elefant af det første Hold, der havde stillet sig paa Vagt og havde opdaget, at Soldaterne kom tilbage, og nu ved sit Brøl advarede sine Kammerater. Hele Flokken galoperede derfor af Sted til Skovene. Soldaterne sendte et Kanonskud efter dem, men de viftede kun med Halerne, ligesom for at spotte dem. Det meste af Risbeholdningen havde de ædt.

46. En Kamp med Rovfugle.

Paa Sardinien og Korsika er Plyndringen af Ørne- og Lammegribreder en lille Indtægtskilde for de fattige Bønder.

Tre Brødre fra en Landsby paa Sardinien opdagede engang en Lammegribs Rede, der var bygget

langt nede paa Siden af en stejl Klippe; men man kunde kun komme til den derved, at en lod sig hisse derned i et Reb, og det blev nu bestemt ved Lodtrækning, hvem der skulde foretage den farefulde Nedfart. Den, Loddet traf, var en ung Mand paa 22 Aar, af kæmpemæssig Legemsbygning. Rebet blev bundet fast om den unge Mand, og med sin Sabel i Haanden til Værn mod Rovfuglene sænkedes han ned, og snart svævede han over Afgrunden foran den Klipperevne, der gemte Reden. Han bemægtigede sig 4 Unger med hvidgule Dun og raabte op til Brødrene, der straks begyndte at hejse ham op. Men hans Stemme, der lyder langt bort mellem Klipperne, har ogsaa naaet hans Fjenders Ører. Pludselig ser han sig angreben af to rasende Lammegribbe, Forældrene til de røvede Unger, og de andre Rovfugle, der bebor Klipperne, udstøder ligeledes gennemtrængende Skrig og synes at ville hjælpe de to Gribbe. En frygtelig Sværm af Fugle omringer ham, og de to Gribbes Angreb bliver bestandig heftigere. For at forsvare sig maa han uafsladelig svinge Sabelen, som han haandterer med overordentlig Færdighed, over sit Hoved og tillige dække sig til alle Sider. Da mærker han en stærk Rystelse i Rebet, som bærer ham; han kaster Blikket opad og ser, at han i Kampens Hede har gennemhugget de tre Fjerdedele af det. En isnende Gysen gennemfarer ham, og han venter i ubeskrivelig Angst at styrte ned i Afgrunden under ham. Dog Rebet holdt. Han har nu naaet Klippefladen og faaet fast Grund under Fødderne, og tavs lægger han sit Jagtbytte fra sig. Hans Brødre hilser ham med et Jubelskrik; men da de betragter ham nøjere, kender de ham næppe igen, hans Haar er blevet ganske hvidt.

47. En Storkehistorie.

For nylig Lynet ned i en Lade i lille By i Østpreussen — afbrændte tillige m. 4 tilst. Huse — p. et af disse en Storkerede med to Ung., nogl. Dage gamle — Da Luerne nærm. sig, Storkemod. en af Ung. i Næbbet — hen paa en nærlig. Eng — Storkef. fulgte med — paa Vagt ved Ungen — Mod. tilbag. for at hente den anden — inden h. naaede Reden, Ladens Tag ned, med det Storker. — Storkem. alligev. ind i Røgen og Luerne — fik frelst Ungen — bragte den sammesteds hen s. d. første — Dag. efter faldt en Stork, s. ik. kunde støtte p. Benene, ned p. Byens Torv — Politibetj. tog sig af den — anbragte d. i Raadhuset — D. var Storkem. — begge Benene forbrændte ved at redde sin Ung. — Man tilkaldte Dyr læge — Omslag paa Benene — hun fandt sig rolig deri — F. stadig Vagt ved Ung. paa Engen — bragte dem Føde — kredsede hver Dag flere Gange om Raadh., hvor d. syg. M. plejedes og næredes af Skoleunddommen, indtil d. blev rask.

48. Den trofaste Hund.

I en By i Skotland — gammel fattig Mand ganske alene i et lille Hus med Hund — havde hverken Slægt eller Venner — En Morgen død i hans Seng — Hunden paa Gulvet ved Siden af — Nogle Dage efter gamle begravnes — mørk, kold Dag, Regn og Rusk — Faa Mænd, bringe Liget til Kirkegaarden — kede af det daarlige Vejr — ønskede at faa den Tur overstaaet — Eneste i Følget, der sørgede, Hunden — bag efter Kisten, sænket Hoved — forpjusket og mager, ingen givet

den noget at spise — Standsede af og til og peb ynkeligt — Kisten var sænket, Graven kastet til, skiltes Følget — Mand sparkede til Hunden for at jage bort — knurrede og viste Tænder — ned ved Graven, rystende af Kulde, gennemblødt — Næste Dag jage Hunden bort — Sten efter den — forgæves — Da ynkedes Graveren over den — hjem med sig — gav nogen Mad — saa snart havde stillet sin Sult, atter hen til Graven — forblev, til Graveren igen hentede den, give den noget at æde — Da Historien om Hundens Troskab bekendt, tog Købmand sig af den — lod hver Dag sætte Foder ud til den — Skur i et Hjørne af Kirkegaarden, hvor den kunde søge Ly i daarligt Vejr — I et Aars Tid levede Hunden paa Kirkegaarden, som den gennemstrefede i alle Retninger, men aldrig forlod — Da døde, rejste Byen et Mindesmærke over en Drikkekumme i en af Byens mest befærdede Gader.

49. Peder Andersens Øltønde.

Nærheden af Roskilde Bonde Peder Andersen — paa hans Mark Høj, hvori Troldefolk — engang Bryllup hos Tr. — deres Øl slap op ud paa Aftenen — Troldefar vidste, at P. A. nylig havde brygget — hen til ham — bankede paa — spurgte, om h. vilde laane ham noget Øl — faa det igen, naar han fik brygget — P. A. spurgte, hvor han var fra — boede i Højen paa Marken — P. A. sagde, h. kunde gaa ned i Kælderen, tage en Tønde — Tr. Øl nok — gik nogle Dage — En Aften, P. A. gaaet i Seng, banket stærkt p. Døren — P. A. vaagnede, spurgte, hvem det var — „Mig oppe fra Højen — bragt dig en Tønde Øl for den,

du laante mig — lagt den i Kæld. — tappe af den, saa længe du vil — bliv ikke tom — blot lade være at se i Tønden — Tak for Laan! God Nat!“ — Tr. gik — Næste Morgen smagte P. A. paa Øllet — smagte godt — gik godt lang Tid — tappede og tappede — Øl nok — Saa skiftede P. A. engang Pige — hun kunde ikke faa i sit Hoved, hvorfor de aldrig bryggede og dog h. Øl nok — saa engang i Tønden — lutter Firben og Skrubtudser — aldrig mere Øl i Tønden.

50. Ristestenen.

Paa Møen levede engang en Røver — plyndrede, til han fik samlet en stor Skat — flygtede fra Landet, for at Øvrighed. ikke skulde faa fat paa ham — Gravede Skat ned i Jorden — Baad — over til Rygen — levede paa sin vante Vis — gik ikke saa heldigt som før — grebet — dømt at hænges — Ud paa Retterstedet — en Galge — krybe op ad en høj Stige — Kom nogle Trin op ad den — vendte sig om — raabte ud til Mængden, om nogen af dem var fra Møen — En traadte frem — helt hen til Røveren — Røveren hviskede t. ham, h. skulde rejse til M. — hen i Grimsdal — begynde fra d. østlige Ende — gaa imod Vest — vilde finde en Sten, hvori hugget en Figur som en Rist — grave under Stenen — finde en stor Skat.

Røveren hængt — den and. Mand skyndte sig til Møen — søgte, men kunde ikke finde Stenen — talte med Mikkelt Degn i Magleby — bad ham hjælpe sig — M. lovede det, men gik næste Nat alene hen i Grimsdal — klart Maaneskin — fandt Stenen — gravede — mange Penge og Kostbarheder — saa rig, — hans Søn blev Borgmester i Stege.

51. Bogø Skove.

Midt im. Sjælland, Falster og Møen ligger d. lille Ø Bogø — i ældgamle Dage mange Smaakonger i Danmark — Bogø ogsaa sin Konge — engang Kong. p. B. hjemstøgt med Krig af Kong Hans fra Vaalse paa Nordvestkant. af Falster — Sejlede om Natten til Bogø — lagde sig m. sine Skibe lige uden for Slottet — Kong. p. B. lukkede Sovekammerv. om Morg. op — saa Skibene ligge der — raabte til Kong Hans — bad om Fred — samme Stund spændte K. Hans sin Bue — skød ham en Pil dybt ind i Brystet — Dronningen p. Bogø bad om Stilstand, mens hun jordede sin døde Herre — K. Hans opfyldte hendes Begæring — gik selv i Land og fulgte Liget — Dr. indbød ham til sig p. Slottet — bad ham, om h. maatte beholde Øen saa længe, til den Sæd v. moden, som hun nu skulde lægge — K. Hans tillod det — sejlede tilbage — Dr. Agern og Bog i Jorden — K. Hans igen næste Aar v. Høsttid — mærkede, hun havde narret ham — blev sit Løfte tro — tilbage til Falster — Da Dr.s Udsæd blev moden, K. Hans længe død — Saaledes opstod de store Skove, Østerskov og Vesterskov — bedækkede lang Tid en stor Del af Øen — nu det hele forsvundet.

52. Thor og Midgaardsormen.

Midgaardsormen en vældig Orm — paa Bunden af Havet — omslyngede hele Jorden — Thor engang Lyst til at fange den — paatog sig Skikkelse af en ung Svend — gik til Jætten Yme ved Havets Bred — Morgenen efter vilde Yme ud at fiske — Thor med — Thor spurgte: hvilken Mading? —

Yme overlod det til Thor — Thor hen paa Marken til Ymes Kvæg — vred Hovedet af en stor Okse — tog det med i Baaden — satte sig agter — tog to Aarer — skød god Fart — Yme vilde standse, hvor han plejede at fiske — Thor vilde længere ud — Thor brugte Ankeret som Krog — satte Madingen paa og kastede det ud — Midgaardsormen saa Madingen — gabede over Ank. — Ankeret hagede sig fast i dens Kæber — Thor halede af alle Kræfter — men hans Fødder gennem Baaden — kom til at staa paa Havbunden — Endelig Ormens Hoved over Vandet — Thor griber sin Hammer — Yme blev bange — skar Medesnoren over — Ormen sank tilbage — Thor vred — slog Yme, som styrtede baglængs over Bord — Thor vadede i Land.

53. Katten som Styrmand.

I Italien høje Bjerge — paa Toppen Sne — Solen ikke faa den smeltet — Dalene varmere end her — Naar Sneen om Foraaret smelter i Dalene — Vandet ned til Floderne — over deres Bredder — rive Huse og Træer omkuld — I Nærheden af Flod fattige Folk — usselt Hus — lille Pige i Vugge — Sovekammerat en tam Kat — ligge paa Dynen ved Barnets Fødder.

Nat Floden over Bredder — mod de fattige Folks Hus — Manden og Konen op i Forskrækelse — ud af Døren — se, hvad der var paa Færde — Strømmen rev dem med sig — døde begge i Bølgerne.

I deres Hus Vandet ind — Vuggen af Træ svømmede ovenpaa — ud af Døren — Bølgerne

voldsomt med Vuggen — Folk ventede se den vælte — lignede et Skib uden Styrmand.

Katten op — være Styrmand — hver Gang Vuggen hældede, sprang til den anden Side — Barnet anede ikke Fare — Endelig Vuggen til Land — lang Hage trække den ind — dundrende „Hurra“ for Styrmand.

Folkene at vide, Forældre døde i Bølgerne — tog sig af Barnet — til voksent — Katten plejedes — da den var død, Sten paa Grav. — Her ligger den tro „Styrmand“.

54. Kaj Lykke og Hr. Mads.

Herreg. Lerkenfeldt i Jylland — 5 Mil vest for Hobro — der boede for 200 Aar sid. Herremd. Kaj Lykke — Hr. Mads Pr. v. Svingelbjærg Kirke, nær ved Lerkf. — hørte under R. Kajs Gods — R. K. vil rive Kirk. ned — bruge Stenene til en ny Fløj paa sit Gods — begyndte paa Nedrivningen — Hr. Mads indfandt sig næste Søndag med Menigh. i den halvt nedrevne Kirke — tordnede mod den Ugudelighed, at m. vilde rive Herrens Hus ned og bruge Stenene til verdslig Prunk — Kaj L. hørte Rygtet om Pr.s Tale — kaldte Hr. Mads op til sig, behandlede ham saa haardt, at Pr. lovede næste Søndag at tilbagekalde alt — Næste Søndag tilbagek. h. intet — talte endnu haardere m. Ridd. — Pr. atter op paa Gaarden — K. L. nedsatte en Ret — førte selv Forsædet — Hr. Mads skulde miste Ære, Liv og Gods for s. Opsætsighed — Dommen fuldbyrdet — K. L. ing. ligefrem Straf — Senere kom Gengældelsen — han havde brugt usømmelige Udtalelser om Dronningen — blev dømt fra Ære, Liv og Gods — reddede Livet ved

Flugt — først mange Aar efter tilbage til Danmark.

55. Røverne i Ubberud.

I Ubberud Sogn o. 1 Mil vest for Odense — Gaard, kaldes Teglgaarden — Lov og Ret ikke saa meget at sige i Danmark — Folkene fra Teglgaarden Søndag i Kirke — Konen og en lille Dreng hjemme — fremmed Karl ind ad Døren til Konen — Kniv i Haanden — truede hende og befalede hende aabne Egekiste i Stuen — Bonden gemt Kostbarheder og mange Penge der — Konen gav ham Nøglen — han selv undersøge og tage — Han lukkede Kisten op — maatte bukke sig dybt ned for at skrabe Penge paa Bunden — Konen greb ham ved Benene, væltede ham hovedkulds ned i Kisten — Laaget i over ham — sagde til Drengen, skulde løbe til Kirken hente hendes Mand og Folkene — Drengen løb ad Kirken til — undervejs mødte nogle Mænd — spurgte, hvorfor han løb saa stærkt — fortalte Ærinde — Røverens Staldbrødre — slog Drengen ihjel — til Gaarden — Konen mærkede, at de kom — Nøglen af Kisten — op paa Loftet — skjulte sig — Røverne ind i Gaarden — ingen Mennesker — ikke aabne den store Egekiste, bandte og skældte — Guds-tjenesten forbi — Bonden og Folkene fra Kirke — fandt Liget af den ihjelslagne Dreng — hange og til Gaarden — Røverne til Fange — varede ikke længe, velfortjente Straf — henrettede.

56. Bjørnen, som brødes med Tønden.

Gaard ved et bredt Fjæld — d. boede en rig Bonde — bygget et Skur oppe paa Fjældranden — gemte deri sine Fisk o. a. Ting — fra G. lige Vej op ad Fjældet, tæt forbi Sk. — dyb, lignede en indhegn. Vej — store Stene i Rækker til b. Sider — ganske jævn i Bund.

B. l. Mærke til Bjørn om Aften — naar mørkt — lige Vej op til Skuret — tog af hans Fisk — h. gjort h. meg. Skade — List for at vænne Bj. af — lod lave uhydr. stor Tønde — kunde netop spærre Vejen, naar d. bl. væltet ned — fyldte den m. Sten — Bunden forsvarl. fast — L. Tønd. ligge oppe paa Fjældrand, hvor Vej beg. — ventede selv, til Bj. kom. — Bj. indf. sig til sædv. Tid — ud. at ane nog. op ad Fj. — næsten helt oppe — B. vælt. Tønden ned imod den — Bj. kunde ik. kom. længere — Tønden travlt med at kom. n. ad Bakken — Bj. søgte af alle Kræft. at standse den — kunde ik. vende sig om — saa Tønd. i Hælene — kunde heller ikke springe op ov. Tønd. — maatte bruge alle Kræfter, at d. ik. sk. faa Tønd. ned paa Hov. af sig — Stredes med T. hele Natten — gled langsomt tilb. f. den — nede p. lige Grund — Bj. ved at styrte af Træth. — luskede af — s. skævt til T. — Bond. lo — h. f. Fremtid. sit Skur i Fred.

57. Kejserens Recept.

K. Josef spads. eng. som sædvanlig rundt i Wiens Gader — vilde se, hvord. det stod til — Tigg. samledes om ham — K. uddelte nogle Sølvpenge — Tolvaarsdreng nærmede sig frygtsomt og

nølede — K. spurgte, hv. han vilde — Dr. fort.: Fader vær. Officer — død — Mod. intet at leve af — desuden syg — hun og Børnene i stor Nød — K. gav Dr. nogle Penge — bef. ham at løbe eft. Læge — K. selv hurtigt h. t. d. Sted, hvor Mod. boede — fandt stakkels syg Kone, stor Fattigdom — K. fort., h. var Læge, kommen tilf. forbi, hørt om hendes Sygdom, se, hv. b. havde det — Talte lidt m. hend. — tog et St. Papir — skr. nog. derpaa — lagde det paa Bord. — sagde, h. havde skr. nog. op — vilde nok hjælpe — rask, naar h. kom igen — gik.

Lidt eft. Sønnen løbende — fort. glædestraalende: venlig M. giv. ham Penge — nok til Læge og Medicin — „Lægen al. været her,“ sagd. Mod., lagt Rec. p. Bordet — Dr. tog Papir, læste f. Mod.: Skatkam. bemyndiges t. at udbet. Overbring. heraf 600 Gylden aarlig, saa længe hun lever. Josef II.

58. Helenes Kilde.

Paa Tidsvilde Mark i det nordlige Sjælland er der en Kilde — samledes tidligere St. Hansdag syge og værkbrudne fra hele Landet for at helbredes ved Vandet — „Helenes Kilde“ — i gl. Dage i Sverige from Kvinde, Helene — levede ene i Skoven — Bøn og Andagt — Engang overf. af onde Mskr. — dræbte hende — kastede hendes Lig i Stranden — faldt paa stor Sten, som førte hende over til Sjæll. — Bønderne saa underlige Fartøj, ned til Kysten — flk Øje paa Liget — bar det i Land — Stenen bl. liggende paa Stedet, ligger der endnu — Bønd. jorde Liget paa Tisv. Kirkeg. — Kyst. meg. høj og stejl — vanskeligt at komme op

med Lig. paa Marken — Baare af Kviste — Liget derpaa — beg. at stige op med det — Bakken aabnede sig af sig selv — jævn og skraa Vej — saaledes let op paa Mark. — satte Baaren ned — Liget skulde lægges i en Kiste — Hvor Baar. kom til at staa, sprang Kilde frem (Helenes Kilde) — Kisten tømret — Liget deri — Bønderne paa Vej til Kirkeg. — gaaet lidt, beg. at føre ugud. Tale — Kisten saa tung, kunde ikke bære den — maatte sætte den ned — den sank straks dybt ned i Jorden — staar endnu — „Helenes Grav“.

59. Uffe hin Spage.

Vermund den Vise styrer Danmarks Rige — omsider blind af Alderdom — eneste Søn Uffe — stor og stærk — aldrig Del i Munterhed — Folk troede, han manglede al Forstand — Da Kongen af Sachsen Bud til Vermund — skulde afstaa Land og Rige; thi selv gammel og blind og Søn duer til intet — hvis ej, vilde Kongen komme og tage med Magt — Kong Vermund vil gaa i Enekamp, men sachs. Sendbud sige, deres Konge ej vil kæmpe med blind Mand — Nu stor Raadvildhed paa Jellinggaard — da begyndte Uffe at tale — sagde, vilde gaa i Kamp — Sachserkongen kunde sende sin Søn og bedste Stridsmand med — Sendebudene hjem — Dagen kom — Uffe gaar i Kamp — kunde ej finde Rustning stærk nok — Endelig en Rustning næsten stor nok — gabede dog i den ene Side — saa have Faders gamle Sværd Skræp — var gravet ned — tænkt, at Uffe ej kunde føre det — nu rustent — H. mødte sachsiske Kongesøn og Stridsmand paa en Ø i Ejderen — Grænse mellem Danmark og Sachsen — Vermund være nær ved

— stiller Stolen ved Vandet — styrtede sig ud, hvis Uffe tabte — Uffe først mod Stridsmand med lettere Sværd — gemte Skræp — Sværd i Stykker, mod Hjælmen — Sachserne jublede — Vermund Stol længere ud — nu Skræp af Skeden — Sachseren fældet ved første Hug — Danskerne jublede — Vermund igen bort fra Vandet — Sachs. Kongesøn flygtede — Uffe efter — kløver ham til Bæltet — Uffe siden Konge i Danmark.

60. Kanariefugle.

Kanariefugle lever i Frihed paa et sachsisk Gods, hvis Ejer nærer en levende Kærlighed til Fugleverdenen og er meget bekymret over Fuglenes Aftagen. Han har sat ikke blot Kanariefugle men ogsaa andre Prydfugle (Sirlfugle) i Frihed, og Forsøget synes at lykkes godt. I England sælges aarligt omtrent 400,000 Par Kanariefugle. Der betales undertiden store Summer for dem; saaledes betaltes der for kort Tid siden 4500 Kr. for seks Fugle, og det er ikke ualmindeligt at betale Kanariefugle med 3—400 Kr. Stykket.

61. Ulven.

Ulven har en gulgraa Pels, en langhaaret, nedhængende Hale, spids Snude og korte, spidse Ører. Den er af Størrelse som en stor Hund. Ulven er et frygteligt Rovdyr, som er udbredt over en stor Del af Europa, særlig i Sydruslands skovbevoksede

Sletter forekommer den i stor Mængde. I Danmark dræbtes det sidste Ulvepar i Jylland 1772. Ulven holder sig for det meste skjult om Dagen og gaar om Natten paa Rov. Da den er i Besiddelse af overordentlig fine Sanser, opsporer den let sit Bytte, og den æder alt, hvad der har Kød og Blod, saafremt den er i Stand til at overvælde det. Vildsvin, Raadyr, Rensdyr, Elsdyr, Harer, Heste, Køer og Faar bliver dens Bytte; dog giver den sig helst i Kast med svage Dyr, og Aadslers æder den med Begærlighed. Om Vinteren kommer hele Skarer sammen, røver i Fællesskab og anfaldes paa Landeveje Mennesker og Dyr. Der gives talrige Eksempler paa, at Ulve har opædt Børn og myrdet voksne Mennesker. Ulvene sniger sig om Natten uafbrudt omkring Hjordene paa de russiske Stepper og anfaldes og opæder øjeblikkelig de Dyr, der vover sig uden for Flokken. Selve de store Flokke af Heste og Hornkvæg vover den derimod ikke at give sig i Lag med, tværtimod angriber disse Ulven, saa snart de mærker den; Hestene slaar den med Forhovene, og Køerne gaar løs paa den med Hornene. De ridende Hyrder paa Stepperne besidder desuden en overordentlig Færdighed i Ulvejagten. Deres eneste Vaaben bestaar i en Stok med en Jærknop paa Enden. Faar de Øje paa en Ulv, sprænger de af Sted efter den, indhenter den paa den vidtstrakte Slette og kaster under strakt Løb Stokken saa kraftigt og sikkert, at Ulven hver Gang styrter truffen til Jorden.

62. Bjørnen.

Den almindelige Landbjørn eller den brune Bjørn er et af de største Landpattedyr i Europa. Den

er plumpt, men overordentlig kraftigt bygget, har en bred Pande, spids Snude, korte, opstaaende Ører, gaar paa hele Fodsaalen og er beklædt med en tæt, grov Pels. Tidligere var Bjørnen meget udbredt og overordentlig talrig; nu er den efterhaanden blevet fortrængt og forekommer kun i ringe Antal i Nord-, Øst- og Mellemeuropas Bjærgskove. Først i en senere Alder er den udpræget Rovdyr, som ung lever den af Planteføde og Honning, hvilket den sætter særlig Pris paa, og den kommer i Besiddelse deraf uden Fare for sig selv, da Bistikkene ikke kan trænge igennem dens tykke Pels. Har den derimod først faaet Smag paa Kød, lader den sig ikke gerne nøje med andet og gør nu ivrig Jagt, særlig paa større Dyr; Faar, Køer og Heste gaar nu ikke længer i Fred for den. Den besøger endogsaa Landsbyerne, hvor den bryder ind i Stalde og slæber af Sted med sit Bytte. Henimod Vinteren gaar Bjørnen i Hi, som det kaldes; den trækker sig tilbage til sin Hule eller et eller andet hult Træ, som den udfører med Mos og Granris; og her tilbringer den Tiden med at sove. Om Foraaret, naar den atter kommer frem, er den i en meget afmagret Tilstand. Der gøres ivrigt Jagt paa Bjørnen, hvor den viser sig, dels fordi den anretter stor Skade paa Dyrebestanden, dels ogsaa for den mere umiddelbare Fordels Skyld. Foruden de Belønninger, der i de fleste Lande er udsat for at fælde en Bjørn, betales Skindet nemlig med 30—50 Kr., og Fedt og Kød er ogsaa i høj Pris. Kødet af de unge Bjørne, særlig Køllerne og Labberne, betragtes som en meget velsmagende Ret.

63. En Rovplante.

Soldug er en lille, let kendelig Plante med rødstillede, runde Blade, som paa Oversiden og Randen er besatte med lange, røde Kirtelhaar. Op fra Midten af Bladrosetten gaar den nøgne Blomsterstilk, der er indtil et Kvarter høj og paa Toppen bærer en lille Klasse hvide Blomster. Planten er almindelig i Tørvemoser. Foruden ved de underlige, kirtelhaarede Blade er den endnu mærkværdig ved, at den næsten mangler Rod. Undertiden er dens Blade sammenrullede, saa at Kirtelhaarene indeslutter smaa Fluier og andre Insekter. Hensmuldrende Levninger af saadanne findes ogsaa rundt om paa de ikke sammenrullede Blade. Herved forklares hele Plantens Bygning. Den drager kun meget ringe Næring af Tørvejorden, men bruger sine Kirtelhaar til at indfange, omklamre og udsuge de smaa Insekter, der er saa uheldige at sætte sig paa dens Blade. Her ser vi altsaa et Eksempel blandt flere paa, at en Plante nærer sig af dyrisk Føde.

64. Om Rovdyrene.

Medens Bjørnen altid slaar Kvæget til Jorden med sine Labber, saarer den derimod stedse Menneskene ved sine Bid, og man har endnu aldrig set en Bjørn slaa noget Menneske. Bjørnen vover nemlig aldrig oprejst paa Bagbenene at angribe Mennesket; og uden at indtage denne Stilling kan den ikke gøre Brug af sine Forlabbes Styrke. Saa stor er den Frygt, som Menneskets oprejste Holdning og faste Blik indgyder ikke blot Bjørnen men ogsaa Rovdyrene af Katteslægten (Løven,

Tigeren, Leoparden o. fl.), at disse aldrig vover at angribe det Menneske, der har Mod nok til at se dem stift i Øjnene. Og selv om de kommer tæt ind paa et Menneske, uden at han mærker det, vover de dog ikke at angribe ham uden med lukkede Øjne.

65. Rotterne forlader Skibet.

Vi har et Mundheld, som siger, at Rotterne forlader det synkende Skib; men man har Eksempler paa, at Rotterne ogsaa forlader Skibet, inden det begynder at synke, og naar Søfolkene ser det, ved de, at Rejsen ikke bliver heldig. Der er egentlig ikke noget overnaturligt deri; thi Rotterne færdes især i Skibenes nederste Dele og bliver derfor snart opmærksomme paa den mindste Utæthed, og saa snart de har opdaget en saadan, ofte længe før Besætningen bliver den var, faar de en Følelse af, at der er noget galt paa Færde, og saa søger de straks i Land, hvis Skibet ligger ved Bolværket, eller op paa Dækket, hvis Skibet er i rum Sø. — Saaledes saa man engang i New Yorks Havn, at uhyre Skarer af Rotter forlod et Skib, just som det skulde afrejse, og spredte sig i de nærmest liggende Varehuse eller søgte over paa andre Skibe. Skibet sejlede, men efter nogle Dages Forløb viste det sig at være læk i en saadan Grad, at al Pumpning var forgæves. Det sank lidt efter lidt, men da det var ladet med lette Varer, holdt det sig svømmende paa Lasten i 15 Døgn. Hele Besætningen omkom af Sult og Kulde. Da der omsider kom Hjælp, var kun en Skibsdreng i Live, der kunde fortælle om Skibets sørgelige Skæbne. Det fortælles, at han i sit senere Sømandsliv aldrig glemte at passe paa Skibsrotterne og deres Færd.

66. Kongetigieren.

Kongetigieren er af Størrelse som Løven, men slankere og lettere. En voksen Hantiger opnaar i Regelen en Længde af 7—8 Fod fra Snude til Halespids og en Højde af omtrent halvtredje Fod. Haarlaget er kort og glat, og fra Ryggen udgaar uregelmæssige sorte Tværstriber i skæv Retning. Grundfarven er lys, rustgul. Kongetigerens egentlige Hjemstavn er Indien; men dens Udbredelseskreds strækker sig dog langt videre i Asien. Den opholder sig fortrinsvis i Buske og Sivkrat ved Flodbredderne og foretager derfra sine Strejftog ud efter Rov. Den jager helst i Tiden før og efter Solnedgang og lægger sig da paa Lur ved Flodbredderne, hvor Dyrene kommer for at drikke; som en Slange snor den sig hen imod sit Bytte, styrter med et Par Spring over det og slaar Klørerne med saa stor Kraft i dets Nakke, at endog det stærkeste Dyr synker i Knæ. Heste, Hornkvæg og Hjorte gør ingen Modstand; kun de modige Hanbøffer vover at gaa løs paa den og bruger deres Horn med Held imod den; ogsaa Elefanten maa den dog bøje sig for. Tigieren angriber ogsaa Mennesker, og der er Steder, hvor enhver Forbindelse mellem Beboerne vilde være umulig, der- som ikke Tigieren var meget bange for Ild. Paa mange Steder maa ogsaa Befolkningen for at værne om Sikkerheden vedligeholde en stadig brændende Ild eller beskytte Landsbyerne ved høje og brede Tjørnehække.

Efter et godt Maaltid falder Tigieren i en saa dyb Søvn, at den ofte ligger en hel Dag i halvt bevidstløs Tilstand.

67. Meksikanske Planter.

Meksiko frembyder en herlig Afveksling i Klima og Jordens Frembringelser. Den lave Kyststrækning ved den mexikanske Bugt frembringer de almindelige tropiske Vækster; derfra hæver Landet sig til en Højde, som overgaar Montblancs. Paa Højlandet er to Plantearter fremherskende: Kaktus- og Liljeplanterne. De mangfoldige Former af Kaktus, der hos os dyrkes som Potteplanter, ses i Meksiko som stærke Skovtræer af 20—30 Alens Højde; nogle Arter bærer en syrlig, i det hede Klima meget vederkvægende Frugt. Blandt Liljetræer mærkes især Agave, Meksikanernes Vintræ. Først i sit niende Aar skyder Agaven Blomsterstængel, men denne Kæmpeblomst naaar da en Højde af 10—12 Alen. Det er dog ikke Blomsten eller Frugten, man vil benytte; saa snart Knoppen viser sig, skæres den af, og den tilbageblevne Stængel tildækkes omhyggeligt med de omgivende Blade; inden for disse samler der sig nu daglig i et Par Maaneder en stor Skaal fuld af Saft, som hensættes til Gæring og da bliver en sund og nærende Drik, der er lige saa almindelig hos dem som Øl hos os.

68. Om Strudsen.

Strudsene er selskabelige Dyr, som strejfer om i Flokke i Afrikas Ørkener. Strudsen kan slet ikke flyve, men løber derimod med Lethed 5—6 Mil i Timen. Den er saa stærk, at den kan bære en Mand, men da den løber saa hurtigt, er det umuligt at ride paa den, og den kan heller ikke styres. Den mangler Udholdenhed, bliver hurtig træt og kan da fanges ved Hjælp af en Slynge. I sin

Hjemstavn holdes den som Husdyr og gaar paa Græs ved sin Ejermunds Hytte. Den er et meget nyttigt Dyr; dens Fjer er en kostbar Handelsvare, og Æggene er saa store, at eet omtrent svarer til halvanden Snes Hønsæg. Skallen bruges til Skaale o. desl. Flere Hunner lægger deres Æg paa samme Sted i en Fordybning i Jorden, og Hannen udruger dem. Kyllingen er saa stor som en Høne, naar den kommer ud af Ægget, og ligner med sine stive, struttende Fjer et Pindsvin. Dens Kød er fint og velsmagende. Strudsens Skind garves og bruges til Støvler og andre Ting. Den lever af Rødder og Græs, men spiser i øvrigt alt, hvad den kan faa fat paa. Den har en udmærket Hukommelse, bliver let tam, kender en Vej igen, naar den een Gang har været der, og kan finde hjem langvejs fra. Sædvanlig træffes den i Flokke paa tredivs eller flere, og man hører den undertiden brøle som en Løve.

69. Fra Grønland.

Ligesom Landmanden i den gode Tid maa færdes i Marken, fra Sol staar op, til den gaar ned, ligesom Fiskeren maa ligge i sin Baad Dag ud og Dag ind, saaledes maa Grønlænderen i sin lille Kajak færdes paa Havet fra Morgen til Aften paa Jagt, snart efter Sælhunde, snart, naar de er borte, efter Fugle og Fisk. Jo mindre Kajakken er, des hurtigere og lettere kan han ro den, og des lettere er det for ham, naar en Sø eller en uforsigtig Bevægelse kaster ham rundt, at rejse sig op igen. Grønlænderen og Kajakken danner et Hele; naar han sidder med Benene og Underkroppen nede i Bunden og Overkroppen ragende op gennem det lille Hul,

og hans Vandskindpels slutter saa godt som vandtæt ved Haandleddene og omkring Ansigtet, saa kan Vand og Sø for ham rase, saa galt det skal være; han kan lægge sig om paa Siden med Fartøj og alt, han kan gaa helt rundt og bagefter igen gynges let paa Bølgerne, og hans Aare er det eneste Redskab, han bruger til at udøve denne Færdighed. Den Jagt, som i Vintertiden mest drives fra Kajakken, er Ederfuglejagten, Grønlændernes kæreste Jagt næst efter Sælhundejagten. Ederfuglene kommer trækende i Flokke, Kajakkerne ligger spredte over hele Farvandet, og bum! bum! bum! lyder det fra alle de smaa Krigsskibe, Fjældene giver Genlyd, og hele Luften fyldes med en Blanding af Geværknald og Glædeshyl; thi for hvert godt Skud lyder et Raab fra alle de omkringliggende Kajakker, og for hvert Fejlskud en Lattersalve baade fra Skytten selv og fra de andre. Naar det er smukt Solskinsvejr og stille, giver Ederfuglejagten hele det ellers saa rolige Landskab et overordentligt Liv, og færdes man selv ude mellem de lystige Jægere, saa rives man fuldstændigt med og finder, at Livet i Grønland kun er Fornøjelse.

70. Et af Fortidens Dyr.

I Tidernes Løb, efterhaanden som Betingelserne for Jordlivet har forandret sig, er mangfoldige Dyrearter forsvundet. Et af Jordens tidligste Dyr, men ogsaa et af dem, der tidligst er forsvundet, er den saakaldte Fiskeøgle, som man af de talrige Levninger, der findes af den, fuldstændigt kan beskrive, skønt den er forsvundet for mange Tusind Aar siden. Den var et underligt Dyr. Den var halvt en Fisk og halvt et Firben. Den opnaaede indtil

30 Fods Længde. Hele dens Organisme bestod af de besynderligste Modsætninger. Den havde Fiskens Rygrad, Delfinens Luffer, Krokodillens Tænder, Hajens Tarmkanal, samt saa stærkt udviklede Synsorganer, at ingen andre kunde sammenlignes med dem. Øjnene, der hos nogle var saa store som et Menneskehoved, var beskyttede ved et Panser af Benstykker; det er uden Tvivl de mægtigste og bedst udviklede Synsorganer, man nogen Sinde har fundet i Naturen. Man paastaar da ogsaa, at Fiskeøglerne maa have kunnet opdage deres Bytte lige saa vel i lange som i korte Afstande, lige saa vel i Nattens Mørke som i Havets Dyb. Man har ogsaa fundet de forstenede Ekskrementer af disse Dyr, og man ser heraf, at det har været frygtelige Rovdyr, der har slugt Masser af Fisk og andre Vanddyr, og som ikke engang har skaanet deres egne Brødre.

INDHOLD.

	Side
1. Den hellige Morten	1
2. Sultanen og Vesiren	2
3. Hvorledes Barnato tjente sin første Million.....	3
4. Wartburg	4
5. Gesandtstolthed.....	5
6. Sagnet om Hesteskoen.....	6
7. Den døve Kone.....	7
8. Karl den Tolvte i Dresden	8
9. Kong Salomons Vesir	9
10. Sagn om Hellig Anders.....	10
11. En Brøndeexplosion.....	11
12. Jes Jessen.....	12
13. Holbein	13
14. Polarravnenes List.....	14
15. En billig Vin	14
16. Lad gaa til din Nabo!.....	15
17. Fabelen om Maven og Lemmerne.....	16
18. Den skotske Hund.....	17
19. En Historie om et Par Bukser	19
20. En mærkelig Papirkniv	20
21. Billedet af det røde Hav	21
22. Brovogteren	21
23. Udholdenhed.....	22
24. Generalen og Korporalen.....	23
25. Teens Oprindelse	24
26. Kristian Barnekov	25
27. Cornelia, Gracchernes Moder.....	26
28. En dyr Kat.....	27
29. Fra Færøerne.....	27
30. En ordentlig Forskrækkelse	28
31. Pigen fra Norge	29
32. En Krigslist	30
33. Kejser Augustus og Ravnen.....	31

OPGAVER TIL DANSKE STILE

UDGIVNE AF

DANSKLÆRERFORENINGEN

I KØBENHAVN

MED UNDERSTØTTELSE AF MINISTERIET FOR KIRKE- OG
UNDERVISNINGSVÆSENET

II. AFDELING

FORTÆLLINGER TIL GENFORTÆLLING

VED

FR. THOMASSEN

(3dje Hefte: Elever fra 13—14 Aar)

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1904

	Side
34. Barnet i Kirken	32
35. Kamp med en Tiger	33
36. Røverne ved Julenadveren	34
37. Ubudne Gæster	36
38. En Hund og en Hest	37
39. Bobby	38
40. Skrædderklinten	39
41. En Hund opdager en Morder	40
42. Hvalen og Barken	41
43. Ulven og Jægeren	42
44. Kamp med en Bjørn	43
45. Elefanter, der stjæler Ris	44
46. En Kamp med Rovfugle	45
47. En Storkehistorie	47
48. Den trofaste Hund	47
49. Peder Andersens Øltønde	48
50. Ristestenen	49
51. Bogø Skove	50
52. Thor og Midgaardsormen	50
53. Katten som Styrmand	51
54. Kaj Lykke og Hr. Mads	52
55. Røverne i Ubberud	53
56. Bjørnen, som brødes med Tønden	54
57. Kejserens Recept	54
58. Helenes Kilde	55
59. Uffe hin Spage	56
60. Kanariefugle	57
61. Ulven	57
62. Bjørnen	58
63. En Rovplante	60
64. Om Rovdyrene	60
65. Rotterne forlader Skibet	61
66. Kongetigeren	62
67. Meksikanske Planter	63
68. Om Strudsen	63
69. Fra Grønland	64
70. Et af Fortidens Dyr	65

Idet „Dansk Lærerforening i København“ udsender II Afdeling af sine „Opgaver til danske Stile“, skal den ledsage den med nogle Bemærkninger om skriftlige Udarbejdelser i Modersmaalet paa det Trin (10—14 Aars Alderen), som vi her har haft for Øje.

Det er Fortællinger og Beskrivelser, egnede til skriftlig Gengivelse, vor Samling bestaar af, altsaa et Stof, der væsentlig sætter Elevens modtagende og gengivende Evner i Virksomhed. Men det er langt fra vor Mening, at Stilskrivningen skal indskrænke sig til dette. Vi anerkender tværtimod i højeste Grad de Bestræbelser, der af forskellige er gjort for, ogsaa paa dette Omraade, i større Grad at vække Elevens Selvvirksomhed, saa meget mere som vi er overbeviste om, at forøget Selvvirksomhed fra Elevens Side vil bidrage meget til, at Arbejdet kan blive fornøjeligt for ham. Men en udførlig Redegørelse for de Øvelser, der — uden for Genfortællingens og den beskrivende Genfortællings Omraade — kan foretages, vilde kræve en Bog for sig. Vi maa her nøjes med nogle Antydninger af det formentlig vigtigste paa dette bestemte Omraade.

Gengivelser af Vers paa Prosa — en gammel, allerede af Qvintilian omtalt Øvelse — vil

vist kunne foretages temmelig tidligt, naar man da indskrænker sig til at lade Eleven simpelt hen genfortælle Indholdet. Selvfølgelig kan der kun være Tale om at benytte Digte af væsentlig episk Art. Læsebøgerne eller Samlingerne af danske Vers til Udenadslæsning vil sikkert indeholde nok af let tilgængeligt Stof. Kun paa Trin, der ligger adskilligt højere end det, vi her har med at gøre, vil det kunne forsvares at kræve en Gengivelse, der — Punkt for Punkt — forsøger at udtrykke paa almindelig Prosa, hvad der er sagt paa Vers. (Muligt, at denne Slags Øvelser, der synes at have noget unaturligt ved sig, slet ikke hører hjemme i Skolen.)

I franske, engelske og amerikanske Skoler udgør Nedskrivningen af Lektien i et af Fagene — enten den hele Lektie eller en Del af den — en vigtig Øvelse i Modersmaalets skriftlige Behandling*). Har Klassen en Dag for i Bibelhistorie: Josef sælges af sine Brødre, i Danmarkshistorie: Niels Ebbesen, eller i Verdenshistorie: Muhamed, vil det være et ganske naturligt Stilemne at lade den nedskrive Lektien, maaske i forkortet Gengivelse, paa Skolen. Selv geografiske Lektier, som Norges Næringsveje, eller naturhistoriske (Egernet — Bæverne — Bøgen) maa, naar Lærebogen giver tilstrækkeligt Stof eller Læreren har fortalt noget til, kunne anvendes. Ja i Sverige synes man endog ikke at vige tilbage for Opgaver som: Sveriges Jærnveje (efter en „Geografi for Folkeskolen“), Celsius'es Termometer (eller Regneopgaver som følgende: Jærnvejen mellem Stockholm og Gøteborg

*) Se nærmere herom i „C. Cederschiöld og V. Olander: Svensk uppsatsskrifning på skolans lägre och mellersta stadier, Lund 1897“.

er 45,8 Mil. Et Iltog med en Middelhastighed af 10 M. i Sekundet afgaar fra Stockholm Kl. 8 Fm.; hvornaar ankommer det til Gøteborg?) Naturligvis forudsætter denne Form af Stilskrivning, at Eleven er, i ethvert Tilfælde saa nogenlunde, hjemme i sin Lektie, og før ved Tolvaarsalderen vil det næppe være tilraadeligt at drive den. I Begyndelsen maa Læreren, der selvfølgelig maa have gjort sig omhyggelig bekendt med det, der staar i Elevens Bog, ved Spørgsmaal, der rettes til en enkelt eller hele Klassen, opfriske Stoffet og helst ogsaa paa den store Tavle, efter Elevernes ordnede Bidrag, opskrive et eller andet, der kan støtte Elevens Hukommelse, men efterhaanden maa Eleven kunne nedskrive Lektien paa egen Haand. — Alt Lektie-stof kan naturligvis ikke benyttes; men vælges Stoffet — under Elevens Medvirken — med Forstand, vil det sikkert høre til Sjældenhederne, at en Elev erklærer slet ikke at kunne skrive noget. — At Disciplene ved Nedskrivningen i Almindelighed vil holde sig temmelig nøje til Bogens Ord, er en Selvfølge, men man bør dog opmuntre dem til at forsøge at bruge mere selvstændige Udtryk. —

Foruden den Form af Beskrivelser, der her bydes, Gengivelser af noget forud oplæst og, selvfølgelig, omhyggeligt gennemgaaet, vil vi henlede Opmærksomheden paa de Beskrivelser, der mere direkte er forfattede af Eleverne selv, idet Genstande eller Billeder er blevet forevist for dem og drøftet gennem Spørgsmaal og Svar, saaledes at altsaa hele Klassen har arbejdet med. Den, der ønsker nærmere Oplysning om denne Slags Stile, kan vi henvise bl. a. til en Afhandling af Hr. Inspektør K. Bokkenheuser i „Vor Ungdom“ for 1898 og to Afhandlinger af Hr. Skolebestyrer Henrik Madsen i „Industribygningens Latin- og Realskoles

Programmer for 1900 og 1901“, samt til de Herrer Mogensén og Halles „Retskrivningsøvelser og Stilopgaver“, der indeholder et rigt Stof i den Retning*).

Fremdeles maa Læsebogen, hvis den da er, hvad den bør være, hyppigere, end vistnok i Almindelighed er Tilfældet, kunne give Stof til Stile. Et Prosastykke, der er læst og forklaret, vil tit egne sig til skriftlig Gengivelse, særlig i forkortet Form. Som ved al Gengivelse kan der jo skiftes med saadanne, der holder sig til det givne sproglige Udtryk, og saadanne, der genfortæller Indholdet, men i en sproglig Form, der er den gengivendes egen.

Lignende Øvelser vil — efter Aftale med den paagældende Lærer — kunne hentes fra Læse-bøgerne i de fremmede Sprog. — For Elever i 13—14 Aars Alderen (men heller næppe før) kan det vel ogsaa anbefales af og til at vælge en ligefrem Oversættelse fra det fremmede Sprog til Dansk.

For Barnets livlige Anskuelsesevne vil det ikke være vanskeligt at finde, hvad Lighed og Ulighed der er imellem to Ting. Er saadanne Øvelser drevet i Timerne, vil Sammenligninger mellem f. Eks. Hesten og Koen, Dagligstuen og Soveværelset, Sommeren og Vinteren o. l. kunne give Emner til Stilskrivning.

Tæmmelig tidligt vil man kunne lade Eleverne nedskrive selvavede Sætninger (een eller flere) over opgivne Ord, som: Kolumbus, Frederiksberg Have, Juletræet o. s. v.

Fremdeles Svar paa Spørgsmaal (eet eller

*) Ogsaa en eller anden simpel, for Børnene godt bekendt Leg maa kunne beskrives.

flere). Eks: Hvad bestiller du om Formiddagen? Hvad kan du fortælle om Aben?

Naturligvis maa Eleven ogsaa (for Eksempel fra Tolvaarsalderen) af og til levere en friere Skildring, som: Et Besøg i Zoologisk Have — En lille Rejse — En Aften i Teatret, o. l. I III. Afdeling af denne Stilopgavesamling vil der findes tilstrækkelig mange Opgaver af denne Art. Særlig skal her fremhæves, at Eleven nok, naar et eller andet let Ordspørg er blevet tilstrækkelig omtalt og belyst i Timen, maa kunne fortælle en lille Historie, der viser dets Sandhed eller Usandhed. Den egentlige Betragtning af Ordspørgen hører naturligvis først hjemme paa et højere Trin.

Selv naar Talen er om mindre Børn, vil det Emne, der skal behandles skriftligt, vinde i Interesse og blive mere livligt behandlet, naar man lader Barnet vælge Brevformen. Selv paa Trin, der ligger under dette, kan et Barn godt i et Brev fortælle sin Bedstemoder lidt om, hvorledes det tilbragte sin Fødselsdag o. l. Naturligvis maa Læreren her træde vejledende til; men det har sin Betydning, at Barnet tidligt bliver fortroligt med Brevformen. I 13—14 Aars Alderen maa det anses for meget ønskeligt, at Eleven bliver saa bekendt med den, at han ved 14 Aars Alderen dog kan af-fatte et Brev, der er rigtigt, ogsaa i formel Henseende.

Endelig kunde endnu nævnes, at der til Grammatikundervisningen og Analysen let vil kunne knyttes Opgaver af skriftlig Art (grammatiske Stile); men der foreligger tilstrækkelig mange Samlinger for den, der ønsker Opgaver af denne Art. Opgaver som Forklaring af Ord, Synonymer o. l., er omtalt i 3dje og 4de Afdeling af vor Opgavesamling.

Stoffet til denne Samling er hentet fra forskellige Sider, og adskillige originale Bidrag fra Lærere Landet over findes optaget. Ordningen er foretaget af et af „Dansklærerforeningen“ nedsat Udvalg, bestaaende af Skolebestyrer Schneekloth, Skolebestyrer L. Jacobsen, Cand. polit. C. A. Kofoed og Kancelliraad, fhv. Seminarieforsender Fr. Thomassen. Hr. cand. phil. F. Christensen har været Foreningen behjælpelig med det sidste Gennemsyn.

For nye Bidrag og pædagogiske Vink fra Lærere vil vi være meget taknemmelige og beder, at saadanne maa blive tilsendt „Dansklærerforeningens“ Formand: Skolebestyrer Schneekloth, Værnedamsvej 13, Kbhvn. V.

1. Kejser Karl den Femtes Eventyr.

En smuk Sommerdag var Karl den Femte paa Jagt i en stor Skov i Spanien. Han kom bort fra sine Jægere og blev overfaldet af et stærkt Uvejr med Torden og Lyn. Han søgte derfor Ly i en Klippehule; men sin Hest havde han bundet ved et Træ udenfor. Da han kom lidt ind i Hulen, saa han til sin Forbavselse et mat Lysskær og opdagede, at det kom fra en Lygte, som stod paa Jorden; men omkring den laa der fire skæggede Karle og sov. De saa ud som Røvere. Kongen gjorde et Par Skridt hen imod dem; da sprang pludselig den ene af dem op og sagde til ham: „Du kan ikke tænke dig, hvilken underlig Drøm jeg havde: jeg drømte, at du forærede mig din smukke Fløjelskappe der!“ — og i det samme tog Røveren Kappen af Kongens Skuldre og hængte den over sine egne. Nu rejste en anden af Mændene sig op, gik hen til Kongen og sagde: „Jeg havde ogsaa en underlig Drøm; jeg syntes, at jeg byttede Hat med dig,“ og i det samme tog han Kongens kostbare, guldbroderede Baret og satte sin egen gamle Hat paa hans Hoved. Imidlertid var de to andre ogsaa kommet paa Benene, og nu sagde

den tredje: „Jeg drømte, at jeg fandt en dejlig, hvid Hest bunden til et Træ i Skoven, og den tog jeg uden videre.“ Saa vendte Kongen sig til den fjerde Røver og sagde: „Har du ikke ogsaa drømt noget? Du har maaske drømt om min Guldkæde her med den lille Sølvfløjte ved? Nu skal jeg vise dig, hvorledes man bruger den.“ I det samme satte Kongen Fløjten til Munden og blæste en lang, skingrende Tone. Nogle af hans Folk var just kommet i Nærheden af Hulen, de hørte Signalet, og et Øjeblik efter var Karl omringet af over tyve af sine Jægere. Saa vendte han sig mod Røverne og sagde: „Jeg har ogsaa haft en Drøm, og det var, at I alle blev hængt.“ Inden faa Minutters Forløb dinglede der fire Lig i Luften under det store Træ ved Hulen.

2. Havmandens Klage.

Paa Frisenborg Gods i Aarhus Stift boede der engang to fattige Folk, der havde en eneste Datter, som hed Grethe. En Dag sendte de hende ned til Stranden for at hente Sand. Som hun stod der og øste Sandet op i sit Forklæde, steg der en dejlig Havmand med et søgrønt Skæg op af Vandet foran hende. Han talte venligt til hende og sagde, om hun vilde følge med ham til Havsens Bund, saa skulde hun faa saa meget Guld, som hendes Hjerte begærede. Grethe mente, at det var ikke saa galt, og hun lod sig lokke af Havmanden. Han tog hende ved Haanden og førte hende til Havsens Bund, og der blev hun hos ham i mange Aar og blev Moder til fem Børn. Men i denne Tid glemte hun rent sin Kristentro. En Højtidsmorgen sad

hun og vuggede sit yngste Barn paa Skødet. Da hørte hun Kirkeklokkerne ringe oppe paa Jorden. Hun blev bedrøvet derved og fik en inderlig Længsel efter at komme i Kirke. Havmanden saa, at hun var bedrøvet, og spurgte, hvorfor hun græd. Hun sagde ham Grunden og bad ham bønligt, om hun dog blot een Gang maatte komme i Kirke. Han kunde ikke afslaa hendes Bøn og førte hende op paa Land, men formanede hende til snart at komme tilbage igen. Grethe gik da ind i Kirken. Men midt under Prædikenen kom Havmanden hen uden for Kirken og kaldte paa hende. Hun hørte det nok, men vilde høre Prædikenen til Ende. Da Prædikenen var forbi, kaldte han anden Gang paa hende. Hun hørte det ogsaa denne Gang, men gik ikke ud, fordi hun vilde høre Messen med. Endelig da Gudstjenesten var helt forbi, kom han tredje Gang og raabte, om hun nu ikke snart kom, thi hendes smaa Børn græd af Længsel efter hende. Og da hun endnu ikke kom, gav han sig bitterlig til at græde og for alene til Havsens Bund. Men Grethe blev siden den Tid hos sine Forældre; Havmanden maatte da selv passe sine smaa Børn, og man kan endnu ofte høre hans Klage fra Dybet.

3. Kvækeren.

Kvækerne er Navnet paa et religiøst Samfund, som er meget udbredt i England og Nordamerika. Det er driftige Folk, der fører et stille Liv. Der er adskillige Ting, som de efter deres Lære ikke tør gøre, skønt der ikke findes noget Forbud derom i Bibelen. De maa saaledes ikke bære Vaaben, ikke aflægge Ed, ikke tage Hatten af for nogen;

men ride maa de, saafremt de paa ærlig Maade kan skaffe sig en Hest.

Da en Kvæker en Aften vilde ride hjem paa sin smukke, velnærede Hest, lurede en Røver med sværtet Ansigt paa ham ved Landevejen; han var ligeledes til Hest, men hans Dyr var saa magert, at man næsten kunde tælle alle dets Ribben. „Du Guds Mand,“ sagde Røveren, „jeg vilde gerne skaffe mit stakkels Dyr her, som er saa gammelt, et lige saa godt Foder, som din Hest faar. Vil du som jeg, saa bytter vi, og vi kommer vel let overens; thi du har ingen ladte Pistoler saaledes som jeg.“ Kvækeren tænkte ved sig selv: „Hvad er herved at gøre? Mister jeg min Hest, saa har jeg en anden hjemme; men mister jeg Livet, faar jeg ingen Erstatning for det.“

Saa byttede de da med hinanden. Røveren red hjem paa Kvækerens Hest, men Kvækeren gik og trak Røverens usle Hest efter sig i Tøjlen. Efter nogen Tids Forløb lagde imidlertid Kvækeren Tøjlen løs om Halsen paa Dyret og sagde: „Gaa foran, min Ven, du vil bedre vide at finde din Herres Stald end jeg.“ Hesten gik langsomt henad mod en By, og Kvækeren fulgte den Gade op og Gade ned, indtil den omsider blev staaende uden for en Stalddør. Da den ikke lod til at have Lyst til at gaa videre, gik Kvækeren ind i Huset og ind i Stuen, hvor Røveren netop stod og viskede Sværten af sit Ansigt med en ulden Strømpe. „Nu da I er kommen vel hjem,“ sagde Kvækeren, „saa vil I maaske som jeg, vi hæver vort Bytte igen; det er endnu ikke stadfæstet af Retten. Giv mig min Hest tilbage, eders gamle Øg staar uden for Døren.“ Da Gavtyven nu saa, at han var røbet, og han var bange, fordi der var saa mange Folk udenfor paa Gaden, maatte han, hvor nødig han

end vilde, give Kvækeren hans gode Hest tilbage. „Vær saa god,“ sagde Kvækeren, „at give mig to Rigsdaler i Leje af min Hest; jeg har ikke redet et Skridt paa eders magre Øg.“ Ogsaa denne Fordring maatte Røveren gaa ind paa og endda være glad ved, at han slap for saa godt Køb.

4. Ulykker paa Søen.

Juleaften 1811 strandede to engelske Linieskibe i Nærheden af Bovhøjbjerg i Ringkøbing Amt. Det ene hed „Defence“ det andet „St. George“, hvilket i de katolske Tider var Englands Skytshelgens Navn. Man skulde tro, at Skibe med saadanne Navne nok kunde klare sig. Men hvad bryder Vesterhavet sig om Navne. Det kender hverken Ven eller Fjende, naar det er oprørt eller graadigt efter Bytte.

Disse to Skibe satte sig fast paa den yderste Revle, men ikke længere fra Land end et godt Slyngekast, saa Kystboerne tydeligt kunde skelne Klædedragterne og kende Kvinderne fra Mændene. De saa, hvorledes de ombordværende for om imellem hverandre, pinte af Dødsangest, og hvorledes Kvinderne knælede for Reynalds, Admiralen. „Defence“, den mindste af disse to stolte Orlogsmænd, borede sig dybere og dybere ned i Sandet og begravede til sidst sig selv deri. „St. George“ modstod heller ikke længe. En eneste uhyre Bølge hævdede sig til op over Mærset, brød sig, faldt ned og knuste det hele mægtige Skib, som om det havde været en Æggeskal. Af 1700 Mennesker kom kun 18 Matroser levende i Land.

Et lille norsk Handelsskib strandede tæt ved, men naaede den inderste Revle. En tom Tønde, som et Tov var fastgjort til, hivedes over Bord.

Klitboerne greb den, idet den slængtes op paa Strandbredden, og holdt den, til Mandskabet havde surret sig fast ved den anden Ende af Tovet. De halede saa de skibbrudne til sig, og alle blev bjærget. — Da det blev lyst Julemorgen, saa man hverken det lille Skib eller de store mere. Enkelte Lig og Vragstumper rulledes op og ned mod Havstokken.

5. Hyrdehunden og Barnet.

Den skotske Hyrdehund er berømt for sin Klogskab og Trofasthed; uden den vilde Hyrderne ikke være i Stand til at holde deres store Faareflokke sammen, naar de drager omkring med dem i Bjærgene, hvor de græsser, snart op ad stejle Bjærgskraaninger, snart i Kløfter, hvor Mennesker næppe kan komme frem.

En Dag, da en Hyrde gik ud med sin Hund for at se til sine Faareflokke, tog han en tre Aars Dreng med sig. For bedre at kunne se ud over Græsgangene vilde han kravle op paa en Bjærgtop; men da det var for besværligt at tage Drengen med, satte han ham paa en lille grøn Plet og sagde, at han skulde blive der, til han kom tilbage. Medens han var oppe paa Bjærget kom der en forfærdelig tæt Taage, saadan som der pludselig kan komme i Bjærgene, og lagde sig om ham, saa han ikke kunde finde Vej ned til det Sted, hvor han havde efterladt Barnet. Efter at han havde vandret om i flere Timer, kom han ud af Taagen og fandt, at han var tæt ved sit Hjem; men nu var det blevet Aften, og det var umuligt at begynde Eftersøgningen. Han besluttede derfor at blive hjemme til Daggry og saa gaa ud igen.

Saa snart det blev lyst, drog han af Sted, og adskillige af hans Naboer fulgte med. De søgte den hele Dag, men intetsteds kunde de finde Barnet, og ved Aftenstid vendte de atter tilbage til Hyrdens Hus. Her fortalte hans Hustru, at Hunden havde været hjemme og faaet en Havrekage, og med den var den løbet bort. Næste Dag gik de atter ud at søge, men igen forgæves; og saaledes fortsatte de i flere Dage; og hver Gang de kom hjem, havde Hunden været hjemme at hente sit Havrebrød. Saa besluttede Hyrden at vente paa den og følge den. Næste Dag kom den igen, og Hyrden fulgte med. Den løb først hen til det Sted, hvor Barnet var blevet efterladt, saa drejede den ned ad en stejl Bjærgsti til en lille rivende Flod, og i Nærheden af denne løb den ind i en Hule. Hyrden havde Besvær med at komme derved. Men her, inde i Hulen, fandt han sin Dreng, der sad og spiste Havrekagen, som Hunden havde bragt. Hver Dag havde den hentet Føde til Drengen, og Resten af Dagen var den trofast blevet hos ham og havde leget med ham.

6. Mikkelt og Hundene.

En Morgen gik en Bondekarl ud i Skoven for at skære Ris til Koste. Da han havde skaaret en stor Bunke, kom Mikkelt i fuldt Trav ganske befuldt hen til ham og bad ham hjælpe sig, for der kom seks Skytter efter ham fra Herregaarden og vilde ham til Livs. Karlen spurgte, hvorledes han skulde bære sig ad dermed. Og Mikkelt sagde, han skulde i en Fart dække ham til med en Dyrge Ris; saa vilde han love, han aldrig mere skulde stjæle Høns eller Gæs i Bondens Gaard. Karlen

mente vel, at Mikkell dog nok ogsaa vilde lade være dermed, dersom han blev skudt; men han dækkede ham dog omhyggeligt til med Risene og lod blot den yderste Dusk af hans Hale stikke udenfor. Kort efter kom Skytterne og spurgte Karlen, om han havde set noget Vildt i Morgenstunden. Han svarede nej, men pegede i det samme ned paa Halen af Mikkell. Dette bemærkede dog Skytterne ikke og gik videre. Da de var borte, tog Karlen Risene af Mikkell og sagde, at nu havde han holdt sit Ord, nu maatte Mikkell ogsaa holde sit. Mikkell svarede, at Karlen havde snakket godt nok, men han havde peget som en Skælm; dog lovede han, han skulde herefter skaane Gaarden, naar Karlen straks vilde hente ham de to største og fedeste Gæs, der nu var der. Karlen gik da hjem med sine Ris, tog saa en Sæk og puttede begge Bondens Jagthunde deri. Da Mikkell saa ham komme tilbage med Sækken paa Nakken, glædede han sig ret, fordi han kunde se, hvor stor og tung den var. Karlen kastede Sækken ned og sagde til Mikkell, han maatte være paa sin Post, at Gæsene ikke skulde flyve fra ham. Derpaa løste han Baandet for Sækken. Den mindste Hund var hidsigst paa det og for først ud, og Mikkell greb den straks med Tænderne og lavede Poterne til at gribe den næste. Men da saa den store Hund kom, mærkede Mikkell først, hvor slemt han var blevet narret, og vilde løbe sin Vej. Men den store Hund for nu ogsaa løs paa Mikkell, saa han maatte slippe den lille, og de to i Forening fik da snart Bugt med Mikkell. Saaledes slap han for at bryde det Løfte, han havde givet Bondekaren.

7. Ulvene i Rusland.

En gammel Jæger fortalte følgende: I Aaret 1798 var Vinteren i Rusland meget streng. Vejene var næsten ufremkommelige, og alt Samkvem var afbrudt. Ulvene flokkedes om Natten i Nærheden af Landsbyerne og overfaldt alt levende. En Nat blev jeg holdt vaagen ved deres Skrig. Pludselig hørte jeg Lyden af Hestetrag, der stadig kom nærmere, og høje Skrig om Hjælp. Jeg sov alene i et Loftskammer, og min Fader, der var ansat ved Forstvæsenet, var netop gaaet op til Slottet, der laa i Nærheden af Landsbyen. Jeg stod op af Sengen og aabnede Vinduet for at se, hvad der var paa Færde. Maanen skinnede klart, og jeg saa tydeligt en Rytter komme galoperende op ad Gaden hen foran Kroen, som laa skraas over for vort Sted, og hvis Skilt svingede frem og tilbage i Vinden. Han raabte og tiggede om at komme indenfor. Ulvenes Hyl kom nærmere og nærmere; men hans Bønner blev ikke hørt, og det endte med, at han i Fortvivlelse maatte ride videre. Snart var han forsvundet for mit Blik, men et Øjeblik efter styrtede en Flok Ulve gennem Landsbyen. De standsede nogle Øjeblikke foran Kroen og derpaa foran vort Hus, da de ogsaa kunde vejle mig, og saaledes tabte de en kort Tid Sporet af den fremmede; men snart fandt Føreren for dem det igen, og hylende styrtede hele Flokken af Sted efter den ulykkelige Rytter. Ulvene indhentede ham en Mils Vej fra Landsbyen. Der fandt min Fader den følgende Dag, da han vendte hjem fra Slottet, Hestens Knogler og Rytterens afskudte Pistoler, hvilket var det eneste, de graadige Rovdyr havde levnet. Den gamle Jæger korsede sig

altid, naar han fortalte sine Tilhørere denne virkelige oplevede Begivenhed.

8. Den tro Hund.

En Mand skulde foretage en Rejse i et Handelsanliggende. For at komme hurtigere af Sted gjorde han Rejsen til Hest, og da Vejen, efter hvad man sagde, ikke var ganske sikker, stak han et Par Pistoler i Sadelhylsteret og tog en stor, tro Hund med sig. Nogle Klædningsstykker og en Del Papirer af Vigtighed lagde han i en Vadsæk, som han spændte bag paa Sadelen. Da han havde tilbagelagt noget over Halvdelen af Vejen, kom han ind i en Skov. Her begyndte Hundens Adfærd at blive ham paafaldende. Den løb uroligt frem og tilbage, tudede sagte og sprang flere Gange op og nappede ham i Benet. Han saa sig om, men opdagede intet, som kunde vække Uro eller Mistanke, og jog den derfor bort med et Par Rap af Ridepiskeren. Men nu vendte den sig imod Hesten, gøede stærkere og stærkere, sprang op ad den og bød den til sidst saa føleligt i Bringen, at Hesten blev bange og sprang til Side. Manden søgte at berolige den, men hverken hans Ord eller Slag virkede, og den blev mere og mere rasende. Nu opstod den Tanke hos ham, at den havde faaet et Anfald af Hundegalskab, og for at frelse sit eget Liv besluttede han at dræbe Dyret, skønt det smertede ham at skulle miste det tro Dyr. Med tungt Hjerte greb han en Pistol, trykkede løs og jog af Sted i fuldt Firspring for ikke at høre det saarede Dyrs Jamren. Kort efter naaede han en Kro, hvor han standsede for at lade sin trætte Hest hvile lidt. Men idet han steg af, opdagede

han, at hans Vadsæk var borte. Hurtigt sprang han op igen paa Hesten og ilede tilbage til det Sted, hvor han havde dræbt Hunden. Den var der ikke; men idet han fulgte dens blodige Spor, fandt han den liggende paa Vejen ved Siden af Vadsækken. Med sine sidste Kræfter havde det tro Dyr slæbt sig derhen for at bevogte sin Herres Ejendom. Angerfuld og bedrøvet bøjede Manden sig ned over Hunden og kaldte venligt paa den. Da den hørte sin Herres Røst, løftede den sit Hoved lidt op fra Jorden, slikkede venligt hans Haand og døde.

9. Skyternes Tegnsprog.

Den persiske Konge Darius gjorde engang et Krigstog mod Skyterne, som levede paa Sletterne i det sydlige Rusland. Skyterne trak sig bestandig tilbage og vilde ikke indlade sig i Slag med Perserne, som snart kom i stor Forlegenhed og led Mangel paa Levnedsmidler i det vejløse og øde Land. Medens nu Darius tænkte paa at vende om og drage tilbage til Persien, kom der nogle skytiske Afsendinge, som medbragte Gaver til Perserkongen. Gaverne, som blot bestod i en Mus, en Frø, en Fugl og fem Pile, var hverken pragtfulde eller kostbare, men saa meget mere betydningsfulde; herom vilde Udsendingene dog ikke forklare noget nærmere. Da Darius imidlertid havde tænkt lidt over Sagen, mente han, at han nok kunde forstaa Betydningen af disse besynderlige Gaver. „Skyterne“, sagde han, „sender os Jord, Vand, Luft og Vaaben; altsaa er det klart, at de overgiver os deres Land.“ Gobryas, en fornem Perser, var af en anden Mening. „Skyterne“, sagde han, „vil

ved disse Gaver lade Perserne forstaa, at dersom de ikke kan grave sig gennem Jorden som Musene eller svømme gennem Vandet som Frøerne eller flyve i Luften som Fuglene, saa vil de blive dræbt af Skytternes Pile." Denne Forklaring passede bedst; thi da Darius i de følgende Kampe havde mistet mange af sine Krigere, maatte han skyndsomst tage Flugten, og han gjorde ikke flere Tog mod Skyterne.

10. Fire Naale.

En polsk Adelsmand var mistænkt for at have deltaget i en Sammensværgelse, og en Aften blev han fængslet og ført til en Fæstning langt borte. Dage, Uger og Maaneder gik hen, uden at han blev stillet for nogen Dommer. Han sad næsten som begravet i det mørke og fugtige Fængsel uden at have noget som helst at adspire sig med, og han blev til sidst bange for, at han i den frygtelige Stilhed og Ensomhed skulde miste sin Forstand. Da fandt han en Dag i sin Frakke fire Knappenaale, som hverken Fangevogterne eller han selv hidtil havde opdaget. Han lod Naalene falde paa Jorden og søgte atter at finde dem. Da det endelig var lykkedes for ham, kastede han atter Naalene fra sig og havde da megen Møje med at finde dem. Nu havde han fundet et Middel til Sysselsættelse. Undertiden kunde han hele Dage igennem krybe om i det lille mørke Rum, inden han fandt alle fire Naale. Denne forfærdelige og dog saa velgørende Tidsfordriv varede i seks Aar. Da slog endelig Befrielsens Time for ham, Fængselsdøren aabnedes, og han havde atter sin Frihed. Men just som Døren blev aabnet, havde han strøet Naalene om, og han vilde nu ikke forlade Fængslet,

før han havde fundet sine Naale, som havde været ham til saa megen Trøst, ja maaske frelst ham fra Vanvid. Men nu da Lyset faldt ind i Fængslet, fandt han let Naalene. Da han senere giftede sig, lod hans Hustru de fire rustne Naale, som før hende var en Helligdom, indlægge i et kostbart Smykke, hvor de paa en mørkeblaa Edelsten laa bøjede og ordnede i Stjerneform, omgivne af Diamanter. Dette Smykke vakte i sin Tid Opmærksomhed blandt de polske Emigranter i Paris.

11. Jens Langkniv.

Paa den jyske Hede opholdt der sig engang en farlig Røver, der hed Jens; han havde faaet Øgenavnet Langkniv, fordi han betjente sig af en lang Kniv, som var bunden til en Snor, saa at han kunde kaste den langt ud fra sig efter dem, han vilde overfalde, og hale den tilbage til sig igen for at bruge den paa ny. Han begik mange Misgerninger, men Øvrigheden kunde stadig ikke fange ham; thi han havde intet fast Opholdssted, men skjulte sig i Rævehulerne paa Heden. Engang kom der en Bissekræmmer vandrende hen over Heden med sin Kramkiste paa Nakken og sin Knortekæp i Haanden. Han skulde op over en Bakke; og just som han var paa Toppen af den, saa han en Mand, der kom hen imod ham, og han saa straks, at det var Jens Langkniv. I sin Skræk kastede han sig ned paa Vejen og anstillede sig som syg og døende. Og da Jens nærmede sig, klagede han sig jammerligt og bad ham tage hans Kiste og hans Pengepung og gaa hen til den nærmeste By for at faa et barmhjertigt Menneske til at køre ud efter ham. Da Jens saa, at han kunde

faa, hvad han vilde have, uden at dræbe Kræmmere, tog han Kisten og Pengene og vilde gaa bort. Men da han vendte Ryggen til, rejste Kræmmere sig rask op og slog ham med sin Knortekæp over det ene Ben, saa det knækkede, og Jens styrtede til Jorden. Da sagde Kræmmere: „Naa, lille Jens, hvordan er det med dig? for nu begynder jeg at komme mig.“ Og derpaa løb han af Sted og kom kort efter tilbage med flere Folk for at gribe Jens Langkniv. Jens var dog nær sluppet af Fælden ogsaa denne Gang; thi da Kræmmere kom med Folkene, var han krøbet hen til et Rævehul, og da han saa, at han ikke kunde undslippe, satte han sig over Ende og kastede sin Kniv efter dem, saa at han gjorde dem det hedt nok. Men omsider fik de dog bundet ham og lagt paa en Vogn og kørte saa med ham til Horsens; der blev han stillet for Retten og tilstod sine mange Misgerninger, og til sidst blev han dømt til Døden og henrettet.

12. Svenskerne og Bønderne.

I gamle Dage strakte der sig en Fjord fra Aalborg Syd paa i en Længde af halvanden Mil indtil det Sted, hvor Herregaarden Buderupholm nu ligger. Der kan man endnu i Mosejorden støde paa Levninger af gamle Skibe, især ved Svenstrup Holm. Da Svenskerne for omtrent 200 Aar siden huserede i denne Del af Landet, for de saa voldsomt frem, at de i Løbet af et Døgn berøvede alle Husene i tre Landsbyer deres Straatage og førte dem over til Svenstrup Holm; ja, det fortælles endog, at de tvang Bønderne til selv at udføre dette Arbejde. Men da disse saaledes var kommet til at mangle

Tag over Hovedet, samlede de sig om Natten og lagde Raad op om, hvorledes de skulde hævne sig for denne Mishandling. De blev da enige om, at de vilde liste sig over til Holmen og ødelægge Svenskernes Baade; naar det saaledes blev umuligt for disse at forlade Øen, maatte de til sidst dø af Sult. Bøndernes Forehavende lykkedes kun alt for godt. Da Baadene var borte, kunde Svenskerne ikke engang svømme over Vandet, fordi der groede en Mængde Rør deri, som de ikke kunde komme igennem. Den eneste smalle Indsejling imellem Rørene til Holmen holdt Bønderne Vagt ved Dag og Nat. I de første Dage kunde man se Svenskerne arbejde ivrigt paa at opkaste Skanser, hvoraf man kan finde Levninger endnu den Dag i Dag. Derpaa bemærkede Bønderne, at de gjorde Jagt paa Fugle. Men da gav de sig ogsaa selv til at skyde, og ved den idelige Skydning blev til sidst alle Fuglene skræmmede bort fra den lille Ø. Paa den tolvte Dag saa man Svenskerne krybe omkring paa Hænder og Fødder; thi Sulten havde afkræftet dem saaledes, at de ikke kunde holde sig oprejste. Men Bønderne var ubarmhertige og lod sig ikke røre af deres Nød, saa de omkom alle ynkeligt. Da der omsider ikke mere var nogen, der rørte sigovre paa Øen, roede Bønderne over og plyndrede Ligene, og derefter lagde de dem alle i en Grav paa Kirkegaarden, hvor der endnu findes en bred Jordforhøjning.

13. Kongen og Mølleren.

Der var engang en rig Møller, der altid var munter og glad. En Dag kom Kongen i Landet paa en Rejse til hans Hus; og da han hørte ham

sige, at han aldrig kendte til nogen som helst Sorg eller Bekymring, fik han Lyst til at prøve ham. Han forelagde ham derfor tre Spørgsmaal, som han vilde have Svar paa i Løbet af tre Dage; ellers skulde Mølleren miste Livet. Mølleren brød sit Hoved, men kunde ikke finde paa Svarene. Dagen før han skulde møde hos Kongen, gik han i dybe Tanker om paa sin Mark og tænkte med Bedrøvelse paa, at det nu snart vilde være rent forbi med hans Glæde. Da mødte han sin Røgter, som spurgte ham, hvorfor han var saa sørgmodig. Mølleren tænkte, at Røgteren ikke kunde hjælpe ham, og vilde derfor først ikke svare paa hans Spørgsmaal. Men omsider fortalte han ham dog det hele; og Røgteren lovede straks, at han nok skulde hjælpe ham, naar han blot maatte laane hans Klæder. Dagen efter gik Røgteren altsaa med Mølleren Klæder paa hen til den Gaard, hvor Kongen opholdt sig. Da Kongen saa ham, spurgte han ham straks, hvor lang Tid han behøvede for at ride rundt om Jorden. Røgteren svarede, at naar Kongen vilde staa op med Solen og hele Tiden følge med den, kunde han ride Jorden rundt paa 24 Timer. Dette Svar var Kongen tilfreds med og spurgte derpaa, hvor meget han vel selv kunde være værd, naar han var klædt i hele sin kongelige Kroningsdragt. Siden vor Herre var blevet solgt for 30 Sølvpenge, svarede Røgteren, maatte Kongen da i det højeste være 29 værd. Ogsaa dette Svar syntes Kongen godt om og forlangte nu endelig at høre, hvad det var, han tænkte paa, men som ikke var rigtigt. Da sagde Røgteren: „Eders Majestæt tænker, at det er Mølleren, I taler med; men det er kun hans Røgter.“ Saaledes fik Kongen Svar paa alle sine Spørgsmaal, og Mølleren slap for videre Bekymring.

14. En frygtelig Nat.

Der var engang en Mand fra London, som rejste bort fra sit Hjem og blev engelsk Soldat ovre i Ostindien. Men han følte sig ensom og ulykkelig i det fremmede Land og søgte undertiden at slukke sin Sorg ved at drikke Rom. Engang havde han drukket for meget og faldt i Søvn, medens han stod paa sin Post, og derfor skulde han sættes i Fængsel. Han blev indespærret i en lille Træhytte nær ved Soldaterlejren, og der skulde han sidde i otte Dage. Paa Gulvet laa der en Bunke Halm, et Tæppe og en Hovedpude. Her kastede han sig straks ned for at sove. Rusen ud, og kort efter hørte han i sin halvt bedøvede Tilstand Signalthornets Toner, hvilket betød, at Solen nu gik ned. Lige da han skulde sove ind, hørte han i Nærheden af sig en Raslen, som paa een Gang gjorde ham fuldstændig vaagen og ædru; thi han havde straks en Mistanke om, hvad der frembragte denne Lyd. Han kendte Hytten godt, — thi det var ikke første Gang, han sad der —, og han vidste, at der nede ved Gulvet var et Lufthul; men dette Hul havde han i sin berusede Tilstand glemt at tilstoppe, da han kom ind i Hytten. Han hørte igen den uhyggelige Raslen, og i næste Øjeblik følte han, at en Slange slikkede hans nøgne Fod. Det kunde ikke nytte ham at staa op og raabe om Hjælp; han blev derfor liggende ganske stille og holdt sit Aandedræt tilbage, saa meget som muligt, thi han vidste, at fuldstændig Ubevægelighed var det eneste, der kunde redde ham. Hvis han rørte sig, vilde Slangen øjeblikkelig kaste sig over ham — og desuden, hvor skulde han flygte hen i Mørket? Skildvagten

udenfor vilde næppe bryde sig om hans Raab, hvis han kaldte. Kun Bevidstheden om, at hans Liv afhang af, at han forholdt sig ganske rolig, gjorde det muligt for ham at ligge ubevægelig. Den forfærdelige Sovekammerat krøb frem og tilbage paa ham og slikkede ham med sin Tunge. Efter en halv Times Forløb rullede den sig sammen og lagde sig ved hans Hoved. Endelig fik Natten Ende, og da han nu saa sig om, var Slangen krøbet ind under hans Hovedpude. Sagte stod han op og greb en stor Sten, der laa i et Hjørne af Hytten; derpaa løftede han Pudsen op og knuste Slangens Hoved med Stenen. Med et Glædesskrik greb han Dyret og kastede det ud af Hytten. Kort efter samlede Soldaterne sig udenfor og betragtede Slangen, der var 8 Fod lang. Løjtnanten kom nu ogsaa til, og det viste sig, at det var en af de farligste Brilleslanger, hvis Bid straks dræber. Løjtnanten aabnede Døren til Hytten og spurgte: „Har du dræbt Slangen?“ „Ja.“ „Naar mærkede du, at der var en Slange derinde?“ „I Gaar Aftes Kl. 9.“ „Hvorfor kaldte du da ikke paa Vagten?“ „Det var for sent, og jeg var bange for, at Vagten ikke vilde høre mig.“ „Men vidste du da, at du straks vilde dø, hvis du blev bidt?“ „Ja, Hr. Løjtnant! Men jeg ved ogsaa, at Slanger ikke plejer at bide, uden hvis de bliver tirret; derfor lod jeg den kravle omkring paa mig.“ Løjtnanten meldte Historien til Kommandanten, som tog Slangen i Øjesyn og eftergav Soldaten Resten af Straffen som Belønning for det Mod og den Aandsnærværelse, han havde vist. Den skrækkelige Nat havde haft den gode Virkning paa ham, at han for Fremtiden helt opgav Romflasken, og senere forfremmedes han til Officer.

15. Dr. Garcias Sjæl.

To Studenter gik engang paa Landevejen, som førte til Salamanca. I Nærheden af Vejen var der et Sted end Brønd, og da de var trætte, satte de sig ned ved Brønden for at hvile sig. Medens de sad her, fik de Øje paa en Sten, hvorpaa der var skrevet nogle Ord. Studenterne vilde læse Indskriften, men Bogstaverne var halvt udslettet, fordi Kvæget, som kom til Brønden for at drikke, stadig traadte paa Stenen. De fandt dog omsider ud, at der stod: „Herunder hviler Dr. Pedro Garcias Sjæl.“ Den yngste af Studenterne lo og sagde, at det var en dum Indskrift, da en Sjæl ikke kunde hvile under en Sten, og dermed gik han videre. Hans Kammerat blev tilbage og tænkte, at der maaske kunde være nogen Mening i de underlige Ord om Sjælen. Med sin Kniv kradsede han Jorden bort omkring Stenen, som han til sidst fik løsnet og løftet op. Under Stenen fandt han da en Læderpung. Han aabnede den og fandt deri hundrede Dukater og en Seddel, hvorpaa der stod: „Vær min Arving, du, som gælder Meningen af Indskriften paa Stenen, og brug Pengene bedre, end jeg har gjort.“ Studenten tog Pungen med Dukaterne og lagde Stenen igen paa dens Plads. Derpaa gik han glad videre ad Vejen til Salamanca med „Dr. Garcias Sjæl“ i Lommen.

16. Anna Kolbjørnsdatter.

Da Karl den 12te i Aaret 1716 gjorde Indfald i Norge, kom engang 600 Svenskere til Nordrehaug i Ringerike for at lægge sig i Nattekvarter.

Den svenske Oberst og hans Stab lagde sig ind i Præstegaarden. Præsten var gammel og svag og laa til Sengs, men hans Hustru, Anna Kolbjørnsdatter, søgte at beværte de uhudne Gæster saa godt som muligt, for at de ikke skulde plyndre. Medens nu Obersten og hans Officerer sad ved Bordet i Storstuen og spiste, lyttede hun til deres Tale og hørte da, at de tidlig næste Morgen vilde overfalde de norske Dragoner, som laa paa Gaarden Sten, en halv Mil fra Nordrehaug. Fru Anna lod som ingenting, beværtede Svenskerne godt og sparede hverken paa Øl eller Brændeviu, men sendte samtidig sin Pige hen til Lensmanden tæt ved og bad ham underrette Nordmændene paa Sten om Svenskernes Plan og sige dem, at hun nok skulde tænde en Ild, som kunde lyse for dem, naar de om Natten vilde komme og overfalde Svenskerne. Da den svenske Oberst vilde udstille Vagtposter, spurgte han Præstekonen om Vejen til Sten; hun viste ham den modsatte Vej, og han troede hende og udstillede Vagterne i den Retning, hun angav. En Rytter havde faaet Befaling til at holde Heste opsadlede hele Natten, men ham drak hun fuld, trak Hestene i Stald og laasede Døren for dem. Det var koldt, og Svenskerne ude i Gaarden gik og frøs, medens Officererne sad og drak inde i Stuen; og saa lod Fru Anna med Oberstens Tilladelse tænde et stort Baal ved Gaarden, for at Soldaterne kunde varme sig. Træ og Halm lod hun kaste paa i svære Masser, og Ilden blussede højt op. De forfrosne Soldater rykkede sammen om Baalet for at varme sig; Mad og stærke Drikke spares der ikke paa.

Med eet knaldede der Skud, Geværilden blinkede, Ryttere sprængte frem fra alle Sider. Alle Svenskerne for op og greb deres Vaaben, og i

næste Øjeblik rasede den vildeste Kamp. Inde i Storstuen blandt de halvt berusede Officerer var der ogsaa blevet Tummel og Forvirring; en Kugle hvislede forbi Oberstens Hoved og slog ind i Væggen bag ved ham. I næste Øjeblik trængte Nordmændene ind i Stuen. Obersten selv og 160 Soldater blev taget til Fange, de øvrige var dræbte eller adsplittede. Og nu var det de norske Dragoner, der satte sig til Bords og gjorde sig til gode. — Næste Dag begyndte Svenskerne i Omegnen igen at samle sig, men de vidste endnu ikke, at de i Virkeligheden var Nordmændene langt overlegne i Tal. Anna Kolbjørnsdatter gik med en anden Kvinde ud for at se Valpladsen, men mødte da en Afdeling svenske Ryttere. Underofficeren, som førte dem, red hen til hende, satte hende en Pistol for Brystet og spurgte, hvor mange Nordmænd der var paa hendes Gaard. Veninden segnede om af Skræk, men Anna svarede kækt: „Tjener du din Konge for at skyde Kvinder ihjel?“ Svenskeren sankede skamfuld Pistolen. Derpaa sagde hun: „Nordmændene samler sig just nu omme bag Kirken for at følge jer paa Vej; hvor mange der er, ved jeg ikke saa nøje, men det ved jeg, at de myldrer som Sand.“ Den Besked bragte Underofficeren til Svenskernes Samlingsplads, og de blev saa bange, at de spredtes og tog Flugten. Men mange blev nedhugget rundt omkring af de vrede Bønder.

17. Bodedys.

Noget syd for Sorø ligger Landsbyen Lyng, og i Nærheden af den findes en Høj, der hedder Bodedys. Ikke langt fra denne Høj boede der engang i fordums Tid en gammel Bonde, der havde

en eneste Søn, som tit var ude paa lange Rejser. Engang gik der meget lang Tid hen, uden at den gamle hørte noget fra Sønnen. Derfor troede han til sidst, at han var død, og sørgede bitterligt over ham. Da kom han en Aften kørende med fuldt Læs paa Vejen til sin Gaard, og just som han kom forbi Bodedys, aabnede Højen sig, og Trolden kom ud og sagde til ham, at han skulde køre ind i Højen med sit Læs. Manden blev vel noget underlig til Mode. Men han vidste, at det vilde gaa ham ilde, om han ikke adlød Trolden. Derfor drejede han ind i Højen. Der gav Trolden sig til at handle med ham om de Varer, han havde paa Vognen, og betalte ham rigeligt. Da Bonden derpaa havde læsset af og vilde køre ud igen, sagde Trolden til ham, at naar han nu holdt Tand for Tunge og ikke fortalte nogen, hvad der var sket med ham, saa skulde han faa noget, han gerne vilde have; thi naar han kom tilbage Dagen efter, skulde han finde sin Søn der. Bonden vidste i Begyndelsen ikke, hvad han skulde tænke om den Sag; men han mente dog, at Trolden nok var i Stand til at holde, hvad han havde lovet. Derfor blev han inderlig glad og gik den næste Dag til den bestemte Tid igen til Bodedys. Trolden var der ikke, Sønnen ikke heller, men Bonden opgav ikke Haabet; han satte sig ned og ventede, og omsider faldt han i Søvn. Da han vaagnede igen, laa hans Søn ved Siden af ham. Men ingen af dem kunde rigtig forklare, hvorledes det hele var gaaet til. Sønnen fortalte, at han var blevet fanget af Sørøvere og havde døjet meget ondt i sit Fangenskab; men en Nat, medens han laa og sov i sit Fængsel, var der kommet en Mand til ham og havde spurgt, om han endnu holdt af sin Fader; og da han havde svaret ja paa dette Spørgsmaal, havde det været,

som om alle Lænker og Mure paa een Gang var bristet. Idet han fortalte dette, kom han til at tage sig paa Halsen med Haanden. Da mærkede han, at der endnu hang et Stykke af en Jærnlænke ved den. Saa kunde da baade Fader og Søn se, at det var sandt, hvad Sønnen havde fortalt. De blev begge højst forundrede og gik til Lyng, hvor de hængte Lænken op i Kirken. Og der hænger den nok endnu.

18. En Løvehistorie.

En Mand, som hørte hjemme paa en Missionsstation i Afrika, begav sig engang paa Antilopejagt og kom lidt op ad Formiddagen til en Dam, der laa under en lav Klippe, bag hvilken der var et tæt Krat. Han saa ingen Antiloper, som han havde ventet, satte derfor sin Bøsse fra sig, tændte sin Pibe og lagde sig ned. Han blev snart søvnig og sov ind. Imidlertid steg Solen højere paa Himlen, og Varmen blev saa stærk, at han vaagnede. Da ser han til sin Skræk faa Alen fra sig en stor Løve, som stod med ludende Hoved og stirrede paa ham. I nogle Minutter laa han lamslaet af Skræk og ventede paa, at Dyret skulde falde over ham; men da han kom lidt til sig selv, strakte han forsigtigt Haanden ud for at tage sin Bøsse; — da rejser Løven sit Hoved og udstøder et frygteligt Brøl. Manden var ikke sen til at trække sin Haand tilbage. Løven lagde sig da rolig ned med Hovedet paa Forpoterne. Lidt efter gjorde han igen en svag Bevægelse hen imod Bøssen, — atter et frygteligt Brøl, og saaledes gik det tre Gange. Den stakkels Mand var i en forfærdelig Stilling, Time gik efter Time, Solen brændte saa stærkt, at

hans nøgne Fødder blev helt forbrændte, og han maatte skiftevis lægge det ene Ben oven paa det andet for at dæmpe Smerten. Dagen gik, Natten gik; men Løven rørte sig ikke. Den næste Dag blev Heden endnu mere uudholdelig, hans Fødder blev aldeles følesløse. Midt paa Dagen rejste Løven sig for at gaa ned til Dammen for at drikke. Han søgte atter at faa fat i sin Bøsse, men i samme Øjeblik var Løven med et Brøl i eet Spring ved Siden af ham, og han maatte atter opgive Forsøget. Løven blev paa sin Post hele den Dag og den paafølgende Nat med; men da den saa om Morgen gik ned til Dammen for at drikke, syntes den at høre en Støj fra den modsatte Side og forsvandt derpaa i Krattet. Nu greb Manden sin Bøsse og vilde rejse sig, men Benene kunde ikke bære ham, og han faldt om. Han saa nu, at hans Tæer var formelig stegte, og Huden gik af, saa snart de strejfede Græsset. Med Bøssen i Haanden krøb han ned til Dammen og slukkede sin brændende Tørst. Derefter laa han nogen Tid og ventede paa, at Løven skulde komme igen; men da den ikke vendte tilbage, begyndte han at kravle paa alle fire i Retning af Kolonien. Han vilde sikkert være omkommet, hvis ikke tilfældig en anden Mand havde truffet ham og faaet ham bragt hjem. Han levede, men blev Krøbling for Livstid.

19. Peter Hiort Lorenzen.

Allerede under Frederik VI var der gjort et lille Skridt hen imod den frie Forfatning, som Fr. VII gav Danmark ved Grundloven af 5te Juni 1849. I sine sidste Regeringsaar indførte Fr. VI nemlig de saakaldte raadgivende Stænderforsam-

linger for Øerne, Jylland, Sønderjylland og Holsten. Paa en saadan Forsamling i Slesvig i Aaret 1842 var det, at Peter Hiort Lorenzen havde Mod til at hævde det danske Sprogs Ret midt iblandt alle Tyskerne, der havde faaet saadan Magt i det gamle danske Land, at de krævede, at alle Forhandlinger skulde føres paa Tysk. Men trods al Haan fra Forsamlingens Side og den Fare, han udsatte sig for, vedblev Peter Hiort Lorenzen at tale Dansk. Og dog havde denne Mand været ivrig Slesvig-Holstener, nemlig saa længe han troede, at det var til Gavn for Sønderjylland at være forenet med Holsten. Men da Augustenborgernes forræderiske Planer gik op for ham, paa samme Tid som han mærkede, at et stærkt Frihedssind begyndte at røre sig i Moderlandet, saa slog han, ærlig og fædrelandssindet som han var, om og blev Danskhedens ivrigste Forkæmper i Sønderjylland. Desværre døde denne djærve Mand allerede 1845, men forinden havde danske Venner ved det første Møde paa Skamlingsbanken som Hædersgave overrakt ham et Drikkehorn, „hamret af gode danske Markstykker,“ og paa dette fandtes Indskriften: „Han blev ved at tale Dansk.“

20. Den rige og den fattige Kone.

En Vinterdag kom en gammel Tigger, klædt i Pjalter og krum af Ælde, til en stor Bondegaard og bad om en Almisse. Konen havde ingen Medlidenhed med ham og jog ham bort. Den gamle gik langsomt ud ad Porten igen. Men lige uden for Gaarden laa der et lille Hus, hvor der boede en fattig Kone. Hun havde set og hørt, hvad der var foregaaet, følte Medynk med den gamle Stakkel

og kaldte ham ind i sit Hus, hvor hun gav ham en stor Krukke Mælk og et Stykke Brød og tillod ham at varme sig ved Ilden, der brændte paa Arnen. Da den gamle Mand rejste sig for at gaa bort, lagde han Haanden paa den gode Kones Hoved og sagde: „Barmhjertige Kvinde, det første, du rører dig til i Morgen tidlig, skal du gøre hele Dagen igennem!“ Derpaa gik han. Konen tænkte ikke videre over disse Ord; men næste Morgen, da hun stod op, fik hun tilfældigvis Lyst til at maale et lille Stykke Lærred, som hun havde købt for at lave sig en Trøje deraf. Men hvor forhavset blev hun ikke! Næppe havde hun begyndt at maale, før Tøjet af sig selv begyndte at blive længere og vokse; hun maalte og maalte, det voksede og voksede, og det rullede sig op i store Pakker paa hundrede Alen. Hun blev ved hele Dagen, og om Aftenen var hendes Hytte fuld af store Ruller Lærred, hver til en Værdi af hundrede Daler. Rygtet om, hvorledes den fattige Kone med eet var blevet rig, bredte sig hurtigt. Men hvem der ærgrede sig, det var den rige Gaardmandskone. Hun tænkte: „Hvor jeg dog var dum! Men kommer den gamle igen, saa skal jeg rigtignok bære mig anderledes ad!“ Og i det samme ser hun den gamle Tigger komme stolprende ind gennem Porten. Hun løber ham i Møde og siger: „Trød kun nærmere, gamle Fa'r! Det er just Markedsdag i Dag, vi har lavet dejlige Flødekager; vi har slagtet et Svin, saa jeg byder Jer et lækkert Stykke Skinkesteg. Nu skal I sige mig, om jeg forstaar at lave Mad! Kom kun ind, og bryd Jer ikke om, at jeg forleden var i daarligt Humør og viste Jer bort!“ Den gamle lod sig det ikke sige to Gange; han kom ind, satte sig til Bordet og spiste, som han aldrig før havde spist. Da han saa skulde til at gaa, lagde

han Haanden paa Konens Hoved og sagde: „Kvinde, den første Ting, du tager dig for i Morgen tidlig, skal du gøre hele Dagen.“ Saa gik han. Den rige Kone lukkede af Glæde og Forventning ikke et Øje hele Natten. Hun havde lagt en Pung, fyldt med Guldpenge, under sit Hovedgærde for at give sig til at tælle dem, saa snart Morgenens brød frem. Hun laa og tænkte paa alle de Herligheder, hun skulde faa, naar hun blev saa rig. Hun vilde købe et Slot med stor Frugthave til; hun vilde have Selskabsdamer og Tjenere, holde store Gilder og Fester. Hvor vilde ikke alle hendes Nabokoner blive misundelige! Endelig blev det lyst, hun rakte allerede Haanden ud efter Pungen, — da var der en Myg, der stak hende paa Panden, og hun gav sig til at klø sig. Men da hun først havde begyndt, kunde hun ikke holde op; — hun kløede og kløede sig Dagen igennem, og om Aftenen laa hun død i sin Seng.

21. Et vanskeligt Spørgsmaal.

Engang i gamle Dage hændte det i en By, at Degnen døde. Det blev da bekendtgjort, at de, der havde Lyst til at faa Embedet, skulde møde personlig hos Præsten, for at han kunde høre, om de Mænd, der søgte det, havde gode Kundskaber; — dengang behøvede man nemlig ingen Eksamen for at blive Degn. Nu var der just i samme By en Skomager, som nok havde Lyst til at være Degn, og hans Kone havde endnu større Lyst til at blive Degnekone. Skomageren mente dog, at han vist ikke var dygtig nok, men Konen mente, at der ikke behøvedes mere Dygtighed, end han havde; kan kunde da sagtens prygle Drengene, naar de

ikke var skikkelige; han havde ogsaa en god Sangstemme og kunde altsaa sagtens „synges for“ i Kirken. Konen fik da Manden overtalt til at gaa op til Præsten. Han tog venligt mod Skomageren, der straks sagde, at han gerne vilde have Degneembedet. Ja det havde Præsten ikke noget imod, men han vilde dog først „høre“ Skomageren og gav ham det Spørgsmaal: „Hvad hed Noahs Sønners Fader?“ Skomageren grundede længe derover, men maatte til sidst erklære, at det Spørgsmaal kunde han ikke besvare. Præsten sagde, at han saa ikke kunde blive Degn. Skomageren gik nu hjem og var just ikke i godt Humør, da han traadte ind til sin Kone; hun spurgte ham, hvorledes det var gaaet. „Det gik kun daarligt,“ sagde Manden, „men Præsten spurgte ogsaa om noget, der slet ikke staar i Bibelen.“ Konen vilde naturligvis gerne vide, hvad Præsten havde spurgt om; men Manden mente, at hun heller ikke kunde besvare Spørgsmaalet, saa det var ikke værd at tænke mere paa den Sag. Konen blev imidlertid ved med at trænge paa, at han skulde sige hende Spørgsmaalet. Manden maatte da fortælle, at Præsten havde spurgt om, hvad Noahs Sønners Fader hed. Da Konen hørte dette, udbrød hun: „Du er dog en Tosse, kan du ikke forstaa det; se, her er nu vor Nabo, Per Smed, han har tre Sønner: Mads, Søren og Peter, hvad hedder nu deres Fader?“ „Nu forstaar jeg det,“ udbrød Manden og løb op til Præsten og sagde, at nu kunde han svare paa Spørgsmaalet. Da sagde Præsten: „For at De saa ikke skal misforstaa mig, gentager jeg mit Spørgsmaal: „Hvad hed Noahs Sønners Fader?“ — „Ih bevares, han hed Per Smed!“ — „Det staar rigtignok ikke i min Bibel,“ svarede Præsten smilende, „saa det kan vist aldrig være rigtigt.“ Slukøret

gik Manden hjem, men denne Gang fortalte han slet ikke sin Kone, hvordan det var gaaet ham hos Præsten; men at blive Degn opgav han.

22. Endnu bedre!

Den tyske Kejser Josef den Anden holdt meget af at færdes omkring i sine Lande uden at være kendt og oplevede da undertiden et og andet lille Eventyr, hvilket morede ham meget. I 1789 kom han saaledes engang til Belgien, der dengang hørte under det habsburgske Hus. Han tog ind i et Slot ved Bryssel, og herfra gjorde han Udflugter omkring i Omegnen. En Morgen kørte han sig en Tur og havde sin daglige Dragt paa. Et Stykke uden for Byen blev han overfaldet af en Regnbyge; han lod derfor Kusken køre til, og lidt efter kom han forbi en Soldat, der gjorde Tegn til ham. Kejseren lod Vognen standse og spurgte Soldaten, hvad han ønskede. „Vilde De ikke være saa god at lade mig køre med i Vognen?“ sagde Soldaten; „det vilde ikke være til Ulempe for Dem, da der er Plads nok, og De vilde spare min nye Uniform, som jeg i Dag har paa for første Gang.“ „Ja, lad os spare Uniformen,“ sagde Kejseren og lod Soldaten stige ind. Da han var kommet til Sæde, spurgte Kejseren ham, hvor han havde været henne. „Jeg har været i Besøg hos en gammel Ven, der er Opsynsmand ved de kejserlige Skove,“ sagde Soldaten, „og De kan tro, jeg har faaet en brillant Middag!“ „Naa, hvad har De da faaet?“ spurgte Kejseren. „Ja, gæt engang!“ sagde Soldaten. „Ja, hvor kan jeg gætte det. Har De faaet Suppe?“ spurgte Kejseren. „Nej, bedre end det!“ sagde Soldaten. „Har De da faaet Kalvekotelet?“ spurgte Kejseren.

„Nej, endnu bedre!“ svarede Soldaten. „Ja, nu kan jeg ikke gætte mere,“ sagde Kejseren; hvad har De da faaet?“ „Fasan, min Fa'r, Fasan, og det fra Kejserens egen Skov!“ sagde Soldaten og klappede Kejseren paa Skulderen. „Naa, saa den var oven i Købet fra Kejserens egen Skov, ja saa kan jeg forstaa, at den har smagt Dem saa godt,“ svarede Kejseren. De nærmede sig nu Byen, og Kejseren spurgte, hvor Soldaten boede, for at han kunde køre ham derhen. Soldaten syntes dog, at det var alt for meget, at den fremmede skulde køre ham helt hjem; men da Kejseren blev ved sit, sagde han, hvor han boede, og spurgte, hvem han kunde takke for al den Venlighed. „Ja, nu er det Deres Tur at gætte,“ sagde Kejseren. „De er formodentlig ogsaa Soldat,“ sagde Soldaten; „er De Løjtnant?“ „Nej, bedre end det,“ sagde Kejseren. „Ja, saa er De maaske Oberst?“ sagde Soldaten. „Bedre endnu!“ svarede Kejseren. „Saa maa De jo være General eller Feltmarskal,“ sagde Soldaten og rykkede hen i et Hjørne. „Nej, bedre endnu!“ sagde Kejseren. „Aa, saa er De Kejseren!“ udbød Soldaten med den ynkeligste Mine og forsøgte at kaste sig paa Knæ, men det var der ikke Plads til. Han gjorde derfor de pudsigste Undskyldninger og bad Kejseren om Lov til at stige ud af Vognen. Men Kejseren lo hjertelig af ham og sagde: „Ja, naar du har spist mine Fasaner, saa kan jeg nok forstaa, at du helst vilde se at slippe fra mig; men jeg slipper dig ikke, før du kommer til din Dør.“

23. En Professor i Tegnsprog.

Engang var der ved det engelske Hof en spansk Gesandt, der var en meget lærd Mand, men tavs

og sær. Han havde den underlige Mening, at man burde bruge Tegn i Stedet for Tale, og at der ved ethvert Universitet burde være en Professor i Tegnsprog. En Dag, da han talte til Kong Jakob om dette, sagde Kongen, der morede sig meget over ham og vilde gøre lidt Løjer med ham, at han havde en saadan Professor ved Universitetet i Aberdeen; det var en meget dygtig Mand, men han boede jo rigtignok næsten halvandet Hundrede Mile borte. „Aa, selv om jeg skulde rejse til Kina,“ sagde Gesandten, „saa maa jeg dog se denne Mand. Jeg vil rejse op at besøge ham.“ Kongen kom nu i Forlegenhed; han vilde jo ikke gerne staa som Løgner; og derfor sendte han Bud til Universitetet, at de maatte se at klare sig, som de kunde bedst, naar Gesandten kom. De gav derfor Gesandten den hjerteligste Modtagelse, men fortalte ham, at Professoren i Tegnsprog uheldigvis var rejst bort til Højlandene og ikke kunde ventes tilbage for det første. Det gjorde imidlertid ikke noget Indtryk paa Gesandten; han erklærede, at saa blev han, indtil Professoren kom tilbage. Nu var jo gode Raad dyre. De fandt da paa at henvende sig til en enøjet Slagter, der var bekendt for sin Dygtighed til at spille alle mulige Roller, og han gik ogsaa ind paa at spille Professor i Tegnsprog. En Dag fortalte de saa Gesandten, at nu var Professoren kommet hjem, og næste Dag kunde han faa ham at se. Slagteren fik en lang Kappe og Paryk paa og satte sig i en Sal, medens Professorerne ængstelige stod omkring, da de jo ikke vidste, hvorledes det hele vilde løbe af. Gesandten nærmede sig og rakte en af sine Fingre i Vejret; Slagteren rakte to i Vejret. Gesandten viste ham derpaa tre Fingre, og Slagteren rakte som Svar herpaa sin knyttede Næve i Vejret med et

meget truende Blik. Saa tog Gesandten en Appelsin frem og viste Slagteren den; han tog som Svar et stort Stykke Bygbrød frem fra sin Kasse og viste Gesandten det. Gesandten bukkede dybt og gik.

„Det er en ypperlig Mand,“ sagde han til Professorerne, der ængsteligt havde iagttaget, hvad der gik for sig. „Jeg viste ham een Finger for at lade ham forstaa, at Gud er een, og saa rakte han to Fingre op for at sige mig, at der er Fader og Søn. Derpaa viste jeg ham tre Fingre for at lade ham forstaa, at der er baade Fader, Søn og Helligaand. Han rakte saa sin lukkede Haand op for at vise mig, at de er een Gud. Saa viste jeg ham en Appelsin for at betegne Guds Godhed, at han ikke alene giver os, hvad der er nødvendigt, men ogsaa Ting, der kan glæde os. Derpaa svarede denne vidunderlige Mand ved at vise mig et Stykke Bygbrød, hvormed han vilde sige, at Brødet dog er det vigtigste.“

Gesandten rejste derpaa tilfreds tilbage. Men Professorerne vilde ogsaa gerne vide, hvad Slagteren havde ment med sine Tegn. Han var meget vred og erklærede, at denne Gesandt var en rigtig uforskammet Fyr. „Han viste mig een Finger for at gøre Nar ad mig, fordi jeg er enøjet; saa holdt jeg to Fingre op for at lade ham forstaa, at mit ene Øje var lige saa godt som hans to. Saa viste han mig tre Fingre; det skulde betyde, at vi til sammen kun havde 3 Øjne. Saa blev jeg vred og viste ham min knyttede Næve for at lade ham forstaa, at hvis De, mine Herrer, ikke havde været til Stede, skulde han have faaet den at føle. Men saa var han uforskammet nok til at vise mig en Appelsin; det skulde sige, at saadant noget havde vi ikke i vort Land. Jeg viste ham saa et Stykke

Bygbrød for at lade ham forstaa, at vi ikke brød os om saadanne Lækkerier. Jeg var lige ved at smide det i Hovedet paa ham, men saa bukkede han og gik.“

24. Sadi.

1.

Sadis Helbredelse.

I Bagdad boede der engang en Købmand ved Navn Sadi. Han havde arvet mange Penge efter sin Fader og erhvervede selv meget ved sin Handel, saa at han blev overmaade rig. Men han brugte sin Rigdom til Vellevnet og Overdaadighed. Derfor blev hans Helbred snart aldeles ødelagt; hans Forøjelse var saa svækket, at han slet ikke følte nogen Madlyst, selv om han saa de bedste Retter foran sig paa Bordet; og i Fødderne var han plaget af den forfærdeligste Podagra. Omsider besluttede han, at han vilde sælge alle sine Ejendomme. De 30,000 Guldstykker, han fik derfor, læssede han paa en Kamel og gav sig alene paa Vejen til Balsora. Thi her haabede han, at den forandrede Luft og nye Adspredelser i Selskab med andre Mennesker skulde skaffe ham hans Helbred tilbage. Men paa Vejen blev han overfaldet af Røvere; de slæbte ham ind i et Krat, bandt Hænder og Fødder paa ham og lod ham ligge der, medens de selv løb bort med hans Kamel og hele hans Skat. Som Sadi nu laa der, angst og bange, saa han en Olding med hvidt Skæg komme hen til sig. Sadi klagede sin Nød for ham. Da trøstede Oldingen ham og sagde, at han skulde gaa lige til Balsora; undervejs vilde gode Menne-

sker nok give ham, hvad han behøvede; og naar han kom til Balsora, skulde han gaa ind i den første Postejbagerbod, han saa der, og bede Postejbageren om en Postej og tre gode Raad. Derpaa forsvandt Oldingen i Lufften, thi han var en Trolldmand; men Sadi troede paa hans Raad og gav sig paa Vej. Det var temmelig svært for ham at gaa den lange Vej paa sine daarlige Fødder. Men om-sider naaede han dog til Balsora, saa en Postejbagerbod og gik derind. Her fremførte han sit Ærinde og fik Postejen. Men da han derpaa forklarede, hvorfor han forlangte de tre gode Raad, troede Bageren, at han vilde gøre Nar af ham, og sagde, at han ikke havde saa stor en Overflod paa gode Raad, at han straks kunde undvære hele tre. Sadi bad ham da give sig eet ad Gangen. Og Bageren lovede det og sagde, at hans første Raad skulde være, at Sadi den næste Morgen, naar han traf Kadien paa Gaden, skulde gaa lige hen til ham og give ham et Ørefigen; derpaa bad han ham gaa og lukkede sin Bod, da det allerede var ganske mørkt. Sadi mente rigtignok, at det var et underligt Raad; men da han antog, at Trolldmanden havde ment ham det godt, bestemte han sig til at følge det. Næste Morgen mødte han Kadien. Han gik lige hen til ham og gav ham et Ørefigen. Kadien blev forbitret og dømte ham til en Maanedes Fængsel. Saaledes maatte da Sadi tilbringe en Maaned i Fængselet, hvor Maden, han fik, vel var meget tarveligere, end den, han plejede at faa hjemme, men dog tilstrækkelig. Men derved blev hans Mave helbredet. Og da han efter Straffetidens Forløb kom ud igen og opsøgte Postejbageren, kunde han fortælle ham, at hans første Raad havde skaffet ham den tabte Madlyst igen. Postejbageren morede sig derover; og da Sadi bad

ham om det andet Raad, sagde han, at den næste Morgen, naar han mødte Kadiens Datter paa hendes Gang til Moskeen, saa skulde han gaa hen til hende, tage Sløret fra hendes Ansigt og se hende lige ind i Øjnene. Sadi gjorde, som Bageren havde raadet ham. Han blev da naturligvis grebet og ført for Kadien, som dømte, at han skulde have 300 Slag under Fødderne. Sadi klagede sig meget og bad for sig, især fordi han var saa plaget af Podagra. Men Kadien blev herved end mere forbitret og dømte, at han skulde have 400 Slag. Da Sadi havde faaet dem, følte han sig mere død end levende. Men da han efter nogen Tids Forløb forvandt Følgerne deraf, var ogsaa hans Podagra rent forsvunden.

2.

Sadi bliver rig igen.

Glad og let til Bens gik Sadi hen til Bageren, fortalte, hvorledes det var gaaet ham, og bad om det tredje Raad. Bageren sagde, at han næste Morgen skulde gaa lige løs paa Kadiens Søn, naar han red ud paa Jagt, gribe ham ved Benet, løfte ham af Sadelen og give ham et Ørefigen. Sadi fulgte Raadet og blev da atter ført for Kadien, som mente, at han nu var nødt til at lade ham hænge. Saa blev da Sadi ført hen i et mørkt Fængsel, hvor han skulde vente paa Døden. Men som han sad her og jamrede sig over sin Skæbne, hørte han en le tæt ved Siden af sig. Det var en Røver, der skulde henrettes samme Dag; og nu lo han af Sadi, fordi han var saa fortvivlet, uagtet han endnu havde tre hele Dage tilbage, i den Tid kunde jo meget forandre sig. De kom til at tale

sammen. Og Sadi fik da at vide, at det netop var den samme Røver, der tillige med to andre havde frtaget ham de 30,000 Guldstykker. Røveren fortalte Sadi, at de kun havde haft ringe Glæde af dette Røveri. Kamelen havde de dræbt, for at den ikke skulde røbe dem; og Pengene havde de delt og gravet ned ved en Kilde med tre høje Palmetræer omkring, en Fjerdingvej fra det Sted, hvor de havde overfaldet Sadi; de havde nedgravet 10,000 Guldstykker ved hvert af Træerne. Men kort efter var de blevet angrebet af væbnede Folk, som var udsendt efter dem fra Balsora. De to andre Røvere var faldet i Kampen, men han selv var blevet fanget og dømt til at hænges; dog havde han ikke fortalt Kadien, hvor de havde gemt de 30,000 Guldstykker. I samme Øjeblik Røveren endte sin Fortælling, blev Fængselets Dør aabnet, og han blev ført bort til Galgen. Sadi tænkte nu paa, hvorledes han skulde drage Fordel af Røverens Meddelelser. Af Fangevogteren hørte han, at Kadiens Søn var en Ødeland, som godt kunde bruge Penge. Derfor overtalte han Fangevogteren til at bede ham komme til ham i Fængselet. Da han kom, sagde Sadi, at han vilde dele sine Penge med ham, naar han vilde sørge for, at han slap fri. Kadiens Søn spurgte, hvor meget han ejede. Og da Sadi sagde, han havde 10,000 Guldstykker nedgravede i Jorden paa Vejen til Balsora, forlangte han, at han næste Dag skulde føre ham til Stedet. Dagen efter mødte Kadiens Søn til Hest ved Fængselet; han havde en anden Ridehest med til Sadi, og det varede ikke længe, før de gav sig paa Vej ledsagede af en Del væbnede Tjenere. Sadi fandt let de Palmetræer, Røveren havde betegnet for ham; han viste Tjenerne det ene af dem og bød dem grave der; og de havde ikke gravet

længe, før de fandt de 10,000 Guldstykker. Men nu erklærede Kadiens Søn, at han vilde have det hele. Sadi spurgte, om han da slet ikke selv skulde have noget at leve af i Fremtiden. Kadiens Søn svarede, at han kunde beholde den gamle Hest, han havde redet paa; den kunde han dog altid faa eet eller to Guldstykker for. Og derpaa satte han Sporerne i Siden paa Hesten og red med Pengene og Tjenerne i skarpt Trav tilbage til Balsora. Da Sadi ikke kunde se ham mere, gravede han straks ved de andre to Træer og fandt de 20,000 Guldstykker. Med dem begav han sig til Bagdad, hvor han købte det Hus, han før havde ejet, og igen begyndte sin gamle Handel. Han var lige saa heldig som tidligere og tjente mange flere Penge, end han før havde haft. Men nu førte han et fornuftigt Liv og havde et godt Helbred hele sin Levetid.

25. Digterens Duel.

En engelsk Forfatter, Dr. Young, var en Dag ude at sejle paa Themsen sammen med nogle Damer, som han underholdt med at spille paa Fløjte. Samtidig sejlede ikke langt fra dem en anden Baad, hvori der sad et lystigt Selskab af Officerer. Da den nærmede sig Youngs Baad, holdt han op at spille og puttete Fløjten i Lommen. En af Officererne spurgte ham, hvorfor han standse. „Fordi jeg ikke har Lyst til at spille mere,“ svarede Dr. Young. Officeren blev vred og sagde, at hvis Doktoren ikke øjeblikkelig tog Fløjten frem og spillede for ham, vilde han kaste ham i Vandet. For ikke at forskrække Damerne tog Doktoren Fløjten frem og gav sig til at spille igen. Men samme Dags Aften traf han atter den Officer, der

havde opført sig saa uforskammet imod ham. Han gik hen til ham og sagde ganske rolig: „Da jeg i Dag adlød Deres uforskammede Befaling, var det kun for ikke at ængste de Damer, jeg havde i Baaden; men nu opfordrer jeg Dem til en Duel paa Sabler.“

Officeren modtog Udfordringen, og de mødtes som aftalt den næste Dag. Men netop som Duellen skulde begynde, tog Dr. Young en Pistol frem og sagde til Officeren, at hvis han ikke straks der paa Stedet dansede en Menuet, vilde han blive skudt ned. Officeren indsaa, at der ikke var andet at gøre end at adlyde og danse Menuetten. Da han var færdig, sagde Dr. Young: „I Gaar tvang De mig til at spille, i Dag har jeg tvunget Dem til at danse; nu er vi kvit.“ Officeren rakte Dr. Young Haanden og gjorde ham en Undskyldning for sin Opførsel, og de to blev siden de bedste Venner.

26. Eremiten i Furlo.

I de sydeuropæiske Lande, særlig i Tyrkiet, Grækenland og Italien, er den almindelige Sikkerhed endnu den Dag i Dag ikke saa god som i det øvrige Europa, og Røvier er endnu ikke helt sjældne i disse Lande. En af Grundene hertil er, at der i Bjærgene er udmærkede Smuthuller for Folk, der har Lyst til at drive Røveri som Næringsvej. En anden Grund er den, at den lavere Del af Befolkningen ikke betragter Røveri som en videre strafværdig Handling, men snarere i Røverne ser en Slags Helte, som den lever i god Forstaaelse med. Røverne plyndrer da ogsaa sjælden Indbyggerne i de Egne, hvor de huserer, men op-

træder endog undertiden som deres Beskyttere og Velgørere.

Kort efter at Neapel var ophørt at være et Kongerige, og før Forholdene endnu var nogenlunde ordnede, var Egnene i Syditalien slemt hjem-søgte af saadanne Røvere, og særlig var Egnen om Furlo berygtet, hvorfor de rejsende undgik at komme den Vej. Her boede paa et enligt Sted en Eremit i en ussel Hytte, hvor der ikke var nogen som helst Bekvemmelighed, og hvor han nøjedes med de allertarveligste Fornødenheder. Den største Del af Dagen tilbragte han med at passe syge og trøste de sorgfulde; og hvor som helst han viste sig med sit ærværdige Aasyn, det lange, hvide Skæg og de milde Øjne, bøjede Folk sig med Ærbødighed for ham.

En Aften kørte en fornem Dame og hendes Datter op ad Vejen forbi Eremitens Hytte. Til deres store Skræk blev Vognen pludselig standset, og en Mand med Maske for Ansigtet forlangte deres Penge og Værdisager. „Jeg ønsker ikke at bruge Vold,“ sagde han; „men De ser, at jeg kan let bringe Dem til at adlyde.“ Dermed pegede han paa en Snes væbnede Mænd, der stod paa Højderne rundt omkring. Damerne udleverede straks deres Penge og fik saa Lov at køre. Men snart efter blev en Guldsmid fra Paris udplyndret paa samme Maade. Da han havde mistet en stor Sum Penge og mange kostbare Juveler, var han i det yderste Raseri, da han kom til den næste Poststation; og da der netop der holdt en Postvogn, der blev ledsaget af en Afdeling Politisoldater, forlangte han, at de straks skulde tage af Sted for at prøve at opsnappe Røverne. Vognen kørte, Soldaterne fulgte efter i nogen Afstand, og Franskmanden fik Lov at følge med. Da de kom

i Nærheden af det Sted, hvor han var blevet plyndret, gjorde Soldaterne sig rede til at give Røveren en varm Modtagelse, hvis han skulde vise sig. Pludselig sprang da ogsaa Røveren frem, greb Hestene i Tøjlerne, holdt en Pistol frem imod Ruderne og raabte: „Giv mig Deres Penge, saa skal mine Folk, som De ser der oppe paa Klippen, ikke gøre Dem nogen Fortræd.“ Kusken gjorde ingen Modstand, og Røveren lavede sig til at undersøge Vognen, da han pludselig hørte en skingrende Fløjten. Det var Tegn til, at Politisoldaterne skulde komme, og et Øjeblik efter kom de sprængende frem. Han forsøgte at sætte sig til Modværge og raabte til Soldaterne, at de skulde trække sig tilbage, ellers vilde han befale sine Mænd at fyre. Men Politisoldaterne lod sig ikke saa nemt skræmme; de befalede ham at nedlægge Vaabnene, og da han stadig søgte at undløbe, skød de, og han faldt, dødeligt saaret. Underlig nok rørte Mændene paa Klippen sig ikke af Stedet. Og til den største Forundring opdagede Soldaterne nu, at det kun var udstoppede Figurer, der stod stillede op hist og her for at skræmme Folk. Den døde Røver blev ført til Eremittens Hytte. Da Folk fra Byen kom til, viste det sig, at det var Eremitten selv. I Hytten fandtes en Mængde Juveler og andre Værdisager skjulte under Gulvet. Det var alt sammen Ting, som Eremitten, der om Dagen var barmhjertig Broder og om Natten Røver, havde taget fra de vejfarende. Det viste sig dog, at han aldrig nogen Sinde havde dræbt eller saaret noget Menneske, men alene ved sine Trusler og sine udstoppede Mænd havde faaet de rejsende til at udlevere deres Gods.

27. Maleren Holbein.

Hvor højt Henrik VIII skattede Maleren Holbein, fik en af Englands fornemme Lorder et Bevis paa. Den stolte Adelsmand kom en Dag højtideligt i sin Bærestol til Holbeins Bolig for at besøge Maleren i hans Atelier; men denne, der ikke satte stor Pris paa saadanne Besøg og desuden arbejdede paa et Billede, som han ikke ønskede, at nogen skulde se, inden det var færdigt, nægtede at modtage Lorden. Denne vilde ikke lade sig afvise, men trængte paa for at faa Adgang, og Enden paa Legen blev, at den vrede Maler skød Adelsmanden noget ublidt ned ad Trappen, saa at den høje Person faldt hovedkulds i Armene paa sine Tjenere, som stod nedenfor. Af Frygt for, at denne uoverlagte Handling kunde have ubehagelige Følger for ham selv, ilede Holbein skyndsomst til Kongen, hos hvem han søgte og ogsaa straks fik Audiens. — Han fortalte, hvad der var foregaaet, og bad Kongen om Tilgivelse. Kongen saa noget betænkelig ud; men da den fornærmede Lord i det samme blev meldt, lod han Holbein træde ind i et Sideværelse for at afvente det nærmere. Hinkende, maaske lidt stærkere end nødvendigt, traadte Adelsmanden ind til Kongen, klagede højt sin Nød, forlangte Oprejsning for den tilføjede Fornærmelse og truede med selv at ville tage Hævn over sin borgerlige Modstander; til sidst tabte Kongen Taalmodigheden. „Nok, nok!“ raabte han, „jeg forbyder Jer, saafremt jert Liv er Jer kært, at hævne Jer paa Maleren. Forskellen mellem Jer og ham er alt for stor; af syv Bønder kunde jeg gøre syv Adelsmænd som Jer, men af syv saadanne Adelsmænd vilde det være mig umuligt at gøre een

Holbein; glem derfor, hvad der er sket, saa vil jeg glemme, hvad I har sagt."

28. Sofiakirken.

Den herlige Sofia-Moske i Konstantinopel var oprindelig en kristen Kirke og blev opført af den østromerske Kejser Justinian. I den korte Tid af fem Aar blev den mægtige Bygning rejst. Ti Tusinde Arbejdere mødte daglig for at arbejde paa den; men ogsaa Kejseren kom hver Dag, iført en Lærredskittel, for at se til Arbejdet.

Det var Justinians Hensigt, at denne Kirke skulde overgaa alle andre Bygninger i Pragt, at den skulde være „Guds Æres Trone, Jordens Vidunder.“ Han lod hente de kosteligste Sten- og Træarter alle Vegne fra; Elfenben, Guld og Sølv samt de herligste Ædelstene anvendtes til Overflod. Da Kirken stod fuldendt, udbrød Justinian: „Ære være Gud, som har forundt mig at fuldføre dette Værk!“ han tilføjede: „Salomon, jeg har overvundet dig!“

Et Sagn fortæller, at da Tyrkerne i 1453 trængte ind i Sofiakirken, overfaldt nogle af dem en Biskop, som netop var i Færd med at læse Messe foran Alteret. Han flygtede op ad en Trappe og forsvandt gennem en Dør, som lukkede sig efter ham. Forfølgerne prøvede alle mulige Midler for at faa den op, men de opnaaede kun at ødelægge deres Vaaben. Til sidst opgav de alle Forsøg. Men den Dag, da Alteret atter rejses i Sofiakirken, da vil Døren, siger Sagnet, aabnes af sig selv, Biskoppen træde ind og skride hen til Alteret

for at fortsætte, hvor han blev afbrudt; naar Messen er endt, vil han segne død om.

29. Klavs Nar.

Paa Kong Valdemars Tid boede der i Marslev By, en god Mils Vej øst for Odense, en fattig Enke, der levede af at opføde Gæs. Men da hun ingen Jord havde til sit Hus, maatte hun leje Græsning til sine Gæs i en Udmark langt borte fra Byen og Landevejen. Der maatte da hendes Søn Klavs gaa og vogte dem, og Moderen havde strengt forbudt ham nogen Sinde at gaa fra dem. Men da kom Kong Valdemar engang paa en Rejse igennem Marslev. Klavs vilde gerne se den kongelige Stads, men han vilde ikke overtræde sin Moders Forbud. Da fik han et godt Indfald, hvorved han mente, han kunde hjælpe sig ud af den Knibe, han var i. Han tog en lang Strikke og lagde den om Halsen paa Gæssene, saa at de blev bundet sammen dermed, og saa tog han Rebet over Skulderen og travede saaledes hen til Landevejen med Gæssene paa Nakken. Der var en stor Menneskestimmel, og alle var ivrige for at se paa Kongen, saa at ingen af dem lagde Mærke til Klavs. Men Kongen havde sine Øjne bedre med sig; da han kom, saa han Klavs staa med de døde Gæs paa Nakken. Han spurgte da Drengen, hvem han var, og Drengen svarede, han var Klavs. Da Kongen nu fremdeles spurgte, hvorfor han bar de Gæs paa Nakken, forklarede Klavs ham ogsaa det. Kongen mærkede, at Klavs kunde have gode Indfald, og spurgte ham, om han vilde følge med ham. Men Klavs svarede, at han først maatte have Lov dertil af sin Moder. Kongen gik saa selv med ham hen til

hende og spurgte, om han maatte tage Klavs med sig. Konen tillod det gerne; nu trængte Gæssene jo ikke mere til at passes. Klavs fulgte saa med Kongen. Han fik ogsaa snart Lejlighed til at hjælpe Kongen med sine gode Indfald. Da Kongen nemlig rejste tilbage, kom Bønderne fra Munkebo, noget nord for Marslev, Toget i Møde og bad om Lettelse i deres Skatter, fordi deres Jorder laa paa den høje Munkebo Banke, hvor det var saa svært at pløje. Kong Valdemar spurgte Klavs, hvad han mente om den Sag. Klavs svarede, at gik det svært med Pløjningen paa den ene Led op ad Bakke, saa gik det des lettere nedad paa den anden Led, saa det kunde vel gaa lige op. Kongen fandt, at Klavs havde Ret, og Mændene fik ingen Lettelse i deres Skatter. Men Klavs vedblev at være ved Hove og blev en berømt Hofnar, som havde meget at sige hos Kong Valdemar.

30. Hans Madsen i Svaninge.

Paa Grevens Fejdes Tid boede paa Herregaarden Sandholt halvanden Mil fra Faaborg en rig Adelsmand ved Navn Jakob Hardenberg. Men han havde forladt sit Gods for at slutte sig til den unge Kong Kristians Hær og givet Præsten Hans Madsen i Svaninge en halv Mil fra Faaborg sit Sølv og Guld og alle sine rede Penge i Forvaring under sin Fraværelse. Da Tyskerne derfor ikke fandt noget paa Sandholt, men fik Mistanke til Hr. Hans, gik de til Svaninge Præstegaard. Men Præsten vilde ikke røbe, hvor han havde gemt Hr. Jakobs Gods. Derfor plyndrede Tyskerne hans Præstegaard, saa at Præstekonen maatte vanke omkring og tigge med sine Børn. Præsten selv førte de

med sig til Odense, hvor de havde deres Hovedkvarter. Her vilde de pine ham til at bekende. De hængte ham op under Loftet ved Tømmelfingrene og lagde koghede Æg under Armhulerne paa ham; men han bevarede trolig sin Hemmelighed. Da de tyske Herrer forlod Stuen, tog Tjenestepigen Æggene bort og satte en Tønde hen under hans Fødder. Da Herrerne siden kom ind igen, tog de ham ned og satte ham ind i et stort Skab, der stod i Stuen, for siden at pine ham yderligere. Om Natten samledes de tyske Hærførere i samme Stue og glemte ganske, at Præsten var indelukket i Skabet. De aftalte her, hvorledes de vilde udføre Angrebet paa den unge Kong Kristians Tropper, som stod ved Assens under Feltherren Johan Rantzau. Da Hr. Hans hørte, hvad de talte om, gjorde han sig Umage for at opsnappe saa meget af deres Samtale som muligt. Den næste Morgen drog de tyske Hærførere igen ud fra Odense ad Faaborg til. De tog Præsten med sig og lod ham løbe barfodet ved Siden af en Hest, som han var bundet til ved en Grime. Da de kom til Faaborg, bandt de Hænder og Fødder paa ham, men det lykkedes ham efter mange Anstrengelser at slide sig løs. Han sneg sig ned til Stranden og fandt der en Baad. Da han ikke kunde finde Aarerne, tog han en Humlestang og stagede sig over til Halvøen Horne-land nord for Faaborg. Herfra løb han, saa hurtigt han kunde, halv nøgen og barbenet en Strækning af to Mil til den danske Lejr. Da Jakob Hardenberg saa ham, kendte han ham straks. Hr. Hans fortalte, hvorledes han havde vaaget over det Gods, der var blevet ham betroet, og i mange høje Officerers Nærværelse fortalte han, hvad han vidste om Fjendens Angrebsplan. Der var vel dem, der tvivlede paa Sandheden af hans Beretning,

men han erklærede, at han vilde lade sig hænge, dersom han for med Usandhed. Man fandt ogsaa Fjenden netop paa det Sted og til den Tid, Hr. Hans havde angivet. Rantzau benyttede sig godt af de Efterretninger, han havde faaet, og vandt en fuldstændig Sejr, som er bekendt i den danske Historie under Navn af Slaget ved Øksnebjerg.

31. Ulfeldts og Leonora Kristines Flugtforsøg paa Hammershus.

Da Korfits og Leonora Kristine Ulfeldt sad fangne paa Hammershus, pønsede de paa at flygte, især efter at Kommandanten, Fuchs, havde sagt dem, at de aldrig kunde vente Benaadning. Af tre Par Lagener gjorde de Snore og smaa Sejl til en Baad, medens Tjeneren lavede et Par smaa Aarer. I Marts 1661 udborede Ulfeldt med en Egepind Fængselsmuren under Jærnstængerne, og den 13de samme Maaned, da Vinden var Nordøst, vovede de Forsøget. Medens Tappenstregen lød Kl. 8 Aften, brød de Vinduesstængerne fra, og Kl. 10 firede de sig ned i Gaarden fra en Højde af 21 Alen. Leonora var den første, der vovede sig ud; derefter Ulfeldt, som var svag og nær var blevet siddende fast i Vinduet; til sidst Tjeneren. Nu gjaldt det om at undgaa Skildvagterne og finde et Sted, hvor de kunde komme over Muren. Ved den Lejlighed faldt Ulfeldt i en Mudderpøl til midt paa Livet og mistede sin ene Sko. Snart kom de dog over Muren og ned paa den udvendige Side. Men nu maatte de se se at finde et Sted, hvor de kunde komme ned ad den stejle Skrænt til Graven, som var tør. I Mørket faldt Tjeneren ned i en Fordybning og slog sig, saa han en Tid laa bevidst-

løs, og Leonora krøb omkring paa alle fire for at undersøge Jordsmonnet. Endelig, da Maanen kom lidt frem, lykkedes det dem at komme ned ad Skrænten og over Graven. Den sidste Hindring frembød et Stengærde, som det dog lykkedes dem at komme over; men Ulfeldt var nu saa træt, at han næsten maatte bæres. Omsider naaede Flygtningene ned til Stranden, men her fandt de ingen Baad. Det begyndte nu at blive lyst, og de gik da til Sandvig, hvor Leonora gik ind til en Kone og bad om at laane en Baad, hvilket Konen dog ikke vilde indlade sig paa. Ikke bedre gik det Leonora hos to Fiskere, skønt hun bød dem høj Betaling. Nu kom der en Mand af Strandvagten og spurgte, hvor de kom fra, og om de havde Pas. Han tog dem derpaa med til Major Krantz, som kendte dem og sagde, at det undrede ham at se dem der. Leonora svarede: „Jeg har gjort mit bedste, men Gud har villet det anderledes.“ Hun bad nu Krantz, om han vilde gaa i Forbøn for dem hos Kommandanten paa Slottet, for at han ikke skulde mishandle dem. „Thi,“ sagde hun, vi er syge paa Sjælen og ude af Stand til at taale det.“ Fangerne blev nu ført tilbage til Hammershus og sat ind hver i sit Rum i et af Slottets Taarne, hvor der ellers kun sad grove Forbrydere.

32. Ulfeldt og Leonora Kristine paa Hammershus.

I den Tid, da Ulfeldt og Leonora Kristine sad fangne paa Hammershus, var der paa Slottet en Kommandant, som hed Fuchs. Han var haard og raa og kom engang i en heftig Strid med Leonora Kristine. Fuchs havde faaet at vide, at

Leonora havde hos sig et Skrin med Juveler, og nu forlangte han at faa det udleveret, hvilket ogsaa skete, dog først efter at Ulfeldt havde forseglet Skrinet med sit Signet. Noget efter erfarede Leonora, at Fuchs havde opbrudt Skrinet og foræret sin Kone nogle af Juvelerne. Hun bebrejdede Fuchs dette, hvorover han blev vred og sprang i Vejret som en gal Mand og kaldte Leonora for en æreløs Kvinde samt brugte de groveste Skældsord imod hende. Leonora svarede, at Sagen vist aldrig kom for Retten, og at den Fornærmelse, han havde tilføjet hende, kun kunde afvadskes i Blod. Fuchs slog paa sin Kaarde og sagde, at den var til Tjeneste. Men Leonora tog en Haarnaal ud af sit Haar og sagde, at det var hendes Vaaben, men at alt endnu ikke var forbi, og at han nok skulde faa det betalt. — Det blev Ulfeldts ældste Søn, Kristian, som kom til at tage Hævn over denne Fornærmelse. Da nogle Aar senere Fuchs, som nu var Kommandant i Nyborg, engang paa en Rejse kom til Byen Brügge i Belgien, hvor hans Hustru var barnefødt, opholdt netop Ulfeldts Søn sig i samme By; og da Fuchs en Dag kørte ud for at aflægge Besøg hos en af Byens Borgmestre, sprang den unge Ulfeldt hen til Vognen og stak en Dolk i Brystet paa Fuchs, som sank død tilbage uden at mæle et Ord. Kristian Ulfeldt undkom ved sine Venners Hjælp og tyede senere til Rom, hvor han gik over til den katolske Religion og døde som Kannik.

33. Den rigeste blandt Mennesker.

En Dag gav Rabbi Tarfon sin Ven Akiba en stor Sum Penge og sagde til ham: „Min kære

Ven, rejs bort og køb for disse Penge en Landejendom, hvor vi kan leve roligt paa vore gamle Dage. Naar vi ikke kan arbejde mere, behøver vi saa ikke at være bange for Udkommet.“ Akiba tog Pengene og rejste. Paa Vejen traf han en Mængde ulykkelige og vanføre fattige, til hvem han lidt efter lidt uddelte alle de Penge, Tarfon havde betroet ham. Da han langt om længe kom tilbage til sin Ven, var det med tomme Lommer. Tarfon blev meget glad over Akibas Hjemkomst og begyndte at udspørge ham om Købet. „Er det en god Ejendom, du har købt? Er Jorden frugtbar? Giver den meget af sig?“ „Ja,“ svarede Akiba, „jeg har erhvervet os en prægtig Ejendom — saa prægtig, at der ikke findes Mage til den i hele Verden.“ „Ja, saa har du vel ogsaa faaet et Salgsbevis?“ spurgte Tarfon videre. „Ja vist,“ svarede Akiba, „og det en Kontrakt, som er skreven med selve Kong Davids egen Haand, og som lyder saaledes: „Den, der giver meget til de fattige, er den rigeste blandt Mennesker!“ Ved disse Ord omfavnede Tarfon sin Ven og sagde: „Kære Ven, først i Dag indser jeg, at jeg, skønt jeg er Rabbi, endnu har meget at lære af dig.“

34. Manden i Huset.

I en Landsby boede der en Mand og en Kone, som aldrig var fornøjede. Manden syntes, at Konen havde det for let, og hun syntes, at han havde det for let. En Dag blev de derfor enige om, at de vilde prøve paa at bytte Arbejde den Dag. Hun skulde arbejde paa Marken, og han skulde blive hjemme og kerne, koge Grød og passe Koen.

Hun gik saa ud i Marken, og han gav sig til at kerne. Da han havde kernet lidt, blev han tørstig og gik ned i Kælderen for at faa noget at drikke; men da han havde taget Tappen af Øltønden, hørte han et græsseligt Rabalder oppe i Køkkenet. Han løb op for at se, hvad det var, men glemte i sin Forskrækkelse at sætte Tappen i igen, saa at alt Øllet løb ud og spildtes. Da han kom op i Køkkenet, saa han, at Soen havde været derinde og væltet Kernen, saa al Fløden flød hen ad Gulvet. Han maatte nu til at skumme igen og til at kerne paa ny. Da han saa havde kernet lidt, kom han til at tænke paa, at han straks maatte have Grøden paa til Middag; men nu turde han ikke lade Kernen staa i Køkkenet, medens han hentede Vand til Grøden. Han bandt derfor Kernen fast bag paa sin Ryg og gik saa ud efter Vand; men da han bukkede sig ned for at trække Vand op af Brønden, løb al Fløden ud af Kernen og over hans Hoved ned i Brønden. Nu var der ikke mere Fløde at skumme, og altsaa maatte han opgive at faa Smør den Dag.

Da han saa var kommet ind i Køkkenet og havde faaet Gryden paa Ilden, huskede han paa, at han ikke havde faaet Koen ud. Han løb da ned i Stalden og fik den ud, men vidste nu ikke, hvor han skulde sætte den. Han saa da, at der oppe paa Taget groede noget Græs, og saa trak han Koen derop; men det faldt ham ind, at Koen let kunde styrte ned; derfor smed han Tøjret gennem Skorstenen, løb saa ind i Køkkenet og bandt det om sit Ben, — saa kunde han jo mærke, naar Koen faldt. Nu gav han sig til at røre i Grøden; men da han havde staaet der lidt, faldt Koen ned og trak i Faldet Manden op i Skorstenen. Der hang nu Manden et Stykke oppe i Skorstenen

og Koen et Stykke fra Jorden, og ingen af dem kunde komme videre.

Endelig kom Koen fra Marken; hun skulde hjem og have Middagsmad. Da hun saa Koen hænge der, løb hun hen og skar Tøjret over, — hun vidste jo ikke, at Manden hang ved den anden Ende. Men idet hun skar Tøjret over, faldt Manden paa Hovedet ned i Gryden. — Siden den Dag byttede de aldrig mere.

35. En Mand, der forstod at bruge sine Øjne.

I Østerland gik en Dag en ensom Vandringsmand over en Slette; han havde gaaet en lang Vej, da han mødte to Købmænd, der saa ud, som om de havde mistet noget, som de nu gik og søgte efter. „Søger I ikke efter en Kamel?“ spurgte Vandringsmanden. „Jo,“ svarede Købmændene og blev glade, da de tænkte, at Vandringsmanden havde set Kamelen. „Den havde kun eet Øje,“ sagde han. „Ja, rigtigt!“ svarede Købmændene.

„Den var halt paa det ene Ben,“ sagde Vandringsmanden videre. „Ganske rigtigt!“ svarede de to andre. „Desuden manglede den nok en Fortand?“ „Ja, den manglede en Fortand!“ svarede Købmændene. „Og rimeligvis var den belæst med Honning?“ vedblev Vandringsmanden.

„Ja, du har Ret!“ svarede Købmændene; „det er vor bortløbne Kamel, du har truffet paa. Sig os, hvor du saa den, eller, hvis du har Tid, saa vis os Vej til den.“ „Jeg har aldrig set eders Kamel,“ svarede Vandringsmanden, „og ved ikke andet om den, end hvad jeg saadan kan tænke mig til.“ „Du lyver!“ raabte Købmændene forbitrede, „hvorledes havde du kunnet sige os saa

meget om den, naar du ikke havde set den? — Og siden du har set den, saa har du vel ogsaa set, at den har en stor Samling Ædelstene?”

„Jeg har hverken set eders Ædelstene eller eders Kamel!“ svarede Vandringsmanden roligt; og han vilde have sagt mere, men Købmændene for ind paa ham, greb ham i Brystet og raabte: „Du er en Tyv, du har stjaalet vor Skat!“ De gav sig derpaa til at gennemsøge hans Klæder, men da de ikke fandt, hvad de søgte, blev de helt rasende, vilde ikke høre ham, da han vilde tale dem til rette, men bandt hans Hænder paa Ryggen og førte ham for den nærmeste Dommer.

Da de her havde fremført alt, hvad de havde at sige, vendte Dommeren sig til den anklagede og spurgte, hvordan det hang sammen.

„Det vilde jeg allerede have fortalt paa Vejen, hvis jeg havde faaet Lov til at tale,“ svarede han, „thi jeg kan nok forstaa, at man kan have Grund til Mistanke imod mig. Men hør nu, hvad jeg har at sige: Inden jeg mødte disse to Købmænd, saa jeg paa Vejen Sporene af en Kamel; men jeg saa ikke Fodspor af noget Menneske og maatte deraf slutte, at den ikke havde nogen Fører med sig, men var løbet bort. Dernæst lagde jeg Mærke til, at Græsset kun var afbidt paa den ene Side af Vejen, og sluttede mig deraf til, at Kamelen kun kunde se med det ene Øje. Ved nøjere at efterse Sporene lagde jeg Mærke til, at det ene ikke var saa dybt og tydeligt som de andre, og det maatte have sin Grund i, at Dyret var halt paa et af Benene. Jeg saa nu ogsaa, at, hvor Kamelen havde ædt af Græsset, stod der altid en Tot tilbage; og af disse Totter kunde jeg se, at den manglede en Fortand. Endelig sværmede der en Mængde Bier langs Strækningen, hvor Kamelen

havde gaaet, og derfor tænkte jeg, at den havde været belæsset med Honning.“

Købmændene stod nu skamfulde og tilbød Vandringsmanden Erstatning for den Uret, de havde gjort ham; men han vilde intet modtage; han betegnede dem derimod nøje det Sted, hvor han havde truffet Kamelens Spor, og dermed tog han Afsked og fortsatte roligt sin Vandring.

„Den Mand havde Øjnene i Hovedet,“ sagde Købmændene, da han var borte. „Det er der flere end han, der har,“ sagde Dommeren; „men det er ikke alle, der forstaa at bruge deres Øjne som han!“

36. Et Møde med Napoleon den Store.

Paa et Slot i Nærheden af Paris befandt der sig en Aften i April Maaned en halv Snes unge Mennesker, der paa det stille Slot skulde bøde for nogle dumme Streger, som de havde gjort sig skyldige i ved det kejserlige Hof. De sad og talte om de forskellige Forseelser, der var Aarsag til deres Forvisning, da en af dem foreslog som Tidsfordriv at aflægge et Besøg i den lille private Have, der var adskilt fra Parken og udelukkende forbeholdt Kejseren. Der var sandsynligvis ikke noget at risikere, da det for længst var over det Klokkeslæt, da han plejede at komme. De unge Mennesker gennemkrydsede Haven paa alle Leder og Kanter og begyndte saa smaat at kede sig, da en af Selskabet foreslog, at man skulde springe Buk. Ideen blev modtaget med Begejstring, og det blev aftalt, at de skulde sprede sig i alle Havens Alleer og blive der, indtil enhver af dem i Løb havde opdaget de andre og var sprunget over dem. Legen begyndte, og det er næppe muligt,

at de grønne Alleer og skyggefulde Buskadser nogen Sinde har genlydt af en hjerteligere Latter. Nu kom endelig Turen til det unge Menneske, som selv har oplevet og fortalt denne Historie, at op-søge de andre. Signalet lød, og han begyndte sit Løb. Han fløj af Sted som en Pil fra den ene Allé ind i den anden, men han fandt ingen, alt var tyst og stille, og ikke den mindste Støj eller Hvisken lod sig høre. Endelig troede han i det blege Maaneskin at faa Øje paa en af sine Kammerater, der med bøjet Hoved og krummet Ryg rolig ventede paa, at han skulde komme og springe over. Da han nu vilde hævn sig paa ham, fordi han saa længe var bleven narret, listede han sig ganske nær, tog et godt Tilløb og sprang op paa Ryggen af ham. I den stærke Fart tabte han Ligevægten, og der laa de begge og trillede rundt paa Jorden, den ene leende af fuld Hals. Men Kejseren — thi ham var det — lo ikke, men rejste sig og kunde i Begyndelsen ikke faa et Ord frem af Raseri. Endelig hylede han, rystende af Vrede: „Hvem er De? Kom nærmere!“ Men før den ulykkelige Mand kunde sige et Ord, styrtede han sig over ham, rev Epauletterne af hans Skuldre, smed dem paa Jorden og trampede paa dem, medens han skreg: „Bort fra mine Øjne!“ I et Nu var Synderen over Stakittet og langt borte. Han forlod derpaa for bestandig Kejserens Hof, traadte ind i Hæren og blev siden Marskal af Frankrig.

37. Eli Rhem.

I Nærheden af en stor By i Amerika gaar Jærnbanen over en høj Bro, der er bygget over en Kløft. Engang da et Jærnbanetog kørte over

Broen, faldt der fra Lokomotivet nogle Gløder ned paa den, og derved kom den i Brand. Da det blæste stærkt, greb Luerne saa hurtigt om sig, at hele Broen snart laa i Aske, uden at Folk havde kunnet gøre noget for at slukke Ilden.

Pludselig raabte en Mand: „Hvad skal vi gøre? om ti Minutter kommer der et nyt Tog; Lokomotivføreren kan ikke se Broen, før Toget er lige ved den, og saa er det for sent; alle de, som er med, maa da styrte ned i Kløften.“

Ingen kunde svare, saa angst var de, og i Skræk for de om mellem hverandre. Da var der en lille Dreng paa tolv Aar, der viste sig flinkere end alle de andre. Han hed Eli Rhem.

Han steg i en Fart ned i Kløften, klatrede op ad Skraaningen paa den anden Side og løb af alle Kræfter langs med Skinnerne, til han fik Øje paa Toget, som med fuld Fart kom brusende imod ham.

Hvad skulde nu Eli Rhem gøre?

At raabe kunde ikke nytte; ingen kunde høre ham. Han havde ikke lang Tid til at betænke sig.

Eli stillede sig midt imellem Skinnerne, saa alle Vognene maatte køre over ham, dersom de ikke kunde standses. Der stod han nu, svingede med Armene, vinkede med sit Lommelørklæde og raabte af fuld Hals, for at man skulde opdage ham i rette Tid. Lokomotivføreren troede, at Drengen var gal, og begyndte at raabe og vinke til ham, at han skulde gaa bort fra Sporet; men Eli flyttede sig ikke. Han vidste jo, at mange Menneskers Liv beroede paa, at han fik Toget standset.

Saa var da Lokomotivføreren nødt til at standse for ikke at køre Drengen over. Men saa vred var han, at han sprang ned af Toget, for hen mod

Eli og begyndte at banke ham, fordi han havde dristet sig til at standse hele Toget.

I samme Øjeblik kom imidlertid flere Folk til og fortalte, hvor nær Toget havde været ved at styrte i Afgrunden. Da gjorde Lokomotivføreren store Øjne, saa paa den lille Eli, greb ham i sine Arme, kyssede ham og trykkede ham til sit Bryst.

Folk kom nu ud af Vognene, da de ikke kunde begribe, hvorfor Toget var standset. Og da de hørte, hvor nær de havde været ved Døden, og hvorledes Eli ved sit Mod havde frelst dem, flokkedes de om Drengen, kærtegnede ham og trykkede hans Hænder. Til Fods gik de nu hen for at se den brændte Bro; men da de saa den Afgrund, som de havde været saa nær ved at styrte i, greb de den lille Eli og bar ham i Festtog til det Hus, hvor hans Forældre boede. Her raabte de et dundrende Hurra for den raske Dreng, og i Løbet af kort Tid samlede de en Sum af flere Hundrede Dollars sammen til ham. Men mere end Pengene glædede dog den Tanke lille Eli, at han havde frelst over hundrede Menneskers Liv.

38. Den hellige Elisabeth.

Landgrev Hermann af Thüringen, der boede paa Wartburg, sendte i Aaret 1211 et Gesandtskab til Kongen af Ungarn for at hente hans Datter Elisabeth, der var udvalgt til at være den unge Landgrev Ludvigs Brud. Hun var dengang kun fire Aar gammel. Da Dagen til Afrejsen kom, overgav Forældrene den lille Prinsesse til de fremmede Sendebud. Hun laa i en Vugge af Sølvsat med Edelstene. De fik selv kostbare Gaver af Guld og Sølvsat, Vaaben og fint broderede Klæder,

og saa begav de sig paa Rejsen med hende over Bjerge og gennem Dale og store Skove. Da de kom til Wartburg, blev der stor Glæde. Den lille Elisabeth blev nu opdraget der, indtil hun skulde have Bryllup. Hun udmærkede sig tidlig ved stor Fromhed, og Folket elskede og beundrede hende paa Grund af hendes Mildhed og hendes Kærlighed til de fattige og syge. Engang var der stor Hungersnød i Thüringen, og mange fattige Folk døde af Sult. Da lod Elisabeth male Korn og bage Brød, som hun uddelte til de fattige. Nogle af Hoffolkene, som ikke kunde lide hende, gik da til Landgreven og sagde, at hun gav saa meget bort, at hun snart vilde gøre sin Husbond fattig. Ludvig forbød hende at uddele Almisser. Men en Dag, da han var redet bort, benyttede hun sig af hans Fraværelse og gik, fulgt af en af sine Jomfruer, med Kurve fulde af Brød og Kød, ned til Bjærgets Fod, hvor der altid opholdt sig nogle fattige Stakler, som ventede paa, at hun skulde komme og hjælpe dem. Men pludselig mødte hun Ludvig, der var kommet tilbage, før man havde ventet ham. Han spurgte barsk, hvad der var i Kurven, og rev med det samme det Klæde bort, som dækkede over den. Til sin Overraskelse saa hun, at Kurven var fuld af dejlige, duftende Roser.

39. Hr. Søren Pedersen Prip.

I Aaret 1654 kom der til København, et Skib som havde Pesten om Bord. Paa dette Skib var der en Mand, der var i Slægt med Præsten Hr. Søren Pedersen Prip i Urlev Sogn i Vejle Amt. Da han døde, blev hans Klæder sendt til Hr. Søren, og saaledes kom Pesten ind i Urlev Præste-

gaard. Saa snart Hr. Søren mærkede, at Smitten var kommet til Gaarden, gjorde han sig blot Umage for at fri sine Sognebørn for den samme Ulykke. Derfor tillod han ingen at komme ind i Gaarden, hans Naboer var selv bange og afbrød al Omgang med ham, og han blev saaledes ganske overladt til sig selv. For nu at faa dem begravet, der døde i Præstegaarden, oprejste han en Flagstang paa en Bakke i Nærheden og sagde til en Snedker i den nærliggende Landsby, at hver Gang han behøvede en Ligkiste, vilde han hejse et Flag paa Stangen. Naar Snedkeren da saa dette Tegn, bragte han en Kiste hen paa Bakken, og Hr. Søren lod den afhente der. Nu døde den ene Karl og Pige i Præstegaarden efter den anden. Snart døde ogsaa Præstens Kone og Børn. Kisterne til dem maatte Hr. Søren selv hente paa en Hjulbør, da han ingen Tjenestefolk havde, som han kunde sende efter dem, og han maatte ogsaa selv begrave deres Lig paa Kirkegaarden. Til sidst var da Hr. Søren selv den eneste, der var i Live i Præstegaarden. I den paafølgende Tid vilde han ikke, at hans Sognefolk skulde undvære Guds Ord. Men han turde heller ikke samles med dem i Kirken, for at han ikke skulde udbrede Smitten. Derfor lod han Menigheden møde paa Kirkegaarden, og her prædikede han under aaben Himmel, idet han stod paa en Sten, som endnu ligger, hvor den dengang laa. Til Erindring om ham blev der efter hans Død i Kirkegulvet nedlagt en Træplade, hvorpaa han selv var afbildet i sin Præstedragt. Den ligger der endnu ved Opgangen til Koret, og rundt omkring den ligger der flere Ligstene. Men disse er ganske afslidte, medens Hr. Søren's Billede er fuldstændig bevaret. Thi af Ærefrygt for ham har

Kirkegængerne aldrig villet træde paa Træpladen, men er altid gaaet uden om den.

40. Kongen og Edderkoppen.

Der var engang en Konge i England, der hed Alfred, og ham kom Danskerne i Krig med. Det gik Danskerne godt, og Kongen maatte flygte ganske alene, da alle hans Folk havde forladt ham. Nu vidste han nok, at, dersom han blev fanget, vilde han straks blive kastet i Fængsel eller blive slaaet ihjel. For at skjule sig gik han derfor i Tjeneste hos en Hyrde, som boede i et lille Hus dybt inde i en Skov. Her fik han simple Klæder paa og gjorde Arbejde som en anden Karl.

Kongen boede der i et lille mørkt Hul, hvor der foruden ham kun fandtes en Edderkop, som havde lavet sit Spind i et Hjørne. Her sad Kongen da tit og tænkte paa, hvad der vel skulde blive af ham, nu da Danskerne havde taget hele hans Land fra ham.

Da han saaledes en Dag bedrøvet saa ud ad det lille Vindue, fik han Øje paa Edderkoppen. Han saa da, at der pludselig kom en stor Humlebi flyvende; den hang et Øjeblik fast i Væven, men den var for stærk til at lade sig fange paa den Maade, og da den fløj bort, havde den revet hele Edderkoppens Væv itu.

„Ak, ja,“ tænkte Kongen, „saaledes gik det ogsaa mig. Danskerne kom ligesom Humlebien; de rev mit Rige fra mig, ligesom Edderkoppens Væv blev revet fra den. Stakkels lille Edderkop, du ligner den mægtige Konge i England, som nu maa leve her ligesom i et Fængsel.“

Men Edderkoppen gav sig straks til at spinde,

og det varede kun kort, saa havde den sin Væv i Stand paa ny.

Da Kongen havde set lidt paa det lille Dyr, loftede han Hovedet, tørrede Taarerne af Øjnene og sagde: „Ja, lille Edderkop, jeg vil gøre som du.“

I Hast tog han sine kongelige Klæder paa, sagde Farvel til Hyrden og tog atter fat med friske Kræfter. Og det gik ham som Edderkoppen.

Da hans Folk hørte, at deres Konge var kommet tilbage, samlede de sig om ham, og da han saaledes havde faaet samlet en stor Hær, faldt han over Danskerne og drev dem ud af Riget, og nu var han da Konge igen; ja, han blev endog siden saa berømt, at han endnu den Dag i Dag kaldes Alfred den Store.

41. Haardførhed hos Nordboerne.

Haardførhed var saa almindelig i gamle Dage her i Norden, at denne Dyd ikke blot fandtes hos berømte Kæmper, men hos de fleste fribaarne Mænd, som blandt andet derved adskilte sig fra den lave Almue og Trællene; men dog kunde selv i hine Tider enkelte udmærke sig i den Grad ved Haardførhed, at de vakte Samtidens Beundring, og dette var Tilfældet med en af Olav den Helliges Skjalde ved Navn Thormod, som blev saaret i Slaget ved Stiklestad.

Han havde egentlig faaet Plads ved Hovedbanneret, for at han derfra kunde overse Valpladsen og senere besyngte Kampen; men da Kongen var faldet, maatte han værgе sig mod de oprørske Bønder og fik snart et slemt Hugsaar; dog vilde han ikke forlade Stedet, hvor hans Kammerater endnu holdt Stand, og medens han stod

rolig og saa til, blev han ramt af et Spyd i den venstre Side. Da han ikke kunde faa Spydet ud, brækkede han Skaffet fra Jærnet og begav sig hen til et Udhus, hvor de saarede blev forbundet.

I Døren mødte han en Mand, som roste sig af at have været paa Bøndernes Side, og da denne fik Øje paa en Guldring, som Thormod bar, sagde han: „Jeg ser, at du er en af Kongens Mænd, og hvis Bønderne faar fat paa dig, saa slaar de dig ihjel; men vil du give mig din Guldring, saa skal jeg skjule dig.“ „Ja,“ svarede Thormod, „vil du have den, saa tag den. Jeg har i Dag tabt mere, end den er værd.“ Den anden gjorde Mine til at tage Ringen; men i det samme huggede Thormod Haanden af ham. Han gik derpaa ind i Laden og satte sig ned, talte om de Bedrifter, enhver havde udført i Slaget, og besang endog den faldne Konge som Dagens egentlige Helt. Efter nogen Tids Forløb stod han op og gik hen til en Lægekone, som havde tændt et Baal for at varme Vand til at vadske Saarene med. Da hun saa Thormod, raabte hun til ham: „Spring ud og hent mig det Brænde, der ligger uden for Døren!“ Da Thormod kom tilbage med Brændet og kastede den tunge Dragt paa Gulvet, saa Konen paa ham og sagde: „Hvad fejler du, du er saa bleg.“ Thormod svarede paa Vers, at man sjælden bliver smuk af Saar, og at han havde faaet et Stykke Jærn for nær ved Hjertet. „Nu, saa lad mig se dine Saar,“ sagde Konen, „for at jeg kan faa gjort noget ved dem!“ Da Thormod havde revet Klæderne af sig, saa Konen straks, at Saaret i Siden var farligt, og hun kom med en Skefuld Løg, som Thormod skulde spise, for at hun deraf kunde skønne, om Indvoldene var beskadigede. Thormod vilde imidlertid ikke nyde noget og forlangte, at hun skulde trække

Jærnet ud af hans Side. Det var imidlertid en vanskelig Sag; thi hele Siden var nu saa ophovnet, at man ikke kunde faa fat i Jærnet. „Skær løs,“ sagde Thormod, „til Jærnet kommer frem, og laan saa mig en Tang, jeg skal nok selv trække det ud! Men modtag da først i Lægeløn denne Guld-ring, som jeg i Morges fik af Kongen!“

Derpaa trak han selv Spydsodden ud; men da den var takket, fulgte der lange Kødtrævler med, og saa snart Jærnet var kommet helt ud, sank Thormod død om.

42. Sagnet om den hellige Kristoffer.

I gamle Dage drog en ung Mand, der hed Kristoffer, ud i den vide Verden for at finde den stærkeste Herre; ham vilde han tjene. Paa sin Vandring kom han til et Land, hvor der regerede en meget tapper Konge, som havde underkastet sig alle Nabolande. Til denne Konge fæstede Kristoffer sig og tjente ham længe. Men en Dag saa han, at Kongen slog Kors for sig, da Djævelens Navn blev nævnt, og han spurgte da, hvorfor Kongen gjorde det. „Det er for at værgе mig mod Djævelen,“ svarede Kongen; „hans Magt frygter jeg.“ „Du er altsaa ikke saa stærk som Djævelen,“ sagde Kristoffer; „saa vil jeg tjene ham.“ Han forlod saa Kongen for at opsøge Djævelen; han traf ham og blev taget i hans Tjeneste. En Dag, da de red ud sammen, fik de Øje paa et forfaldent Trækors; Djævelen gjorde da hurtigt Omkring og red en lang Vej uden om Korset. „Hvorfor gjorde du det?“ spurgte Kristoffer. „Jeg kan ikke lide Korset,“ svarede Djævelen; „Kristus, som hængte paa det, er stærkere end jeg; ham frygter

jeg.“ „Du er altsaa ikke den stærkeste,“ sagde Kristoffer; „saa vil jeg ikke tjene dig længere, men opsøge Kristus.“ Han rejste da ud for at finde Kristus; men længe ledte han forgæves. En Dag traf han en gammel Mand og spurgte ham, om han vidste, hvor Kristus var at finde. „Tjen dine Medmennesker, saa skal du finde ham,“ sagde den gamle. Saa byggede Kristoffer sig en Hylte ved Bredden af en rivende Flod; og over den bar han de rejsende, saa Vejen blev meget kortere for dem; og det Arbejde fortsatte han i flere Aar. Da hørte han en Nat nogen kalde, og da han kom ud, saa han en lille Dreng staa ved Flodens Bred; han bad Kristoffer bære ham over til den anden Side, og Kristoffer tog ham paa Ryggen og vadede ud i Floden med ham; men alt som han gik, blev Barnet tungere og tungere, og da han svedddrypende naaede den anden Bred, var han lige ved at segne om af Udmattelse. „Hvem er dog du?“ spurgte Kristoffer, „jeg synes, jeg har baaret hele Verden paa mine Skuldre!“ „Det har du ogsaa,“ sagde Barnet; „for jeg er Kristus, som du tjener, og din Herre vil jeg altid være.“ Saa forsvandt Barnet; Kristoffer lod sig døbe og vedblev alle sine Dage at tjene Kristus, som han nu vidste var den stærkeste Herre.

43. Leonarda da Vinci.

Medens den italienske Maler Leonardo da Vinci i Milano arbejdede paa sit berømte Billede af „den hellige Nadvere,“ var han, fortælles der, undertiden saa ivrig, at han indfandt sig i Klosteret tidlig om Morgenen og arbejdede saa flittigt, at han glemte baade Mad og Drikke og ikke lagde

Penselen fra sig, før Mørket gjorde ham det umuligt at fortsætte Arbejdet. Men til andre Tider rørte han næsten ikke ved sit Værk, men sad kun en Times Tid eller to hver Dag foran det, med korslagte Arme, og betragtede sine Figurer. Klosterets Munke havde længe været kede af det store Stilleads, som fyldte deres Refektorium; og da de ingen Ende saa paa Sagen, gik Prioreren til Hertugen for at klage over Leonardos Dovenskab. Han paastod tillige, at Maleren, som fik en bestemt aarlig, rundelig Gage, bedrog Fyrsten ved at trække Arbejdet i Langdrag, saa meget som muligt. Hertugen lod Leonardo kalde og fortalte ham, hvad Munkene havde sagt; men Maleren forestillede Fyrsten, at Kunsten ikke blot bestod i at sætte Farverne paa deres Sted, men at det kom an paa, at man forud var paa det rene med, hvad man vilde opnaa og hvad Virkning de burde gøre. „Billedet,“ tilføjede han, „er nu færdigt paa et eneste Hoved nær, nemlig Judas's; men at finde en Model eller en Ide til et saadant Ansigt, der udtrykker al den Ondskab, som bør findes deri, det har længe været mig umuligt; er Modellen fundet, er det kun en ringe Sag at male det. Dog,“ føjede han skælmisk til, „hvis jeg ikke finder noget andet, som tilfredsstiller mig, saa tager jeg den højærværdige Prior, som har bagtalt mig hos Hertugen; hans Hoved passer netop for en Skurk som den, jeg behøver.“

44. Den onde Samvittigheds Magt.

En meget rig hollandsk Juveler skulde engang foretage en Handelsrejse og tog sin Tjener med for ikke at være ene; han havde nogle af sine kostbareste Edelstene og en meget stor Sum Penge

hos sig. Tjeneren vidste godt, hvilke Skatte Herren førte med sig, og Tanken derom vakte hans Begærlighed, saa han fattede den skrækelige Beslutning at dræbe sin Herre og tilvende sig hans Rigdomme. Da Herren paa Vejen steg af sin Hest, greb Tjeneren en Pistol og skød ham en Kugle gennem Hovedet, saa han døde paa Stedet. Derefter tog han Kostbarhederne, bandt sin døde Herre en Sten om Halsen og kastede ham i en Kanal, medens han selv med den røvede Skat begav sig til en lille By i England, hvor han for ikke at vække Opsigt med sine mange Penge begyndte en lille Handel. Her opførte han sig paa alle Maader godt, vandt snart Anseelse blandt sine Medborgere, og ingen fattede den ringeste Mistanke til den hollandske Købmand, fordi han lidt efter lidt syntes at blive en rig Mand, især da hans Handelsforetagende syntes at gaa godt.

Som hans Rigdom steg, steg ogsaa hans Anseelse, og omsider blev han Byens Borgmester; og i den Stilling lykkedes det ham at vinde sine Medborgeres Tillid i endnu højere Grad.

Da mange Aar var gaaet, skete det engang, at en Forbryder blev ført frem for Retten. Han var anklaget for at have dræbt sin Herre og røvet hans Penge og havde allerede bekendt. Dommen var faldet, og man ventede kun paa, at Borgmesteren skulde oplæse den for Forbryderen. Men just som han stod og skulde udføre denne Handling, vaagnede pludselig hans Samvittighed med en saadan Styrke, at det var ham umuligt at tie længere. Han bekendte alt, og da det viste sig at være sandt, hvad han berettede om sig selv, blev han dømt til at miste Livet, men fik ved sin ærlige Bekendelse Straffen forandret til livsvarigt Fængsel.

De sidste Aar fik han dog fri og henlevede dem stille i en afsides Egn.

45. Testamentet.

En ældre fransk Dame, der var syg, vilde lade sig aarelade, hvilket tidligere var en meget almindelig Kur mod højst forskellige Sygdomme. Hun tilkaldte derfor en anset Læge. Ved en Fejltagelse kom Lægen imidlertid til at aabne en af hendes Pulsaarer i Stedet for en Blodaare; Damen blev meget syg, og det viste sig snart, at der var gaaet Koldbrand i Armen, saa at den maatte sættes af. Ogsaa denne Operation mislykkedes for Lægen, og Damen følte nu, at hun skulde dø. Hun gjorde da sit Testamente, i hvilket hun indsatte Lægen, der ellers var en flink og dygtig Mand, men som ved denne Lejlighed havde behandlet hende med et saa ugunstigt Udfald, til sin Arving. I Testamentet stod der: „Jeg giver min Læge denne Gave, fordi jeg forudser, at hans Uheld over for mig let vil komme til at berøve ham manges Tillid og saaledes gøre det vanskeligt for ham at ernære sig og sin Familie. Jeg vil ikke, at dette skal ske; thi jeg tror endnu paa, at det er et Uheld og intet andet, som har ramt denne ulykkelige Mand, hvis stille Fortvivlelse jeg hver Dag kan læse tydeligere og tydeligere i hans Ansigt.“

Da Damen var død, erfarede Lægen, der var nedbøjet af Sorg over sit Uheld, til sin største Forundring, at hun paa en saa smuk Maade havde tænkt paa ham, der dog syntes for en Del at være Skyld i hendes Død. Inden sin Død testamenterede han den Arv, han saaledes havde faaet, til Byens Hospital og forlangte blot til Gengæld, at Overlægen

to Gange om Aaret skulde holde Forelæsninger for alle, der virkede ved Hospitalet, om den rigtige Maade at foretage Aareladning paa.

46. Ulden i Sigten.

En Præst vandrede en smuk Sommeraften langs en Bæk. Ved Bækken stod en fattig Kone og vadskede Uld. Hun havde lagt Ulden i en Sigte, som hun holdt i den ene Haand, medens hun med en Skaal, hun holdt i den anden, øste Vand over Ulden. Skønt Præsten ikke kendte Konen, da hun lige var flyttet dertil fra Nabosognet, gik han dog hen til hende, hilste paa hende og gav sig i Samtale med hende. Da Konen var ualmindelig venlig og forekommende mod ham, spurgte han hende, om hun kendte ham. Hertil svarede Konen, at det gjorde hun da rigtignok, hun havde for et Par Aar siden hørt ham prædike i Nabokirken, og saa længe hun levede, vilde hun takke Gud for, at hun havde hørt denne Prædiken; thi hun var vis paa, at netop den Prædiken vilde faa Betydning for hende. Præsten blev meget glad over at høre hende tale saa godt om hans Prædiken, og han spurgte hende derfor, hvad han da havde sagt, som havde gjort et saa stærkt Indtryk paa hende. Men hvor forundret blev han ikke, da hun som Svar paa dette Spørgsmaal erklærede, at hun ikke kunde huske, hvad han havde sagt. Præsten undrede sig over dette, men Konen sagde: „Ser De, Hr. Pastor, hvad De sagde, har jeg glemt; men jeg tror, at det gaar med mit Hjerte, som det gaar med denne Sigte: Sigten kan ikke holde Vandet, det siver igennem Draabe for Draabe, men det renses dog Ulden. Saaledes kan mit Hjerte heller

ikke holde fast ved Ordet, men Ordet renser dog mit Hjerte, saa at det bliver rent som Ulden i Sigten.“

47. Hesten.

Hesten er sikkert et af de klogeste af vore Husdyr og, naar den bliver godt behandlet, tillige overordentlig lærvillig. Der fortælles en Mængde Historier om Heste, der af egen Drift har udført Handlinger, som vilde gøre et Menneske Ære. En lille Pony, der saa sin Herres Datter falde i Vandet, sprang ud efter hende, greb hende med Tænderne og bragte hende i Land. En anden, hvis Herre var styrtet til Jorden og havde forslaaet sig saa slemt, at han ikke kunde røre sig, løb tilbage til Hjemmet, skrabede paa Døren og fik Folk til at følge den ud til det Sted, hvor dens Herre laa. En fattig Mand, der havde en hel Flok Børn, havde en Hest, som han brugte til at køre Mergel med. Børnene var vante til at fodre Hesten og give den Vand, og naar den var i Stald, laa de og kravlede i Baasen hos den, lagde sig op ad dens Hals og behandlede den i det hele som en Kammerat. En Dag, da den kom med sin Kærre, som den altid alene trak af Sted med, havde et af de mindste Børn lagt sig lige midt paa Vejen, og der var den største Fare for, at det skulde blive kørt over. Men Hesten greb Barnet i Kjolen med Tænderne og bar det forsigtigt med sig, til den kom til en Forhøjning ved Vejen; der lagde den det.

Det er bekendt nok, hvorledes man kan oplære Heste til at gøre Kunster. En Cirkushest var op-

lært til at spænde sin Dækkengjord af, stikke Hovene i en Spand og vadske dem; saa tog den et Bord med Opdækning og stillede det frem for sin Herre, derefter tog den en Stol og satte den ved Bordet, og til sidst hentede den en Kedel kogende Vand til Te. En anden Cirkushest kunde danse efter Musik, lade, som den var halt, lægge sig med udstrakte Ben, som den var død, og lade Folk slæbe og trække i den uden at give mindste Tegn fra sig. Ved et Ord af dens Herre sprang den op.

Kun naar Heste bliver ilde behandlet, bliver de stædige og onde; saa kan de slaa og bide og være meget farlige for dem, som de ikke kan lide.

48. Om Kanarifuglen.

Kanarifuglen, som nu er udbredt og holdes i hele Europa paa Grund af sit smukke Udvortes og sin livlige Sang, stammer fra de kanariske Øer i Atlanterhavet. Der bygger den sin Rede i Orangetræernes Grene, som den har en saadan Forkærlighed for, at man endog har Eksempler paa, at den her i Landet er smuttet ind i et Drivhus og har bygget sin Rede i et af Orangetræerne, hvis Blomsters søde Duft syntes at behage den. Kanarifuglen har været bekendt i Europa siden Begyndelsen af det sekstende Aarhundrede, da et Skib, der havde en stor Mængde af disse Fugle om Bord, strandede paa Kysten af Italien. De befriede Fugle søgte til et nærliggende Sted, nemlig Øen Elba, hvor de fandt et saa mildt Klima, at de byggede Reder der og blev meget talrige. Dog blev der snart gjort en saadan Jagt paa dem, at Slægten blev helt udryddet paa dette Sted. Deres naturlige Farve er graa, som under Bugen gaar over til grønt, omtrent

som hos Iriskene, men paa Grund af Fangenskab, Klimaforandring og Blanding med andre Fuglearter har man nu Kanarifugle af mange forskellige Farver. Den smukkeste er maaske den guldgule med mørkegrønt Hoved og Hale. Kanarifuglen synger her til Lands ganske anderledes end i sin Hjemstavn i fri Tilstand; thi her er dens Sang en Sammensætning af Toner, som den har lært af andre Fugle. Man kan saaledes lære den at efterligne Nattergalens Slag ved at sætte den i Bur sammen med denne Fugl, medens den endnu er ung.

49. Kridt.

Naar man med et Stykke almindeligt Kridt skriver en Streg paa Tavlen, tænker man mindst paa, at denne Streg bestaar af Tusinder af smaa Bløddyrskaller (Muslingeskaller, Sneglehuse o. l.). Og dog er dette Tilfældet. Naar man køber et Pund Kridt, da er det henved 10 Millioner af saadanne Skaller, man faar i Haanden. I den smukke, glatte Overflade paa et glasseret Visitkort er der henved 100,000 Bløddyrskaller. Alle Kridtdannelser i Jorden bestaar af saadanne Skaller. Betragter man f. Eks. et Fnug Kridt fra Møens Klint under Mikroskopet, da vil man se Skal ved Skal af de mest forskellige Former. Disse Skaller er hele. Dette er kun Tilfældet i de øverste Lag af Kridtdannelsen. Trænger man dybere ned, vil man se, at Tyngden af de øvre Lag helt har knust Skallerne i de nederste Læg, saa at vi her har en fuldstændig jævn Melmasse, der ikke engang under Mikroskopet viser sig sammensat. Man vil forgæves søge at tænke sig Antallet af den Masse

Bløddyr, der engang i Fortiden paa Havets Bund har dannet disse Millioner af Skaller.

50. Om Amagerne.

Kong Kristian den Anden var gift med Prinsesse Elisabeth fra Nederlandene. Hun eller maaske snarere Hollænderinden Sigbrit, der gjaldt saa meget hos Kongen, overtalte ham til at lade Nybyggere komme hertil fra Holland, for at de kunde lære de Danske, hvad de den Gang aldeles ikke forstod, nemlig at dyrke Køkkenurter. Der indkaldtes da fire og tyve Familier, som fik Boliger i en Landsby, der blev kaldt Hollænderby. De bevarede der længe deres Forfædres Sprog og Skikke.

Deres Husvæsen var ordnet aldeles, som de var vant til det hjemmefra, og der blev prædikeret Hollandsk i deres Kirke. Men i Tidens Løb glemte de deres Modersmaal, og nu forstaar de fleste af deres Efterkommere ikke andet end Dansk. Man finder imidlertid endnu ikke saa lidt, der minder om deres Afstamning; de smaa, venlige Værelser, overstrøgne paa Løft, Døre og Vindueskarme med lyseblaa Oliefarve, ligeledes Folkenes Navne og deres Klædedragt. Ogsaa i den gamle danske Fisker- og Skipperby Dragør nedsatte adskillige Nederlændere sig. Hollænderne holdt sig i lang Tid aldeles afsondrede fra de i Nærheden boende Danske og indlod sig kun i Ægteskab med hverandre indbyrdes. I vore Dage har Mændene aflagt den hollandske Dragt; Kvinderne derimod har beholdt den.

51. Kineserne.

Kineserne hører til den mongolske Race. De har runde Ansigter, smalle, skæve Øjne, gul Ansigtssfarve og glat, sort Haar, som ogsaa Mændene bærer i en lang Pisk, medens det paa Forhovedet er fuldstændig glat afraget. Til en statelig Mand hører efter kinesiske Begreber en tyk Krop, lange Negle og smaa Fødder, og for at faa Fødderne rigtig smaa søger man allerede fra den tidlige Barndom ved Kunst at hemme deres naturlige Vækst. Kineserne er flittige, nøjsomme, forstandige og forsigtige, men tillige listige, rænkefulde og feje. Deres Huse er lave, Tagene meget fremstaaende, og Ruderne ofte af oliet, gennemsigtigt Papir. Gaderne er sædvanlig krumme og snævre og udmunder aldrig i Pladser; men Færdselen i disse snævre, stinkende Gader er meget livlig, og alle Vegne ser man omvandrende Haandværkere og Kræmmere. I Spidsen for Folket staar Kejseren, som kaldes „Himlens Søn“; Embedsmændene kaldes Mandariner og bærer som Tegn paa deres Værdighed Paafuglefljer, Knapper paa Huen og lignende Prydelser. Teaterforestillinger er Folkets Hovedforføjelser; Te, som vi faar en Del af fra Kina, drikkes af alle Kinesere. Fra ældgammel Tid har Kineserne udmærket sig ved at lave Silke, Porcellæn, lakerede Sager, Tusk og meget andet, ligesom de ogsaa har kendt Brugen af Kompasset, Krudtet og Bogtrykkerkunsten længe før Europerne. Tusinder af Mennesker giver sig af med at lave kulørte Lamper. Overalt hænger Papirlygter over Butikkerne, saa at Gaderne om Natten ser ud, som om de var illuminerede; men især anvendes de farvede Lamper ved den store Lanterne-

fest, hvor man ser dem i alle Skikkelser, som Drager, Fugle og Fisk.

52. Tapiren.

Tapiren er det største af alle de Dyr, der opindeligt hører hjemme i Sydamerika. Dens afrundede Krop giver den nogen Lighed med et stort Svin eller med et Æsel, hvis Haar er afraget; men man faar dog ikke herved noget tydeligt Begreb om den; den ligner egentlig kun en Tapir, det vil sige, den er et Dyr af sin egen Art. Den er sortebrun af Farve, og har en afstumpet Hale, som er bevokset med en lille Dusk silkeagtige Haar; dens Overkæbe gaar langt ud over dens Underkæbe, saa at den danner ligesom en lang Snude; den har lange Tæer, fire paa Forbenene og tre paa Bagbenene. Tapiren er et uskadeligt Dyr, og endskønt den har stærke og skarpe Tænder, bruger den dog aldrig disse til Forsvar. Naar den angribes af Mennesker eller af vilde Dyr, stræber den at undfly; men lykkes dette ikke, da hengiver den sig roligt i Døden og indlader sig ikke i nogen Kamp. Den fører et ensomt Liv, og man træffer den hyppig alene eller blot i Selskab med sin Hun, der kun føder een Unge ad Gangen, som følger hende, indtil den kan sørge for sig selv; saa skilles de ad og gaar hver sin Vej. — Tapiren lever dels paa Landet og dels i Vandet; man har derfor kaldt den Amerikas Rhinoceros eller Flodhest; men den opholder sig dog ikke saa meget i Vandet som Flodhesten. Den søger sin Føde i Floderne eller i de sumpede Strækninger, som omgiver disse, og kan holde sig adskillige Minutter under Vandet; men alligevel tilbringer den sin længste Tid paa

Landjorden og sover om Dagen paa et eller andet tørt Leje af visne Blade, som den først forlader om Aftenen for at forfriske sig i Floderne. Ligesom Svinene holder den meget af at vælte sig i Dynd; men den gaar ikke tilbage til sit Hvilested, førend den har skyllet sig ganske ren i klart Vand. Tapiroren har den uheldbringende Vane, at den altid paa sine Vandringer følger det samme Spor og saaledes danner en Sti fra sit Sovested til det Strøg, hvor den søger sin Føde, hvilket gør det meget let for Jægerne at fange den.

53. Dødningeuret.

Enhver vil vistnok i stille Foraarsnætter have hørt den forunderlige Lyd, som man tilskriver „Dødningeuret“. Det lyder som en Række hurtige Slag, og man vil meget sjældent finde, hvorfra de kommer. Slagene har i Almindelighed stor Lighed med et Lommeurs hurtige Dikken, kun med den Forskel, at Lyden i korte Mellemrum afbrydes, for lige saa hurtigt at begynde paa et helt andet Sted. Tidligere har Dødningeuret fremkaldt megen Overtro. Nu ved man, hvad det er.

I gamle Huse eller paa gamle Møbler ser man ofte smaa Bunker gult Pulver, det saakaldte Ormemel. Puster man disse Støvhobe bort, ser man, at de hidrører fra et cirkelrundt Hul i Træet. Dette er Aabningen til den Gang, hvori den saakaldte Ormstikker lever, og hvor den forraader sin Virksomhed ved en skarp, gnavende Knirken, der især lyder i Nattens Stilhed. Larven er en lille, hvid, trivelig, noget sammenbøjet Orm. Det er den, der har anlagt de talrige, snoede, højst forvirrede Gange, der lidt efter lidt forvandler det faste Ved til et

med Ormemel opfyldt Netværk, som brydes i Stykker ved den letteste Berøring.

I Tidens Løb forvandler denne Larve sig til en, sædvanligvis brun, lille Bille af omtrent en Lines Længde, temmelig blød at føle paa og af oval Form. Det er disse voksne Dyr, der spiller Dødningeur. Naar de nemlig har gennemgaaet deres Larve- og Puppeforvandling, skal de til at parre sig. Saa kalder Hannerne og Hunnerne paa hinanden ved at støde det kraftige Hoved mod det Træ, hvorpaa de sidder. Derpaa holder de op for at lytte efter Svar. Og saaledes bliver de ved, indtil de træffer hinanden. Da Dyrene formerer sig rask, og da de kun har faa Fjender, tiltager de hyppig saaledes i Talrighed, at Gulve, Bjælkeværk, Møbler og andet Bohave i høj Grad lider under deres ødelæggende Virksomhed.

54. Kaffe.

Det, som vi kalder Kaffe, er Frøet af en stedsegrøn Busk, som vokser i de varme Lande. Busken gror bedst i fugtig Luft og i Jord, hvorfra der er Afløb for Vandet; derfor vokser den særlig godt paa Bjærskraaningerne i Indien.

Naar Kaffebusken vokser vildt, bliver den til et Træ, der kan blive 20 eller 30 Fod højt; men Plantageejerne beskærer den, saa den kun bliver 2 eller 3 Alen høj; thi saa bærer den bedre Frugt, og man kan lettere afplukke denne.

Naar en Kaffebusk staar i Blomst, er den meget smuk. Bladene er mørkegrønne og skinnende blanke, Blomsterne, der er stjerneformede, er hvide med et svagt, rødt Skær. Kaffe træets Frugt er et Bær, der ligner et Kirsebær; det er først lyserødt, men

bliver efterhaanden mørkere, indtil det faar Farve som det mest straalende Purpur.

Bærret er meget sødt; men det er ikke for Bærrets Skyld, at man dyrker Træet. Inden i Bærret er der to Kærner; de er aflangrunde og hvælvede paa Ydersiderne, men flade paa Indersiderne, der støder mod hinanden. Disse Kærner er det, man kalder Kaffebonner.

Naar Bærret er modent, lægger man det i Solen for at tørres. De kødfulde Dele skrumper saa ind til en tør Skal, som man fjerner ved at lade Bærrene løbe gennem Træruller. Naar saa alle Avner er pustet bort, har man Kaffebonnen tilbage. Kaffebonner sendes i Sække hele Verden over. De ristes og males, før man kommer Vand paa dem, og heraf faas den brune Drik, som vi kalder Kaffe.

Den fineste Kaffe faar vi fra Byen Mokka i Arabien; men der faas ogsaa meget god Kaffe fra Java og Sumatra. I Afrika dyrkes ogsaa megen Kaffe, navnlig i Kongoegnene; og fra Brasilien udføres der en uhyre Mængde Kaffe fra Byerne Santos og Rio Janeiro.

55. Stæren.

Der var en Tid, da man endnu ikke havde faaet Øjnene op for den store Nytte, som de insekt-ædende Fugle gør i Marker og Haver, og da Stæren ikke blev betragtet med saa venlige Øjne som nu; i England f. Eks. førte man endog en ubarmhjertig Krig imod den og drejede ufravigeligt Halsen om paa den, naar den, som det ofte hændte, smuttede ind til Duerne for at søge Ly eller bygge Rede, idet man troede, at den kom for at udsuge Duernes

Æg. Nu er den overalt indsat i sine Rettigheder som en af de Fugle, der gør os mest Nytte, indirekte, nemlig ved at ødelægge Snegle, Græshopper, Larver o. s. v., indtil et Antal af vel 350 Stykker om Dagen for hver Stærfamilie, i den Tid der er Unger i Reden. Men ikke blot har Loven taget dem under sin Beskyttelse; overalt hygger man for dem, overalt udhænger man Aar for Aar flere Stærkasser for at lokke de muntre smaa Gæster til Huse, og Stæren lader sig ikke nøde; thi ligesom Spurven, Storken og Svalen synes den at finde Fornøjelse i at bo i Nærheden af Mennesker og bliver snart husvant. Om Efteraaret drager den rigtignok bort, ned til de solvarme Lande ved Middelhavet, men inden Foraaret endnu rigtig har indfundet sig, vender den atter tilbage, saa tidligt, at de sidste Vinterstorme ofte tager et alvorligt Tag i den og gennemisner den til Marv og Ben; dog, den lader sig ikke let kue; vaad og forpjusket søger den da Læ, hvor den kan finde det, i Skoven eller i Lo og Lade, og trøster sig med, at det kun er en Byge. Skønt den finder sig til rette overalt, higer den dog tilbage til sit Hjem, det Sted, hvor den er født, hvor den har fundet sin Mage, og hvor den udruger sine Unger, og med de mest levende Tegn paa Glæde, med udbredte Vinger og lystig Kvadder hilser den det ved sin Tilbagekomst oppe fra Tagryggen, og det er vist med lige saa stor Glæde, at Byens Ungdom bringer Budskabet videre: Stæren er kommen, nu faar vi Foraar.

56. Te.

Kina er Teplantens Hjemstavn, og dette Land leverer den største Del af den Te, der bruges i

Verden. Eu stor Mængde kommer ogsaa fra Japan, Assam og Forindien. Teplanten er en stedsegrøn Busk. Hvis den faar Lov at gro, som den vil, kan den blive 30 Fod høj; men den bliver altid beskaaret, saa at den kun naar 4 eller 5 Fod over Jorden. I Kina dyrkes Tebuskene i smaa Plantager, og Bladene indsamles af Ejerens Familie. Derfor kan man i Høstens Tid paa alle Skraaninger se Kinesere i smaa Familiegrupper samle Teblade. Med Handsker paa Hænderne tager de Blad for Blad, og de er saa behændige og hurtige, at hver især kan samle 10 til 12 *℥* Teblade om Dagen. Bladene lægger de i smaa Kurve, som de bærer i en Snor om Halsen; naar disse er fyldte, tømmes de i større Kurve, hvori de bringes til Tørringsstedet. Man afplukker Tebladene flere Gange i samme Sommer. Første Gang er i April Maaned, naar Bladene er meget unge; det er den dyreste Te. Næste Gang er i Maj, tredje Gang i Juni og fjerde Gang i August. Sidste Høst er den ringeste; Bladene er grove og har ikke saa fin en Duft som de tidligere indsamlede. Der er mange forskellige Navne paa Te, det kan man se paa Tekisterne, der kommer fra Kina; men al Te er enten grøn Te eller sort Te. Forskellen i Farve beror paa den Maade, hvorpaa Bladene tørres. Tørres de hurtigt, faar man grøn Te, og tørres de langsomt, saa de kommer i Gæring, faar man sort Te.

I Kina kommer man aldrig Sukker eller Fløde i Te, men drikker den ren. De rige Kinesere lægger nogle Teblade i deres Kop og skænker kogende Vand derpaa; det er kun de fattige, der bruger Tepotte. I Japan maler man stundom Tebladene, ligesom vi maler Kaffe, og drikker dem sammen med Vandet. Russerne faar den fineste

Te; den kommer over Land; de kommer sædvanlig Citronsaff i Teen i Stedet for Fløde.

57. Dybe Boringer.

Man foretager undertiden dybe Boringer i Jorden i forskelligt Øjemed. Her i Danmark har man foretaget saadanne Boringer for at finde Vand. Hvis man under Boringen naar til en Vandaare, kan Vandet stige gennem Borehullet op til Jordens Overflade, hvis denne ikke ligger for højt. Man har saa, hvad man kalder en artesisk Brønd. Nede i Sahara-Ørkenen har Franskmændene boret adskillige saadanne Brønde, og ved Hjælp af Vandet fra dem har de paa Steder, hvor der før tilsyneladende kun var Sand og Sten, faaet frugtbare Oaser. Andre Steder har man boret for at finde Petroleum, f. Eks. i Baku, Sonden for Kaukasus. Naar man træffer paa et Petroleumsleje, stiger Olien ligesom Vandet op igennem Røret, saa man kan lade den flyde ud i store Beholdere, hvorfra man igen kan tage den for at rense den og udføre den til Salg. Undertiden borer man for at finde Kul, eller i rent videnskabeligt Øjemed for at undersøge Jordlagene. Man er derved tit kommet meget dybt ned; i Schlesien har man saaledes et Sted boret ned til en Dybde af 7000 Fod. Men dertil udkræves meget store Maskiner og megen Forsigtighed; thi Boret, der sammensættes af mange Stykker, er meget tungt, — det som man brugte i Schlesien, vejede 28000 *℥* —, det kan derfor nemt gaa i Stykker, og det vilde være et vanskeligt Arbejde at faa Stykkerne op. En saadan Boring er ogsaa meget kostbar. Den omtalte Boring varede i over et Aar og kostede omtr. 70,000 Kr.

Ved Dybdeboringerne har man gjort den Opdagelse, at Jordvarmen tiltager, efterhaanden som man kommer dybere ned; og det har ved sammenlignede Iagttagelser paa forskellige Steder vist sig, at den stiger regelmæssigt med omtr. 1 Grad Celsius for hver 100 Fod.

58. Silkeormen.

Silkeormen fremkommer af et Æg, der næppe er saa stort som et Knappenaalshoved. I mange Lande lægger en Art Sommerfugle saadanne Æg paa det hvide Morbærtræs Blade; Varmen udruger saa Æggene, og der fremkommer af hvert en lille, sort Larve. Næppe har denne set Dagens Lys, før den føler Traag til at spise, og sin Næring finder den ganske nær ved sig, nemlig de unge, friske Blade paa Morbærtræet, og den bestiller nu Dag og Nat intet andet end at æde. Hurtig bliver Larven større og stærkere. Efter nogen Tids Forløb sidder den stille, som om den var syg eller skulde dø, og nu viser det sig, at dens Hud brister; den er blevet den for snæver og erstattes af en anden. Dette Hudskifte gentages for 2den, 3dje og 4de Gang, idet dens Klædning for hver Gang bliver lysere og videre end den gamle. Efter 6 eller 7 Ugers Forløb er Larven saa lang som en lille Finger. Af den Spindesaft, som er blevet samlet i dens Legeme, danner den en fin, klar Traad, hæfter denne til en lille Kvist paa Træet og vikler den om sig, og i Løbet af en Uge opstaar der paa denne Maade af Traaden et aflangt Nøgle, som kaldes en Kokon eller et Silkespind. Det yderste Lag af Kokonen danner et sammenflettet Væv, men tæt under dette lader en fin Traad

sig afvikle, hvis Længde udgør 4—500 Alen. Inden i Kokonen ligger Larven selv, træt og mat efter fuldført Værk; den ser ud som død og rører sig ikke, og dog frembringer den netop nu det skønneste, den overhovedet formaar at frembringe. Efter 14 Dages Forløb brister nemlig det brune Hylster om Puppen — saaledes kalder man det skindøde lille Dyr — og en Sommerfugl smutter frem. Men hvorledes slipper den ud af sit Fængsel? Benene er for svage til at sønderrive den hundreddobbelte Traad, Tænder mangler den ganske, og dens fine Sugemund formaar ikke at gennembryde Kokonen. Den unge Sommerfugl maatte redningsløst dø i sit Fængsel, dersom den ikke havde et andet Middel til at slippe ud. Af nogle Draaber Spindesaft har Larven dannet Kokonen; nogle Draaber af en anden Saft, som Sommerfuglen indeslutter i sit Legeme, gennemgnaver Spindet og danner deri et Hul, hvorigennem den kommer ud. Paa de Steder, hvor man holder Silkeormen som et Slags Husdyr for Spindets Skyld, lader man den dog ikke komme saa vidt i sin Udvikling. Her indsamler man Pupperne, saa snart Kokonen er dannet, hvorefter Dyret dræbes ved Kogning, og Traaden afvikles for at bruges til Fabrikation af Silketøj.

59. Kamelen.

Kamelen har sit Hjem i den sydvestlige Del af Asien og i Nordafrika. Naar den er blevet tæmmet, vides ikke. I Bibelen omtales Kamelen som et Husdyr. Abraham ejede Kameler; Job havde flere Tusinder af dem. Til enhver længere Rejse i disse Egne benyttede man dengang som nu Kamelen. Dens Udholdenhed, Nøjsomhed, Styrke og Lydighed

gør den vel skikket til lange Rejser i ørkenagtige og ufrugtbare Egne. Man har derfor ogsaa kaldt den Ørkenens Skib. Som Skibet gennemløjer Bølgerne og bærer Bud fra Land til Land, saaledes gennemvandrør Kamelen paa sin Fod de uoverskuelige Sandørkener og bærer paa sin Ryg Købmandens Varer fra Land til Land. Intet Dyr er saa nøjsomt som Kamelen. I flere Dage kan den holde Livet oppe ved en Føde som Torne, stive, saftløse Planter, Kurve o. m., ligesom den ogsaa i lang Tid kan undvære Vand.

Lad os engang følge en Karavane, der agter sig gennem Ørkenen eller ubeboede Egne. Det er ikke en Lysttur, det gælder, ej heller er det Menesker, der rejser af Kedsomhed for dog at have noget at bestille. Det er den driftige Købmand, der med Livsfare fører sine Varer fra Sted til Sted, indtil han træffer befolkede Egne, hvor han kan afhænde dem. Tidlig om Morgen, eller egentlig om Natten, begynder man at pakke Kamelerne. Disse lægger sig ned eller tvinges til at lægge sig, idet Halsen og Forbenene bindes sammen. Derpaa lægges Pakke paa Pakke paa deres stærke Ryg. Man giver dem Tegn til at rejse sig, og langsomt, men sikkert hæver Dyrene sig i deres fulde Højde, der Pakkerne iberegnet kan udgøre 5 Alen. Sadelene lægges paa Ridekamelerne, og der gives Tegn til Opbrud. Den forreste Kamel føres af en med Egnen og dens Farer vel kendt Mand. Efter ham følger i en lang Række den hele Karavane. Det er endnu Nat og køligt; man mærker endnu ikke Rejsens Besværligheder, — det skulde da være ham, der er oppe paa Kamelens Ryg; thi Dyrets gængende eller rokkende Bevægelser kaster ham fra den ene Side til den anden. Endelig bryder Dagen frem. Araberen beder sin Morgenbøn og synger.

Solen viser sig, højere og højere stiger den. Dens brændende Straaler opheder Sandet. Araberens Morgensange forstummer. Han gaar i Skyggen af sin Kamel og hvisker den i Øret om de dejlige Græsgange hist borte, om skyggende Palmer og kølige Kilder; og Kamelen, der forstaar sin Herre, drejer Hovedet om imod ham og forstærker sine Skridt. Det bliver Middag. „Luften er Ild, og Jorden Glød.“ Araberen indhyller sit Hoved i sin hvide Burnus. Dyrene gaar sløve og dorske fremad. Pludselig løfter en Kamel Hovedet, den snøfter, ser sig forvirret omkring og bliver ustyrlig. Araberen ved, hvad dette betyder. Det er giftige Vinde, der nærmer sig. Han søger at berolige Dyrene, og disse lægger sig ned med Hovedet hen ad Jorden, da Vinden som oftest drager saa højt, at de paa denne Maade kan undgaa dens giftige Pust. Araberen selv hyller sig ind i sin Klædning og ligger stille, til Uvejret er forbi. Naar han rejser sig igen, kan han hverken finde Vej eller Sti, og undertiden vanker han saa længe omkring, at baade han selv og Dyrene bliver et Bytte for Hunger og Udmattelse. Ved Nattens Frembrud gør man Holdt en Stund. Der er endnu langt til Oasen. Araberen nyder nogle Dadler, Kamelerne sulter. Atter gaar det fremad. (En god Kamel gaar sine 20 Mil om Dagen og kan holde ud i 3 à 4 Dage.) Dagen gryr paa ny. Endelig, der er Oasen. Man ser tydeligt Palmerne, Kilderne, i rask Trav gaar det fremad. Pludselig forsvinder det hele, det var et Luftsyn, en Øjenforblændelse. Mismodig er man nær ved at opgive Haabet. Da løfter Kamelen igen Hovedet, aander dybt og gaar stærkt til. Nu har man Oasen for sig. Endelig finder man Skygge, Hvile, Vand og Føde til sig selv og Dyrene.

Og næste Morgen gaar det atter fremad, indtil

Karavanen naar sin Rejses Maal. Det gælder for Købmanden om at naa Markedet i den store By i rette Tid. Tallet af de Kameler, der paa denne Maade er i Bevægelse gennem Ørkenen, er over 100,000. Mange dør undervejs, og deres afpillede og afblegede Skeletter viser ofte Karavanerne Vej i disse vildsomme Egne.

60. Samojederne.

Samojederne, der bebor Tundraerne i Sibirien, lever hovedsagelig af Rensdyravl og er Nomader. Her paa disse træløse, men med Mos eller Løv og enkelte Græssorter bevoksede Flader finder Rensdyret nogenlunde rigelig Næring. Og som der fortælles om Abraham, at han drog fra Sted til Sted med sit Kvæg, saaledes ligger ogsaa Landet her aabent for Samojederne. Naar Dyrene har afgnavet en Egns Mos og sparsomme Græs, nedbryder man sit Telt og opsøger sig et andet Sted.

Det er Kvindernes Bestilling at oprejse Teltet. Først opstilles fire 16 Fod lange, for oven sammenbundne Stænger som Afstivere for de øvrige Teltstænger. Over disse lægges Maatter af Birkebark. Maatterne forarbejdes af Kvinderne. I det indre af Teltet udbredes Rensdyrskind, og paa disse sover, sidder og gaar man. Gennem den lave Indgang faar Hytten sit Lys, naar Baalet ikke er tændt; og da der paa Tundraen er Mangel paa Brændsel, maa man spare paa denne Artikel. Af samme Grund ser man sig heller ikke i Stand til at koge eller stege Fødemidlerne, der for største Delen bestaar af Rensdyrkød. Ud paa Aftenen tændes i Reglen Baalet, og den uundværlige Te nydes, Piberne tændes, og Samtalen begynder. Men Hovedmaal-

tidet er det interessanteste. Kommer man hjem fra en længere Tur og trænger til Næring, bliver straks et fedt Rensdyr hentet. Husherren slaar det for Panden med sin Økse og gennemborer dets Nakke og Hjerter med sin Kniv. Maven skæres op, Indvoldene udtages, og Maaltidet begynder. Der udskæres lange Strimler Kød, som dyppes i det i Bughulen forblevne dampende Blod og derpaa føres ind i Munden for at spises. Med Kniven afskæres Mundfulden, hvorefter Resten igen dyppes i Blodet og føres ind i Munden. Et saadant Maaltid ser ikke appetitligt ud for en Europæer. Med blodige Hænder, blodigt Ansigt og blodige Klæder rejser Samojeden sig fra sit Maaltid efter at have nydt mellem 4 og 5 Pd. Kød. Det er ikke alene Kødet, der spises, Maven med Indvoldene nydes ogsaa, rigtignok kogt, saavel som Struben, Læberne og andre Dele. Marven anses for et Lækkeri. Rensdyret er alt for Samojeden. Det trækker hans Slæde, giver ham Mælk, slagtes, og intet gaar til Spilde. Skindene garves og sammensys til Klædningsstykker. Sytraaden laves af Senerne, der spaltes med Tænderne, trækkes mellem Læberne og rulles mellem Hænderne til Traad.

Befordringsmidlerne over Sibliens Tundraer er Slæder forspændte med Rensdyr, sædvanlig tre Renokser, som gaar jævnsides. Rensdyrslæden er lavet af let og sejt Træ, og de enkelte Brædder er enten sammenbundne med Læderremme eller forenede med Træpløgge. Dyrene er forspændte saaledes, at de er nødt til at trække ens, da Slæden ellers løber paa det mindre villige Dyr. Tømmen fastgøres til Takkerne af den Ren, der gaar længst til venstre i Forspandet. Er Vejret og Føret godt, kan en saadan Befordring tilbagelægge en Vej-længde af et Par Mil i Timen med et Læs af 500 Pd.

Paa eet Foder køres undertiden over 14 Mil. Men er Vejen ujævn, optøet eller stenet, gaar Kørselen meget langsomt, og man kan da være en hel Dag om at tilbagelægge et Par Mil. Endnu værre bliver det, naar Varmen indfinder sig, der selv i disse nordlige Egne en kort Tid af Aaret kan være trykkende. Med Varmen følger i Reglen en anden Plage i Form af Myg, der i store Sværme omsummer Slæderne, sætter sig paa Dyr og Mennesker og piner dem med deres Stik, der undertiden kan have Døden til Følge. Ikke engang i Teltene er man om Natten fri for disse Fjender. Først naar Temperaturen synker ned under Nul, forsvinder de.

Indbyggerne i disse Egne staar paa et meget lavt Dannelsesstrin; men een Dyd besidder de, nemlig Ærlighed. De paa Jagt og Fiskeri bortdragende Ostjaker kan saaledes lade deres Redskaber, deres Pelsværk og andre Ejendele henligge ubevogtede, ingen rører dem. En Forsigtighedsregel, der dog undertiden anvendes, er at plante en Træspaan med to vedhængte, i Træudskaarne Figurer, der ligner Ansigter, i Nærheden af de henlagte Sager. Omtrent alle Ostjakerne er Hedninger og tilbeder Afguder, der for de mandlige Guders Vedkommende bestaar i en uformelig Bylt af Pelsværk med et paahæftet Messingskilt som Ansigt. Kvindeguden er en Dukke, udklædt som en Ostjakerkvinde, men med en Messingknap til Hoved. Disse Dukker gemmes i „Gudekasser“, der er hensatte paa Offerstederne. Ofrene bestaar i noget af det fra Jagten eller Fiskerierne hjembragte Udbytte.

61. Skagen.

Paa Skagen — denne vort Fødelands Ørken — findes ingen Skove, ingen Marker, ingen Enge. Her findes knap i meget vid Omkreds et Hus, der kunde tyde hen paa menneskelig Virksomhed. Her er Sand, atter Sand, intet uden Sand. Og saa er her Himlen med de store, drivende Skyer og endelig Havet, Kattegattets blinkende Braad paa den ene Side og Vesterhavets fjerne Brøl paa den anden tværs over de flygende Sandmiler.

Det er paa Stranden deroppe, hvor Vinden blæser, som den bedst vil, at man føler sig friskest og sundest til Mode. Naar man om Morgenen er dukket frem af den snævre Kahyt, som huser en Natten over, føler man sig straks draget ned til Stranden, hvor Solstriberne blinker ude paa den oprørte Sø, hvor Udbyttet af Nattens Fangst spræller paa Sandet, og hvor de svenske Fartøjer lægger til for at købslaa om Fangsten. Paa Stranden færdes de stærke og alvorlige Fiskerskikkelser i den maleriske Dragt. Man drøfter Dagens brændende Spørgsmaal: i hvad Pris Fisken staar, hvor meget den sælges for i Frederikshavn, og hvad man omtrent skal lade Svenskerne faa den for. Den kommende Nats ikke mindre vigtige Spørgsmaal forhandles ligeledes, nemlig hvor omtrent paa Kysten man skal drage det store Vaad, om Vinden vil tillade, at man „drager“ paa Sondenstranden, eller om man bliver nødsaget til at gaa om paa Nordstranden. En eller anden erfaren Fisker fører Ordet, og efter at man tilstrækkelig grundigt har faaet de omhandlede Spørgsmaal afgjort til alle Parters Tilfredshed, gaar man hjem for at sove et

Par Timer, og Stranden bliver nu overladt til Vinden, Maagerne og de rullende Søer.

Man sover ikke meget paa Skagen: Arbejdet fører det med sig, at man er paa Færde Nat og Dag, og det er næsten utroligt, hvor lidt Søvn og hvor meget Arbejde disse ufortrødne Legemer kan byde sig selv. Lidt op ad Dagen dukker atter en og anden Skikkelse frem, som snart efterfølges af flere. Der er altid noget at tage vare. Det har maaske blæst op, og der ventes nogle Baade hjem, eller man frygter Højvande og vil da trække Baadene op i Klitten. Brændingen brydes svært derude paa Revlerne og ruller tordnende ind paa Havstokken, hvorfra de lange, hvide, spillende Tunger slikker helt op mod Klitten. Vinden river og rusker i den tørre Marehalm; Sandet flyger, og Maagerne kommer skrigende med hurtige Slag hen over de brydende Søer. En halv Snes Mænd med Sydvest, Uldtrøjer og lange Vandstøvler flokker sig om den nærmeste Baad. Skuldre, Knæ og Knoer sættes til; under et melankolsk „ohoj, ohive!“ bevæger den tunge Baad sig igennem Sandet, indtil den er uden for Vandets Omraade. Saa fordeler Gruppen sig; man veksler et Par Ord med en Kammerat, gnider sig langsomt over Ryggen eller slaar Hænderne mod hinanden, og saa ser man ud efter den Baad, der skal komme. Man taler ikke meget; dels overdøver Vinden og Søen næsten det stærkeste Raab, dels — den klarer sig saamænd nok derude, hvorfor da tale derom? Saa viser Baaden sig over de yderste Brændinger. Den fører sit rebede Forsejl, men nu hjælpes det. Der er Fart nok. Saa løftes Stævn og Køl højt i Vejret; saa skyder den igennem den sidste Brænding; saa tørrer den — og alle Mand ud! Folkene fra Stranden løber til; Vandet sprøjter højt over dem alle. Man

har fast Tag i Baaden, og saa sætter man Ryg og Skulder til, og op paa Stranden kommer den.

Det er ved Omgangen med deres Fartøjer nede paa Stranden med Havet for Øje, at man skal lære Skagboerne at kende. Her strammes hver Muskel og spændes hver Sene, og den dagligdags Tungthed og Træghed i Kroppen viger Pladsen for en vis Lethed og Smidighed. Naar man i Magsvejr ser paa disse klodsede, svært byggede Baade, der staar som grundmurede Bygninger i Sandet, og naar man løfter paa en af disse Aarer, der snarere ligner pommerske Bjælker end letbevægelige Efterligninger af Fiskenes Finner, — da vil man vel have Møje med at forestille sig et af disse Redningsforetagender i en Vinterstorms Brændinger med disse Baade og disse Aarer. Men lader man Blikket glide hen over en Samling af disse Folk under deres daglige Arbejde paa Stranden, saa vil man ogsaa have Forklaring af den Kraft, der i al sin smidige Sværlemmethed skal sætte disse Maskiner og Redskaber i Bevægelse.

62. Om Urenes Opfindelse.

Menneskene fik alt i tidlige Tider Øje for, at den Maade, hvorpaa Skyggen af stillestaaende Genstande flyttede sig i Solskinsvejr, kunde hjælpe dem til at bestemme Tiden paa Dagen, saa de bedre kunde inddele deres Arbejde. Dette førte til, at man opfandt Solskiver, som alle Oldtidens Folk i Syden har kendt. Men Solskiverne havde den store Mangel, at de kun kunde vise Tiden i Solskin; naar Himlen var overtrukket eller om Natten, havde man ingen Nytte af dem. Man fandt da paa at lave en Slags Ure af Vand. Man tog en Skaal

med et fint lille Hul i Bunden og satte den oven i en anden Skaal, som var fyldt med Vand. Efterhaanden som Vandet gennem den lille Aabning trængte ind i den tomme Skaal, sank denne mer og mer, og naar man i Forvejen havde anbragt smaa Streger paa den indvendige Side af den, kunde man lægge Mærke til, hvor længe det varede, inden Vandet steg fra den ene Streg til den anden, og saaledes beregne Tiden. Men disse Tidsmaalere havde ogsaa deres Mangler. Om Sommeren dampede Vandet hurtigt bort, og om Vinteren frøs det til Is. Man tog da sin Tilflugt til fint og tørt Sand. To smalle, pæreformede Glasskaale, i hvis spidse Ender der var boret et fint Hul, smeltedes sammen saaledes, at de vendte Spidserne mod hinanden; derpaa fyldte man Sand i den øverste Skaal og lod det gennem det lille Hul løbe ned i den nederste. Man kunde nu let passe at komme saa meget Sand i Skaalen, at det varede en Fireogtyvendedel af et Døgn, inden det var løbet igennem. Dette var vel meget godt; men den Slags Ure havde dog ogsaa deres Mangler. Man kunde ikke se, naar en halv eller en kvart Time var gaaet, og glemte man at dreje Timeglasset, naar Sandet var udløbet, var man kommet helt i Vildere med Klokkeslættet.

Saa fandt man endelig paa at indrette et helt lille Maskineri, som bestod af Smaahjul med Takker i Kanten. Disse Hjul blev afpasset saaledes, at det ene greb ind i det andet, og naar eet af dem blev drejet rundt, maatte de andre følge med. Til at sætte det ene Hjul i Bevægelse benyttede man et Jærnlod i en Snor, og paa et andet var der anbragt en Viser, som paa en Skive kunde angive Tiden.

Et af de første af denne Slags Ure blev lavet

af en Munk, der senere blev Pave under Navn af Sylvester den Anden; han levede paa Svend Tveskægs Tid.

Paa Valdemar Atterdags Tid begyndte man rundt om i Europa at lave Slagure, der kaldtes saaledes, fordi man satte Værket i Forbindelse med en Klokke, hvorpaa Hammerslag angav Timerne.

Kort efter Reformationstiden opfandt en Urmager i Nürnberg at lave Lommeure, i hvilke Værket blev drevet ved Hjælp af en Fjeder. De havde Form som et Æg og kaldtes almindeligt Nürnbergeræg. Den bekendte danske Astronom Tyge Brahe havde et saadant Ur, der nu er at se i Nationalmuseet i København.

I vore Dage forfærdiges de bedste Lommeure i Byen Genf i Svejts. I vort Fædreland har de saakaldte bornholmske Stueure i mange Tider været bekendte for deres nøjagtige Gang.

En egen Art meget nøjagtige Ure kaldes Kronometre, hvilket betyder Tidsmaalere.

63. Hvoraf Mel bestaar.

De Næringsstoffer, som findes i Kornets Mel, er af meget forskellig Beskaffenhed, og man kan paa en temmelig simpel Maade skille de vigtigste af dem ud fra hverandre og saaledes faa Lejlighed til nærmere at undersøge hvert af dem. Tager man f. Eks. en lille Lærredspose med noget Hvademel i, binder for den, lægger den i en Skaal med almindeligt Vand og ælter den godt i nogen Tid, vil Vandet lidt efter lidt komme til at ligne tynd Mælk. Det hvide Stof, der paa denne Maade trækker ud imellem Traadene i Posen og blander sig

med Vandet, er ikke andet end Stivelse, der, som enhver ved, bruges, naar man stiver hvidt Tøj til Strygning. Tager man, naar man har æltet Posen dygtig, denne op af Stivelsevandet og lader dette staa roligt hen, synker Stivelsen til Bunds, og det klare Vand bliver staaende ovenover. I dette Vand findes der imidlertid opløst flere andre Stoffer, der ligeledes er udtrukket af Melet. Der er saaledes enkelte saltagtige Stoffer og noget Sukker, rigtig nok i saa ringe Mængde, at det ikke ligefrem kan smages. Sætter man nu dette Vand, efter at man har hældt det fra Stivelsen, over Ilden og lader det koge, samler der sig paa Overfladen et hvidligt Stof, som ligner Ost eller Æggehvide, og i Virkeligheden er det ogsaa Æggehvide, næsten af samme Beskaffenhed som den, man faar af almindelige Æg. Lukker man endelig op for Posen og ser efter, hvad der er blevet tilbage i den, da finder man et mærkeligt graat, sejt Stof, som er meget klæbrigt og ligner Lim, hvorfor man ogsaa har kaldt det Plantelim (eller Gluten).

Vi har saaledes set, at Melet i det væsentlige har indeholdt Stivelse, Sukker, Æggehvide og Plantelim. Af disse fire Stoffer er navnlig de to sidstnævnte af stor Betydning for Menneskets Ernæring, og da de netop hos Rug og Hvede findes i større Mængde end hos de andre Kornsorter, er dette Aarsagen til, at man foretrækker Rugmel og Hvedemel til Brødbagning.

64. Jordklodens Indre.

I dybe Bjærgværker og ved Brøndboringer har man gjort den Erfaring, at Varmen tiltager omtrent en Grad for hver hundrede Fod; følgelig maa Jor-

dens Indre allerede i en Dybde af 5 Mil være en eneste flydende og glødende Masse, hvori alle Metaller og Stene er smeltede. Den Jordskorpe, hvorpaa Mennesket færdes og bygger, er, naar man sammenlignes med Jordens Størrelse, tyndere end Æggeskallen i Forhold til Ægget. Som andre Beviser paa Jordens indre Varme kan man anføre de ildsprudende Bjerge (Vulkaner) og de Kilder, som kommer fra store Dybder og derfor har varmt, undertiden endog kogende Vand.

Hvis denne Jordens indre Varme ikke havde virket, vilde Jorden overalt være bedækket med et Hav paa 10,000 Fods Dybde; nu har imidlertid den indre Varme hævet Fastlandsmasserne op over Havet. Derfor kan man overalt paa Jorden finde Skaller af Saltvandsmuslinger fjernt fra Havet og højt oppe over Havfladen.

Saadanne langsomme Hævninger foregaar endnu den Dag i Dag; saaledes hæver en stor Del af den skandinaviske Halvø sig omtrent et Par Fod i et Aarhundrede, og herved er Havbugter, som tidligere var tilgængelige for Skibe, nu blevet forvandlet til Enge, ligesom man gentagne Gange har maattet flytte Fiskebyer ved den botniske Bugt paa Grund af Havets Tilbagevigen. Omvendt gives der andre Kyststrækninger, der langsomt sænker sig. Dette er Tilfældet med Skaanes Kyst samt hele den nordtyske, hollandske og belgiske Kyst langs Østersøen og Vesterhavet. Ogsaa Grønlands Kyster er undergivne en stadig Sænkning; gamle Bygninger og før kendte Øer er saaledes her forsvundet under Havfladen.

65. Lidt om Maanen.

Om der gives levende Væsener paa Maanen, er ikke let at afgøre, men det er ikke umuligt, at der gives saadanne. Det maa imidlertid være Væsener af ganske anden Art end de, som leve her paa Jorden, thi Betingelserne for deres Livsophold vilde være helt forskellige fra vore. Maanen har nemlig for det første ingen eller i alt Fald kun en meget fin Atmosfære, men hvor der ikke er Atmosfære, er det heller ikke sandsynligt, at der er Vand eller saadanne flydende Stoffer, som vi kender her fra Jorden. Uden Luft og Vand kan hverken vor Dyre- eller Planterverden trives, og er der Liv paa Maanen, maa det følgelig være meget forskelligt fra vort. Maaske lever der i Revner, Fordybninger, Huler og saadanne Steder, hvor en Luftart vil kunne findes, som vi ikke kan iagttage, en Art Væsener med Sanser eller andre legemlige Redskaber til Bevægelse eller andet Brug, men dog næppe Væsener, som vi nogen Sinde kunde tænke paa at oprette en Forbindelse med. Noget saadant har for Resten for ramme Alvor været foreslaaet, idet man har tænkt paa til en Begyndelse at male store geometriske Figurer (f. Eks. den pythagoræiske Læresætning), paa en udstrakt Flade (Ørkenen Sahara). Findes der Maanebeboere, maatte de, har man ment, dog kende Begyndelsesgrundene af Geometrien, og var Forbindelsen saa engang kommet i Gang, kunde der bygges videre.

66. Planternes Nytte.

Den Nytte, Mennesket har af Planteriget, er uberegnelig. Saaledes henter Mennesket sine vig-

tigste Næringsmidler, faste og flydende, derfra. Plantens forskellige Dele spises, enten raa eller simpelt tilberedte, som Frugter eller Rødder; eller der tilberedes forskellige Slags Spiser af dem. Græsarterne afgiver saaledes Hovedbestanddelene til Menneskets vigtigste Næringsmiddel, Brødet; paa Sydhavsoerne træder Brødfrugttræet i deres Sted; adskillige Slags Palmer tilfredsstiller i andre Lande Trangen til Næring. Nogle Planter leverer Drikkevarer, som kan nydes i raa Tilstand: Kande-bæreren afsondrer et drikkeligt Vand i sine skaaldannede Blade; af Kildetræet i Ostindien udflyder ved Indsnit i Stammen en klar, drikkelig Vædske; Kotræet i Sydamerika giver en velsmagende Mælk, der har Lighed med Komælk, o. s. v. Af andre underkastes Vædsken først en Gæring, før den nydes, som f. Eks. Vinen; atter andre maa behandles endnu omstændeligere og leverer Brændevin, o. s. v. Under det fælles Navn Krydderier indbefattes adskillige af Planterigets Produkter, som ikke ligefrem er nødvendige til Ernæringen, men som tjener til at bevirke Afveksling i Nydelsen, pirre Smagen o. l., f. Eks. Sukker, Kaffe, Te, Peber, Sennep o. fl. Derfor drives Kornavl, Vinavl, Frugtavl og Grønsagers Dyrkning af alle civiliserede Nationer, hvor Klimaet gør det nødvendigt og muligt. Foruden disse Produkter, der bidrager til at vedligeholde Organismen i dens sunde Tilstand, men som ogsaa, brugte til urette Tid og i Overmaal, kan skade Organismen, leverer Planteriget ogsaa Lægemidler, det vil sige Stoffer, der tjener til at genoprette den nedbrudte Sundhed; disse Stoffer findes fornemmelig i Roden, Barken, Bladene og Frugten af Planterne. De tilberedes paa forskellig Maade og indtages dels i fast, dels i flydende Tilstand.

67. Bladenes Farveforandringer.

Alle Blade undergaar i Tidsrummet fra deres Fremkomst til deres Affalden visse Farveforandringer, som bedst iagttages paa de bladvekslende Træer, da de her foregaar samtidig. Før Bladene udfolder sig af Knoppen, er de af en hvidagtig eller bleg Farve, som, naar de kommer frem for Lyset, gaar over i det rødlige, gullige eller blaalige. Ved Luftens vedvarende Indvirkning indtræder den grønne Farve som den ejendommelige for Planten. Henimod Løvfaldet forandrer de igen Farve, og denne Forandring gaar i Almindelighed den modsatte Gang af den om Foraaret. Farvevekselen gaar i to forskellige Farverækker, enten igennem gult og brandgult eller igennem blaat og violet til rødt. Disse Farver er de samme, som findes i Regnbuen, hvor det grønne ligger i Midten, gult, brandgult og rødt paa den ene, og lyseblaat, indigoblaa og violet paa den anden Side. Men ikke alle Blade gennemløber hele Farverækken, nogle, f. Eks. Linden, bliver blot gule. De færreste, f. Eks. Ligustrum og Hyld, gennemløber den blaa Farverække. — Efter at Bladene er faldet af og ligger paa Jorden, udsatte for Fugtighed, bliver de sorte og forvandles efterhaanden til Muldjord; bliver de derimod hængende og visner paa Træet, antager de den brune Farve.

68. Strikkemaskinens Opfinder.

Ved Universitetet i Oxford levede der engang en Student, som var blevet saa forelsket i Værtens Datter i et Hotel, der hed „Løven“, at han

altid syntes at se Løve-Værtens Datter Peppys smukke Øjne lyse frem af sine Bøger, og under Professorernes Forelæsninger hørte han altid hendes flinke Strikkepindes Klappen. — Paa den Maade gik det kun daarligt med hans Studier, og en skønne Dag besluttede han at gøre kort Proces og gifte sig. Han kastede sine Bøger til Side, skyndte sig hen til sin elskede og gik med hende til Præsten. Da de strenge Professorer fik dette at vide, indgav de Klage til Universitetets Styrelse. Da det ikke var tilladt en Student at indgaa Ægteskab uden sine foresattes Tilladelse, besluttede det høje Raad at statuere et Eksempel paa dette Student-Giftermaal, der ganske stred mod Loven. Den unge Mand blev bortvist og beskæmmet og brændemærket stødt ud i Verden med sin Peppy; fire Strikkepinde udgjorde de nygiftes eneste Erhvervskilde. Men Peppy gav sig ivrigt til at strikke; hendes Øjne lyste endnu mere, og hendes Fingre var endnu mere rappe, medens hendes kære Mand sad i hjælpeløs Uvirksomhed hos hende og iagttog de blinkende Strikkepinde. Saaledes sad han Dag ud og Dag ind, fordybet i Tanker, og grublede over, hvad han skulde finde paa for at skaffe sig en Levevej! Hans tekniske Talenter, som hidtil havde slumret i ham, vakt ved hans fortvivlede Stilling. „Nød lærer nøgen Kone at spinde“, siger Ordsproget; og dette skulde ogsaa bekræfte sig her.

„Heureka!“ udbød han pludselig en Dag. „Hvad siger du?“ spurgte Peppy, som ikke forstod Græsk. „Peppy,“ svarede han, „jeg har fundet noget, der kan hjælpe os.“ Han anskaffede forskelligt Materiale, blandt hvilket Staaltraad spillede en frem-

*) (Græsk:) Jeg har fundet det!

trædende Rolle, og fremstillede efter mange Forsøg — den første Strikkemaskine. Han begyndte at strikke, medens hans unge Kone saa forbavset til; det gik med fabelagtig Hurtighed. Snart maatte de flittige Pinde vige Pladsen for Strikkemaskinen, og ikke længe efter blev Maskinen fremvist og fremkaldte nu en hel Omvæltning i den paagældende Industri. Apparatet var rigtignok endnu ufuldkomment, men udviklede sig efterhaanden ved stadige Forbedringer til sin nuværende Fuldkommenhed. I kort Tid blev Peppy en fornem Dame, William en berømt Opfinder, og det var alene Professorernes Skyld.

DISPOSITIONER.

(Overgang til frie Stile.)

En Ferierejse.

Momenter: Bestemmelsesstedet. — Rejserute. — Afrejse. — Rejseselskab. — Ankomst til nærmeste Købstad. — Afhentes. — Modtagelsen. — Ferieopholdet. — Hjemrejsen. — Slutning.

Et Bal.

Indbydelsen. — Toilet. — Indtrædelse i Balsalen. — Musikken. — De forskellige Danse. — Ved Bordet. — Cotillon. — Stemningen næste Dag.

En Teateraften.

Hvilket Teater. — Teatret fyldes. — Bekendte. — Ouverturen. — Tæppet gaar op. — Hvad man ser. — Stykkets Indhold. — Tanker paa Hjemvejen.

Et Billede.

Hvad ser man i Forgrunden? — I Baggrunden? — I Midten? — Til højre? — Til venstre? — Belysningen. — Er der ellers noget at lægge Mærke til?

Et Uvejr.

Naturen før Uvejrets Udbrud. — Selve Uvejret (Forbud. — Udbruddet. — Uvejrets Aftagen). — Naturen efter Uvejret. — Følelser under og efter Uvejret.

En Sommeraften.

Overgang til Aftenen. — Solnedgangen. — Aftenrøden. — Fænomener i Naturen (Taage. — Dug. — Planterne. — Dyrene. — Menneskene). — Maanens Opgang. — Nattens Stilhed.

En Spadseretur i September Maaned.

Hvorhen skal vi gaa? — Hvad ser vi paa Markerne og i Engene? — Hvorledes ser Skoven ud? — Høsthimlen, Solnedgangen. — Hvem mødte vi? —

Vore Pligter mod Smaafuglene.

Vi maa ikke skade dem ved at dræbe dem uden Grund — eller pine dem — eller ødelægge deres Reder eller borttage deres Æg — men vi skal gavne dem ved at give dem Midler til Beskyttelse mod deres Fjender — ved at hjælpe dem, naar de bygger deres Reder — og i visse Tilfælde skaffe dem deres Føde.

Vejledere paa Havet.

Solen og Stjernerne.

Paa Skibet: Kompas. — Søkort. — Lodline. — Lods.

I og ved Havet: Bøjer. — Tønder. — Koste. — Fyrskibe. — Fyrtaarne. — Taagehorn.

Dykkeren og hans Virksomhed.

Dykning uden Udrustning (Perle- og Svampefiskeri). — Dykkerdragten. — Lufttilførsel. — Belysning. — Arbejdet i Vandet og dets Betydning. — Farer for Dykkeren.

Vore vigtigste Beklædningsstykker.

Hvilke Fordringer vi stiller til kunstig Beklædning.

Dyriske Stoffer: Skind. — Læder. — Uld. — Silke.

Plantestoffer: Bomuld. — Hør. — Straa. — Vandtætte Stoffer.

Vulkanske Udbrud og dermed beslægtede Fænomener.

Alm. Vulkaner. — Dyndvulkaner. — Hede Kilder. — Udstømning af giftige Luftarter. — Jordskælv.

Luftsejladens Betydning.

Det tiltrækkende ved Luftfart. — Ballonen som Samfærdselsmiddel. — Dens Styrbarehed. — Ballon

captif. — Meteorologiske Iagttagelser i store Højder. — Ballonens Betydning under Krigsforhold. — Flyvemaskiner.

Kunstig Belysning.

Hvorledes frembringes Ild? — Baalet. — Arnen. — Fakkelen. — Lyset. — Lampen. — Gas. — Elektrisk Belysning.

Om Tidsregning.

Aarets Inddeling. — Det astronomiske Aar (Kirkeaaet). — Skudaar. — Den julianske Kalender. — Den gregorianske Kalender. — Tiden før og efter Kr. F. — Jødernes Tidsregning. — Muhamedanernes Tidsregning. — Navne paa Tidsafsnit (Olympiader — Seculum — Decennium — Dekader — Menneskealder — Mands-Minde — fra Arilds Tid.)

INDHOLD.

	Side
1. Kejser Karl den Femtes Eventyr	1
2. Havmandens Klage	2
3. Kvækeren	3
4. Ulykker paa Søen	5
5. Hyrdehunden og Barnet	6
6. Mikkell og Hundene	7
7. Ulvene i Rusland	9
8. Den tro Hund	10
9. Skytternes Tegnsprog	11
10. Fire Naale	12
11. Jens Langkniv	13
12. Svenskerne og Bønderne	14
13. Kongen og Mølleren	15
14. En frygtelig Nat	17
15. Dr. Garcias Sjæl	19
16. Anna Kolbjørnsdatter	19
17. Bodedys	21
18. En Løvehistorie	23
19. Peter Hiort Lorenzen	24
20. Den rige og den fattige Kone	25
21. Et vanskeligt Spørgsmaal	27
22. Endnu bedre!	29
23. En Professor i Tegnsprog	30
24. Sadi	33
25. Digterens Duel	37
26. Eremiten i Furlo	38
27. Maleren Holbein	41
28. Sofiakirken	42
29. Klavs Nar	43
30. Hans Madsen i Svaninge	44
31. Ulfeldts og Leonora Kristines Flugtforsøg paa Hammershus	46
32. Ulfeldt og Leonora Kristine paa Hammershus . .	47

	Side
33. Den rigeste blandt Mennesker	48
34. Manden i Huset	49
35. En Mand, der forstod at bruge sine Øjne	51
36. Et Møde med Napoleon den Store	53
37. Eli Rhem	54
38. Den hellige Elisabeth	56
39. Hr. Søren Pedersen Prip	57
40. Kongen og Edderkoppen	59
41. Haardførhed hos Nordboerne	60
42. Sagnet om den hellige Kristoffer	62
43. Leonardo da Vinci	63
44. Den onde Samvittigheds Magt	64
45. Testamentet	66
46. Ulden i Sigten	67
47. Hesten	68
48. Om Kanarifuglen	69
49. Kridt	70
50. Om Amagerne	71
51. Kineserne	72
52. Tapiren	73
53. Dødningeuret	74
54. Kaffe	75
55. Stæren	76
56. Te	77
57. Dybe Boringer	79
58. Silkeormen	80
59. Kamelen	81
60. Samojederne	84
61. Skagen	87
62. Om Urenes Opfindelse	89
63. Hvoraf Mel bestaar	91
64. Jordklodens Indre	92
65. Lidt om Maanen	94
66. Planternes Nytte	94
67. Bladenes Farveforandringer	96
68. Strikkemaskinens Opfindelse	96
69. Dispositioner (til frie Stile)	98

Til 2den Afdeling*) af „Opgaver til danske Stile“ er der — ligesom til 3die og 4de Afdeling — indkommet Bidrag fra Lærere og Lærerinder Landet over, for hvilke „Dansk lærerforeningen“ herved bringer sin bedste Tak.

Foruden Bidrag, der tidligere har været trykte, er der i denne Afdeling optaget Bidrag fra følgende:

Lærer H. S. Bro, tidligere i Nørre Kongslev; Skolebestyrer Bæk, Hesselager; Cand. F. Christensen, Kbhvn.; Overlærer Th. Christensen, Odder Realskole; Frk. Lærerinde Th. Heiberg, Kbhvn.; Skoleforstander L. Jacobsen, Kbhvn.; Frk. M. Juncker, Kbhvn.; Cand. polit. Seminarie-lærer C. A. Kofoed, Kbhvn.; Rektor Lefolii, Charlottenlund; Frk. Elise Møller, Kbhvn.; Overlærer P. G. Møller, Rudkøbing; Hr. T. Nielsen (Adresse?); Cand. J. Permin, Kbhvn.; Frk. Franzisca Petersen, Tønning Privatskole; Frk. Petersen (Adresse?); Lærer P. M. Petersen, Overviskum; Professor Schneekloth; Førstelærer Schrøder, Svaneke; Lærer N. Chr. Sørensen, Langaa; Frk. Skolebestyrerinde Thaarup, Kbhvn.; Kancelliraad, fhv. Seminarieforstander Thomassen, Kbhvn.

*) 1ste Afdeling af Opgaverne bliver trykt i Marts, og dermed slutter „Dansk lærerforeningen“'s Opgavesamlinger.

Februar 1905.

K. A. Schneekloth,
f. T. Formand for „Dansk lærerforeningen“.